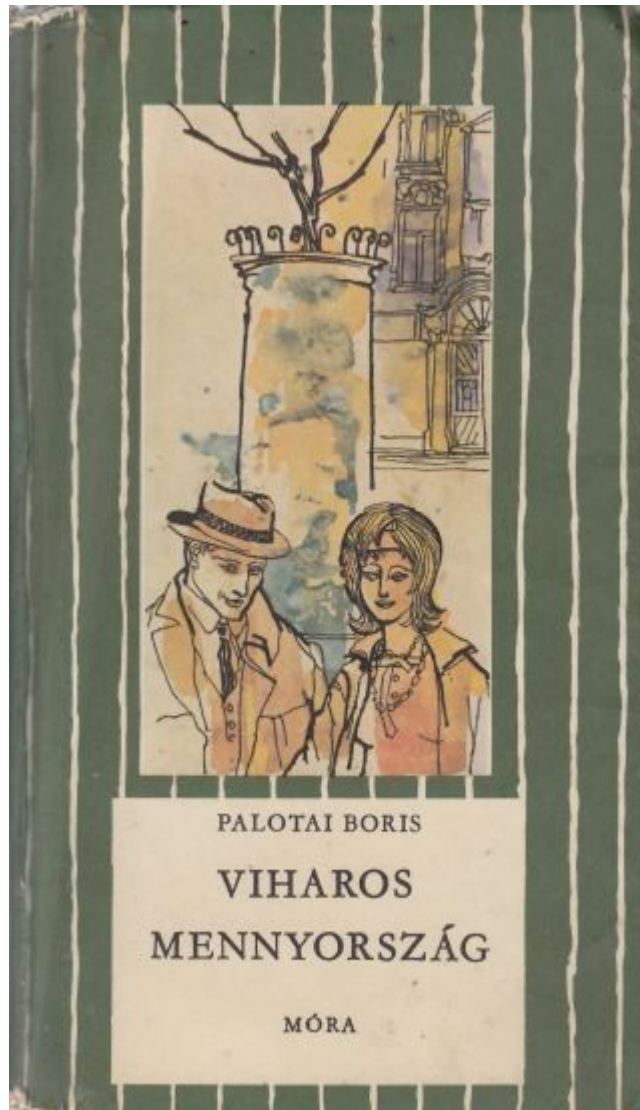

Palotai Boris

Viharos mennyország

MÓRA FERENC IFJÚSÁGI KÖNYVKIADÓ

© Palotai Boris, 1964

Hegedűs István rajzaival

Második ifjúsági kiadás

Az utcán nyár volt, a meleg világoskéken áradt el a reggelben, semmi jelét sem adva, hogy déltájban tolakodó hőséggé sűrűsödik. A sarki virágárusasszony épp kirakta a vederből a virágait. Vizet permetezett rájuk, csokorba kötötte őket. Három forintnál alább nem adom, gondolta, és kiszámította, hogy hat csokor szegfűből fél kiló rövidkarajt vásárol. Vagy inkább dagadót káposztával? Hogyisne, hogy egyszerre falja be a férje!

Csorba Ferenc megállt előtte. Habozott egy pillanatig, most vegye-e meg Sáríká-nak a virágot vagy csak a vízsga után? Orrához emelte a szegfűt.

- Még harmatos - mondta, mert olyan szép volt a reggel, hogy nem illett észrevenni a vízzel teli vedret.

- Négy forint - felelte a virágárus, mert olyan szép a reggel, hogy négy forintjával is lehet próbálkozni.

Az égen rojtos szélű báránnyfelhők oldódtak, belemosódva a könnyű kékségbe. Asszonyok mentek az utcán, a munkába igyekvők öntudatos lépésével. A kirakatüvegben lopva megnézték magukat. Frissen vasalt ruhájukat ismerősen tükrözte az üveg. A reggeli fény hozzáadott valamit, ami határozottan jól állt. Iskolába siető gyerekek vágta át az úttesten, simára nyalt hajuk, nyílegyenes választékuk anyai beavatkozásról árulkodott.

Csorba erősen kilépett. Akárhogy sietek, Sáríkat úgyis a kapu előtt találom, gondolta. Sáríkat nem lehet megelőzni! Egyetlen mozdulattal a ruhájába bújlik, egy csuszánás, s lábán a szandál, s nincs az a zsúfolt villamos, ahová fel ne tornázná magát. Fél lába a levegőben, sapkája a feje búbján billeg, pulóvere félrecsúszik... Fikarcnyi hiúság sincs benne. Na, majd ő kézbe veszi!

- Feri! - Nem tudni, honnan került elő Sáríka, de egyszerre itt van, a karjába csimpaszkodik. - Olyan régen várlak!

- De hiszen pontosan jöttem.

- Miért jöttél pontosan? Miért nem előbb jöttél? - Sáríka hevesen megcsókolja.

- Sáríka! Az utcán... - figyelmezteti Feri.

- Ma kivételes nap van - mentegetőzik Sáríka. - Tartsd értem az ujjad.

- Ne légy babonás.

- Nem vagyok, de mindenesetre tartsd értem az ujjad. Akkor legalább tudom, hogy gondolsz rám.

- Csacsi... Mindig gondolok rád! Éjjel-nappal!

- Elég baj, hogy csak gondolsz rám, és nem vagy mellettem.

Feri magához szorítja a karját.

- Feri! Az utcán! - figyelmezteti Sáríka, és hozzásimul. - Ha levizsgázom... akkor... tudod! - mondja jelentőségteljesen.

- Tudom. - Feri hangja komoly, szinte ünnepélyes.

- Azonkívül még megleplek valamivel. Van számodra egy hírem. De ne faggass!

- Nem faggatlak - ígéri Feri, és Sáríka csodálkozva kapja fel a fejét.

- Nem is vagy kíváncsi?

Milyen kislány még! Feri elönti a meghatottság, hogy ez a kislány hozzá tartozik, rá van bízva, ő felel érte. Hogy őrizhetett meg ennyi tisztaságot? Miféle burok védte, hogy ilyen maradt? Mihelyt meglátja homlokán röpködő fűrtjeit, folyton változó arcát, melyben egy kamaszlány küszködik a „csak neked legyen jó” fájdalmasan édes

asszonyadakozásával, kísértés fogja el, hogy elmondja neki, amit az ember restell hangosan kimondani. Még ha költő lenne!

- Majd elfelejtettem! - és Sárrika kezébe nyomja a virágot.

- Jaj, Feri! Minek költsz rám? - És egyszerre könny futja el a szemét. - Ne törődj velem! Izgatott vagyok, irtó izgatott. Ha bent lehetnél... Legalább fogsz rám gondolni? Ha érzem, hogy gondolsz rám... Tanítás közben is gondolj rám. Nem lehet tudni, mikor kerülök sorra. Ahogy végzek, felhívlak. Fordítva vettem fel a kombinét. Nem vagyok babonás, de azért fordítva vettem fel.

Belemarkol Feri kabátujjába.

- Akkor most megyek. Egész délelőtt... megígérted...! Egész délelőtt rám gondolsz! Szünet nélkül!

- Szünet nélkül. És ne félj! Semmi okod rá. Legyen egy kis önbizalmaid.

- Jó, majd meglátom. Az a fő, hogy te segíts nekem. A szegfűvel is segítettél. - Kicsit lábujjhegyre áll, mintha el akarná érni Ferit, aki semmivel sem magasabb nála. - Nagyon fájtna volna, ha nem kapok virágot tőled...

Délben Fakó bácsi, a pedellus szemrehányó hangon mondta Ferinek:

- A telefonhoz kérik. Nem is tudtam, hogy megházasodott. Na tessék!

Feri elvörösödött. Morgott valamit, végigsietett a folyosón, állandóan hátában érezve Fakó bácsi helytelenítő pillantását. Tudta, hogy mire a tanári szobába ér, házasságának híre a hang terjedési sebességének törvényét követve megelőzi őt, s számára már csak a zavart kimagyarázkodás marad. A kimagyarázkodás, mentetegetőzés. Hogy magyarázza meg a kollégáinak, miért kellett titokban tartani a házasságát? Sárrikával is nehezen tudta megértetni.

A tanáriban csak Kristófné tartózkodott, oly elmerülten lapozgatva a javításra váró füzetekben, mint aki jelezni akarja, hogy semmiről sem vett tudomást. Nincs is jelen.

Feri igyekezett elfogulatlan arcot vágni.

- Halló, Sárrika!

A drót túlsó végén bűnbánó, vékony hang szólalt meg.

- Ugye nem haragszol? Ugye már szabad? A férjemet kértem a telefonhoz. Azt mondtam, itt Csorba Ferencné. Baj? Ma úgylis bejelentjük.

Feri egy árnyalattal pirosabb lett.

- Persze... No, hogy sikerült?

- Micsoda?

- Micsoda! Hát a vizsgád!

- Ötös - mondta Sárrika mellékesen.

- S ezt csak így mondd?

- Hol találkozunk?

- Ötös! Nagyszerű! Gratulálok.

- Érted mehetek?

- Majd inkább én. Boldog vagy?

- Á! Nem olyan nagy dolog ötösre vizsgázni.

Feri nevetett.

- Á! Egyáltalán nem nagy dolog. Reggel is mondtam, amikor úgy citeráztál.

- Van ott valaki?

- Van.

- Nem tudod előtte mondani, hogy szeretsz?

Kristófné tevékeny piros ceruzája a levegőbe emelkedik, s újból lecsap az együgyűen gömbölyű betűkre.

- Délután mindent megbeszélünk.
- Feri! Csak annyit mondj, hogy: nagyon!
- Nagyon!
- Én is nagyon.
- Várj meg odahaza. Még leadok egy órát.

- Siess! Ha leteszed a kagylót, mondd annak a valakinek, aki bent van a szobában: a feleségem jelesre vizsgázott. A feleségemen van a hangsúly, nem a jelesen.

Feri letette a kagylót. Előbb a mamának kell szólni. Kristófné ráér. Fakó bácsi ráér. A kollégák ráérnek.

Ma megmondja a mamának. Persze, már alaposan elkésett vele. Akkor kellett volna, amikor kezdődött a szerelem. De amikor az ember a harmincadik évéhez közeledik, szemérmes és zárkózott. És mama nem elégedett volna meg azzal, hogy csak annyit mond: „találtam egy lányt”, s kinyögi, hogy feleségül akarja venni.

Más anya azt felelné:

- Te tudod, fiam. - Vagy valami ehhez hasonlót, amiben beleegyezés is van, fenntartás is...

De az ő anyja annyira részt vesz az életében... Részt vesz? Benne él! Benne, érte! Az ő anyja mindent akarna tudni erről a szerelemről, ő pedig semmit sem tudna mondani róla. „Kedves kislány”, „tisztá lélek”. Hát aztán? Ez minden? Ettől jön az a szorongató boldogság?

És anya faggatná, hogy vajon megérdemli-e őt az a lány, és ő megint csak hallgatna.

Annyiszor készült fel rá, hogy bevallja neki Sáríkákat. De a gyöngéd és kímélő szavak hirtelen visszájára fordultak a fejében: „A magam embere vagyok. Miért kell nekem mindenről beszámolnom?”

S gyorsan megsimogatta mama fejét, vagy megnyomogatta a vállát. „Semmi baj, mamuskám!”

Ilyenkor megijedt, hogy a szeretet mekkora teher tud lenni. Még inkább megijedt attól, hogy ezt nemcsak bizonytalanul érzi, de pontosan meg is fogalmazza.

Amikor felért Sáríkához, egy viharvert bérház harmadik emeleti személyzeti szobájába, Sáríka éppen egy kézzel írott kartont szegezett az ajtajára: „Csorba Ferencné tolmács.”

Sáríka felugrott, odébb rúgta a szögekkel teli bádogdoboz fedelét.

- Csókolóztál már tolmáccsal? - s kézen fogva a szobájába húzta.

Feri megcsókolta a kezét. Előbb az egyiket, aztán a másikat.

- Az első a tolmácsnak szól. Szabályos, tiszteletteljes kézcsók. A másik már nem olyan nagyon szabályos - és arcára simítva az ujjait, belapította az orrát.

Sáríka felemelte jobb kezét, s úgy nézte, mint valami tárgyat.

- Még sohasem csókolta kezét nekem. Te vagy az első. Te, ez komoly dolog... egy ilyen kézcsók.

A tűzfalra néző szoba kicsi és szűk volt, alig lehetett mozogni benne. Az ágy melletti kis asztalkán a szegfűcsokor meg egy hüvelyknyi mackó között Feri fényképe állt.

- Rettenetesen éhes vagyok! A boldogságtól mindig megéhezem. Azt hiszem, nagyon sok kell majd nekünk kosztra – mondta Sáríka aggodalmasan.

- Ma díszebédet eszünk!

Sáríka szeme felcsillant.

- A mamánál?

- A mama még dolgozik. Csak későn jön haza.

- Hát menjünk elébe. Jelentsük be neki.

- Szedd magad rendbe.

- Már rendben vagyok. Ennél rendesebb nem tudok lenni.

Feri kivette zsebéből a kis fésűjét, hátrafésülte Sáríka haját, aki engedelmesen, leeresztett karokkal állt előtte.

- Mondtam már... kitüntetéssel vizsgáztam. Csak ketten vizsgáztunk kitüntetéssel. Perédi meg én. Perédinek könnyű, gyerekkorában Lyonban nevelkedett, én meg Kisbajomban. Az apja szűcssegéd volt, harminckilencben vándoroltak ki. Kész? Mehetünk?

- Meg se nézed magad?

Sáríka elővett egy kerek, kis tükröt, fintorokat vágott belé. Hirtelen mozdulattal a fiókba dobta. Két töprengő ráncocska jelent meg a homlokán.

- Fogok én tetszeni a mamának?

- Ha nekem tetszel...

- Az más. Te is tudod, hogy az más. Úgy félek, hogy azt fogja neked mondani: „Mit eszel ezen a kis szúnyogon?”

- Nem fogja azt mondani.

- Amikor bejelentjük, hogy...

- Sáríkám! – Feri fülét megütötte a „bejelentjük” szó. Ma már másodszor hallja. – Nem jelentjük be. Ez így olyan... kategorikus. Idegeneknek szoktak bejelenteni valamit. Az édesanyjának elmondja az ember, tanácsot kér tőle, megbeszéli vele.

Sáríka hóna alá csapta piros lakktáskáját.

- Én kértelek... Régóta kérlek már... Amikor visszajöttünk Parádról, már akkor kértelek, hogy vigyél el a mamádhoz. Te meg azt mondtad... emlékezz vissza!

Feri előtt felbukkant Sáríka, amint először várta az iskola előtt. Arca barnáspirosra sült, az orra hámlik, mint az újkrumpli, lábszárán elvakart szúnyogcsípések. Akár egy kamasz. Vásott kamasz, amellet gyöngéd és kedves azzal a se nem szürke, se nem barna szemével. Zacsából ette a cseresznyét, messzire köpve a magokat.

- Vigyél el a mamádhoz. I

Ő meg egyszerre a mama szemével látta meg Sáríkat.

„Te fiam, miféle kislány ez? Rendetlen, kócos, s micsoda hetyke képe van!”

S mert jobban ismerte mama gondolatmenetét a magáénál, máris a fülébe csengett:

„Na, persze, az ilyen fürdőismeretségek! Semmi dolga a vendégnek, ágyba hozzák a reggelijét, csak el kell fogyasztania. S a szerelmet is ágyhoz hozzák. Hajdúszoboszlón eleget láttam. Pedig oda csupa reumás jár, reumás, csúzos... Megértem én, hogy fürdőhelyen, de itthon, ahol derék, jóra való lányok vannak...”

- Még nincs itt az ideje, hogy a mamához vigyelek – mondta Sáríkáknak, aki felfújta az üres zacskót, a falhoz nyomta, hogy durranjon.

- Mi úgy éltünk együtt... mindig együtt... Mióta apa meghalt, mama csak értünk élt. Egész nap az Izzóban dolgozott, este leült velünk tanulni, mértani testeket ra-

gasztani. S addig talpalt, amíg felvételét a zenedébe. Férjhez mehetett volna egy vasutashoz. De nem ment. Nem akart mostohaapát nekünk. Pedig a vasutas jó kiállítású ember volt, s vállalta volna a három gyereket. Nagy nehezen felnevelt minket, s mire segítségére lehattunk volna, a bátyám eltűnt Voronyezsnél. A másik megszökött egy pincérlánnyal. Amerikába szökött, csak nagy sokára tudtuk meg. Van egy családi fényképünk, én a mama ölében, Sanyi meg Gyuszi karikával a kezükben állnak a mama két oldalán. Mama levágta a képről Gyuszit. A saját fél oldalát is le kellett vágnia vele. S ez a csonkán maradt mama tart engem azóta is az ölében.

- Ez nagyon szép - mondta Sárrika. - Én sohase tudnék ilyen szépet kigondolni; Feri zavarba jött. Nem tudta folytatni.

- Akarsz fagyaltot? - Egy utcai fagyaltárus tolta előttük a kocsiját.

- Csak egy forintért, de vegyesen. Mondd tovább.

Sárrika elnyalogatta a fagyaltot. A tölcsért is összeroppantotta. Sorba leszopogatta ujjait.

- Úgy élünk együtt a mamával... Én maradtam neki egyedül. Mindent megosztunk. Az ő keresete meg az én fizetésem egy szappanos dobozba vándorol. Mama kezeli a kasszát. Ha kell valami, együtt vesszük meg.

Nem a szappanos dobozról akart beszélni. De Sárrika olyan odaadással hallgatta, hogy folytatnia kellett.

- Szappanszagú pénzzel fizettünk a télikabátomért. Azt is ő választotta. És természetesen nemcsak abban merül ki a gondoskodása, hogy ellát minden jóval. Mi úgy összeszoktunk, hogy segíteni akar mindenben. Segíteni, tanácsot adni... abban is, hogy kit veszek el. Legjobban szeretné, ha mindig vele maradnék.

Végre itt tartottak.

Sárrika szürke szemeiből eltűnt minden barnaság. Egyértelműen szürke és világos volt a szeme, tiszta és csodálkozó.

- Mama olyan asszony...

Feri szinte sajnálta, hogy az anyja ennyire jó. Ennyi jósággal nem lehet szembe szállni. De hát mért kellene szembe szállni vele? Mennyivel egyszerűbb volna minden, ha a mama saját életét élné, ha hozzáment volna ahhoz a vasutashoz, akitől ő gyerekkorában annyira félt.

- Mama a legjobb asszony a világon! - mondta hévvel.

- Én is jóba vagyok az anyámmal - jegyezte meg Sárrika, és nem eresztette le a hangját, mintha még jönne utána valami.

- Jóba lenni, az más! Anyám minden mozdulatomra felel. Percnyi késedelem nélkül, mint egy szerelmes.

- Akkor azt is tudnia kell, hogy valamit titkolsz előtte.

- Én téged nem titkollak.

- Ne is... Mert én hozzád megyek. Mindegy, hogy ki szól előbb.

- Mindegy... - mondta Feri, de a hangja nem hangzott nagyon meggyőzően.

Egy gazzal benőtt, üres telken mentek keresztül, körülöttük gyerekek egymást tiporva rúgtak egy rongy labdát. Sárrika lehajolt a labdáért, közójük dobta.

- Én még soha senkit sem szerettem - mondta, és figyelte, hová gurul a labda. - Te vagy az első és az utolsó.

- Sárrikám... - Feri hangját elnyelte a vad gyerekzsivaj.

- Attól tartasz, hogy mamád nem örülne, ha beállítanék?

- Látod, ez az, amit nem tudok. Anyát elő kell készíteni, hogy ez nem maradhat így... mindig csak ketten. Az élet rendje, hogy...

Sárrika közbevágott:

- Hát készítsd elő!

Ferin hirtelen átvillant, hogy valahányszor szerelmes volt, mamával mindig történt valami. Légzési zavarai támadtak, vagy a reumája újult ki, vagy a gyomrával volt baja, szemmel láthatóan lefogyott.

Á, ez csak véletlen lehet. Haragudott magára, hogy ilyesmi eszébe jutott. Még hogy a mama, aki olyan önfeláldozó, olyan tapintatos, s képtelen a legkisebb színlelésre. Kimondja mindig, ami a szívében. Ő figyelmeztette, hogy Árkus Mari, aki mindig olyan, mintha épp most hozták volna a patyolatból – izzadságszagú. Ő sohase érezte, csak amikor mama sajnálkozva jegyezte meg: „Érthetetlen, hogy egy ilyen ápolt lány... Talán beteg. Kár egy ilyen viruló teremtésért.”

Bauer Terust ő mutatta be neki azzal, hogy a legjobb sztahanovistájuk lánya, az aranykezű, hétszeres újtó Bauer bácsié. Már egy fél éve jártak együtt Terussal, amikor mama kijelentette, hogy Terkából a hétszeres újtó apa kifejejtette a szívet. Ő bizony le nem gyártaná Terkát, akármilyen mutatós, talpraesett...

Évát, a kolléganőjét szívesen fogadta. S egy éjszaka mégis arra ébredt, hogy a mama az ágyban ül, ki-be fonogatja vékony copfocskáját, s a szemhéja vörös a virasztástól.

- Ez a szerencsétlen Éva... Nem jön álom a szememre, mióta hallottam, hogy az apja elmekegőrházban halt meg. Megnéztem a lexikonban, az elmebaj öröklődik... Pedig milyen helyes, vidám, jó eszű, eleven. Túlságosan is eleven! Sírni tudnék, ha arra gondolok, mi vár rá.

Feri sehogy sem tudta szétszedni az érzelmeit. Volt bennük aggodalom, lelkiismeret-furdalás, szemrehányás és elszántság, jókora elszántság. Túl hirtelen nyilalltak egymáson keresztül ahhoz, hogy megállítsa őket, rendet teremtsen köztük.

- Bíz rád - mondta végül Sárrikanak. - Bíz csak rád. Jövő héten már nálunk uzsonnázol. Mama fölös kávéval kínál, mazsolás kaláccsal.

Ennek három hónapja, gondolta Feri. Három hónapja nem tudtam rászánni magam, hogy megmondjam mamának.

Sárrika hangja riasztotta fel.

- Remélem, emlékszel?! Azt ígérted, hogy mama fölös kávé ad nekem, mazsolás kaláccsal. S én majd kiugortam a bőrömből, pedig utálok a fölös kávé. - Szorosan az ujjá köré csavarta a zsebkendőjét, mintha vérzést állítana el. - Azóta már házasok vagyunk, s nincsen fölös kávé.

- Ha úgyis utálsz...

- Milyen gonosz vagy! Mért mentem egy ilyen gonoszhoz?

- Mert nem bírtad tovább.

- De ugye, te sem bírtad?

- Világos.

- Azt mondtad, hogy világos? Mért bánts te engem?

Feri megcsókolta a száját, amely puha volt, mintha síráshoz készülődne.

- Vond vissza a világot. Mondj valami olyat, amit nekem találtál ki.

- Szeretlek, Csorba Ferencné.

Sárrika szeme felfénylett, barna kis csillámok torlódtak össze benne.

- A szappanos dobozból fogunk ebédelni? - kérdezte, és a nyári vendéglő felé mutatott, melynek kerítésén áthajoltak a nehéz illatú hársfák.

Csorbáné vacsorához terített. Vékony csontú asszony volt, mozgékony, füрге, csupán a keze elnyűtt, tele rozsdafoltokkal. Szeme, mely máskor élénken tűzött ki enyhén ráncolt szemhéjai alól, most olyan figyelemmel pihent meg egy-egy tárgyon, mint aki nem tudja, mit is néz... A szatyor még ott feküdt a széken, úgy, ahogy oda dobta. Kiszedegette belőle a holmiját: egy klottköpenyt, egy bögrét meg egy lélekmelegítőt. A bögre meg a lélekmelegítő húsz év óta vele volt az üzemben. Ilyen bögrét ma nem is kapni, gondolta, és kivitte a konyhába, a kredenc szélére állította. - Meg fogod itthon is szokni - mondta a bögrének, mert gyakran elbeszélgetett a keze ügyébe eső tárgyakkal. Aztán meghallotta Feri lépteit az előszobában, elé sietett.

- Hol voltál ilyen sokáig? - A mai nap izgalma kikíváncozott belőle, elhatározta, hogy nyugodtan meséli el Ferinek, sőt jókedvűen, de a hangja türelmetlenre sikerült.

- Dolgom volt, mama - Feri a lépcsőházban még egyszer összerakosgatta magában, hogyan mondja el Sárrikát. Ösztönösen megtapogatta feje búbján azt a csiga alakban nőtt hajcsomót, amely gyerekkorában is minden józan ok ellenére gyakran megmentette az anyai haragtól. De hát mért haragudna anya? Megnyugodva vette tudomásul, hogy a hajcsomót a legerősebb szálú kefe sem tudta a fejéhez lapítani.

- Ma nagy meglepetés ért... Sejtettem már valamit... - kezdte el Csorbáné. - Tulajdonképpen már hónapok óta... Csak hát...

Feri a gallérijába nyúlt, amely egyszerre szűk lett neki. Úgy látszik, a mama már tudja. Lehet, hogy Fakó bácsival találkozott. Hol találkozik mama Fakó bácsival?

- Mamuskám... magának biztos rosszul esik...

- Rosszul esik...? Nem is tudom. Hozzá kell szokni a gondolathoz.

„Minden sokkal egyszerűbb, mint ahogy képzeltem” - gondolta Feri, és bűnbánóan megcsókolta az anyja homlokát, melyet három reszketeg ránc szelt át, olyanok, mintha gyerekkéz húzta volna meg őket.

Csorbáné felkapta a fejét.

- Te már hallottad? Kitől hallottad? A házban még nem tudják. Meg akartam telefonálni neked. De gondoltam, ráérsz megtudni. Majd inkább itthon mondom meg. Mégiscsak más az...

- Miről beszél, anya? Üljön le... Nos? Mi az, amit ráérek megtudni?

- Nyugdíjaztak - mondta Csorbáné gyorsan. Látszott rajta, hogy sokféleképp ismételtette már el magában, s most meglepődött, hogy hangosan kimondta. - Tulajdonképpen nem is bánom. - A hangja rábeszélő volt. - Egyáltalán nem bánom - tette hozzá a kelleténél sokkal élénkebben.

Feri nyaka körül engedett a szorítás. Megkönnyebbülten sóhajtott. Erről van szó? Az anyja kezéért nyúlt, két tenyere közé fogta.

- Persze hogy nem bánja. Ráfér magára egy kis pihenés.

Csorbáné kiszabadította a kezét. Úgy képzelte el, hogy Feri szóhoz sem jut a megdöbbenéstől, ő fogja majd vigasztalni.

- Nyugdíjba küldtek - mondta megbántva.

- Hát meddig akart még dolgozni?

- Még bírtam volna. Így Csorba mama, úgy Csorba mama... mozdulni se tudtak nélkülem. Aztán mégis...

- Legalább kíméli magát. Nem kell hajnalban kelnie, kivillamoskázni Újpestre.
- Nagyon szépen búcsúztattak, azt meg kell hagyni. Szabados beszélt. Mindenki ott volt, még könnyeztek is. Mert mégiscsak nagy dolog annyi év után... Láttad, mekkora csokrot kaptam? Bent van a mosdóban, vizet eresztettem rá. Mit fogok én egész nap csinálni?
- Ahogy én ismerem, talál magának munkát. - Feri tekintete a kezére siklott, amely gyámoltalanul hevert az ölében. Mint valami elgörbült, rozsdás szerszám, melyet már semmire sem lehet használni. Megérintette az elvékonyodott jegygyűrűt. A szíve összeszorult. Még a gyűrű is elkopott rajta.
- Mamuskám, drága, ne búsuljon, igazán nincs oka rá.
- Hát, furcsa lesz. Megszoktam a rumlit. Mindegy, no! Ezt is megszokom. Legalább többet leszek veled. Jön a szünidő, itthon ebédelsz - Délutánonként kísétálunk a Margitszigetre - folytatta Feri, s nagyot nyelt. - Meglátja, milyen jól fogja érezni magát. - A vallomás ott fészkelődött a torkában, de nem vitte rá a lelke, hogy épp most mondja meg a mamának.
- A nyugdíjam... számítani kell rá, hogy a nyugdíj mégsem annyi, mint a fizetés.
- S egyfel többet leszünk, gondolta Feri. Sáríkákat fel kell öltöztetni. Nem járhat ilyen agyonmosott kartonruhákban, pamutpulóverekben. Utoljára kapta az ösztöndíját, hiszen már végzett. Végzett, hál' istennek.
- Mamának semmire se legyen gondja. Nagyon jól megleszünk. - Valami ingerültség érződött a hangján, melyet hiába próbált legyűrni. Mamával mindig akkor történik valami baj, amikor... Újra nyelt, magába nyelte a mondat végét. De hiszen csakugyan nyugdíjazták. Nem ő rendezte így.
- Sáríka hiába várja a ligeti padon. Szegényke. Szegény mama.
- S ő talán nem szegény?!
- Mama beadta a vacsorát.
- Reszelt máj. Nem fagyasztott. Kaporné hozta, a férje a vágóhídon dolgozik. Tudod, Kaporné, akit tavaly hozzám osztottak be. Jaj, az de szeretett engem!
- Sáríka a pad körül kering. Feri látja, ahogyan magához csalogat egy kóbor kutyát, eljátszogat vele. Nevet, a nyelve hegyét kidugja. Majd hirtelen a padra zökken, elzavarja a kutyát, s az utat figyel, melyre fénycsíkot terít a villanylámpa.
- Miért nem eszel?
- Eszem, mama.
- Sáríka megelégedi a várakozással, elindul. Egyenesen ide tart.
- Itt van a kapu előtt.
- Ne vedd úgy a szívedre, fiam. Végére igazuk van. Kitöltöttem az időmet. Neked megsúghatom, néha már vágytam is rá, hogy itthon maradjak..., hogy amikor félhatkor megszólal a vekker, a falnak forduljak: csak csörögj! - Törte a fejét, mivel bizonyíthatja még, hogy igenis, jó így neki. - Elegem volt az üzemi kosztból. Inkább egytálétel, de a szájam íze szerint. Hát csak azért mondom...
- Igen, mama... Hány óra van magánál? - Sáríka már a kapuban áll, a keménypapírból kivágott békegalambhoz dűl, amely a félig leszakadt faliújság fölött gubbaszt.
- Mindjárt járunk egyet. Barack is van még.
- Majd később... Majd ha visszajöttem. Egy kis levegőt szippantok.
- Csorbáné eltolja a tányérját.

- Hát csak eredj. Nekem úgyis van még dolgom. - Fürkészsze néz Feri arcába. - Jaj, de nagy számár vagyok! Vén számár!

Feri olyan hirtelen állt fel, hogy a szék megreccsent alatta.

- Csak idegesítelek azzal a nyugdíjjal. Mintha nem tudnék kijönni a feléből is, a negyedéből... Hát, amikor három gyereket neveltem egyedül!

- No látja, mama... Mondtam én magának. - Feri az ajtó felé tart. - Nem tudom, mikor jövök haza. Maga csak feküdjön le.

Sietős lépteit végigkopogták a gangon. Csak fel ne tartóztassa Gyula bácsi, aki ilyenkor az ajtaja elé húzott széken pipázik, lábát a vaskorlát cirádáiába akasztva.

- Na fiam... ilyen későn?

- Nincs még késő, Gyula bácsi.

- Már meg akartam kérdezni tőled... olvasom a lapokban...

- Késő van már, Gyula bácsi. Holnap benézek magához.

- Ez az úrhajózás... szó se róla, nagy dolog, igen nagy dolog. Úgy van vele az ember...

Az udvar felől füttyszó hallatszott. Feri áthajolt a korláton. Sárrika állt a poroló mellett, s fejét hátraszegve felfütyült érte.

Abban a pillanatban a mama mellette termett, megbökte a könyökét. - Az előszobakulcsot itt felejtetted.

A füttyszó újból felhangzott. Feri visszafütyült.

- Ki ez a lány?

Ferinek minden vér az arcába szökött. S azzal az elszántsággal, mint amikor először ugrott fejest, mondta:

- A feleségem.

- Jó alak vagy! Megéred a pénzedet! - nevetett a mama, s barátságosan hátba pufantotta.

Sárrika végigment a Margitsziget sétányán, s egyre csak az árnyékát nézte, amely messzire nyúlva mozgott a földön. Elhatározta, hogy nem gondol semmire. Mi kifogása lehet ellene Feri anyjának? Ha megismeri őt... eddig még mindenki azt tartotta róla, hogy helyes lány. S tud ő még sokkal helyesebb is lenni!

Pipaszár lába van az árnyékának. Hosszú, fekete pipaszár lába. Mindjárt találkoznak, és kész!

Cikcakkban járkált, ideszaladt, odaszaladt, mintha kergetne valakit. Aztán hirtelen lefékezett, és aprózó léptekkel ment tovább. Lesz, ami lesz! Még azt se mondja meg, hogy kitüntetéssel vizsgázott. Önmagáért szeresse őt a mama, rögtön első látásra, ne azért, mert van egy kis sütnivalója, s a legszorgalmasabb volt az évfolyamon.

Az árnyéka a fűbe hasalt, pillangó röppent fel belőle, s ott keringett a mozgó folton, amely ő volt. Ettől olyan boldogság fogta el, hogy nevetnie kellett. Milyen szép itt, milyen gyönyörűséges! Gyönyörű, gyönyörű! A pillangó összetapadt szárnyakkal pihent egy fűszálon. S körös-körül földig hajló fák és égbe vesző madarak, gyönyörű, gyönyörű! Feri biztosan megmondta mamának, hogy ő meg Perédi, csak ők ketten végeztek kitüntetéssel. Perédi nem is fontos. Mit érdekli Perédi a mamát!

Mindjárt találkoznak. De *arról* ma nem beszélnek. Arról majd csak akkor... Irtó muris! Mama úgyis megszereti. Miért ne? Jobb is, ha csak akkor mondják meg, ha mama már megszerette.

Futni kezdett, mert nem bírta magával. S külön a mellében, a nyakában is futkározott valami, és csiklandozta. Egy kerítés mellett futott el, az árnyéka felemelkedett a kerítésre, beleszaladt a zöld indákba, s hirtelen elvesztette a fejét. Azt fogja mondani a mamának: de jó, hogy találkozunk.

Ez olyan... mindennapi. De ha csakugyan jó!

Megállt, levetette a szandálját, kiszórta belőle a homokot. Nem húzza ki a nyarat ezzel a szandállal. A talpa olyan vékony, mintha sonkavágó késsel vágták volna. Sonkavágó késsel, haha!

Ebben a pillanatban meglátta Ferit. Karonfogva jött az anyjával, mind közelebb, közelebb. Ő meg csak állt, kezében a szandállal. Feri észrevette, elmosolyodott, intett, ő meg felhúzta a szandálját, de nem mozdult. Azt fogja mondani... mit mondjon? Feri majd segít...

Már egészen közel kerültek hozzá, már hallotta a mamát.

- Hétköznapi sétálni a Margitszigeten! Egy közönséges keddi napon!

Miért ne? Miért ne sétálnának egy közönséges keddi napon?

Az a csiklandozó futkározás elakadt a mellében.

A mama Ferihez fordul, valamit kérdez. Talán azt, hogy:

„Ez az a fütyülős lány?”

Hallja a Feri hangját, pedig nem beszél hangosan: „Mamuskám, úgy nézre meg Sárrikát...” És mama közbevág:

„Jól van.” - S lesimítja a blúzáját, megigazítja a brosstút benne.

- Itt vagyok - lép elő Sárrika, és érzi, hogy előbb köszönnie kellett volna. Az ember köszön, mindenesetre köszön. Zavarában hunyorog, mintha nap sütné a szemébe. Nevetséges, mondja magában. Legalább ölelné meg Feri. Minek az a sok magyarázkodás? Ő bizony megöleli. Lesz, ami lesz.

- Kezeit csókolom. - És megragadja a mama kezét.

Feri még mindig mosolyog. Úgy mosolyog, mintha fényképezőgép előtt állna, s amikor megszólal, sokkal mélyebb a hangja, mint egyébkor.

Aztán mégiscsak megindul a beszélgetés. Leginkább Feri beszél, s a mama kérdeget, de többnyire be sem várja a választ, maga felel rá.

- Hány esztendő vagy? Húsz? Á, még annyi sem. Nem vagy te még húszesztendő.

- Huszonegy - mondja helyette Feri. - S már tolmács. Kitüntetéssel végzett.

- Nem nagy dolog - Sárrika elbiggyeszi a száját. Bárcsak eszébe jutna Ferinek, hogy csupán ő meg Perédi... - Otthon még nem is tudják - teszi hozzá. Pedig hát rögtön megírta, ő maga szaladt el postára adni a levelet.

Egy padra telepszene, mamát középre veszik, és peracet ropogtatnak. Sárrika azon töpreng, mit mondjon a mamának, hogy megszeresse, most, rögtön! Ferinek is ez járhat az eszében, mert folyton beszéltetni akarja, belekezd valamibe, és ránéz, hogy folytassa.

- Hogy is volt az, Sárrika? Falun élnek Sárrika szülei... Na, mondd... Te jobban tudod elmesélni. Hallgassa csak, mamuskám. Úgy kezdett el franciául tanulni...

- Egy grófnőtől.

Mama mintha másra figyelne. Pupillája fekete bogárként futkároz Sárrikán.

- Semsey grófnő ott él a falunkban. A kastélyból a vincellérházba került. Ha arra jártam, megszólított. - Nem húznál a kútból egy kis vizet? Nem mosnád fel a padlót?
- Én meg szívesen megtettem, mert mindig kaptam tőle valamit.

Ezt nem kellett volna mondani, gondolta. Köhintett, a pad alá húzta a lábát.

- Akkor még kislány voltam. Ezüstgolyót kaptam meg babaruhára valót meg olyan könyveket, amelyeket még sose láttam. Tele volt képekkel... Csak az volt a baj, hogy a könyveket nem tudtam elolvasni, mert francia könyvek voltak. Hát kértem a grófnőt: tessék lefordítani. Ő meg azt mondta: „Hozd vissza a könyveket, kapsz helyettük karácsonyfadísz, egy egész dobozzal! Angyal is van benne, meg üvegharang.” Én meg azt feleltem: „Köszönöm szépen, nem kérek karácsonyfadísz, tessék inkább lefordítani.” „Azt a kis hintaszéket is elviheted” - mondta a grófnő, de nekem a hintaszék se kellett. „Szappanos vízzel lemosom a konyhabútort, csak tessék lefordítani.” Ő meg feltette a pápaszemét, s azon keresztül nézett rám, de úgy, mint ha először látna: „Mutasd azt a könyvet!”

Sárika elhallgat. Amikor Ferinek mesélte, egészen másként hangzott. Akkor úgy nevettek rajta, de úgy... Fogták egymás kezét, és nevettek.

- Azontúl mindennap elment hozzá - folytatja Feri. - Pedig sokszor elzavarta, vagy felsikáltatta vele a szobát, és semmit se adott érte.

- De én másnap újra beállítottam. Néha be se eresztett. Kiszólt az ablakon, hogy minek jöttem. Aztán mégiscsak végigolvastuk a könyveket. Nem hagytam magamat lerázni. - Odébb rügött egy kavicsot. - Nem én.

- Amit Sárika egyszer a fejébe vesz! - jegyezte meg Feri, s az a kivasalt mosoly leolvadt az arcáról.

Összenevettek, és Sárika a pad karfájára csúsztatta a kezét, s a mama szorosán csavart kontya alatt megfogta a karját Ferinek.

- Én is olyan vagyok - mondta a mama. - Amit egyszer a fejembe veszek, annak meg kell lenni, ha törik, ha szakad! - Leseperzte a morzsát az öléből. - Amikor a gyerekek még kicsik voltak, addig nem nyugodtam, amíg zenére nem tanítottam őket. Az asszonyok azt mondták: „Erre dobálja ki a pénzét? Vegyen inkább felesbe disznót vagy krumplit télire.” De én nem tágitottam. Mert más ember az, aki muzsikához ért... Vidámabb, nyíltabb. - Hüvelyk- és mutatóujjával megtörölte a szája szélét. - Gysuzi mindig elcsavarogta a hegedűórákat. Abba is hagytam vele.

Egy feketerígó egészen a közelükbe szállt. A Duna felől vízszagot sodort feléjük a szél.

- Nem bolondság itt üldögelni. Az idejét se tudom, mikor voltam itt. - Sárrikához fordult: - Az jó, hogy ilyen vagy... Ilyen rámenős. A mulyákat sehogy sem állom, akik a szájukat sem merik kinyitni.

Sárika a konty alatt belecsípett Feri karjába.

- Mamuskám, tetszik magának Sárika?

- Eridj már! Nem szoktam én szemtől szembe dicsérni.

- Szóval, tetszik.

- Mit ismerek belőle? Amit megmutat. Azt kell megismerni, amit nem mutat meg.

- Igaza van anyádnak! - ugrott fel Sárika, s heves mozdulata felrebbentette a kis rigót. Egy ágra szállt, amely gyengéden meghajolt alatta. A levelek közé bújt ág hirtelen felfénylött. Sárrikának megint a szívére szaladt az a könnyű, súlytalan boldogság.

Kinyitotta a száját, mintha a napfényt nyalogatná. Kiáltani szeretett volna, énekelni, futni, a fűbe vágódni.

- Mikor lesz állásod? - kérdezte a mama.

- Állásom?

- Talán már a jövő hónapban - mondta Feri gyorsan. - Azt ígérték, egy-kettőre elhelyezik, mert szükség van rá. Ugye, Sárika?

A mama megkérdezte, milyen az elfoglaltsága egy tolmácsnak, mennyit keres, s mindenre Feri válaszolt, előbb, mintsem a mama befejezte a mondatot, szinte elébe sietve.

- Semmitől se tartson, mama. Tegnap is mondtam magának.

- Mit mondtál? - A mama zsebkendőjével legyezgette magát.

- Melege van? Beülünk a teraszra. Ott jóval hűvösebb. Eszünk egy jegeskávét.

- Minek költenél? Van otthon vacsoránk, zöldborsó tükörtojással. Sárikát is hívjad.

A kerthelyiség narancssárga vászonrolója áttört a levelek résein, és Sárika vágyódva fordult arrafelé. Valahányszor a Szigeten járkált, csupán a fagyaltbódéig jutott el, ahol tölcséres fagyaltot, bambit meg málnaszörpöt árultak. A narancssárga vászonroló képzetében összefonódott a gyerekkori tündérmesékkal, a fényes, síkos tapintású képekkel, melyeket a grófnőtől kapott francia könyvekben talált. A narancssárga roló megszűrte, aranyos fénnel hintette be az ott ülőket, mindenki szebbnek látszott, mint a valóságban, szebbnek, másnak... A mozdulataik is mások voltak, valahogy kerekesebbek, lassúbbak...

- Jaj, menjünk be! Még sohasem voltam bent. Tessék bejönni! Étteremben is csak háromszor voltam... igazi étteremben. Az se volt igazi, csak olyan kis nyári vendéglő. Feri, ugye beviszel? Ketten eszünk egy jegeskávét, én csak épp megkóstolom, belekóstolok a tiedbe! - Kapkodva beszélt, megrázta piros lakktáskáját, ujjával végigge-reblyézte a haját, s belekarolt a mamába. - Köszönöm szépen.

- Mit köszönsz?

- Hát hogy nem tetszik lebeszélni Ferit. Mert senkire sem hallgat, csak az édesanyjára. Folyton csak a mamát emlegeti. A mama így, a mama úgy...

- Ne bolondozz már! - A mama elégedetten hunyorgott. - Majd éppen énrólam beszéltek. - Ritkás pillája alatt megcsillant a szeme.

- Tán el se hiszi? - Feri mosolygott. De úgy, mintha nem lenne egészen biztos benne, hogy csakugyan mosolyog-e. - Szeretem Sárikát - mondta hirtelen, átugorva azokat a láncszemeket, amelyeket gondolatban összefűzött, hogy idáig eljusson.

- Tudtam én, csak rád kellett nézni... Úgy olvasok én az arcodban, előttem hiába titkolóznál...

A mama egyik kezéből a másikba tette át a kesztyűjét, kihúzott egy hajtút a hajából, máshová tűzte be. Valami nyugtalanság fogta el, melyről nem tudta eldönteni, jó-e vagy rossz.

Sárikának az az érzése támadt, mintha hallgatózna. Nem is a fülével, hanem a bőrével, a pórusaival, tán még a lábujja hegyével is. De nem szólt, egyikük sem szólt, csak mentek egymás mellett. Aztán besétáltak a kerthelyiségbe, a narancssárga ponyva alá. Feri ment elől néhány lépéssel, ők meg utána. Sárika meg szeretete volna mondani Ferinek, hogy ez a vonal másik vége, mert amíg kint járkált, egy láthatatlan vonalat húzott ide, csupán szemével követve a vonalat, most pedig a vonal végére került! De hogy mondja ezt meg? Hogy mondja meg a mama előtt? Mama azt hinné,

összevissza beszél, számárságokat hord össze, s lehet, hogy csakugyan számárság. De Feri a számárságot is megérti.

- Na, mi az, Sáríka? Ide ülj... Szembe a mamával. Hogy lássa, nem is vagy olyan csúnya.

- Feri... én úgy szeretnék... nem nevezs ki? Én úgy szeretnék végigmenni az éttermen.

- Végigmenni az éttermen? - csodálkozik a mama.

Feri nem csodálkozik. Feri már fogja is a könyökét.

- Velünk jön, mama? Vagy inkább megvár? Rendeljen magának, mi rögtön itt vagyunk. Csak megmutatom Sáríkanak... még sose látta belülről. S azt hiszi, még annál is szebb, ahogyan elképzelte.

- Azt! - mondja Sáríka, s Feri kisujjába kapaszkodik, mintha védelmet keresne.

Végigsietnek az üres éttermen, mely a délutáni napsütésben álmosan gubbaszt. A széles ablakokon meglebbenek a függönyök, különben semmi sem mozdul.

- Nagyon szép - suttogja Sáríka, s elfogódottan követi Ferit a hall bársony karszékei között.

- Csupa szőnyeg... ott is szőnyeg, ahol nem látni. - Mit is akart azzal a vonallal? Igen, emlékszik már...

- Te olyan jó vagy... Kösz! Ott szoktak táncolni? Siessünk vissza. És ha lehet, ne most mondd meg a mamának. Olyan gyönyörű ez a délután. Hátha elromlik, hogyha szólsz. Mekkora pálmák! Ígérd meg...

- Semmit se ígérek. Meddig éljünk még így? Te ott, ént itt.

- Ez a csillár... Láttad már, amikor kigyúlnak az égők?

- Láttam.

- Kigyúlnak az égők... Körös-körül... egyszerre mind!

- Láttam. Na gyere szépen, ne báméskodj. Olyan vagy, mint egy gyerek.

Amikor leültek az asztal mellé, mama már a jegeskávét kanalazta.

- Nektek is rendeltem, mindjárt hozzák.

- Mondd, Feri... ebben a világításban én is más vagyok? Mert a néni is más, és te is más vagy.

- Mindjárt felhúzzák a ponyvát. Ne légy úgy megilletődve, ízlik, mama?

- Mióta ismeritek ti egymást?

- Parádon ismerkedtünk meg.

- Annak már három hónapja. - A mama belemeríti kanalát a párával befutott pohárba.

- Azt akarja mondani...

- Két jegeskávé. - A pincér megállt az asztaluknál.

- Egy brióst, mamuskám. - Feri a pincérhez fordult: - Küldje ide a kenyereket.

- Nekem egy ostyát - súgta Sáríka, és szétterpesztette az ujjait, hogy a sárga fény keresztülcsorogjon rajtuk. Gyönyörű, gyönyörű, minden gyönyörű! Egy kis madár a színes abroszok között ugrál, ezüsttálcák úsznak a levegőben, s a fák derekát lampionok füzére köti össze. De miért nem mert hangosan ostyát kérni? Hát azért! Éppen azért! Mert olyan klassz itt, vagyis gyönyörű!

Belekóstolt a jegeskávéba.

- Mi rettenetesen szeretjük egymást - mondta, és könnyek gyűltek a szemébe, pedig azt hitte, mosolyog.

- Mama mindent tud. Csaknem mindent. - Feri hangjából eltűnt a biztonság. Közelebb húzta székét az anyjához. - Az előbb azt akarta mondani, hogy három hónap óta tart már ez a szerelem, és én soha, egy szóval...

A mama közbevágott.

- Csak megkérdeztem. Ha mondani akarok valamit, meg is mondom.

- Mama, mi úgy fogunk élni ezután is... - Feri az abrosz csíptetőivel babrált. - Semmi sem változik. Illetve mégis... a fia mellé egy lányt is kap.

Sárika arca égett. Sebesen kanalazta a jegeskávéját, a nyelve egészen megdermedt tőle. A mamára nézett, aki aprókat harapott a briósból, és minden falatnál megnézte a helyet, ahol beleharapott.

- Hát hiszen... nincs itt semmi baj - szólalt meg végre. - Szeretitek egymást, megértitek egymást. Az a legfontosabb, a megértés. Szerelem még csak akad. De úgy érteni egymást, hogy türelmesnek lenni akkor is, mikor már elmúlik az a nagy szerelem...

Sárika megrázta a fejét.

- A miénk nem múlik el.

- Három hónap... mi az a három hónap... s már biztosak vagytok benne, hogy csak egymással, egymásért...

Egy pincér a rolóvasat beleillesztette a korongba. Lassan forgatta körbe-körbe. A narancsszínű sátor egyre fogyott felettük, s vele együtt a tompa aranyfény is.

- Mikor akartok összeházasodni?

Sárika szíve akkorát dobbant, hogy megemelte a blúzáját. „Ne, Feri... még ne, most ne...” - akarta mondani, s azt kívánta, bárcsak ne hallgatna rá. - Mi rettenetesen szeretjük egymást - jelentette ki újra, s várta, hogy történjék valami.

- Mama... - Feri még közelebb húzta a székét. - Ne haragudjon rám.

- Mért haragudnék? - A mama letette kezéből a brióst. - Mért kéne haragudnom?

Feri kinyitotta a száját, becsukta. A haja tövén megindult egy verejtkcsepp, arca behorpadt, mintha a szavak kimondása roppant erőfeszítésébe kerülne. Mintha minden egyes szót külön kellene kimozdítani a helyéből.

- Mi már összeházasodtunk.

- Mi? Hogyan?

- Összeházasodtunk.

- Mikor... mikor házasodtatok össze? - A mama egy korty vizet ivott, a víz az állára cseppent, mutatóujjával eldörzsölte. - Mit mondasz?

- Két hete már. Mindig készültem szólni, s magam sem tudom, valahogy úgy jött, hogy nem tudtam, nem mertem...

- Hagyd csak - szakította félbe a mama, és tekintete egyikről a másikra siklott, aztán megint vissza Ferire.

Egy pillanatig csend volt, csak a fűnyíró gép zümmögése hallatszott, amely egyre közelebb ért hozzájuk.

- Két hete már... s én csak élek melletted...

- Drága mama... Tudom, nehéz ilyesmit megérteni, talán nem is lehet. Gondoljon arra, hogy...

- Mindig azt hittem, hogy beléd látok. Hát nem látok beléd. Ez így van. Tudomásul kell venni, akár akarom, akár nem. - Élénken beszélt, de rögtön szájához emelte a

vizes poharat, s a nyaka sebesen mozgott, mintha mohó kortyokban nyelne, de víz alig fogyott a pohárból.

- Hallgasson meg, mama.

- Az a fő, hogy meg ne bánjátok. Minden gyorsan kell, máris! Most már mindegy.

Sárika azt gondolta: ennyi az egész? Ettől féltek annyira? Egy ostyát tartott a kezében, amely megpuhult az ujjai között. Nem mert beleharapni, vigyázva zsebkendőjébe csavarta. Akkor vette észre, hogy a mama nyaka megint mozog. Kitekerte a zsebkendőből az ostyát, az asztalra tette.

Feri ismét beszélni kezdett, azoknak az állhatatosságával, akik érzik, hogy minden szavukkal fájdalmat okoznak, s mégsem képesek abbahagyni. A mama kibe kattintgatta táskája zárját, s valahová a sarokba nézett, ahol semmi sem volt.

- Jól van – szólalt meg a mondat közepén. – Ideje már készülődni. Az a fő... a legfontosabb... mondtam már... hogy boldogok legyetek. A szerelmen kívül annyi minden kell még a boldogsághoz. Hívd a pincért, fiam. Ez biztos méregdrága hely. Nagyon jól megleszünk együtt – mondta csaknem vidáman.

- Mama... – Feri a keze után nyúlt, de a mama elhessegette. – Na, eridj innen! Menjetek el Sárika holmijáért. Én addig helyet csinálok. Párnám van elég. Párnám, ágyhuzatom... Kislámpa... kislámpa kéne. Várjunk csak... mégse ma hozzátok el a holmit. Előbb szólunk Gyula bácsinak meg Talléréknek meg a többieknek, hogy meg-nőszültél. Mégiscsak egy gangon élünk már tizennyolc esztendeje, ajtó ajtó mellett. Rosszul esne nekik, ha utólag tudnák meg.

- Ez minden holmid? – kérdezte a mama Sárikát, aki spárgával összekötött vulkánkoffert szorongatott a hóna alatt.

Sárika bólintott.

- Volt egy világoskék kötött kabátom is, de elégett a fűtőtesten. Oda raktam száradni, mert gyorsan kellett. – Kettéhajtott egy fehér pulóvert. Az is meg volt perzselve. A mama korholón ingatta a fejét.

- Minden gyorsan kell. Add meg uram, de mindjárt!

Aztán két kis selyembugyi tört be Feri szekrényébe, két hálóing, s ezek a rózsaszín foltok az ingei között, ez a megosztott szekrény többet jelentett számára a megosztott ágynál: a véglegességét jelentette.

Sárika fogasra akasztott ruhái, megfosztva attól a virgonc, barna testtől, amely tartalmat adott nekik, kopottnak, agyonmosottnak látszottak, s Feri restelkedve tolta odébb ballonöltönyét, szürke flanellnadrágját.

- Veszünk neked valami szép kis ruhát.

- Majd ha keresek! Én is beteszem a pénzt a szappanos dobozba.

- Cipőt is veszünk meg kabátot.

- Ráérünk még!

- Így nem járhatasz.

- Ez a pettyes szoknya például... csak ki kell vasalni. Azért nem mutat, mert gyűrött. A blúzom... jaj, mi fogta meg a blúzom! – A mamához fordult. – Tessék mondani, kimegy a gyümölcslé? De hogy kerül a blúz hátára gyümölcslé?

- Egy Csorba Ferencné nem járhat ilyen blúzban – jelentette ki a mama. – Mégiscsak tanár a férjed. Végigmegy a gangon, megnézik a lakók...

- Túlságosan szerény - mesélte másnap Gyula bácsinak. - Erőszakkal kellett elcipelni az áruházba. S mikor megvettük a ruhát, ott, mindenki szeme láttára a nyakamba borult. Látni kellett volna!

- Aztán hogy jött ez ilyen hirtelen? - Gyula bácsi megszurkálta a pipáját. - Már úgy értem... ez a házasság...

- Én beszéltem rá őket - mondta csendesen a mama. - Gyerünk azzal az esküvővel! Mire vártok? Minek az a hosszú jegyesség? Két éve ismerik már egymást - magyarázta. - Várjon csak... Nem akarok hazudni... szeptemberben lesz két éve.

Petrik, a sánta cérnagyári minőségi ellenőr végigbicegett mellettük, megállt egy pillanatra.

- Láttam a menyét a közértben. Mondtam is a fiamnak: „Te nem tudtál egy ilyet kifogni! A te Bözsid, azzal a vastag lábával... nem mintha a külső számítana, de a természet! Semmi se elég jó neki! S ha ki merem nyitni a számat, a plafonig ugrik!”

Mire a mama újra elkezdte, hogy Sárিকা túlságosan is szerény, már ott állt Berta is a ruhajavító szövetkezetből, szárazon, laposan, mint egy roston felejtett pirítós.

- Hallom, három nap alatt szerettek egymásba - mondta lihegve a sok lépcsőtől meg a kíváncsiságtól.

- Egy nap alatt! Egyetlen nap alatt! Egy óra alatt! Meglátták egymást egy hangversenyen, és Feri azzal jött haza: „Na, mamuskám...” Azontúl mindig együtt jártak. Én meg azt mondtam: „Vedd el, fiam. Legalább lesz egy lányom is.” Önző egy ilyen öregasszony.

A mama nemcsak mesélte, de hitte is, amit mesélt. S mert pontosan akart beszámolni a házbelieknek, egy alkalommal megkérdezte Sárikát:

- Milyen hangversenyen voltatok ti együtt?

Sárিকা csodálkozva emelte rá a szemét.

- Hangversenyen? Hová tetszett rakni a kockacukrot? Megvan! - És kockacukrot ropogtatva jelentette ki: - Még sosem voltam hangversenyen. Soha életemben! Operában is csak egyszer.

Feri a félálom kódén keresztül látta, amint Sárিকা meggyújtja a kis villanyt, s fölé hajol.

- Alszol?

- Igen.

- Örülsz?

- Alszom.

- De azért örülsz! Előbb várost nézni megyünk. Délelőtti program a város megtekintése, ebéd a Margitszigeten. Te, ott fogok ebédelni! - Lefeküdt, gondterhelten bámult a kislámpa fénykörébe. - Hogy fordítsam le az ételek nevét? Mi az franciául, hogy brassói aprópecsenye? Vagy borsos tokány!

- Most aludj, Sárikám. Azt esztek, amit le tudsz fordítani.

Sárিকা egy perc múlva újból felkuperodott, tenyerébe hajtotta a fejét.

- Az istennek se jut eszembe, hogy van az franciául: „A mai Pest magja, mint fontos révhely, már a rómaiak egykori erődláncában szerepelt.”

- Szívem...!

- Ha velem lennél... Nem ülhetnél a szomszéd asztalhoz? Mindjárt jobban menne. Nekem elég, ha látlak. Mit csináljak, ha félek? Először vagyok külföldiekkel, ígérd meg, hogy kijössz...

- Tudod, hány óra? Fél kettő. S kilenckor a Kultúrkapcsolatok Intézetében kell lenned.

- Holnap már keresni fogok! Veszek... mit vegyek a mamának? Legelőször neked veszek valamit... Csak már holnap lenne! - Söhajtott, Ferihez bújt, fejét a mellére fektette. - Nagyon nehéz a fejem? Szólj, ha nyomlak. Két francia jön. Egy újságíró, a L' Humanité munkatársa, meg egy könyvkiadó. Még szerencse, hogy franciák! Így azt hiszik, hogy franciául nem tudom magam jól kifejezni. Pedig hát magyarul... a szíved pont az arcomba dobog... így... most még jobban érzem... magyarul se tudnék mit beszélni velük. Ferikém, én olyan buta vagyok... Nem megy a fejembe, mit szeretsz rajtam! Buta vagyok, rendetlen vagyok, s ha legalább szép lennék! Meg se csókolsz?

- Oltsd el a villanyt, és próbáld aludni. Különben csakugyan buta leszel és csúnya is...

- Csúnya?! - Sáríka feltérdepelt az ágyban, ijedten meredt Ferire. - Csúnya?!

- Nekem azért tetszeni fogsz.

- Most már kiverted az álmat a szememből!

Feri elnevette magát.

- Könnyű neked! Én itt izgulok, a hideg ráz az izgalomtól, s te, ahelyett, hogy megnyugtatlád... Nyugtass meg - mondta könyörögve.

- Roppant csinos vagy.

- Ezt csak úgy mondod... Törődöm is azzal, hogy csinos vagyok-e!

- Az eszed vág, mint a beretva.

- Igazán? - Magához szorította a kispárnáját. - Akkor jó. Nem is tudom, mit kezdenék nélküled. Megtennél nekem valamit?

- Nem akarsz aludni?

- Mindjárt. Csak előbb próbáljuk el, hogy te vagy a francia újságíró, és én fordítok neked.

- Sáríkámm...!

- Csak két-három mondatot... Két-három mondat elég.

- Hagyd, hogy éjszaka magyar tanító legyek. Egy álmos magyar tanító...

- Ha egy picit szeretsz... a nyugalmam érdekében... tedd meg.

- Nem is tudok franciául.

- Magyarul próbáljuk el. Ennyit csak megér neked a nyugalmam?

- Mit kell csinálnom?

- A Szigeten sétálunk... Nézz körül, és kérdezz valamit.

Feri ásít.

- Madame, nem álmos?

Sáríka megbántva préseli össze a száját. Szempillája veszedelmesen rezeg. Végre mégis megszólal:

- Ne privát dolgokat kérdezz!

- Milyen gyönyörű vidék! - mondja elragadtatva Feri, és körülnéz a rendetlen szobában. - S ezek a romok...

- A Szigetet a törökök feldúlták - válaszol Sárika leckefelmondó hangon, és a karosszéken heverő ruhákra mutat. - A régi kegyhelyekből csak romantikus romok maradtak.

Feri lehajol, a szék alá dugja a sámfákat.

- Hogy el ne botoljál a romokban - súgja, hangosan pedig azt mondja: - S ezek a csodálatos fák, rózsalugasok!

- A Horthy-korszakban csak belépőjeggyel lehetett a Szigetre lépni. Népi demokráciánk nyitotta meg a Szigetet a dolgozók számára.

- Értem - mondta Feri tünődve, a francia újságíró modorában. Szeme könnybe lábad a visszafojtott ásítástól. - Ugye, már lehetek ismét magyar férj?

- Ha unod... Pedig olyan finoman elbeszélgettünk. „Romantikus romok”, ez olyan jól hangzik franciául.

- Akkor jó, mert magyarul nem hangzik jól. - Feri a villanykapcsoló után nyúl. - Látom, már megnyugodtál. Köszönöm a fáradságát, Madame.

- Ó, nagyon szívesen! - és Sárika átöleli Ferit, magához szorítja. - A Humanitásé munkatársát fegyvertársunknak tekintjük - mondja, s szájára tapasztja száját. Sötétség borul a szobára, csak Sárika reménykedő hangja hallatszik: - Nem lesz semmi baj? Ugye, menni fog?

Feri az étlapot tanulmányozza. Mamának be kell számolni róla, hogy mit ebédelt, s mama azonnal kiszámítja, hogy ő ebből az összegből három személyre főz ebédet, de úgy, hogy még vacsorára is marad.

Nem luxusból ebédelek itt. Sárikának szüksége van rám. Az én jelenlétem ad neki biztonságot, mondogatja magában, s angol bífsteket rendel tükörtojással, kelbimbó körítéssel, mert igaz ugyan, hogy csak muszájból, a jövőjük érdekében ebédel a Margitszigeten, de ha már itt van, mért ne egye azt, amire gusztusa támad. S miután fél liter burgundit is engedélyez magának, arra gondol, hogy ebben a környezetben elkapja az embert valami... Lássá be, mamuskám... Maga okos asszony... és angol bífsteket tükörtojással még sohasem ettem...

Anélkül hogy hátrafordulna, érzi, amint Sárika belép az étterembe. A tarkójában érzi, egy kicsi kis ponton. Mintha tükörcseréppel napfényt táncoltatnának a tarkójára.

Aztán egy társaság vonul el az asztala mellett, középütt Sárika. Egy egészen más Sárika. Bizonytalan és félszeg, valamit pötyög, a toroka biztosan olyan száraz, hogy egymást karcolják benne a hangok.

Feri gyorsan felhajtja a borát, mert a saját torkát kezdi karcolni, reszelni az a szárazság.

Az a kis piros lakktáska... holnap új táskát vesz Sárikának. Ezzel az összeroppedezett kis táskával nem járhat. S úgy kötötte be muszlinállal a nyakát, mintha a toroka fájna. Nem így kell egy sálat megkötni, te kis ügyetlen! Nem értesz te az ilyenekhez... te kis kétbalkezes... drága, egyetlen kétbalkezes boldogságom...

Sárika ebben a pillanatban észrevette Ferit. Arca felragyogott, szemöldöke megmozdult, mintha hozzá akarna iramodni. Hóna alá csapva piros lakktáskáját, integetett. Vonatablakból integetnek így, hosszú távollét után, a megérkezés mámoros pillanatában. Nemcsak a kezével, a bőrével, a hajával is integetett. A mellette álló szakállas francia kérdezett tőle valamit, ő válaszolt, de a szeme nem eresztette el Ferit, s

amikor a zászlókkal díszített asztalnál elhelyezkedtek, magától értetődő mozdulattal odébb tolta a francia zászlót, hogy zavartalanul Ferire lásson.

Feri helytelenítően ingatta a fejét. Sáríka kérdően ránézett. Rosszul csinált valamit? Némi töprengés után hátrarázta a haját. Rendben? Na mi az? Lopva megnézte a körmét. A körmével is meg volt elégedve. Mit akarhat Feri? Picit felrántotta a vállát, szemöldöke a magasba ugrott.

Feri pedig kibontotta a frissen vasalt zsebkendőjét, a kés nyelére kötötte, s maga elé állította. Sáríka közben a szomszédjának felelgetett olyasformán, mint mikor egy szórakozott diákot felszólítanak, s az hirtelenében nem tudja, hol tart az osztály, s tapogatózva, a jó szerencséjében bízva folytatja a felelést. Ám amikor megpillantotta a kés nyelére kötött zsebkendőt, villanó mosollyal kapta fel a fejét, maga elé húzta a zászlót, s fellélegezve fordult a szomszédjához.

Egy pincér arra haladtában meghökkenve bámult Ferire, amikor az éppen a zsebkendőjét szedte le a kés nyeléről. „Micsoda alakok járnak ide mostanában!” – tükröződött a pincér arcán, s diplomata mosollyal vitte tovább karján a tálakat.

Feri a homlokán, a két szeme között érezte most azt a kis pontot, ami az előbb a tarkóján forrósodott: odatűzött Sáríka szeme, aki oldalra billent fejjel, borosüvegek, zászlók és virágcserepek közül kukucskált felé.

Igen, az ott Sáríka. Semmi kétség. Huszár Sáríka ül a margitszigeti étterem díszasztalánál, írókkal, újságírókkal, jobbán a L'Humanité munkatársával, balján egy tekintélyes könyvkiadóval, és ha jól látja, fogast esznek tartármártással.

Sáríka kíváncsian vizsgálgatja a halkést. Látszik rajta, fogalma sincs róla, mit kezdjen vele. Hiába vizsgázott kitüntetéssel, a tananyagban nem szerepelt, hogyan kell halkéssel bánni. És persze ő sem mutathatta meg, azon egyszerű oknál fogva, mert nincsen halkésük, és nem is lesz. Inkább mákdarálót vesznek vagy jénai üvegtálat.

Sáríka jobbra-balra les, figyel, hogyan használják a halkést. Biztosan felkészült már a finom ízekre, és most tessék! Nem mer hozzálátni. Némi tétovázás után kezébe veszi a halkést, amely ellenáll a markos szorításnak, önállósítja magát, végigcsusszan a tányéron. Sáríka megszeppenve abbahagyja a kísérletezést.

– Gyenge a gyomrom, nem szabad halat ennem – magyarázza a szomszédjának, s vágyakozva nézegeti az ezüsttálon pompázó halat: a kopoltyúba tűzött, betyáros petrezselyemszálak mintha csúfolódva összesúgnának.

Feri képzeletében felmerül Sáríkéék döngölt padlójú konyhája; alig egy hete jártak ott. Az egész család összegyűlt a tiszteletükre, még a pletykás Róza néni is, aki a fél falu gyerekét segítette világra.

A nagyapa cingár kisöreg, akkora bajusszal, mintha az tartaná egyensúlyban, hogy fel ne billenjen. Madzaggal fülére hurkolt pápaszeme az orra hegyére csúszva, úgy-hogy elébb az orra hegyére pislog, mielőtt szemügyre venne valakit. Hátrább húzódik az asztaltól, hangosan szürcsöli a levest, két térde közé szorítva tányérját, s amikor elkészült, kenyérdarabkákkal tisztára törli. Sáríka anyja terebélyes, nagydarab asszony. Ő osztja ki az ételt, a merőkanál alá tartva a tenyerét, s ha lecseppen egy csepp, fürgén lenyalja, nehogy kárba vesszen. Közben felváltva örvendezik és sopánkodik, amiért hazalátogattak, és amiért nem értesítették őket előre, hogy kimeszelte volna a konyhát, süttött volna valamit. Ilyenek a gyerekek, nincsen azokban belátás. „Jaj, lelkem, Sáríkámm, áldjon meg az Isten, te legalább nem keserítesz, mint az a sok бүдös kölyke, бүдөсек, bitangok, nincs egy percnyi nyugtom tőlük!” – S kezdődik egy újabb szóáradat.

A sok „bitang, бүдös kölyke” Sáríka öccsei, kezükkel marcangolják a húst, szájuk felett vastag zsírbausz, mely egészen a fülükig ér. Egy nagy, loncsos kuvasz lába közé húzott farokkal lesi a csontokat, nagyokat vakkantva, mert a gyerekek orra fölött hadonásznak a csontokkal, rá-rákoppintanak, levegőbe hajítják a csontot, s vigyorgva tovább rágcsálják, mígnem az apa szétcsap közöttük, szó nélkül, hang nélkül... Mert azon kevés beszédű parasztok közé tartozik, akik csak végszükség esetén beszélnek, ha már a csattanós pofon nem használ.

Feri a saját gyerekkorára gondol: az apja emléke valahogyan összefonódik benne a lekvároskenyér-uzsonnákkal. Amíg az apja élt, nagy karéj lekváros kenyeret vittek az iskolába: az egymásba rakott kenyérből kifolyt a lekvár, és pirosan ütött át a papíron, amibe anya csomagolta. Amikor apa meghalt, a piros foltos csomagok is vele haltak. A ragadós, piros foltok az édeset, a jót jelentették, mindazt a fölöslegeset, amelyre annyira szüksége volt. Azontúl kenyeret dugott a zsebébe, s már az első csengetéskor megette.

– Parancsol még kenyeret? – kérdi tőle a pincér, s ő csak azért eszik, hogy el ne rontsa hússal a gyomrát.

Ezt egyszer elmeséli Sáríkáknak. Mennyi mindent kell még elmesélni!

Sáríka egy gyermek leplezetlen étvágyával lát neki a rántott karajnak.

A finom, szakállas francia aggódva kérdi:

– Ezt szabad ennie?

Sáríka kerekre nyitja a szemét.

– A gyomra miatt – mentegetőzik a francia. Sáríka fájdalmas képet vág. Hagyja abba? Nincs szíve abbahagyni. Majd bolond lesz! Imádja a karajt. Hátha még Ferivel enné kettesben. Feri a szappanos dobozból ebédel. Nem fog a mama haragudni, hogy őmiatta annyi pénzt ad ki? Mennyi étel! S a fele megmarad. Két napig ehetnének belőle. Kár, hogy nem hívhatja ide Ferit. Azt azért nem bírja ki, hogy oda ne sűgja egy kövér fotóriporternek: „Az ott a férjem. Az a jóképű, barna fiú ott a bejárat melletti asztalnál.”

– Csinálok egy felvételt – feleli a fotóriporter.

– Kicsit összébb húzódni... Pillanat! Szóljon, hogy emeljék fel a poharakat, mintha koccintának... csak egész természetesen. Így ni! Köszönöm.

Feri nem tud elfojtani egy mosolyt. Sáríka olyan természetesre merevíti a nyakát, mintha idegzsába kínozná. S ahelyett hogy a szomszédjára nézne, őrá bámul. Ezt a

felvételt elteszi magának. Ahogy ott ül kitekert nyakkal, arcára fagyott mosollyal, kezében egy borospohárral. Hiába, nem szokta meg a nyilvánosságot...

Hát ez meg mi?! Sárrika!

Feri idegesen integet. Sárrika nagyokat harap a kenyérből, egész kis kaput harap ki belőle, s tele szájjal felelget a finom, kecskeszakállas franciának, tele szájjal, kidudorodó orcákkal. A pincér már szedi össze a tányérokat, csupán Sárrika eszik tovább, mintha diákévei híg leveseit, száraz buktáit egyszerre akarná pótolni, most rögtön, egy ültő helyében, a rózsacsokrokkal díszített asztalnál...

A diplomata külsejű pincér elnézően figyeli Ferit, aki egy kenyérbe harap, s int, hogy: nem jó! S még a mutatóujját is felemeli, s lassan ingatja jobbra-balra: nem jó, nem jó!

S mert Sárrika értetlenül bámul rá, egy papírszalvétára néhány sort ír, s odaküldi a pincérrel.

- Szerelmes levél? - kérdi egy fáradt arcú író, aki még sokkal fáradtabbnak mutatja magát, mint amilyen.

- Az hát! - Sárrika széthajtogatja a papírszalvétát. „Ne harapj a kenyérből! Törj belőle! Hagyd abba az evést! Ne keresztbe tedd a tányérba az evőeszközt! Egymás mellé fektesd.”

Sárrika abbahagyja az evést.

- Vallomás? S így meghatódik tőle? - érdeklődik a fáradt arcú író.

- Nagyon... mert olyan... olyan szívből jött - mondja Sárrika.

Az író leereszti a szemhéját.

- Manapság vakmerőek a fiatalok. Semmi romantika! Rögtön a lényegre. - Álmosan a papírszalvétára sandít, s hirtelen egészen kinyitja a szemét, mintha nem hinne annak, amit lát. „Ne harapj a kenyérből! Törj belőle!” olvassa, és Sárrikához fordul.

- Azt hiszem, az illető csakugyan szereti magát.

- Egy lapot tép ki a blokkfüzetéből, átnyújtja. - Válaszoljon neki. Valami nagyon kedveset.

Sárrika arcán mosoly ömlik szét, s jellegtelen zsinórírásával már írja is: „Elsütöttem a romokat! Tortát már ne is egyek?”

Az író a franciához hajol.

- A mi fiataljaink romantikusak. Újfajta romantika ez. Pátosz van benne... erő, lendület! - Tekintete a noteszlapra téved. „Tortát már ne is egyek?” - Határozottan - teszi hozzá.

A mama nem akart a fiatalok dolgába avatkozni. Isten őrizz! Igazán jól megvannak egymással, és Sárrika tulajdonképpen aranyos teremtés. A baj csak az, hogy a „tulajdonképpen” mindig becsúszik a gondolataiba. Még amikor azt mondta magában, hogy csinos, akkor is odatolakodott, hogy „tulajdonképpen” csinos. Hát igen... Ha nem lenne olyan rendetlen. Az még hagyján, hogy szanaszét a holmija, és mindenéről leszakad az akasztó. De ha ő felvarrja, észre se veszi. A gombokkal is ugyanígy van. Van gomb a blúzán vagy nincsen, egyre megy. Ezért ő sohasem szólna. Megcsinálja, kész! Nem jár érte köszönet. Ő ugyan megköszönné, de hát a mai fiatalok! Azt se tudják, mi fán terem a tisztelet! Ő például a saját édesanyja előtt se mert volna úgy mutatkozni, mint Sárrika. Ma reggel is pucéran jött be a fürdőszobából, csak a derekára csavart egy törölközőt.

- Engem a férjem sose látott így - mondta neki -, világért se vetkőztem volna le előtte.

Sáríka gyorsan belebújt a kombinéjába.

- Úgy szerettem volna ismerni apát! Olyan veszettül tetszett szeretni, mint én Ferit? - kérdezte, s a nedves törülközőt Feri frissen vasalt nadrágjára dobta.

A mama megfogta a nadrágot, karjára fektette.

- Igen derék ember volt - mondta, és szeretett volna még többet mondani, de újra csak ezt mondta, s valami szemrehányás rezgett a hangjában. Jó néhány esztendő éltek le együtt. Soha egy hangos szó nem esett közöttük, pedig nehéz időket csináltak végig. A férje utolsó fillérig hazaadta a bérét, ő meg ellátta, biztatta, semmi sem volt sok, amit érte kellett tenni. Három gyereket hozott a világra neki, de arra nem emlékszik, hogy valaha is megfordult volna a fejében, hogy szereti, méghozzá: veszettül! A szó zsidongani kezdett benne, mint ablaktábla közé szorult darázs.

- Adtál tiszta inget Ferinek? - kérdezte, és nem értette, mitől szomorodott el, mitől támadt az az üresség a szíve táján.

Vesztettül szereti... Minek az? Mire való?

- Jól van ez így - közölte később a lábasokkal, fazekakkal, és magyarázólag hozzáfűzte -, mindenki másképpen boldog.

S amikor a szitát kivette a kredencből, dűnnyögve dúdolni kezdett, ügyelve a ritmusra, hogy ha Feri haza találna jönni és meghallaná... Feri kényes az ilyesmire. Mégiscsak a Zenei Általánosban tanít.

Feri boldog, szögezte le, már ki tudja, hányadszor, és lekopogta a gyúródeszkán. S ha Feri boldog, még azzal se törődik, hogy Sáríka, amióta keres, mindenfélét összevásárol, amire szerinte semmi szükség. Minap is egy kalapot hozott haza. Tisztára, mint egy bili! Ő maga is vihogott, amikor a fejébe nyomta. „Ferikém, nem bolondos ez egy kicsit? Á, úgysem veszem fel!” És este hálóingben ismét fölpróbálta, le-fel nyargalászva Feri körül, aki éppen dolgozatokat javított. Ő ilyenkor csendben szokott üldögelni, lapozni se igen mer, inkább varrogat, fogával harapva el a cérnaszálat, nehogy zajt üssön az ollóval.

De Sáríka ügyet sem vet rá, hogy Ferinek csendre van szüksége. Fél szemére csapja a kalapját, mint egy bolond! „Hát nem olyan, mint egy rigó?” - kérdi tőle Feri, és eltolja a sűrke irkákat, becsavarja a töltőtollat.

„Feri, ugye lepofozod rólam?” - hallja már a konyhából. „És most? Most jobb?” Aztán már csak sugdolózást, fojtott nevetést hall, s azt gondolja, megint éjfélre marad a munka, Feri megint kialvatlanul megy az iskolába.

Vesztettül szeretni... Hát igen.

A mama reggelenként Gyula bácsival jár bevásárolni, s eldicsekszik, hogy a gyerekek majd megeszik egymást. Örül a szíve, ha rájuk néz. A kis menyecske, mint egy rigó, valóságos rigó! Amellett úgy keres, akár egy meglett férfi. S ha megjön a munkából, erőnek erejével segíteni akar Ferinek. Nem ért persze hozzá, csak éppen... hiszen érti. Ha mást nem tud csinálni, kihegyezi a piros ceruzákat, egymásba rakja a füzeteket pad szerint, ahogy a gyerekek ülnek.

Amikor elvált Gyula bácsitól, mozgásba hozott képzelete folytatta tevékenységét: nőtt, nőtt, ágakat bocsátott.

Sáríka szolmizálni tanul, hogy kedvébe járjon Ferinek. Na, egyszer behívom az öreget, de úgy, hogy ő meg ne lássa. Beül a konyhába, onnan nézheti, ahogyan szol-

mizál, s közben vasalja Feri ingeit. Kiveszi a kezemből, hogy majd ő, és közben: „ta ta ti szü ti szü tata...”

Abban az időben Sárika annyira el volt foglalva, hogy csak késő este került haza, rendszerint nagyon vidáman, már az előszobában kezdve a mesélést, félbeszakítva Ferit, időt sem hagyva neki a kérdezősködéésre.

A lakás egyszerre megtelt idegen emberek életével, akikhez csak Sárikanak volt köze, akik jöttek-mentek, eltűntek, felbolygatva a vacsora utáni órákat, amikor dolgozgattak, vagy komótosan beszélgettek tanítványokról, kollégákról... Mind ismerősök voltak, ha nem is találkozott velük, mint ahogy Feri is ismerte az üzemből a szakikat, s bárkiről esett szó, tudta, hova tegye őket.

De abból, amit Sárika mesélt, ki voltak rekesztve. Feri éppúgy, mint ő. Bármilyen figyelmesen hallgatott Feri, Sárikanak észre kellett volna venni, hogy szeretne végre a saját dolgairól beszélni, arról, hogy Szolnokint ő helyettesíti szülési szabadsága alatt, és mi van Gazsi Bélával, azzal a második osztályos kislánnyal, aki télen is fehér vászoncipőben jár, és minden hónapban elkéredzkedik cipőt vásárolni...

Gazsi Bélát esetről esetre számúzta Monsieur Charmelet*, és Sárika felemelte a mutatóujját, és lassan, csodálkozva mondta: maga írja és játssza a darabjait, nem nagyszerű? A felesége is színésznő... Külön laknak.

- Egészségükre! - mondta akkor Feri, és előszedte kottáit, hangjegyzeteit. - Megmutatom neked, mire készülök... ha nem vagy fáradt... mire készülünk a gyerekekkel.

Sárika hozzábújt, kivette kezéből a kottát.

- Nem vagyok fáradt, csak olyan a fejem... egész nap figyelni... úgy kellett figyelni... S micsoda fura alak ez a Charmelet! Sokszor azt hittem, nem jól értem. Olyanokat mondott... és a sárgadinnyét megpaprikázta... úgy ette, piros paprikával. Mit akarsz mutatni? Volt ott egy újságíró, kopasz, szemüveges, le nem ment a nyakamról. Hogy külön szeretne beszélni Charmelet-vel, intézzem el. Charmelet meg azt mondta: „Rázza le, rázza le!” A kopasz meg csak nyúzott... Mit akarsz mutatni? Kicsit kifújom magam. Egy Dárdai nevű írónak... Ismered? miket írt az?... elintéztam, hogy holnap fogadja őt Charmelet, külön, csakis őt. Színesen ír róla. Azt se tudtam, mi az, hogy színes. Te biztosan tudtad volna! Én annyi mindent nem tudok! Taníts meg engem... nem most... - Belelapozott a kottákba. - Semmit se értek belőle. Ez a sok kereszt meg hangjegy... Úgy ugrálnak a vonalakon, mint kislányok a kerítésen.

És Feri se aznap, se másnap nem beszélt arról, hogy mire készül a gyerekekkel, és Sárika harmadnap elfelejtette megkérdezni. Még aludt, amikor Feri iskolába ment, arra se ébredt fel, hogy Feri egy kis cédulát tett a párnájára.

A mama takarítás közben találta meg, a szék alá esve. Nem volt türelme előkotorászni a szemüvegét, anélkül olvasta el.

„Kikerestem neked Charmelet darabjait. Gyere be érte a tanáriba, a tizenegy órás szünetben.”

Akinek tolmácsol az ember, annak illik ismerni a munkáját. Tiszta sor. S akivel együtt él?

A betűk elhomályosultak a szeme előtt.

„Éjszaka szuszogtál. Nagyon édesen szuszogtál. Azt szuszogtad: szü... szü... szü. Húzzál harisnyát, szuszogó kis szü... szü... szívem.”

Ejtsd: möszjö sármlle

A mama megint azt a furcsát érezte, aminek sehogyan se tudott nevet adni. Ő mindig előbb volt talpon, mint a férje. Vízet melegített neki, ebédet pakolt, reggelit adott, lekefélte a ruháját, és Sándor, isten nyugosztalja, legfeljebb annyit mondott: „Akkor én megyek, mama.”

„Szuszogó kis szívem.”

A szuszogó kis szív meg se őrzi a levélkét. Nem dugja a táskájába, hogy mindig vele legyen, nem teszi a fiókjába, hogy el ne veszítse.

- Sárrika! - szólt be a fürdőszobába. Valamit akart mondani, ami kérés, figyelmeztetés, tanács, de végül is csak annyit mond: - Ne hagyd kihűlni a kávédat!

Majd vasárnap, mondogatta magában Feri. A vasárnap hangulata kell ahhoz, hogy mindenről beszéljen Sárrikával, a vasárnap nyugalma, kényelme, amikor az embert semmi sem sürgeti, és nem maradnak benne félbehagyott mondatok, melyek szurkálják, és váratlanul ellene fordulnak, mást sugalmazva, mint amit érez.

Reggel megfürdenek, aztán a mama felteríti a sárga abroszt, a vasárnapi abroszt, s kalácsot szel a kávéhoz. Ezzel a sárga abroszos, ráérős reggelivel kezdődik... S amíg Sárrika kitakarítja a szobát, leszalad újságokért.

- Csak nagy vonalakban takarítok, vázlatosan - súgja neki Sárrika, nehogy a mama meghallja.

- Mindig így takarítsz - súgja ő vissza, és Sárrika nevet, a bal arcán gödröcske támad, a szeme meg mintha bújócskát játszana. Ezekkel a bújócskát játszó szemekkel fogadja azt is, hogy olvassa el az újságokat.

- Majd te elmondod nekem, hogy mi van bennük.

- Nem mondom el.

- Ilyen vagy hozzám?

- Ilyen vagyok. Tessék újságot olvasni.

- Majd este...

- Este álmos vagy.

- Most meg már sietnék veled a Húvösvölgybe. - De azért előveszi az újságot, sebesen átfutja, csupán a színházi híreknél állapodik meg. Aztán elmélyed az apróhirdetésekből, úgyhogy Feri megkérdi tőle:

- Férjhez akarsz menni? Vagy Buksi körkötőgépet keresel?

Már a villamoson szoronganak, amikor Sárrikának eszébe jut:

- A lepedőket kinn felejtettem! Mert megzavartál azzal az újsággal!

- Nem vagy kíváncsi, mi történt a világban?

- Úgyis tudom. Szálljunk le.

Azért akar szállni, hogy elblicceljék a villamosjegyet, gondolja Feri. Erről is le kell szoktatni. Boldog, ha megléphet a kalauz elől.

Nem, nem kezdi szemrehányással ezt a szép napot. Az ég kéken feszül felettük, gyermeteg felhők úszkálnak rajta, kedve lenne elfújni, mint a pitypangot. Átfogja Sárrika vállát, amely már nem olyan kamaszos, szögletes - ismerős, és mégis új, ahogyan a tenyere alatt fickándozik.

- Kora reggel kellett volna kijönnünk.

- Én jöhettem volna akár hajnalban is! Mért nem hívtál? Újságot olvastattál velem.

- Te meg nem olvastál.

- Dehogynem. Ki is kérdezhetsz.

- Mit tudsz például Kimoj és Macuról?
- Kimoj és Macuról? Várj csak... Kimoj és Macu, valami kínai színdarab címe. Kimoj és Macu egy szerelmespár. Olyan, mint Rómeó és Júlia. Macu. Macuka... Szólíts engem Macunak. Irtó kedves név: Macu... Igazi leánynév. Sokkal szebb, mint Sarolta.

Feri karja lesiklott Sárrika válláról.

- Kimoj és Macu két sziget, Sárrikám. Két sziget Kína mellett.
- Két sziget? - kérdezte Sárrika olyan hangon, mintha rászédtek volna.
- Hetek óta erről írnak az újságok. Majdnem kitört a háború miatta.
- Nem igaz... Csak azért mondod, hogy megijesszél.

Feri bosszúsan nevetett.

- Hallgass ide... így nem lehet élni...
- Hol tört ki majdnem a háború?
- Így nem lehet élni, hogy csak az érdekel, ami velünk történik.

Sárrika elsápadt.

- Most haragszol? Mért nem vagy szigorúbb hozzám?

- Mert szeretlek. Mert egész héten készültem rá, hogy megmondjam, és nem ment. Vasárnapra tettem el... hogy majd itt a fák között, a fűben... Én úgy képzeltem el az életünket, hogy mindent hazahordok neked. Nem történnek velem nagy dolgok, de amit csinálok, abban egészen benne vagyok, testestül-lelkestül. S az a tiéd is. De hát szigorral nem lehet megfelezni magunkat! Szigorral büntetni szoktak, Sárrikám!

- Feri... én nem értem... azt akarod mondani...

- Azt! Ne sírj... Kihez legyek őszinte, ha nem hozzád?

- Én azt hittem, hogy úgy élünk... úgy élünk... - Sárrika hangját szétszabdalta a zokogás. - S egy hete már, egy teljes hete... azt hittem, olyan boldogok vagyunk.

- Persze, hogy boldogok vagyunk. Éppen ezért. Hát hagyd abba... Azt ígértük egymásnak, hogy soha semmi titkunk nem lesz.

- De te egy hétig magadban tartottad!

- Töröld meg a szemed. Nincs semmi baj.

- Ha rögtön szólsz... de te képes voltál hét nap, hét éjjel titkolózni. Én nem bírtam volna ki. Tíz percig se tudnék eltitkolni előtted valamit. - Latyakosra sírt zsebkendőjével az orrát nyomkodta. - Azt gondoltad rólam: ez egy önző kutya, mindig csak magára gondol, mindig csak ő, ő, ő, fene a dolgát!

- Ezt én nem gondoltam.

- Dehogynem! S közben éppúgy öleltél, csókoltál, mint máskor. Hogy higgyek ezután neked?

- Te kis buta... Jaj, de kis buta vagy!

- Most meg már buta is. Nem elég, hogy önző kutya vagyok a szemedben...

- Ezt én nem mondtam.

- Magadban mondtad, s az még rosszabb!

- Már bánom, hogy szóltam... És főleg, hogy megfordult a fejemben... Az ember nem tehet róla, hogy néha olyasmire gondol: milyen jó is lenne, ha ez vagy az másképp volna... csak egy kicsit másképp.

Sárrika újból felsírt. Tenyerét az arcába szoritotta, s amikor Feri lefejtette az ujjait, ujjá hegye nyirkos lett a könnyektől.

- Ne haragudj, én vagyok az önző... Ne sírj... Háromig számolok, és addig abba-hagyod. Egy, kettő... ugye, nem haragszol? Három! - Megcsókolta könnypácos, piros foltos arcát. - Önző kutya vagyok. Ebben megállapodtunk. - Valami ellenvetést várt, de Sárika csapzott szempilláin keresztül elmosolyodott.

- Tudhattam volna, milyen nehéz neked. Tele vagy félelemmel, izgalommal, még nem találsz a helyedet. Az a sok idegen ember, az a jövés-menés, s egy csomó olyan dolog, amihez nem értesz, s idő kell hozzá, amíg belejössz.

- Dagadt még az orrom?

- Szegénykém... Folyton drukkolsz, hogy jól csinálod-e. S én még ráadásul azt kívánom tőled... Semmi baja az orrodnak... Egyszóval, hülye vagyok, megbántottalak.

Sárika ettől egészen felvidult. A fűbe ült, maga mellé ráncigálta Ferit.

- Megbántottál! - mondta ragyogva. - Pedig én akkor is rád figyelek, amikor magamról beszélek. Nekem csak az a fontos, hogy mit szólsz hozzá. Mindig csak Feri, Feri... S te képes voltál...

- Én csak annyit mondtam, hogy jólesne nekem.

- De nekem fáj, ha ilyeneket mondsz. Mert én csak azt nézem, hogy a kedvedbe járjak. Múltkor azt mondtad, hogy nem adok magamra. Hát most már adok! Vettem kosztümöt, gyíktáskát, kutyafülét! Azt mondtad, rendetlen vagyok. Hát nézz meg: rendetlen vagyok? - Felugrott a földről, lesimította ruháját. Körbeforgott, s úgy állt meg, mintha tánciskolai alapállásban állna.

Feri térdét átkulcsolva nézett fel rá.

- Túlságosan is rendes vagy.

- Túlságosan? S az baj?

- Nem... nem baj. - A hangja egy cseppet sem volt meggyőző. Mosollyal igyekezett pótolni, ami a hangjából hiányzott. - Meg kell szoknom, hogy ilyen elegáns feleségem van. Hogy tetőtől talpig úgy van öltözve...

- Hisz mutattam neked a cipőt is, a táskát is, a szövetet is...

Igaz, mutatta. De külön-külön valahogy más volt, gondolja Feri. Így együtt olyan komplett. Mintha a sok jól összeválogatott holmiból kicsúszott volna az a kis kócos, nyurga, piros szandálos lány, lesült lábszárán az elvakart szűnyogcsípéssel.

- Egész jól tudok járni ebben a túsarkú cipőben. Nem való ide, csak azért vettem föl... Három napja készülök felvenni, aztán mégsem. Gondoltam, majd vasárnap... s észre se vetted!

Feri nem bánta volna, ha ő beszél rá Sárikát, hogy okvetlenül szüksége van kosztümre, cipőre, kesztyűre, mindarra, amit Sárika magától értetődően megvett magának. Jobban esett volna, ha le kell őt szerelni, ha ellenkezik, makacskodik, s csak nagyon nehezen egyezik bele, „jól van, ha muszáj” - s durcás hangját meghazudtolja hálásan pislogó szeme.

Feri feltápaszkodott, ég felé lökte karjait, aztán karon kapta Sárikát, és az erdőbe tartott vele, amely még zöld volt, erőteljesen zöld, sokféle zöld, majdnem színes.

- Ha nem félténém a ruhád...

- Ne féltsd!

- Összegyűröm...

Egy bükkfa törzse eltakarta őket. Sárika kilépett a cipőjéből.

- Így közelebb vagyok hozzád.

Feri magához szorította, olyan erősen, hogy szinte fájt.

- Meddig fogunk mi erdőben csókolózni? Öt évig? Tíz évig?

- Mért csak tíz évig? - kérdezte ijedten Sárika, s Feri valami olyan boldogság fogta el, melynek semmi köze az értelemhez, független az akarattól, s valóban a szerelem, csakis a szerelem ajándéka...

- Te... te... te Macu!

Sárika tenyere összefonódott a hátán.

- Mért csak tíz évig? S aztán?

A nap a fák mögé csúszott, elgurult. Piros bogarak ültek a fakérgen, egymásba kapcsolt, piros kis mozdonyok.

Feri Sárika fejére hajolt, amely egyszerre megingott alatta. - Fázik a talpam. - Lába fejével odahúzta a cipőjét. - Várj... felveszem. Nem tudok belelépni... egy ilyen új cipő... kicsit szűk még. Na, fent van! Végre! - Feri mellére hajolt. - Neked is úgy ver a szíved?

- Nem jó helyen keresed a szívem.

- Fogd csak a táskámat... Egy szarvasbogár! Ott meg szöcskék! - Fúrge szöcskék ugráltak a fűben. Sárika fűszállal megpiszkálta őket.

- Nem szeretek ötödik emeleten lakni! Csupa gang meg rács meg kő meg tűzfal meg poroló! Talán lehetne a balkonon csirkét tartani. Szólnának érte?

- Szólnának, Macukám. Egész biztosan szólnának. Veszek neked egy kanárit.

- Annak kalitka kell. Nem akarok kalitkát... Maradjunk itt egész nap.

- Tudod jól, hogy mama vár minket.

- De miért kell mindig olyan pontosan...

- Már így is késünk.

- Olyan jó lenne reggeltől estig csatangolni!

- Legközelebb... Jövő vasárnap.

- Mért nem most? Leülnénk egy padra, mesélnél... reggelig elhallgatnálak. Akkor ennénk, amikor megéhezünk. Diákkoromban sose jártam menzára. Vettem cipót, szallonnát, minden füzetem zsíros lett tőle. És palacsintát ettem. A Körúton van egy bolt, a kirakatban sütik a palacsintákat. Ha arra jártam, bevágtam négy-öt palacsintát, s megvolt az ebéd, vacsora.

- Csakhogy már nem vagy diák.

- Mennyivel jobb egy tücsöknek! Nem kell beosztani az idejét. Délben ebédelni, este vacsorázni. Pont, amikor ugrálni szeretne. Hopp! - Megfogott egy tücsköt, a markába zárta. - Otthon elengedem. Az ágy alatt fog cirpelni a sarokban.

- Azt fogja gondolni: jaj, csupa gang meg rács meg kő meg tűzfal. Tűzfalnak nézi majd az ágyat!

Sárika gyorsan szétnyitotta a markát.

- Akkor inkább menjen! Menj, menj, menj! - Leguggolt, széthajtotta a fűcsomót. - Már nem is látni...

- Gyere, Sárikám, ne válassuk mamát.

- Tudod, mit szeretnék?

- Tudom. Rétet a szoba közepére. Sárika szeme felcsillant.

- Ismered a rétünket?

- Téged ismerlek.

- És még mit szeretnék?

- Mezítláb járni, s a kezében vinni a túsarkú cipődet. Hogy mégis lássák... És tücsök is szeretnél lenni, de úgy, hogy azért végigehesd a margitszigeti menüket.

Sárrika a nyakába csimpaszkodott.

- És még mit szeretnék? Úgyse találsz ki.

- Útközben megmondod. Mama már nyugtalan. Ki kell lépnünk.

- Ferikém... úgy szeretnék telefont!

Feri elnevette magát.

- Minek egy tücsöknek telefon?

- Kell! Neked is kell, nemcsak nekem.

- Semmi szükségem rá. Nagyon jól megvagyok nélküle.

- Mindig felhívnálak... Mindig tudnád, hogy itt és itt vagyok, és értem jönne, vagy megvárna. És ha késnek, odacsengenének, és semmi baj!

- Inkább ne késs!

- Telefon nélkül nagyon bajos!

- Na, ne mondd!

A kapu elé érve Sárrika kijelentette:

- Most már nem lehet visszacsinálni...

- Mit nem lehet visszacsinálni?

- Hát a telefont. Írtam a főpostának egy gyönyörű kérvényt, jövő héten már fel is szerelik.

- Meg se kérdeztél?

- Meg akartalak lepni. „Halló!... itt Sárrika... itthonról beszélek... képzelj...”

- Máskor, ugye, megbeszéljük a meglepetéseket?

- Azt hittem, úgy fogsz örülni! Krantz néni is mondta, telefon nélkül nem lehet meg egy kultúremlék.

- Ki az a Krantz néni?

- Dárdai küldött hozzá hálából. Amiért elintézttem neki, hogy külön találkozzon Charmelet-vel.

- Még mindig nem tudom, ki az a Krantz néni.

- Részletre árul mindenfélét... csomagból!

Krantzné lakásán hármat kellett csengetni, hogy ajtót nyissanak. Erre még Dárdai figyelmeztette Sárrikát – három rövidet, különben nincsen otthon.

Sárrika tehát három rövidet csengetett, hogy otthon legyen, s rögtön el is határozta, hogy nem jön ide többet. Legfeljebb nem lesz olyan blúza, amit úgy össze lehet gyúrni, hogy a markában is elfér.

Krantzné inas, szájkész asszony volt, szürke pantallót viselt, kénsárga pulóvert. A haját élesfeketére festette, és Sárrikának, mihelyt a fejére pillantott, a kecskéjük jutott az eszébe, Cili... Mintha az petyegtette volna tele Krantzné fejét azokkal a kemény, tojásdad alakú, fekete göbökkel... Ha cirokseprűvel összeseperném, gondolta, és már úgy mondogatta magában, ahogyan Ferinek mesélné, vihogva, arcára csapva a kezét. „Kis fekete gombóckákkal ízelték le a fejét.”

- Szóval Dárdai küldte. - Krantzné konyakkal kínálta, szódavízzel félig telt poharat tett elé, abba öntötte a konyakot. - Jó, sima ital - mondta, és egy hajtásra kiitta.

Ő meg a kanalas orvosság ízét érezte a szájában, amit gyerekkorában szedett, amikor vörhennyel feküdt a kórházban. De akkor befogta az orrát, úgy nyelte le, s utána langyos tejet kapott.

- Mit csinál az a gazember? Rendes fiú, csak persze... - Krantzné jelentőségteljes szünetet tartott.

- Lakni kell, enni kell satöbbi. A satöbbi kerül a legtöbbe. Már úgy értem... - Krantzné orrhangon beszélt, a mondatok végét felcsapta, s fürkészően nézett Sáríkára, aki eltolta magától a konyakot.

- Azt hiszem, nem szeretem.

- Azt hiszi? Ennivaló! Ezt terjeszteni fogom. „Azt hiszem, nem szeretem a konyakot.” Édes! Főzsek feketét?

- Ne tessék... Én csak azért jöttem, ha lenne valami nekem való... valami egészen egyszerű és praktikus... de nem sürgős... egyáltalán nem sürgős. - Sáríka szeretett volna már kint lenni.

- Egy szettre gondol?

„Az meg micsoda? Mi az isten haragja?” - gondolta Sáríka, és nevetnékje támadt. - Ha kedvemre valót találnék... kedvemre való szettet. - Csak el ne röhögje magát.

Krantzné kinyitotta a könyvszekrény ajtaját, melynek bronz selyemfüggőnye mögül különböző holmikát húzott ki. Nylon alsószoknyákat zizzentett meg, cipőket rakott a szőnyegre, sálakat bontogatott.

- Épp jókor jött. A legjobbkor! Olyan választék... a nővérem egy szent. Ő maga válogatja ki, mint egy karácsonyi angyal. Le kell kopogni, nagyon jól megy neki oda-kint. Mit szól ehhez a stólához? Orion és fémszál. - Sáríka vállára vetette. - Bűbáj! Benne van egész Párizs! Nézze meg magát. Nem ugyanaz a nő. Kihozza a lényét... a karakterét. Ehhez egy kisestélyi és egy apart cipőcske... fizetni se kell! Majd, majd! Beosztjuk szépen. A vám miatt talán valami kis előleget... A vámot sajnos le kellett szurkolnom. A többivel várok, ne legyen gondja rá.

Sáríka mámorosan forgolódott az állótükör előtt. Sohasem látta magát így egészben. Lánykorában csak zsebtükre volt, a mamánál a mosdó feletti tükörben csupán az arcát láthatta rendesen fogmosás közben, fésülködés közben. Tükörbeli képe fogkrémes szájjal, pirosra dörzsölt arccal kapcsolódott össze benne, s most egyszerre felkavarta az az idegen, aki tetőtől talpig látszott, zizegett a stólát a vállán, lábujjhegyre állt, kinyúlt, kifeszítette a mellét - ez ő lenne? Szerette volna megölelni tükörbeli képét.

- Tetszik? Azt elhiszem! Vigye csak haza. Nem fogunk összeveszni az áron. Beírom ebbe a kis füzetbe...

Sáríka megrázta üveghangú alsószoknyáját. Új volt a mozdulat, ahogy ujja hegye közé csippenti a szoknya selymét, az zöngicsélni kezd, ő meg nevet hozzá, de valahogy másképpen nevet, csupán a szeme sarkával, a szája alig mozdul... Pedig ő hangosan szokott nevetni, a szája szétszalad, a szeme elbújik, annyi se látszik belőle, mint egy köménymag...

- Egy egészen más nő, szavamra! - jelenti ki Krantzné, és selyempapírból kesztyűt hámoz ki. - Mutassa a kezét.

- Jaj, olyan csúnya! Ezek a virslíujjak! - Sáríkanak sohasem tűnt fel eddig, hogy zömök és széles a keze, de most sehogy sem illett ahhoz a tükörbeli képhez, amit nem

ismert, s ami mégiscsak ő volt. A keze kirítt a képből, hátra kellett dugnia. Á, úgyis itt hagyja a ruhát! Fel se merné venni!

- Magácska... a kiejtéséből ítélve, népi származás - mondta Krantzné, és egy brokáltáskát akasztott a karjára. - Így ni! Most komplett párizsi nő!

- Parasztlány vagyok. Hogy kell ezt levetni?

- Parasztlány? Nagyszerű! Príma! Valamelyik nap a villamoson egy férfi azt kiabálja a másíknak: „Paraszt!” Az meg nyugodtan rávágja: „Adja írásba. Az még segítene rajtam.” Skót sálaim is vannak. Originál! Minden originál. Különbén én is falusi lány vagyok. Szegény apusnak volt egy kis bérlete Dormándon. Ha valaki, hát ő csakugyan baloldali érzelmű volt. Mindenki kihasználta. No, itt vannak a szettjeim. Ez a fáradtrózsaszín vagy az az olívazöld...

Sáríka kissé bódultan lépkedett az utcán, hóna alatt egy csomaggal, melyet, mihelyt kilépett a kapun, vissza akart vinni. Semmi szüksége rá! Mosóteknő kéne, új szita, a paplanhuzatok is a végét járják. Hogy került hozzá ez a csomag? Hármat csengettek, egy férfi viharzott be az ajtón, egy zengő hangú férfi, aki öreg tündérnek szólította Krantznet, nyakára tekert egy sálat, táskájába simított egy másikat. Semminek nem kérdezte az árát, kivett egy csomó százast, az asztalra dobta, a visszajáró pénzt számolatlanul gyúrta a zsebébe. Amikor az olívazöld pulóverért nyúlt, Krantzné őhöz fordult: - Odaadjuk neki? Nem adjuk, dehogyis adjuk - és cinkosan ráhunyorgott. - Milyen vagyok magához?

Ő meg még örült is a buta fejével!

Ahogy hazaért, a fiókjába dugta. Olívazöld, olívazöld. Ha csak zöld lett volna. Egy zöld pulóvert kardigánnal eszébe se jut elhozni. De olívazöld volt, méghozzá szett is, az istenfáját!

- Mért nem gyújtsz villanyt? - nyitott rá a mama. Hátradugta a csomagot, leterítette egy törülközővel.

A mama az Egyesült Izzó dalárdájának próbáján volt, ahová rendszeresen ellátogatott, sohasem mulasztva el megemlíteni, hogy azért, mert nyugdíjba küldték, számítanak a közreműködésére. A dalárdái próbák után valami könnyűség szállta meg, Útközben nápolyit vásárolt vagy kibontott egy befőttet, és linóleum helyett vászonabrosszal terített.

- Mit piszmogsz itt a sötétben? Annyira azért nem kell spórolni.

Spórolni... jókor mondja a mama. Sáríka a fiók gombját kapirgálta.

- Mama... szídjon jól össze.

- Már megint mit törtél el?

- Semmit. Vettem egy izét. Nem is tetszett.

- Majd becseréled. Tedd el a blokkot. - A mamán látszott, hogy egészen máson jár az esze. - Ha tíz évvel fiatalabb lennék, szólót osztanának rám. Negyvenhétben kétszer is énekeltem szólót. Lénárt is mondta, a karmesterünk: „Na, Csorba mama, van itt még hang meg erő!” Mi az az izé?

Sáríka másnap ott feszengett Krantzné túlsúfolt szobájában, melyben egy zenélőóra épp akkor ütötte el a negyedét.

- Nem hagyom megnyúzni magam - vágott a bongó dallamokba egy mogorva férfihang, és Krantzné ragyogva súgta Sáríkanak: - Farnádi... Nem ismeri Farnádit? Európa legjobb Othellója. Állítom, hogy a legjobb!

Farnádi vattát hordott a fülében, kettétört cigarettákra gyújtott, s szenvtelen hangon, egyetlen hangos szót sem ejtve, veszekedett Krantznével.

- Egy vasat se fizetek. Egy grandot se! Ha volt képe hatszázat elkérni, várjon. Ha nem vár, a maga baja! - mondta félig csukott szájjal, kímélve a torkát, az idegeit.

Én már régen odacsapnék, gondolta Sárrika, s az ajtóig hátrált, de Krantzné karon fogta.

- Hát ez aranyos, hogy megint eljött. Ezt már szeretem.

Sárrika kezében átlangyosodott a csomag. „Ne tessék haragudni” - dongott a fejében. Még nem tudta, hogyan folytassa, de gondolatban már nyújtotta a csomagot.

- Ez a fiatalasszonyka francia tolmács - szólalt meg Krantzné, és Farnádi szórakozottan bólintott. - Ne üzengetni nekem a színházba, legyen szíves! Megdühödöm, aztán... szóval, jó lesz nem üzengetni...

- Ne tessék haragudni, azért ugrottam fel... - Sárrika zavartan fülelt arra a bedugult hangra, mely kétségkívül az övé volt. - Csak meg akartam köszönni... a férjemnek is nagyon tetszett... szeretnék valamit fizetni rá... a felét legalább. - Most mit tesz a szappanos dobozba, nyilallt bele, és dühösen hátat fordított Farnádinak, mert úgy érezte, egyedül ő az oka, hogy az ellenkezőjét tette annak, amit akart. S Krantzné még csak nem is haragszik erre az Othellóra! Akkor meg mi értelme volt az egésznek? Bolond ő, hogy így szórja a pénzt?

- Na, én megyek - emelkedett fel Farnádi. - És hagyjon békén! Világos?!

- Menjen, szívem... És vigyázzon a gyomrára!

Semmi kilengés, zónapörkölt és egyebek. Hallom, hogy az új filmben nagyszerű lesz. Béluska látta a muszterokat.

- Béluska egy vén hülye! - mordult fel Farnádi, majd mintha hirtelen eszébe jutott volna, hogy ez az idegen asszonyka is néző, közönség, végigsimította kékre beretvált állát, s a nézők számára fenntartott, tartózkodó s mégis jelentős mosolyával fordult feléje.

- Közös barátnőnk a világ legügyesebb asszonya. Veszedelmesen ügyes! Írásba adom! Mért néz úgy rám?

- Most jövök rá, hol láttam a művész urat.

Farnádi elnézően mosolygott.

- Előfordul, hogy látnak engem. Biztos a *Holnap kezdődik*ben. A százötvenedik előadásnál tartunk.

- Még nem láttam. Szombaton nézem meg az *Othelló*ban.

- Irigylem magát.

Tisztára bolond, gondolta Sárrika, és egyik lábáról a másikra állt. Mit szoktak ilyenkor mondani?

- Csak képekről ismerem. Illetve... volt egy képe a Színházi Újságban... egy egész oldalt betöltő képe. Már nem is emlékszem, melyik darabból.

- Nem is fontos. - Farnádi megbocsátóan nevetgélt. - Sajnos, rohannom kell a szinkronba. Tehát mi volt azzal a képpel?

- Átázott.

- Átázott? Ugyan! Csak nem a könnyeivel öntözte?

- Húst pakoltam belé. Vesepecsenyét.

- Már megbocsát... de újságba csomagolni húst!

- Átnedvesedett a papír, amibe pakolták, hát beletettem a színházi lapba, az jó vastag. De az is átázott. Csupa húslé lett a fényképe. Azért nem ismertem fel rögtön, mert úgy maradt meg bennem az arca, olyan rózsaszínűen... sokkal szelídebb volt, mint...

- A húslé bizonyára jól állt nekem - vágott közbe Farnádi. - Haha! Az ember mindig tanul. Érdekes volt idejőnnöm. Haha! - Torokból nevetett, sima, gyakorlott nevetéssel, melyben egyetlen vonása sem vett részt, talán ő maga sem. - Ezt el fogom mesélni. Hogy hívják magát? Csonka vagy Csorba? És francia tolmács.

- Munkáskáder! Parasztszármazás! - mondta Krantzné figyelmeztetően.

Sárrika fülig vörösödött. Csak már kint lenne innen.

- Eredeti kis teremtés - hallotta Krantzné éneklő hangját, mely csaknem ujjongásba csapott. Amikor kikísérte, a fülébe súgta: - Jövő héten telefonálok. Szilon fehérneműt kapok. Egy álom. Az ember csak kilötyköli, kirázza, és kész.

- Köszönöm szépen, de én igazán...

- Béluska kiviszi a Filmgyárba. Gordon Béla díszlettervező. Nem hallott még róla? Egy zseni! Elismert zseni! Cipőket is várok. Nézze ezt a cipőt! - Lehúzta a cipőjét, Sárrika kezébe nyomta. - Tíz gramm sincsen. A cipő a legfontosabb. Az adja meg az öltözködés karakterét. Farnádi minden cipőjét nálam szerzi be. Remélem, nem ült fel neki. Ez a szörnyű modor csak póz nála. Belül csupa érzélem. Persze, bánni kell vele tudni. Én tisztelen a művészek hóbortjait. Zakariás például, a tenorista... nem találkozott nálam Zakariással?

- Az, aki annyi sálat vett?

- Dehogyan! Az Hajdú volt. - Kis lenézés volt a hangjában. - Szórja a pénzt, adja a bohémét. Öv- és gombkészítő. Persze ha kapna külföldi anyagot, de így is... Szóval, van kedve kimenni a Filmgyárba? Várjon, megigazítom a sálját. Így ni, kicsit lezsebben. Ne féljen, majd én kézbe veszem magát. Isteni volt a kis megjegyzése. Farnádi, az ellenállhatatlan, mint csomagolópapír! Mócsingot csapnak nemes metszésű ajkára! S azok a bűvös szemek a fagyasztott hús csurgó levében... Képzelem, micsoda éjszakája lesz!

- Megbántottam? - ijedt meg Sárrika. - De hiszen nevetett rajta.

- Azért ripacs! - Krantzné lelkes, rajongásra kész arca mintha egy pillanatra elsüllyedt volna, hogy helyet adjon annak a szikkadt arcnak, mely végre bosszút áll a sok ujjongásért, lobogásért, mosolyért! A szívós, fáradhatatlan sásorr elengedte magát, lekonyult. Sárrika most vette észre, hogy a kemény, fekete loknik töve egészen ősz. Megsajnálta, hogy olyan feketének kell lennie. Majd egyszer felszalad hozzá. Nem vesz semmit, isten ments, csak meglátogatja, hoz egy kis pénzt, egy kis mézcukrot, mama is azt szereti, mert könnyen felköhög tőle.

- Ripacs! S már kezd erősen modoros lenni. Nem adok neki két esztendőt... - Krantzné ugyanazzal a hévvel szidta most Farnádit, ahogy az imént dicsérte. Sárrika meg arra gondolt, hogy megint későn megy haza, pedig ma sétálni akart menni Ferivel, de abból már nem lesz semmi. Mi köze neki Farnádihoz meg ahhoz a Béluskához meg Krantznéhoz, akinek többé egyetlen szavát se hiszi el, mézcukrot se visz neki, csak maradjon továbbra is ilyen fekete!

Hazaérve azt mondta Ferinek:

- Mért nem vagy te mindig mellettem? Úgy kéne, hogy ott üljek veled az iskolában... meglapulnék hátul valahol.

- Valami csacsiságot csináltál? – Feri fél kézzel magához húzta a fejét.
- Ökörséget! Meg se csókolsz? – És vágyakozva:
- Ha rögtön bokán rúgnál, amikor valami ökörséget csinálok! Persze, az ember nem kaphat meg mindent az élettől...

Berta, a ruhajavító szövetkezetből, a lépcsőházban fogta el a sánta Petriket.

- Láta? Csorba néni menyé autón jár haza.

- Hát aztán! Én is azon járnék, ha hoznának. Mért, maga tán nem?

Berta diadalmasan vágott vissza:

- Engem nem is vinnének! Ahhoz, hogy valakit ide-oda furikáztassanak... Nem szóltam egy szót se!

A sarkon épp akkor fordult be egy Moszkvics, mintegy végszóra gördülve a ház elé. Sárka ugrott ki belőle, becsapta az autó ajtaját, de nem fordult meg, csak állt, kicsit félrebillent fejjel, és integetett. A kocsiblakon meg kinyúlt egy kéz, az is integetett.

- Most már elhiszi? – Berta nem tudott hová lenni az örömtől. Egész nap a varrógépen zakatolt, miközben a képzelete sebes öltésekkel szaladt végig a ház lakóin. – E héten már másodszor. Egyszer késő este, tizenkét óra is lehetett...

- Menjen férjhez, Bertuska, nem kell úgy válogatni.

Petrik sánta lábába belehasított a fájdalom. Felhős az ég, görcsöl a lába. Sajog, mintha késsel farigcsálnák. Nem is lenne rossz, ha őt vinnék haza ilyen tragacson. Ő is szívesen integetne. Ezen ne múljék.

A kapu alatt megszólította Gyula bácsit.

- Igaza van annak a száraz kórónak. Csak hát az ember nem szívesen... Szelel a pipája? Nem is értem Csorba Ferit, hogy túri... Mi van az újságokban?

Gyula bácsi megturkálta a dohányt a pipájában. Bozontos bajuszszemöldöke összefutott.

- Miről beszél maga?

- Az a kis menyecske... a Csorba Sári... helyes kis asszony, szó se róla. Nagyon bírom az ilyet.

Gyula bácsi a kezével segítette, hogy: na, nyögje már!

- Csak az nem megy a fejembe, hogy a mai férjek... Próbált volna az én párom nélkülem autókázni! Na hiszen! De neki még a sógoromékhöz se akaródzott. „Csak ha te is jössz, apa!” Én meg jutalomüdülésre voltam beutalva, s azt mondtam: inkább a gangon levegőzöm, de a mama nélkül egy tapodtat se!

- Aztán hogy jön ki ebből Csorba Sári? – bökte meg a karját Gyula bácsi.

- Autózni látták... én magam is... Itt tették le a kapu előtt. A nyavalya törje ki! A lábam! Az a sok köd mind beleszorult! Ha meg esni kezd, mintha a csontomban vilámlana!

Gyula bácsi megállt, kifakult kék szemét Petrik orrára szegezte, majd a szemölcsére siklott, melyből két drótkemény szőrszál meredezett.

- Hallja! – mondta, és várt egy kicsit, össze akarta szedni a gondolatait, nehogy később szidja magát, amiért nem jól válaszolt. – Hallja! – mondta még egyszer. – Nincs magának egyéb dolga?

Petrik lábán felengedett a görcs. Megkönnyebbülten pislogott.

- Felőlem annyit járhat autón, mint egy üzemi ellenőr. De a ház... – Előrebillentette a sapkáját. – Kibeszéli a ház. Én még csendesítettem őket.

- Ki az a „ház”?

Ez meg mit vallatja? Már várja a sakkpartnere, a fröccse, már kiütött volna egy bástyát.

- Á, nem érdemes - mondta gyorsan. - Járt a szájuk, hagyni kell őket.

- Mégiscsak jó lenne tudni, ki az a „ház”? - erősködött Gyula bácsi. - Majd én beszélek a fejükkel. - Megfogta a hüvelykujját, hátrahajtotta. - Egy: Berta. Dühös, mert öregszik. - Kinyújtotta a mutatóujját. - Kettő: maga, Petrik szomszéd. Megfogta a görcs a lábát. Vagy Bözsi miatt, amiért odaégette a vacsorájukat. Az egész gang bűzlött tőle. Még most is az orromban az a kozmás bűdösség. Három...

Petrik felcsattant:

- Mit ártogatja magát bele a dolgomba? Vegye tudomásul, az én menyemet nem fogják házhoz szállítani.

- A tolmácsokat haza szokták vinni - mondta Gyula bácsi, habár ebben nem volt egészen bizonyos.

- És integetnek is nekik az ablakból?

- Integettek? - hökkent meg Gyula bácsi. - Ki integetett?

- Egy kéz.

- Hát ez mi? A ház mondta. Egy kéz integetett. Ne mérgesítsen már! Ház meg kéz. Tessék utánajárni!

Másnap Csorbáné éppen szilvát magvált, amikor Gyula bácsi elment az ablaka alatt. Úgy akart elmenni, hogy épp csak beköszön, mert amióta Feri megházasodott, örökké a fiatalokkal traktálja őt az öregasszony. De valahogyan nem tetszik neki, ahogyan beszél róluk. Sok a szöveg. Azelőtt nem volt úgy odáig mindentől. Most azzal is dicsekszik, ha sétálni mennek. „Elzavarom őket hazulról. Ne üljenek mindig a szoknyámon.”

Úgy veszi észre, az asszonykát nem kell nagyon biztatni. Már reggel parádéba vágja magát, hétfőn is kimenőruhában jár, kesztyűt húz, átlátszó kesztyűt, a cérna már meg se teszi! Nem csoda, ha a ház utána bámul. A „ház”. Most meg már ő is. Miért kellett neki Petrikkel összeakaszkodni? Húsz esztendő nyomott itt le, soha senkivel nem volt összetűzése, tegnap meg majd egymásnak estek. Berta ma úgy köszönt vissza, mintha ki lett volna keményítve a nyaka. Biztos már a fülébe jutott, hogy mit mondott róla. Jól megkevert itt mindent az a Sárika! Kis mitugrász! S még hallgassa végig Csorbáné litániáját! S bólogasson hozzá!

Csorbáné már messziről felismerte Gyula bácsi lépteit. Gyorsabban járt a keze, hogy behozza az időt, amit majd a beszélgetéssel elpredál. Egykönnyen nem szabadul tőle az ember. Amíg végig nem mondja, hogy odabent az üzemben mi a nagy helyzet, figyelni kell rá, nem lehet zörögni, darálni, húst kiverni. Aztán meg az következik, hogy ő hogyan csinálná, ha ő lenne a fejes. Ilyenkor már folytathatja tovább a dolgát. Mert ha álmából keltenék, akkor is felmondaná, hogy szervezné át az üzemet Dukesz Gyula, hogy rendezné el a világ dolgait. Meg hogy mit kéne írni az újságoknak, ha volna egy csepp eszük. Csak azután jön a vásárarnok meg az árak. Úgy tesz, mintha ahhoz is ő értene legjobban. Egyszer már beolvas neki!

No mi az? A léptek elkopognak az ablak alatt, csupán egy kurta jó estét hallatszik, de az is inkább morgás. Ezt meg mi lelte? Meg se áll, be se hajol, csak úgy elhúz előtte?

Csorbáné megtörölgeti az ujjait, lesimítja elöl a kötényét.

- De sietős a dolga! - kiált utána.

Egész nap egyedül volt, azelőtt mégiscsak hazaugrott Feri. Legalább tisztát váltani jött volna haza. Hisz ha ő szomszédoló természet lenne. De csak tesz-vesz idehaza, s nincs, akihez egy szót is szóljon. Mégiscsak más volt gyárban dolgozni, mint ebben a falatka konyhában. A lábasok, fazekak nem felelnek neki. Tallérné is siet, a postás is siet, most meg már ez a vénember is. Hát csak menjen!

- Ne vigye már el az álmomat.

- Vár Skultéti a parkban. Ismeri Skultéti, a távírdász - áll meg Gyula bácsi. - Valami problémája van...

- Hát csak várjon! Én is eleget várok. Várom a gyerekeket - fogja vissza a hangját Csorbáné, amely haragosan kiszalad belőle.

- Üzent értem Skultéti. Hogy adjak neki tanácsot.

- Mindenki magához jön.

„Szereti az öreg, ha elismerik” - gondolja Csorbáné. Azzal vissza lehet tartani, attól megered a nyelve, s megint átrendezi az üzemet meg a világot. Akárhányszor hallotta is tőle, mégiscsak jobb, mint semmit se hallani.

Feri meg Sárika kint találkoznak valahol. Bánja is Sárika, hogy Feri gyűrött meg fáradt! Zabszem van a fenekében, örökké futkosna! Eszébe se jut, hogy ő itt lesi őket. Feri azt ígérte, jól emlékszik rá, erre ne emlékezne?! „A fia mellé kap egy lányt is, mama.” Most meg hétszámra alig látja őket. Hazatelefonálnak, hogy mama ne várjon, bekapunk valamit a városban. Mibe kerül ez a bekapás? A vacsora meg itt szárad a nyakán. Ha meg egyedül marad ki Sárika... Mért nem tudott Feri olyan lányt elvenni, akinek normális foglalkozása van? Idegenekkel mászkálni színházba, vendéglőbe, idegen férfiakkal. Sok mindent megért ő, de az sehogy se megy a fejébe, hogy Feri ezt rendjén valónak találja. Nagyot sóhajt, s Gyula bácsi rögtön nyomon követi a sóhajtást, mint egy kopó.

- Nem klappol valami?

- Gyöjjön már be. Elállja nekem a világosságot. Nekem ugyan nincs problémám...

- Baj mindig akad - vág közbe Gyula bácsi.

Csorbáné gyanakodva figyeli. Mit akar belőle kiszedni? Csak nem képzeleli, hogy panaszkodni fog? Tallérné ma reggel kivette kezéből a szatyrát, hogy majd ő felcipeli a lépcsőn. Mintha sajnálná valamiért. Eddig hagyta cepekedni, még meg is kérte, hogy neki is hozzon görögdinnyét a csarnokból. Egy egész dinnyét hozatott, majd leszakadt a karja, mire hazaért. Most meg erőnek erejével segíteni akart. Mi ütött belé?

- Nehezemre esik a pihenés, az a baj.

- Épp eleget dolgozik!

Csorbáné haragosan legyintett. Ezt a kis lakást megeszi! Szétmállik az ideje, nincs, ami összetartsa. Ha most jól kiveszekedhetné magát, megkönnyebbülne. Odabent a gyárban, ha valami bántotta, nem tett lakatot a szájára, azonmód kipakolt. Azt mondták rá, hogy bátor asszony, meg hogy van benne kollektív érzés. Ha itthon pakolna ki, senki se mosná le róla, hogy házsártos, összeférhetetlen. Ki beszélne kollektív érzésről? Önző vénasszonynak mondanák, aki máris piszkálja a menyét.

Hol maradnak olyan sokáig? Muszáj minden fillért elprédálni? Megint egyedül vacsorázhat.

Enni se tud egymagában. Attól jön meg az étvágya, hogy Ferinek minden ízlik, amit elébe ad, Sárika meg úgy eszik, mint egy kubikos brigád. Olyan sokat, olyan gusztussal. Hová megy belé az a rengeteg étel?

- A pihenést is meg kell szervezni - jelenti ki Gyula bácsi. - Majd én megszervezem magának. Csak nem szilvás gombóc lesz vacsorára?

Itt kéne tartani, gondolta Csorbáné. Szereti a hasát. A szilvás gombócért meg éppen él-hal. Együltében nyolcat is bevág. Jutna neki, nem is sajnálná tőle, de ha közben befutnak a gyerekek, nem mondhatja, öelőtte: „Mondd fiam, ez már mindig így lesz?” Csak ennyit. Majd álmában kiveszekezi magát. Álmában mindent elintéz az ember.

- Itt fognám vacsorára, de hát Skultéti kiátkoz.

- Meglehet - mondta bizonytalanul Gyula bácsi. - Nagy disznóság, hogy annyi ideig váratom. - És tovább ült, olyan nyugalommal, mintha elfelejtette volna, hogy létezik egy Skultéti, akinek problémája van. - Feri biztos prézlivel szereti a gombócot. Vannak, akik cukros dióval hintik meg. Én nem vagyok édes szájú. - Két tenyerét a térdére fektette, előrehajolt. - A fiatalok? - Mihelyt megpillantotta a zsírban piruló morzsát, elhatározta, hogy mégis végighallgatja Csorbánét. Dicsekedjen, ha jól esik neki. Ő se tenne mást a helyében. Kitanítottatta a fiát, tanult ember lett belőle, nem akárki! Hát csak dicsekedjen. Sült bolond, aki ezt nem fogja fel. S az asszonyka is...

Csorbáné leszűrte a vizet a gombócról, melyek kövérkésen remegtek a szűrőkanálban.

S az asszonyka is szemrevaló, jó formájú, kívánni sem lehet különbet, gondolta Gyula bácsi, s le nem vette szemét a gombócokról. Mindjárt megforgatja az öregaszony a bronzos prézliben, s tányérra gurít hármat-négyet. Elég lesz három. Éccakára nem terheli meg a gyomrát.

- Nagy öröm, hogy így megértik egymást - mondta hangosan. - Ennél nagyobb öröm nincs is.

- Kóstolja meg. Én majd csak a gyerekekkel.

- Minek fárad? Megettem otthon a porciómat. - Kezébe fogta a tányért, beleszaggolt, miközben mozgott az ádámcsutkája. - Ez igen! Ez már igen. Ketten keresnek, maga tisztességes nyugdíjat kap. Kívánni sem lehet szebb öregséget. - Várta, hogy Csorbáné folytassa, hogy kivegye a szót a szájából, s alkalmat adjon rá, hogy elismerő bólogatással toldja meg a mondókáját.

- Minél több van, annál több kell - jegyezte meg Csorbáné, s a kiürült szappanos dobozra gondolt, arra, hogy a legszűkösebb időben sem volt úgy, hogy ne lapult volna legalább egy-két húszas benne. Most már kapupénzt is annyit csurgatnak el...

- Gyorsan beleszokik az ember a jóba, kinyílik a szeme, tágul a bendője. - Gyula bácsi a levegőbe szűrte a villájával. - Nem kell ahhoz szeminárium, hogy tudja az ember: ez a fejlődés! Itt van az a kis menyecske... Rá se ismerni, úgy kihúzta magát. Mintha folyton lakodalomba menne.

- Olyan a munkája, hogy fel kell öltöznie tetőtől talpig - mondta Csorbáné, s Gyula bácsi bajuszszemöldökét vizsgálta, a bozontos szürke pamacsot, melynek rándulásain úgy kiigazodott, mint pásztor a felhők járásán. - Akármit vesz fel, hát mutat rajta.

Kezdődik! - intette magát Gyula bácsi.

- Az már igaz! De hát akármit nem vesz fel. Csupa finom holmi... Megengedheti, telik a keresetből. Nájlon kesztyű, nájlön micsoda... Nem értek én a női holmikhoz, de mondják...

- Mondják? - Csorbáné napok óta érzett valamit, amiről nem tudott pontosan számot adni magának. - Mit mondanak?

- Hát hogy... „no nézd csak” meg ilyesmit. - Gyula bácsi elégedetten nevetgélt. A bajuszán egy morzsa billegett. A szájába lapátolta. - Jól tartja Feri a feleségét.

- Jól - mondta szűken Csorbáné.

A szobába sietett, kihajolt az ablakon, nem látja-e jönni őket. A párkányra szórt egy darabka száraz kiflit, mert a parkban galambok tanyáztak, s mindennap meghagyta nekik a kifli végét. De most alighogy szétaprította, hirtelen mozdulattal összeseperte, beleszórta a köténye zsebébe. Túl jól éltek! Túlságosan is jól, gondolta bosszúsan.

- És még mit mondanak? Nem mintha törődnék velem. - A hangja mintha különvált volna tőle, kemény és érdes volt, pedig belül kapkodott, tapogatózott. - Hogy Sárika későn jár haza. Kimaradozik. Már most kezdi. Mi lesz ebből? Szegény Feri! Hogy nem tudott olyan lányt elvenni, akinek normális foglalkozása van! Idegenekkel mászkálni, színházba, vendéglőkbe, idegen férfiakkal! - Egy szuszra pattogta el, a lélegzete is kifogyott. S hogy meghallotta, amit már jóval előbb belül hallott, belesajdult, hogy ez

még nem minden, még van valami, amit a fülével is hallania kell!

- Mért hergeli fel magát? - Gyula bácsi abbahagyta az evést, pedig a legjobb falatot utoljára hagyta. - Manapság általában tudják, hogy egy tolmács... akadnak egyesek, nem mondom... de általában, hát kérem... - Lassan ejtette ki a szavakat, minden szót megforgatva a szájában. Úgy látszik, valami mégse klappol. Hát így vagyunk? - Ha nekem szólnának...

- Már szóltak... - dünnyögte Csorbáné.

- Meg is mondtam! Hogy a vendéglő csak a végén jön, amikor már megizzasztották a tolmácsot. Nálunk is járt elég külföldi. Szovjetek, románok. A tolmács ott rögtön, azon melegében fordított, csak úgy kapásból. Hogy bele nem fájdult az agya! Vendéglő meg színház! Mintha abból állna az egész, hogy eszik meg tapsol!

Csorbáné ügyet sem vetett Gyula bácsira. A belső hang nem hagyta nyugton, nógatta, zaklatta, szájába lökte mindazt, ami formátlanul hevert benne.

- Szinte hallom: „Lyukas szandálban jött, most meg autón hozzák haza. Kapuzárás után!”

- Miket hord maga itt össze! - Gyula bácsi eltolta a tányérját.

- Mit teszi magát? Maga is... igen, maga... Azt hiszi, nem tudom? Ismerem én az észjárását!

- Akkor nincs baj - ágaskodott az önérzet Gyula bácsiban. Felállt, hátratolta a konyhaszéket, megcsavarta szürke bajuszát, rendreutasító, felelősségre vonó mozdulattal. - Ha ismer, tudhatná, hogy én voltam az, aki megvédtem Sárikát.

- Megvédte? Hol védte meg? - És elhűlve: - Hát beszéltek róla? - Hiszen ő csak riasztotta, kínozza magát...

Gyula bácsi értetlenül rázta a fejét. Most meg már mit akar, mi jó neki? Vele ne járassa a bolondját! Egy ilyen egyenes, akkurátus asszony... s egyszer csak megkergül, csűr-csavar, ravaszkodik, sehogy se lehet eligazodni rajta. Ő aztán sose árulta volna el, hogy a ház, jobban mondva egyesek, szájukra vették a fiatalasszonyt, ha Csorbáné ki nem nyomja belőle. Lesheti, amíg beteszi hozzá a lábát!

- Megvédte? - kérdezte Csorbáné újra, s visszazökkent a hangja, visszakéredzkedett hozzá, mint a gyermek, aki világgá megy, s hirtelen megijed a saját vakmerőségétől, s hazakullog. - Meg kellett védeni? Úgy voltam itt... úgy éltünk - mondta csendesen, s elhallgatott. Felhúzta az ébresztőórát, az ölébe rakta. A hasán érezte a tiktakolást. A gyerekei mocorgását juttatta eszébe, az apró lökéseket, amikor még a testében hordta őket. Mi lett belőlük? Mi maradt neki? Ferit nem hagyja, Ferit el nem veheti tőle se háború, se asszony, semmiféle veszett szerelem, az, az, veszett!

- Majd én... vigyázzon csak... sorra járom a lakókat, megkérdezem tőlük.

- Mondja, nincs maga túl sokat egyedül?

- Mirőlunk sohase pletykáltak... Mit mond? Mért lennék egyedül? Menjen már! - De a könnyeit nem tudta visszatartani, súlyosan ültek a szemhéja alatt. - A gyerekek, amikor csak tehetik, itt vannak körülöttem.

Csendben sírni kezdett.

„Én kergetem őket, ne üljenek mindig a szoknyámon! Csak találjon ki meséket. Még hogy én egyedül vagyok! Holnap már tele lesz vele a ház.”

Amikor Feriék éjfél után megjöttek, még mindig ott gubbasztott a konyhában, a törölővel letakart gyűrődészsza mellett.

- Mama... mért nem feküdt le? - Feri lehajolt hozzá, Sárika kezében cipőjét lóbálva, arcához nyomta a képét.

„Vajon Feri észreveszi-e, hogy sírtam - gondolta szorongva Csorbáné. Ha nem veszi észre... Milyen füstsza van, szúrós szaga, idegen szaga. Az érettségi képen - egy magkereskedés kirakatába tették ki a bekeretezett, szürke kartontáblát - rögtön rátalált Ferire a sok egyformának tetsző fiúarc között. Akkor még nem volt idegen szaga, s az üveg alól is úgy nézett vissza rá, mint aki mindent tud róla, azt is, amit titkolni próbál.”

- Azért vártam rátok... - Mért kímélné őket? Jönnék-mennek, élük a világukat, ő már csak arra jó, hogy minden gondot ráakasszanak.

„Meg se csókol. Ez nem csók! - Sárika a levegőbe cuppantott. - Rendesen tessék! Feri, szóljál!”

Feri szóljál, mondja majd ő is, mert tovább nem tartja magában. Eleget nyelt már, épp eleget! A dalárdában is feltűnt, hogy nem a régi, a hangja megfakult, a kedve megkopott, csak a tulajdon fia nem vesz észre semmit, attól akár meg is szakadhat a szíve, az csupán Sárikát látja, mindenütt ő van, Sárika...

- Mama... maga sírt? - És Feri felemeli az állát, a haja hozzáér, hátul, ott az a kis csimbók, melyet nem lehet egészen a fejéhez lapítani.

- Mért sírt? Maga nem szokott...

- Sírtam - mondja gyorsan, és valami melegség árad el a torkában, amely fáj is, jó is.

- Mért sírt? Na... Hát mondja!

- Itt járt Gyula bácsi...

- És?

- És... elbeszélgettünk régi dolgokról...

- Úgy megijesztett!

- Jólesett az a kis sírás... Menjetek aludni. Sáríkáknak egy pohár tejet készítettem be.

Sáríka hanyatt fekszik a díványon, nézi a fehér vászonrolót a két rozsdafolttal, és arra gondol, hogy semmire sem fog gondolni... Mihelyt lesz egy kis ideje, kiveszi a rozsdafoltot a vászonból... Félig csukott szeme a porcelán táncospárra siklik, melyet tombolán nyert Parádon. Feri egyszer már a fiókba rakta azzal, hogy nem szép, nem művészi, de ő kiszedte onnan. Miért ne lenne szép?

A bútorok összemosódnak, szürkék, puhák lesznek, de a táncospár kiszáll a szűrkeségből: Sáríka még látja a fiúbaba kezét - két ujját már letörött -, amint átfogja a porcelán lány derekát, a hullámzó porcelán szoknya mintha repülne... Szappanos vízzel le kéne már mosni...

S megint felbukkan előtte a parádi búcsúest, ahogyan végigsiet a termen, magához szorítva a porcelán szobrot - mért ne lenne az szép? -, s Ferinek adja, akit akkor még csak két napja ismert.

Később a fák sötétbe vesző levelei közt megcsillant a fodor, Feri magához húzta őt, ő meg vigyázva a fűbe fektette a szobrot. Aztán türelmetlenül odébb toltta...

Nem alszik el, napközben nem illik aludni, mama rossz néven vesz ilyesmit.

Mindjárt elolvassa az újságokat, legalább a nagybetűs híreket.

Lívia, az angol tolmács, a sajtófogadáson azt súgta egy Pados nevű kövér szerkesztőnek, aki tenyéryni gyűrött papírdarabkáról olvasta fel teméntelen sok kérdését:

- Te már vastag betűs címekben gondolkodol. Mindaz, ami a világban történik, csak vastag betűs cím a számodra.

- Cinikus vagy! - legyintett a kövér szerkesztő, és kiszedegette az üvegtáliból a marcipános süteményeket, papírszalvétába csomagolta, az aktatáskájába tette. - A gyerekeim protokoll-puszerlit követelnek rajtam... Hogy lehetsz ilyen cinikus? Hiszen tizenöt éve nevelünk már.

Lívia bólintott, komolyan és megértően, s a körülötte állók kuncogni kezdtek.

Ő meg csak bámészkodott. Mi van ezen kuncogni való?

- Ó, te kis angyal, hol élsz? - mondta neki egy szemüveges újságíró, akit csak látásból ismert. - Lívia férje... sose hallottál a harcos Menyhért Tamásról? Még a nyolcvanéves anyját is nevelte. Szegény öreg néni örökös félelemben élt. „Jaj, drága fiam, nem mondtam valami butaságot? Valamit, ami kellemetlen neked... amiből azt hiszik, hogy polgár maradtam?” Ötvenhat novemberében Nyugatra lógott Menyhért a gépírónőjével. Azóta Lívia tartja el az anyósát, akinek nevelését sajnálatos módon abahagyta a fia. Maradt még szendvics? Vagy mindent lelegettek? Padosnak munka-

társa volt Menyhért, jobb keze. – Sándor, kérdezz már valamit! – fordult egy hirtelenszöke fiatalemberhez, aki pillanatonként másutt bukkant fel. – Nagy nyüzsgő ez a Sándor! Ilyenkor építi ki az összeköttetéseit. Okosan nyüzsgő – mondta elismerően. – Kiről is csevegtünk? Igen, Lívia... A két gyerekről is egyedül gondoskodik. Rendes asszony, hiába, a nevelés sem ártott neki.

Jaj, mennyi fura ember, gondolja Sárka. Nem is érdemes a fejét törni rajtuk. Inkább alszik egyet. Csak úgy félig, hogy azért mindent halljon, s mihelyt mama hívja, már ugrik is, meg se látszik rajta az a kis szundi... Az utolsó hetek benyomásai egymásra torlódnak benne, mint amikor fényképezni próbált, s ugyanarra a filmkockára vett fel tájakat, embereket. Az egymás mellett álló kolléganőinek több, homályos fejük volt, a vállukból fák nőttek, sötét foltok mázolták el a kép alját, ahol bokroknak kellett volna lenni. Minden elmozdult a helyéről, más lett. Lehet, hogy az az igazi? Az emberek vállából fák nőnek, s több fejük van egyszerre?

Nevetett, a díványpárnát az arcára szorította, abba nevetett. A párna mintája recésre nyomta az arcát, piros rovátkákat szántott a bőrébe, a nevetése meg úgy hangzott, mintha nem lenne egészen biztos benne, hogy csakugyan nevetni akart.

Piri úgyse hinné el, hogy ő azokkal vacsorázott, akiknek a fényképét kitette a Népbolt kirakatába. Azt terjesztené róla, hogy hiányzik egy kereke, vagy talán több van eggyel! Néha segített Pirinek szappant felrakni a polcra, megcédulázni az árut, ha sok dolga volt, azt is megengedte neki, hogy savanyút, selyemcukrot mérjen, élesztőt vágjon le spárgával. Veréb Árpád, a boltvezető úgy tett, mintha nem venné észre. Csak azt nem szerette, ha összefogdosták a képeslapokat. Piri szerint megsárgultak az üveg mögött, a tartókban meg legyek köpdöstek. Hát ide-oda rakosgatta őket.

Ő jól megtörölte a szoknyájában a tenyerét, csak aztán merte a kezébe fogni a filmszínészekről készült képeslapokat.

Minap kezet csókolt neki az egyik képeslap.

A repülőtéren várták a gépet, amely a belga filmszínészt hozza, Monsieur Bleu-t*. A képeslap utolsó percben érkezett, szinte egyszerre nyújtotta mindenkinek a kezét, neki úgy tűnt, hogy a kézcsóknál már ott sem volt, a sor végén állt, karon fogta Bánátot, a filmfőosztály-vezetőt. Pedig meg akarta mondani neki, hogy náluk odahaza nemcsak a fiatalság, az egész falu odáig van érte, s még a kerítésre is felkapaszkodnak, a fák ágaira, ha olyan filmet adnak a kultúrházban, amiben játszik. Csak éppen nem tudta, hogyan mondja meg. Egyszerre olyan izgalom fogta el, mint kislány korában az évszázó vizsgán.

A repülőgép már lefelé ereszkedett, oly csodálatos volt, ahogy elrugaszkodott az égből, és ezüstszárnyakkal úszott mind lejjebb, lejjebb.

Ha Feri mellette lett volna, a nyakába veti magát, úgy végigfutott rajta valami, aminek nincs is neve, s leginkább a boldogsághoz hasonlít. Ha mindjárt azon melegében kiadhatná magából, amit érez! De közben ez történik, az történik, minden elmozdul a helyéről, s az embereknek egyszerre több fejük van...

Már nincsen lámpaláza. Alighogy leküzdötte... Nem is igaz, hogy leküzdötte! Magától múlt el. Elmúlt, elpárolgott, alászolgája! Amikor a repülőtérről a szállodába vittek Monsieur Bleu-t, a hallban körülfogták, s úgy kísérték a szobájába, oly ünnepélyesen, mint ahogyan díszes temetéseken viszik bársonypárnán az elhunyt kitüntetésit... Akkor még hülyéskedett a szíve, mert folyton arra gondolt, jaj, mennyi híres

Ejtsd: mósziö blö

ember! Hogy kerülök én közéjük? Ott volt Mádi Mari is a Nemzetiből, szőkén, villogón, mintha napfénybe mártották volna. Ő meg gyorsan eldugta a kezét, a virslujjait.

Feri elolvastatta vele a *Rómeó és Júliát*. Ő hajnalban kiugrott az ágyból, felütötte a könyvet, ahol ez állt:

*De bízzál bennem, én hívebb lesnek,
Mint az, ki kellett hazudozik.
Tartózkodóbb is lettem volna, lásd,
Ha szívem titkát észrevétlenül
Ki nem lesed. Bocsáss meg hát nekem,
S ne hidd afféle csélcsap indulatnak
E vallomást, mit felfedett az éj.*

Halkan suttogta el, Feri mégis felébredt, a párnára könyökölt.

- Nem kell tartózkodóbbnak lenned. És inkább nappal szavalj.

Ahogy Mádi Marira pillantott, eltűnt a bársonyfotel, mögötte a zongora, a vászonhuzatban szundikáló dob... Láta az erkélyt, s az erkélyen Júliát. Mádi Mari képében. Ilyennek, éppen ilyenek képzelte! „De bízzál bennem, én hívebb leszek, mint az...”

- Nincs egy húszfillérese? A harisnyakötőm mindig kioldódik. Beledugok egy húszfillérest... Álljon kicsit elém - mondta Mádi Mari egy tanáros külsejű filmrendezőnek, aki ügyetlenül topogott előtte.

- Meddig maradhat nálam a forgatókönyv? - kérdezte Mádi Mari, a filmrendező meg kurtán rávágta:

- Semeddig!

- Dombikám... holnap... legkésőbb holnapután.

- Reggel érte küldök. Ha két napig bele se szagolt... még ma este érte küldök.

- Nagytakarítást csináltunk. Ciánózás után... Minden leragasztva, mindent vakarni, súrolni kellett. Tízforintos órabért fizettem a takarítóasszonynak, s úgy mozgott...

- Maga meg a nyomában járt, el tudom képzelni. Mért ment színésznőnek? Egy ilyen kispolgár! Semmi fantáziája, semmi érzelmi élete!

- És semmi becsvágya - folytatta Mádi Mari, s szikrázóan kék szeme elhomályosult. - Nekem valami egyszerűbb dolog való. Valami könnyebben áttekinthető. Még talán nem késtem el. Már a Főiskoláról ki akartam maradni. Sose éreztem egészen, mit miért csinálok. Csak csináltam, ahogy éppen jött... S akkor azt mondták, hogy: „Ó!” meg „csakugyan!”. S ettől még jobban megijedtem. Hisz fogalmam sincs, mi benne az „Ó!” meg a „csakugyan”. Tudja, mit szeretnék? Olyan férjet, akire felnézhetek. Nem színészt, isten őrizz! Semmi köze se legyen a művészethez. Jaj, Dombikám, örökké citerázni, reszketni... ahelyett hogy az emlősállatokat tanulnám a fiammal...

A filmrendező oldalról vizsgálta Mádi Marit, azzal a tekintettel, ahogy egy tárgyat vizsgálnak.

- Na, persze - mondta végül, levette a szemüvegét, zsebkendőjével tisztára dörögölte.

- Már megint mit fedeznek fel rajtam? - duzzogott a színésznő, mint akinek terhére van, hogy annyit foglalkoznak vele.

- A feje olyan... hogy is mondjam csak... olyan átmeneti fej. Az embernek eszébe sem jut eltenni, megőrizni.

- Miket talál ki! Én máris meglépek innen... utálom a fogadásokat, utálom! Folyton vigyázni, hogy érdekes legyenek. Csókolom, Lulu bácsi... csókolom, Kálmánka...

Már odahaza a négy fal között is hallom: „Nézzétek Mádi Marit!” S úgy viselkedni, mint akit néznek... Átmeneti fej! – mondta dallamosan, de a szája keskenyre húzódott. – Mi kifogása van ellenem?

A filmrendező körülmenyesen babrált az öngyújtójával, csattogtatta; piszkálta, végül elővett egy doboz gyufát. – Maga nagyon korrekt... mindent megcsinál pontosan... Kidolgozza a szerepét, kismirglizi... Látszik az igyekezet, feltétlenül...

– Teljesen összetörtem, összezúztam! – újságolta a filmrendező később egy férfinak, akinek tarkóján kezdődött a haja, s rozsdás patkóként fogta körül a fejét. – Tud a kis dög! Nagyon tud! Csak előbb jól össze kell taposni! Ha mástól hallja, amit ő állít magáról, megdühödik, s arra is képes, amire különben nem képes!

Nem alszom, biztatja magát Sárka, s a porcelán táncospár még egyszer megperdült előtte, de a fiúbaba Monsieur Bleu csontos, szikkadt arcát viselte... Mért ne lenne „művészi” ez a szobor? Honnan lehet tudni, hogy mi művészi? Nagyon szép porcelán, a szoknya repül, fodrot vet... Olyan, mintha igazi lenne. Művészi, művészi! A filmrendező egész lelkét beleadta, hogy elkésértse Mádi Marit. Annak meg ettől jött meg a kedve. A fene igazodik ki rajtuk.

Meg kéne mosni a szemét... Még egy icipicit fekszik... tízig számol. Mennyi mindent összehadráltak! Reggelig elhallgatta volna. Ő bizony felnéz Ferire. Felnéznek rád! Csak azt mondd meg... Nem, semmit... biz’ isten semmi...

Arra ébredt, hogy Feri mellette áll, s az aktatáskájából egy zacskó szőlőt szed ki.

– Nem aludtam.

– Aludtál, szívem. Lehet, hogy álmodban élém jöttél, úgy megszorongattál, hogy összenyomtad a szőlőt.

– Te nyomtad össze, és most rám fogod. Olyan jó, hogy itt vagy.

– Nem veszem észre, hogy ugrálnál örömben.

– Pedig ugrálok – mondta Sárka beleásítva Feri tenyerébe, melyet a szájára tapasztott. – A fáradtságtól ásítok... annyit törtem a fejem...

– ... hogy elaludtál. Fényes nappal!

– Nem is olyan fényes! – Sárka feltérdelt, magához húzta Ferit. – Az a sok művész mind ütődött. Az ember nem ismeri ki magát.

– Szedd magad rendbe.

– Ha mellettem vagy, egészen más vagyok. Mi történhet, ha Feri mellettem van? – Most hogy folytassa? Egyre gyakrabban érzi, hogy védekezni kell valami varázslat ellen, amely mindannyiszor elfogja, ha művészek közé kerül. Ilyenek közlel? Rettenetes! Vagy azt is csak játsszák? Rettenetes! S alig várta, hogy újra köztük lehessen. Próbálta elmondani Ferinek, de sehogy sem sikerült. Nincs is mit elmondani. Mit mondjon el? Pedig jó lenne beszélni róla. De hát megfogalmazni se tudja. Csodálkozik, dühös, csalódott, s odavan a gyönyörűségtől!

*... Bocsáss meg hát nekem.
S ne hidd afféle csélcsap indulatnak
E vallomást, mit felfedett az éj.*

– mondta végül.

– Jól van, szívem. Mindig alvás közben jön rád a szavalás. Van itthon aludttejünk? Innék egy pohárral.

- Nem szavaltam. Vallottam neked. Fejbe vagyok kólintva. Hozom az aludtتهjet. A művészek kegyetlen pasasok. Jót akarnak, de nem kímélnék senkit, hogy jók lehessenek. Fel vagyok háborodva! S a baj az, hogy nem eléggé... Vajaz kenyeret is hozzak?

Néhány nap múlva a mama suttogva fogadta Ferit.

- Pszt... csendesen... - és Sáríkára mutatott, aki összegombolyodva aludt a díványon. A mama kímélő suttogása tele volt rejtett panasszal. Feri elérte.

- Jó reggelt! - kiáltott az ajtóból.

- Már olyan késő van? Hány óra? - ijedt meg Sárika. - Ledőltem egy percre. Egész délelőtt rohangásztunk...

- Muszáj neked annyit rohangászni?

- Nem muszáj. - Sárika tíz ujjával gereblyézte össze a haját. - Csak hát már benne vagyok.

- Miben vagy benne?

Sárika felhúzta a vállát.

- Hol a zoknim? Benne vagyok a lendületben.

- Hm...

- Tudod, milyen kíváncsi vagyok. Irtó kíváncsi! Baj?

- Kérdés, mire vagy kíváncsi.

- Mindenre. Megütne a guta, ha elmulasztanék valamit.

- Például...

- Például... sosem láttam még filmfelvételt.

- Borzasztó!

- Ne mondd, hogy „hm” meg „borzasztó”, mert akkor nem merek többé semmit elmondani, és az nekem is rossz meg neked is. Hol tartottam?

- Hogy sosem láttál még filmfelvételt. Én sajnálalak. Te megsértődöttél. Itt tartotunk. Kapd magad gyorsan össze, járunk egyet.

- Ma már kijártam magam. Hozzánk ragadt Sátor Géza. Ő a legelső másodrendű író.

- Ezt meg kitől hallottad?

- Lulu bácsitól.

Feri ingerülten kapta fel a fejét.

- Lulu bácsi...

- Mindenki így hívja...

- Hát neked nem Lulu bácsi. Készen vagy?

- De ugye nem maradunk soká? Egész délelőtt nyargalásztam.

- Te szeretsz nyargalászni!

- Imádok! Ha újra születnék, megint tolmácsnak mennék. - Sárika olyan hangon beszélt, mintha Feri ellenkezett volna. - Ha egyszer ilyen a munkaköröm, nem bírok a fenekemen ülni! Az a sok új ember! És mind valaki! - Csendesebben tette hozzá: - Néha álmodom is róluk. Persze hülyeségeket. - Elpirult, az arcához kapott, mintha le akarná törölni a pirosságot. - Mit mondtál, hány óra? - kérdezte gyorsan. - Ilyen sokáig aludtam? Holnap korán kezdek. Monsieur Bleu-t visszük ki a filmgyárba. - Cédulát halászott ki a táskájából. - „Ebéd a Vörös Csillagban.” Hát nincs jó dolgom? Este színház, színház után vacsora. Mért vágsz olyan ecetes képet? Akkor inkább mondd, hogy „hm” vagy „borzasztó”.

- Jó lesz ez így? Neked jó? - Feri nemegyszer gondolt rá, hogy Sárika olyan életformába sodródik, amely távol esik mindattól, amit általában munka néven tartanak számon, s amit mégis a foglalkozása diktál. Ő, aki mindeddig vadházasságban élt az idővel, most beosztott órarendhez alkalmazkodik, sajátos órarendhez, ám ez a kiporciózott, mégis elfolyó idő egyetlen rohanás, kavargás, egyik benyomás sarkára tipor a másiknak, a sok látnivaló befogja a szemét, érezni sincs ideje, máris cselekedni kell, intézkedni. S ráadásul „valakik” vannak körülötte, s azoknak kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy Huszár Sárika most fedezi fel a világot s a világban saját magát.

- Te a világból csak a külsőségeket fedezed fel! - Hangja üresen kongott a mellében, amit kimondott, mintha csak visszhangja lett volna annak, amit gondolt, visszhangja, töredéke... Ismeretlen fájdalom szorította össze a mellét. „Mind valakik... Na, persze...”

- Haragszol? - kérdezte Sárika, fogpiszkálóval tisztogatva a körmeit. - Soha többé nem fogom átaludni a délutánt. Biztosan azért haragszol. Ha kedves akarsz lenni, pofozz meg!

Odanyújtotta az arcát, Feri két ujjal végigsimította, oly gyöngéden, mintha attól félne, hogy összetöri.

- Mit csináljak veled? - A mellében felengedett a szorítás. Sárika keze után nyúlt, de Sárika elkapta, az orra elé tartotta.

- Láttál már ilyen csúnya, lapos körmöket? S ezek a virsluujjak! Hová dugjam őket? Bújjatok el, egy-kettő!

Elégedetten nevetett.

- Az ujjam elárul. Hiába veszek fel finom holmit, az ujjaim árulkodnak: nem ide tartozunk!

- Ezt kitől hallottad?

- Már nem is tudom.

- Gondolkozz csak. Nem te találtad ki.

- Én találtam ki. - Sárika lehajtotta a fejét. - Mert mindenki olyan büszke rá, hogy paraszti sorból jöttem...

Bagyó Julit az utcán fogta el Sárika, majdnem egymásba szaladtak.

- Te vagy az, Juli? Jaj, te! - S úgy ölelgette, szorongatta, alig akarta elengedni.

Juli falujabeli lány volt, jól megtermett, vaskos, minden feszült rajta, mintha szűkre szabták volna a bőrét.

- Mutasd magad!

- Hagyjál már! - De Sárika nem hagyta, belecsimpaszkodott, mindketten egyszerre beszéltek, egymás szavába vágva, azt se tudták, hogy hozzák be azt a két eszterdőt, amióta nem látták egymást.

- Dehogy akarok én Pesten ragadni! Csak amíg összehozom a stafírungot!

- Pedig csak itt jó! Itt jó igazán! Jóska? Még mindig Jóska?

Ahogy Feri belépett a konyhába, valami titokzatos sepegést hallott, amely a sarkaiból jött, s leginkább a nyári zápor hangjához hasonlított. Majd robajszerű kacagás hasított a sepegésbe, kinyitotta az ajtót, észre sem vették, csak amikor már ott állt mellettük. Feri is elkapta a nevetés, mert úgy dőlt belőlük a jókedv, s annyira összetartoztak, ahogy ott ültek egymáshoz bújva, hogy csak rájuk kellett nézni, és az ember máris velük nevetett. Sárika megint olyan volt, mint az első időkben, ugyanaz

a vadóc hamvasság ragyogta be, ugyanaz a tücsökkedély, s ettől melegség járta át a szívét, melegség, biztonság.

- Nem eresztjük el Julit, itt fogjuk vacsorára - mondta az anyjának, és a mama azt felelte:

- Derék lány! Hallom, stafírungra gyújt. Manapság a lányok úgy mennek férjhez... eszükbe se jut, hogy lepedő is kéne alájuk. Két muszlintás, három bugyi, gyerünk!

- Jóska! Hol van az már! - legyint Juli. - Vett egy motorbiciklit. Egészen belebolondult. Azontúl csak a motor, a büdös motor, az volt mindene. Vedd el a motorodat, mondtam neki, majd az mos rád meg szül neked!

Sárika rázkódott a nevetéstől.

- És ő? - kérdezte pukkadozva. - Ő?

- Visszaszájalt! Én meg kaptam magam, feljöttem Pestre. Gondoltam, ha utánam jön, szagolom a motorját. Ha nem... - Egymáshoz koccant a fejük, annyira nevettek.

- Jaj, Juli! De jó, hogy megtaláltalak!

- Itt gyűröm az ipart az építőknél. Nehéz a munka, trógermunka, de én bírom, nem harmatból vagyok tervezve.

- Hát nem! - Sárika megtapogatta Juli karját, amely izmosan dagadt ki a rövid ujj alól. Kislány korában olyan szeretett volna lenni, mint Juli, aki csupa dudor volt, csattanó-pattanó gömbölyűség, minden lépésénél rezgett a sok rózsaszínű húsa, elől a ruháját majd szétrúgta a melle. Ő meg vékony, mint a madzag, tizennégy éves korában sem volt még lányformája.

- Emlékszel, mikor a temető melletti árokban játszottunk? S a fiúk bogánccsal dobáltak. Te meg földhöz vágta őket.

- És közben tilosba mentek a libák. Apám nadrágszíjjal vert el, akkora hurkák voltak a fenekemen... Ez nájlón? Nekem is van nájlónblúzom, de folyton vakaródzom tőle. Nem veszek többé jampiruhát. Neked jól illik...

- Nekem? Agyon is verne a férjem, ha jampisan járnék. Máskülönben olyan ember... olyan.

Feri fülelt. Szerette volna Sárika szemével látni magát, azokkal a friss, mohó, sikongatásra is képes szemekkel. Halljuk! Vajon tudja-e Sárika... egyáltalán mit tud róla? Mit és mennyit? Hogy szereti. Azon kívül a muzsikát szereti. A muzsikát meg a gyerekeket. Hogy becsületes. Kitartó. Ez minden? Csakugyan, ilyen egyszerű az egész? Mennyit vesz tudomásul abból, ami ő, egészen ő, a kétkedéseivel, bizonytalanságával, gyors letörésével.

Feri el volt készülve rá, hogy Sárika részéről valami meglepetés éri, mert Sárika viselkedésében mindig van valami váratlan. Mintha ő maga is meglepődne a szavain, mozdulatain, mintha egy perccel előbb fogalma sem lenne róla, mit fog érezni, mondani...

A szíve erősebben vert, a nyakát nyújtogatta, próbált elkapni egy-egy mondattöredéket. De Sárika suttogóra fogta a hangját. Szaporán suttogott, mint aki egy percre se gondolkozik azon, mit akar mondani, minden készen áll benne, minden a helyén van. Feri ilyen, és pont! Sárika nagyon határozottan suttogott, miközben barnás arcbőrén pirosság ütött át, az a fajta pirosság, amit olyan jól ismert. Sárika dicsekszik, Sárika boldog, állapította meg. Lehet, hogy füllent is, gondolta jólesően, kitelik tőle! Úgy kiszínezi, eltúlozza a boldogságát, hogy még a nyaka is beleveresedik. Lehet, hogy épp azt mondja: Feri egy „valaki”. „Nem azért mondom, de egy valaki!”

Elnevette magát. Mire való az a sok töprengés?

- Nekem nem szabad közétek ülni?
- Még nem! Mindjárt, majd szólok... - mondta ragyogva Sárika, és közelebb rukkolt Julihoz, majd belebújt.
- És te? Mindig csak én beszélek. Van valakid?
- Pesten a férfiak mind gazemberek.
- Eredj már!
- Ganéjok, gazemberek! - Megint kirobbant belőlük a nevetés. - Meglátnak egy szoknyát, már fénylik a szemük! De rondák! No, de én megmondtam nekik, amelyik hozzám nyúl, úgy pofon kenem, hogy egyik szeme kiüti a másikat.

Sárika térdét csapkodva nevetett.

- Egy állványozó járt utánam, telekaricsolta a fejemet. Hogy háza van Rákosszentmihályon, disznót hizlal, csirkét tart, s őt már az anyja se szerette, legalább én engedjek neki, úgyis elvesz. S kicsalt Rákosszentmihályra, hogy nézzem meg a kocáját, majdnem két mázsa! Hát ott az ól előtt egyszer csak magához ránt. Én meg úgy felrúgtam, hogy egy hétig érkezett le.

Sárika kacag, ész nélkül, a szeme sem látszik, a nagy kacagás egészen elnyeli.

- Jaj, már nyilall az oldalam!
- Könnyű neked, te jól kifogtad! Ha nekem volna ilyen Ferim, oszt beülnék a kézbe! Konyhabútor, edény, hálószoza! A paplanokat is ő hozta? - emelte fel Juli az ágytakarót. - Én azt se bánám, ha semmit se hoz, csak becsület legyen benne! - Kicsit várt, a szoknyája ráncait simítgatta el. - Most egy sofőrrel, vagyok ismeretségben. Teherautó-sofőr.
- Nna!
- Azt se tudja, hogy járjon a kedvemben.
- Szereted? - villant fel Sárika szeme.
- Jóképű, barna. Én csak a barnákat bírom. Nekem nem kell az olyan vizeszsemleszínű. Ezzel értjük egymást.
- Szóval, szereted?
- Tudnám szeretni! - Juli szája szélesre szaladt. - Csak ne volna olyan marha neve! Sehogy se áll rá a szám. Ha szólítani kell, muszáj röhögni! Nem állom meg röhögés nélkül. Úgy hívják, hogy Elemér... Elemér! - csapott magasra a hangja. - Hogy vigyek haza egy Elemért?

Sárika ficáinkolt, nem bírta magával.

- Szólítsd Jóskának!
- Még mit nem! - fújta fel a képét Juli.
- Ferinek is hívhatod - mondta Sárika nagylelkűen. Hirtelen elkomolyodott, s mutatójával a homlokát bökdöste. - Te... nem valami osztályidegen ez? A neve után... olyan burzsuj neve van. S ráadásul sofőr. A sofőrök közt mindenfélék vannak. Semsey grófnő öccse is teherautót vezet. A büfévállalat sofőrje pedig katonatiszt volt, kapitány.
- Hát ez se nem gróf, se nem kapitány - csikkant meg Juli a nevetéstől. - Ez csak véletlenül Elemér.
- Majd én kinyomozom.
- Suszter az apja Pesterzsébeten. A konyha sarkában van a műhelye. Utánanézetem, hogy és mint, mert komoly szándékai vannak Ferinek.

- Ferinek?

- Nem te mondtad, hogy így szólítsam?

Egymásra dülve nevettek, a konyhába is úgy mentek át, s a mama, aki az elébb még tele volt gonddal, hogy ossza be azt a fél kiló húst, hogy négynek jusson belőle, velük nevetett, s elhatározta, hogy ő kávét fog vacsorázni, öregasszonynak estére legjobb a tejeskávé...

Búcsúzáskor Sáríka azt kérdezte:

- Mikor jössz el megint?

- Majd...

- Nincs majd!

- Nem akarok én háborgatni!

- Még hogy háborgatni! - képedt el Sáríka. - Akkor majd én háborgatlak téged. Érted megyek a szállásra. Magammal cipellek. - Átfogta a derekát, úgy kísérté le a lépcsőn. A kapuból még utána kiáltozott: - Aztán elgyere! Várlak!

Amikor visszajött, azt mondta Ferinek:

- Ugye, helyes lány? Csudára szeretem. - Tűnődve kapirgálta a lába szárát. - És mégis...

- Mit mégis?

- Alig tudtam figyelni rá. Vacsora közben már nem is figyeltem.

- De hiszen be nem állt a szád.

- Csak azért, hogy ne vegye észre. Az eszem másutt járt. Folyton arra gondoltam... Mit segíthetek mamának?

- Semmit!

- Folyton a ma délutánra gondoltam. Francois Gaboux* főpróbát tartott a Zeneakadémián. A folyosóra kitódultak a főiskolások. Lábujjhegyen az ajtóhoz lopakodtak. Ő persze senkit nem eresztett be, becsukatta az ajtókat. Azok meg nem moccantak az ajtó mellől, odatapasztották a fülüket, hátha kiszűrődik a zene... Én meg bent ültem egyedül abban a nagy teremben, az üres széksorok között. Mintha csak nekem játszott volna. Tényleg nekem játszott, hiszen senki sem volt bent, csak egy rádióriporter meg én...

Feri papírszalvétával megdörzsölte a linóleum abroszt, amely csusszanó, éles hangot adott.

- Majd elolvadtam a büszkeségtől... Képzeld magad a helyembe. Még az utcán is szédelegtem. Úgy botlottam bele Juliba. Persze megörültem neki, húztam magammal. De már egy félóra múlva, tudja isten... nem mintha untam volna, dehogyis! Csak éppen Gaboux járt az eszemben... De ugye nem látszott rajtam? Juli semmit sem vett észre? Megrázta Feri karját:

- Mért nézel rám olyan furcsán? Valami rosszat mondtam? Mindig arra kértél... igaz? Hát szólj már!

A mama egy ízben mégiscsak szóvá tette:

- Mondd, fiam, nem akarok beleavatkozni a dologba, isten őrizz! Jó az, hogy Sáríka ilyen?

- Milyen? - vágott közbe Feri csaknem ellenségesen, attól tartva, hogy az anyja ki-mondja, amire ő hónapok óta egyre nyugtalanabbul gondol.

Ejtsd: franszoá gábu

- Soha sincs itthon. S ha itthon van, akkor sincs itthon. Én is elvégeztem a magam dolgát - dűnnyögte. - Úgy dolgoztam odabent, hogy hírem volt! De amikor lettettem a munkát...

- Az ő munkáját nem lehet egyszerűen letenni - szakította félbe Feri. - Örülünk kell, hogy ennyire fogékony. Bámulatosan fogékony. Az esze: mint az itatós. És szorgalmas, kötelességtudó. Nemcsak a nyelvet tanulta meg, az még a legegyszerűbb... De megtanult emberekkel bánni, megtanulta tisztelni a művészetet... - Feri szokatlan bőbeszédűséggel magyarázott, olyan hangsúllyal, mintha önmagát akarná meggyőzni.

Egy este váratlanul beállított Krantzné. Nagy kockás esőköpenyét a székre dobta, óriási táskájából halásznadrágot meg egy maroknyi kalapkát húzott ki.

Feri épp akkor toppant be, amikor Krantzné oly önérzetesen, mint a régi katonatisztek, akik a kardbojtjukra esküdtek, jelentette ki Sáríkáknak, hogy mindezt neki hozatta, meg se mutatná másnak, becsületszóra!

- Már olyan sokkal tartozom - védekezett Sáríka, de Krantzné gyorsan leszerelte. - Nem vagyok szívbjajos. Sürgettem én magát? Na, ugye...

- Mégis, mivel tartozom? - kérdezte Sáríka.

Krantzné füzetet kotorászott ki a táskájából, fellapozta, s rövid számolgatás után mondott egy összeget.

- Semmiség az egész! Bagatell!

Feri felszisszent.

- Ennyi adósságot csináltál?

- Nem fogok végrehajtót küldeni a nyakára - mosolygott Krantzné, s vörös ajka felhúzódott, s látni engedte vértelen ínyét, hosszú fogait. - Különben is ez a mi ket-tőnk dolga. A férjeknek nem kell mindenről tudniuk - hunyorított Sáríkára, fejébe nyomva a maroknyi kalapkát. - Kicsit merész! Meg kell szokni.

- Nem fogod megszokni! - jelentette ki Feri nagyon határozottan. - És nincs több részletűzet. Akkor vásárolsz, ha pénzed van!

- Ilyen kőszívű ember? - csapta össze a kezét Krantzné. - El se hiszem! Ne játssza a kispolgárt. Ez már régen demodé...

Feri szó nélkül behúzta maga mögött az ajtót. Csak akkor került elő, amikor Sáríka rákopogott.

- Gyere ki, már elpucolt!

- Megvetted a kalapot? - Feri olyan mozdulatot tett, mintha le akarná seperni a fejéről.

- Muszáj volt! Ha egyszer nekem hozatta... De megmondtam kereken, nekem ne hozasson semmit, nem bíztam meg, nem kértem rá!

- Holnap visszaviszed. Először is nem játszunk divatdámát! Másodszor nem engedem, hogy csomagból öltözködj. Van elég üzlet Pesten. Harmadszor... hol tanultad így dobálni a pénzt? Nézd meg a kollégáim feleségét! Százszor is meghányják-vetik, amíg kiadnak pár forintot. Te meg azt se tudod... fogalmaid sincs róla, hogy mennyivel tartozol.

- Krantz néni nem csap be!

- Becsap, megszedít, hülye kis tyúkot csinál belőled!

- Ne kiabálj velem! Krantz nénival is úgy viselkedtél...

- Füttyülök rá! Ha még egyszer beteszi ide a lábát, úgy dobom ki...

Sárrika felpattant, a konyhába sietett, levágta magát egy konyhaszékre. Mit akar Feri? Hiszen megmondta neki, hogy ez volt az utolsó eset, hogy soha többé... A fene vitte volna el Krantznét! Ki hívta ide? Hogy száradna le az a kecskekaki a fejről! Gorombáskodni azért nem kell vele! Krantzné mindenkit ismer, mindenkivel jóban van. Törődik is Feri ilyesmivel! Na, csak jöjjön utána, jól beolvas neki!

De Feri nem jött.

Sárrika várt egy darabig, majd habozó léptekkel az ajtóhoz ment, belesett a kulcslyukon.

Feri és a mama szemben ültek egymással, mama az ő pulóverét fejt fel, a pamut az ölében göndörödik. „Befestem, átkötöm, lesz egy új pulóvered” – mondta neki ma reggel. Feri egy könyvben lapozgat, cigarettára gyújt, kettőt-hármat szív belőle, hirtelen mozdulattal elnyomja a parazsat, becsapja a könyvet, az ablakhoz áll, úgyhogy csak a hátát láthatja. Szeretett volna hozzáfutni, a hátához támaszkodni, megmagyarázni... Még sose támaszkodott a hátához.

Sárrika elsírta magát. Hangosan sírt, mint egy gyerek, aki a saját sírásától annyira elkeseredik, hogy új erőre kapva zokog, nem tudja abbahagyni.

Feri úgy találta őt, a konyhaszéken kuporogva, fején a kacér kalapka a sírás ütemére rezgett.

– Neked akartam tetszeni – mondta két csuklás között.

Feri megfordul, a sarokba bámul, ahol nincs semmi látnivaló.

– Feküdj le – mondta szárazon.

– Neked akartam...

– Ne költsd fel a mamát!

– Meg se hallgatsz?

– Aludni szeretnék.

Sárrika ágyba bújt, egészen kicsire húzta magát.

– Feri.

Semmi válasz.

A hold bekrétázza Feri hátát, amely fehéren, mozdulatlanul mered előtte, akár a fal.

Tavasszal a mama kirakta a virágcserepeit a folyosóra, átültette az oleanderfát, megöntözte kávézaccal. Sárrika muskátlitöveket hozott, tíz égővörös muskátlit, csak úgy lángoltak az ablak alatt!

– Meg kell hagyni, szépen kidekorálták a házat – ismerte el Gyula bácsi, Berta meg azt mondta:

– Akár egy kávéházi terasz!

A mama nem tudott eligazodni rajta, dicséretnek szánta-e Berta, vagy tüskéket rejt-e a megjegyzése.

– Versenyre kéne hívni a szomszéd ház lakóit – javasolta Petrik, s a mama szerénykedve legyintett, de úgy csipentett ki egy-egy fűszálat a zöldre festett ládikóból, ahogy anyák igazítják el lányuk gallérját, mielőtt kilép az utcára.

– Sárrika megváltozott – közölte Ferivel, s megszámlolta a muskátlibimbókat. – Tizenhat bimbó. A virágok hiányoztak neki. Nekem elhiheted. Kiismertem a természetét. Jövő hónapban felfut a hajnalka, tiszta zöld lesz a fal, ki se látszik a sok levéltől. Ma reggel ideadta az egész keresetét, hogy én tegyem el, s ha kölcsönkér, akkor se adjak. Petúniát is veszek; olyan lesz a folyosó, mint egy lugas. Minap is azt mondta

Sáríka: „Jaj, mamikám, hogy találta ki, hogy ez kell nekem!” Hogy találtam ki! Nem kell ahhoz önéletrajz, hogy tudjam, ki miféle.

- Na, látja, mama. - Feri ugyan nem bízott benne, hogy a hajnalkával befuttatott folyosó felér azzal az izgalommal, ami elfogja Sáríkat, valahányszor „valakik” társaságába kerül. Múltkor is azzal robbant be: „Micsoda sikerünk volt!” ...ünk! Így, többes számban. Egy pillanatig sem kételkedett abban, hogy a többes szám megilleti. Francois Gaboux eljátssza Brahms hegedűversenyét, de a sikerből részt kér Csorba Sáríka, csak azért, mert gondoskodott róla, hogy reggelihez megpirítsák Gaboux zsemléjét, és a főpróbán lezáratta a terembe vezető lépcsőt.

- Éreztem én... első perctől kezdve éreztem, hogy megszereti Sáríkat. Hogy jóban lesznek! - Beleszagol a húsos szirmokba, izmos levelekbe. Milyen friss szaguk van! Talán igaza van a mamának. Talán csakugyan erre a kertet mímelő, napjárta zöldre volt szüksége Sáríkanak, hogy ismét megtalálja magát. Anyák jobban értenek ilyesmihez. Nekik nem cseng a kelleténél tovább a fülükbe, hogy „...ünk ...ünk, sikerünk”.

Szamárság mindent mellre szívni. Jön a nyár, az egész nyár az övé! Fogják a hátizsákot, felkerekednek, nagyokat kószálnak! Árokparton falatoznak, fák tövébe hevedrednek, tücskök és kabócák pletykálnak Sáríkanak, ő meg visszacirpel nekik, hisz ért a nyelvükön, azon ért igazán. S megint erdőben fognak csókolózni!

Feri megcsókolja mama fejét.

Erdőben... Sáríkat látja, síkos, barna lábszára a fűben kalimpál, könyökével a vad-sóskát tiporja szét.

- Mama, kap tőlem egy nyugágyat.

- Még mit nem! - tiltakozik a mama. - Nyugágyat! - mondja olyan hangosan, hogy a ház is hallja.

- Jó nekem ez a kiszolgált karosszék is. Ócskán vettem... mikor is?

Feri ezt már nem hallja. Forróság nyargalászik a tagjaiban, látja a csapzott füvet, amely Sáríka alakját őrzi. „Ünk, ünk. Szerelmünk, életünk.” Ebben ők vannak, ők ketten.

Sáríka pattan elé, olyan fényes szemmel, mintha most ugrott volna fel a gyepről, karjába kapaszkodva, rádülve, nyirkos-forró bőrével az arcát súrolva.

- Úgy futottam! Alig vártam, hogy itthon legyek! Gyere be, tessék bejönni! Olyan hírt mondok... Lakást szereztem!

- Mit? Mit szereztél?

- Lakást.

A mama a virágos folyosót bámulja, a napfényt, amely besétál a konyhába, megcsillantva az alumínium lábasok fenekét. Elhűlve néz Ferire.

- Sose említetted, hogy lakást kerestek.

- Feri nem is tudott róla! - jelenti ki Sáríka diadalmasan. - Az én felfedezésem! Én szimatoltam ki ezt a lakást.

- Eszem ágában sincs elmenni innen! - mondja Feri, s ujjára csavar egy betyár kis fűrtöt, amely önállósítja magát Sáríka feje búbján.

- Hagyjál! Komolyan beszélek.

- Ne tréfálj.

- Hallgass végig. Fogadjunk, mibe fogadjunk, hogy a mama is azt fogja mondani...

- Én nem mondok semmit. Egyedül határoztok.
- A mama a térdét tapogatja, mert egyszerre minden erő kiszaladt belőle. Így menjen el a dalárdába, s fújja velük, hogy „Tizenhárom fodor van a szoknyámon...” Na hiszen! Itthon marad, lefekszik, borogatást rak a szívére. „Tizenhárom fodor...” Egy jó erős altató kéne.
- Gyönyörű garzonlakás a Rózsadombon! Balkonnal! Két balkonnal! S a fürdőszoba! Majd elharaptam a nyelvem, amikor megláttam! Zöld csempés fürdőszoba! - hadarja Sárrika, megragadva Feri vállát. - Figyelj! Egy kert közepén! Akkora kert...
- Egy szót sem értek az egészből - mondja Feri.
- Hogy kerültél a kert közepébe?
- Hisz azt mesélem! A fürdőszoba ablakán behajlik egy gesztenyefa ága.
- Ez nagyon fontos. És hogy kerültél a fürdőszobába?
- Megnéztem a lakást. Mondom, hogy ott fogunk lakni.
- Dehogyan fogunk! Majd éppen a Rózsadombon veszünk lakást! Sehol se veszünk. Amíg a mama ki nem dob minket, a nyakán maradunk. Nagyon jól érzem magam a nyakán.
- Istenien! - Sárrika a mamához ugrik, megszorongatja, megnyomkodja. - Kap egy kis masszázst. Itt, a lapocka táján. Jólesik, mi? Ez a lakás egy főnyeremény. Nem szabad elszalasztani. Valóságos főnyeremény! Esküszöm, hogy az!
- A mama kibújik Sárrika dögönyöző öleléséből.
- Egy főnyereményt is be kell rendezni. Nem tudom, miből. Te biztosan tudod.
- Be van rendezve! - vágja ki ujjongva Sárrika.
- Nem mondtam? Jaj de hülye vagyok! Berendezett lakás! Kerti bútorok az erkélyen! Mosógép a konyhában! Zsúrkocsi, kutyafüle! Kagyló alakú karosszék...
- Nincs semmi baj. Mindjárt felébredsz! - mondja Feri, azzal a bosszús kis mosolylyal, ahogyan Sárrika váratlan kijelentéseit szokta fogadni. - Sárrika gyakran álmodozik - magyarázza a mamának -, s mindig praktikus álmái vannak. A napokban azt álmodta, hogy felemelték a napidíjat, most pedig azt, hogy berendezett villalakást bérelünk. Álmokba nem lehet beleszólni.
- Csakhogy ez nem álom... értsd meg: ez pont olyan, mint az ötös találat. - Sárrika liheg az izgalomtól, mintha megkergették volna. - Az a hosszú Bónis a külügyből, ismered? Említette, hogy a bátyját követségi ügyvivőnek nevezték ki Indonéziába. Én meg lecsaptam rá. Mi lesz a lakásával? Mi lenne? Lezárja. Három évig lesz kint. Erre én... egyszer majd apróra elmesélem. Nem most... most irtó izgatott vagyok! A végén még ő kért, hogy vegyük át a lakást. Hogy mi tennénk neki szívességet... fogadjuk el... hogy örök hálára köteleznénk, ha vigyáznánk a bátyja holmijára.
- Onnan mondd el, hogy „erre én”. Engem az a rész érdekel. - Feriben kihűlt az előbbi forráság.
- Erre én... - Sárrika nevet. - Semmi különös. Csak sajnáltattam magam. Elmondtam neki, hogy odahaza úgy laktunk... neked szégyellem elmondani.
- Nekem szégyelled, s egy idegennek kipakolsz?!
- Téged szeretlek. Akit szeret az ember... őhózzá semmi közöm! Csak meg akartam hatni. Nem érted?
- Attól félek, hogy értem.
- Mért félsz? Közben azt gondoltam: „Pukkadj meg, repedj meg!” A színtiszta igazat mondtam... hogyan háltunk mind egy rakáson... ilyesmit... semmit sem tettem

hozzá. Csak hát... én nem is tudtam, hogy szenvedtem. Akkor nem is fájt, egyáltalán nem fájt, fel se vettem. Csak így elmesélve kezdett fájni, meg attól, hogy annyira megsajnál. Úgy megsajnál... - Sárrika elégedetten bólintott. - Könnyeztünk mind a ketten.

- Sárrika...

- Nem is örülsz? Három évig miénk a lakás! A bútorthasználatért sem kell fizetni! Egész héten rázott a hideg az izgalomtól, hogy sikerül-e... S ma végre... - Feri állt alá fúrja a fejét. - Olyan boldog vagyok! Iszonyú boldog! Azért csináltam az egészet, hogy te boldog légy! - suttogja bele a nyakába.

- Engem is meg akarsz hatni?

Sárrika csodálkozva eltolja magától.

- Téged? Rajtad én sohasem gondolkozom. Csak szeretlek. Akár tetszik, akár nem, szeretlek, és kész! És most ismerd el... ne légy undok, ismerd el legalább, hogy ügyes vagyok...

- Túlságosan ügyes. Jobban szeretném, ha kevésbé ügyes lennél.

- Mamának nem ez a véleménye. Igaz, mama? Maga is ügyes asszony, sose tagadja.

- Én csak iparkodtam. Dolgoztam megállás nélkül. Nem csináltam rosszul a dolgomat, de...

- Na látja! - szakítja félbe Sárrika. - Még ma választ kell adni Bónisnak.

- Alszunk rá egyet.

- Dehogy alszunk! Ilyen alkalmat örültség lenne elszalasztani. Holnap utazik a Bónis bátyja. Utolsó percben kaptam el. Rohanunk hozzá, most rögtön, hogy intézkedhessen. Mit kell ezen gondolkozni?

Feri kerüli az anyja tekintetét. De bármerre néz, két ijedt, megfakult, magára maradt szem kíséri.

- Ha mama velünk jönne, nem gondolkoznék. Mért ne jöhetne a mama is? Kertes ház, balkon...

- Villa! Nem ház - emeli fel az ujját a mama. - Mit keresek én egy villában?

- Így beszél egy üzemi dolgozó?! - mondja szemrehányóan Sárrika, s a díványra dobálja a ruháit. - Mit vegyek fel?

- S adjam fel a lakásom? Egyebem sincs, mint ez a lakás. El se férnénk ott.

- Konyha sincs! Csak teakonyha - vág közbe gyorsan Sárrika. - Személyzeti szoba sincs. Viszont van egy elragadó kis hall. Ott elférne egy fekvőhely.

- Fekvőhely... - ismétli a mama, s tűnődve ingatja a fejét. - Megszoktam az ágymat... A fényképeket a falon... a szekrényt... az egész mindenséget. Meg amúgy se... - S akadozva, ellenvetésre várva, időt engedve a tiltakozásnak, magyarázza, hogy itt érzi jól magát, ezen a környéken, ebben a házban, ahol mindenki ismeri, ahol mindenkit ismer, minden követ, zugot, embert, gyereket, még a macskákat is! Itt meg nem áll a keze a munkában, mindig akad tennivaló, s ha nem akad, talál ő magának! A szomszédoknak, az egész utcának itt ő: Csorba mama... Ott csak tengne-lengne, felesleges öregasszony módjára, akinek senki se veszi hasznát. - Minek él egy ilyen öreg csont?! - fakadt ki, mert már maga sem igazodik el az érzéseiben, nincsen tisztában vele, hiszi-e, amit mond, vagy az egyedüllétől való félelem diktál neki.

Feri leültette, tenyerébe kulcsolta a kezét.

- Hogy lehet ilyet kiejteni a száján? Ezt érdelem én magától?

- Olyan a gang, mint egy lugas! Egyik évben sem volt még ilyen. S most hagyjam itt!

- Nem kell itt hagyni. Senki sem erőlteti.

- S a sok edény a konyhában. A kezem alá szoktak.

- Itt marad velük.

A mama hirtelen elhallgat. Itt hagyják. Nélküle mennek el. A készülődő szavak a torkába dermednek. Mit mondjon? Mit mondhat? Úgy látszik, Feri arra vágyódott, hogy meggyőzze őt, s a leggyengébb érvek is erősek ahhoz, hogy helytálljanak. Feri örül a villalakásnak, ahol majd ők ketten... kettőnek kényelmes, kívánni se lehet különbet. Kész gyönyörűség! Egy harmadik már útban lenne... Minél tágasabb egy lakás, annál kevesebben férnek el benne. Ez már így van. De meg csakugyan nem akar ő innen elmozdulni. Itt minden az övé, ő szerezte, ő tartotta meg. Akkor meg mi baj? Végtére is az a dolgok rendje, hogy a fiatalok fészket rakjanak...

Azon kapta magát rajta, hogy gondolatban már Gyula bácsinak meséli, a ház lakóinak. Különben nem mondaná azt, hogy „fészket rakni”.

- Miattam ne legyen gondotok - jelenti ki bátran, mert ez is belekerül a történetbe, amit Gyula bácsi továbbad majd. „És Csorba mama nagyon határozottan kijelentette...”

Titokban abban reménykedik, hogy kérlelni fogják, erőszakoskodnak vele. De ő nem hagyja magát levenni a lábáról. Sőt még ő beszél rá őket, hogy csak vegyék ki azt a főnyereményt, azt a komplett paradicsomot.

Kell is őket rábeszélni!

Talán utolsó percben történik valami. A mesék is úgy végződnek, hogy a végén minden jóra fordul. Bónis lemond nekik, vagy Feri megköti magát. Anyát nem hagyjuk magára. Ha nem jön, mi sem megyünk. Itt a vége, fuss el véle!

Feri inget vált, készülődik. Milyen könnyen nyugszik bele, hogy ő egyedül marad!

- „A balkonon fogunk vacsorázni...” „az egész lakás nem kerül többbe...” „Jázminbokrok vannak a kertben...” „... autóbuszon húsz perc” - susog Sárika, s a mondatfoszlányok úgy ütődnek hozzá, mintha labdát repítenének az arcába.

Egy fekhelyet be lehet állítani. Ha másképp nem megy...

- Mama... - Feri a kabátjába bújik, megáll előtte. - Mama... úgy félek, hogy rossz lesz magának egyedül.

Akár a mesében... tudta ő, érezte. Most jön az... ismeri a fiát. „Tizenhárom fodor van a szoknyámon” - hallja a saját hangját, ahogy feltartott állal dalolja.

- Találok magamnak én munkát.

- Jöjjön velünk - szól közbe Sárika. - Ha meglátja a lakást, nem fog visszakíváncozni ide. - S még mielőtt felelhetne neki, a konyhába szalad, onnan kiabál be: - Késsőn jövünk haza, nehogy megvárjon!

Feri már az ajtóban áll, amikor megkérdi tőle:

- És mikorra gondoljátok?

- Mit, édesanyám?

- Hát... az elmenést.

Most fogja mondani Feri: „Maga nélkül nincs elmenés.” Minden lábujjhegyre áll benne, előrehajlik, hogy egyetlen szót el ne veszítsen.

- Leltárba vesszük a holmikat, s vasárnap már ott alhatunk.

- Vasárnap? De hisz holnapután már vasárnap! - mondja riadtan, és marokra gyúri a zsebkendőjét.

Feri hanyatt fekszik a fűben, karhajlításában Sárika feje.

Micsoda nyár! Micsoda sűrű, zamatos július, tele levélillattal, részegítő zölddel! Felettük az ég olyan tiszta, hogy egy sóhajtás is beárnyékolná.

- Elmosogatok - szólal meg gyöngéden Sárika, és Feri azt feleli:

- Maradj így... így maradj... - Tenyere lassan motoz Sárika bronzra sült bőrén.

Sárika lehunyja a szemét.

- Azért látlak! - Szorosabbra csukja a szemét.

- Mondd, jó hallgatni?

- Nagyon jó.

- Akkor hallgassunk. - Néhány perc múlva megszólal. - Csakugyan jó. - S beleszimatol a levegőbe.

- Bodzafa! Keressük meg. Itt van a közelben. - És feltérdepel, megigazítja pettyes kis melltartóját. - Feri... - s egészen csendesen, mintha költögetné: - Feri, úgy szeretnék mondani valamit.

- Hát mondjál.

- Valami olyat, hogy mindig gondoljunk rá. Hogy csak rám nézz, s én már tudjam, hogy az jár az eszedben: „Emlékszel, amikor azt a remek helyet fedeztük fel a Szűnyogszigeten? És te azt mondtad nekem...” De mit? Mit mondjak, hogy megjegyezd?

Feri lehúzza magához. Nem hallani mást, csak a fűszálak törékeny nesztét, mely megzissen alattuk, meg madáracsicsergést, ahogy egymás fütyyébe vágva pityegnek, feleselnek, csivognak, s egyszerre összebújik a hangjuk, egymásba csattan.

- Cinke! - Sárika szeme felragyog. - Hallod? Tudom már! Azt fogom mondani: „Cinke!” S erről rögtön eszünkbe jut... minden eszünkbe jut... ez a két hét és minden... Csak annyit mondok, cinke, és az is benne van, hogy úgy szeretlek...

Később felsóhajt:

- Nagyon jó hallgatni.

- Beszélj csak tovább.

- Előbb elmosogatok. De ne segíts. Te hordtad a rőzsét, te raktál tüzet. - Felkapja a lábast, a Dunába gázol vele, homokkal dörzsöli a lábas kormos fenekét. - Kicsit füstszagú volt a krumplipaprikás.

- Szeretem a füstszagú krumplipaprikást.

- S a parázsba hullt szalonnát?

- Azt is.

- S a hangyákat a fenekeden? - Sárika vizes tenyere nagyot csattan rajta. Feri elkapja a csuklóját, hátracsavarja, térdre kényszeríti.

- Fogod verni a férjedet?

- Fogom! És harapni is! Meg rugdosni!

A földön hemperegnek, lihegve, birkózva, nyöszörögve.

- Fáj!

- Fogom!

- Tee...

- Eressz! Jaj!

- Csak térdepelj... így ni!

- Vadállat!... Édes... Édes egyetlenem... Piszok gazember!
 Összegabalyodva, zihálva görögnek lefelé a parton.
 Egy reggel Sáríka alighogy kinyitja a szemét, azt mondja Ferinek:
 - Cinke! - Az arca komoly, csaknem ünnepélyes. Feri maga sem érti, hogy miért, de egyszerre az az érzése, mintha mindez már megtörtént volna, mintha önmagát emlékeztetné:
 „És akkor Sáríka álmosan, nyújtózkodva, szinte folytatva az álmát, azt mondta: »Cinke«. S ettől egészen felébredt, s olyan boldogság fénylett az arcán, amely már-már a megrendüléshez hasonlított.”
 Múlt idő, múlt idő.
 - Ne légy szemérmes, felelj a cinkére.
 - Nagyon cinke.
 - Igazán? Azt mondtad, nagyon cinke? Ez azt jelenti... azt is... hogy úgy szeretsz... - Sáríka megragadja a kezét, megcsókolja. - Nesze! És most felteszem a kávé. Van még spirituszkockánk? Ha majd már öregek leszünk, öregek, süketek, a fejünk reszketni fog... az enyém nem, csak a tied...
 - Aranyos vagy.
 - Akkor se felejtjük el... Jövőre is idejövünk. Ennél istenibb nincs, sátorban élni.
 - Az istenit is lehet fokozni?
 - Mindig tanítasz.
 - Ne tanítsalak?
 - Előbb add ide a gyufát. Mindjárt kész a kávé. A madarak már rákezdtek. Pity, pity, pity... csrrr... Ez stiglic, ha nem tudnád. Sose reked be egy ilyen stiglic? Nem kap hangszálpolipot? Énekelj valamit.
 - Hisz azt csinálom.
 - Csak dudorászol. Azt mondod: „Mömömm.” Szöveggel énekelj. Valahányszor Feri énekel, valami csalódásfélét vett észre Sáríkan.
 - Valld be, nem tetszenek neked a népdalok.
 - Hát... meg kell szokni. Olyan fura dallamuk van. Sehogy se csúszik a fülembe. S a szövegük is... Ördög tudja! Én azokat szeretem, amelyekre rögtön ráismerek, akkor is, ha nem ismertem őket. Sokszor azt gondolom: ezt én is így érzem, ilyesformán...
 - Figyelj csak. Ez egy régi népdal. Most tanultam... Figyelsz?
 Sáríka figyel. De úgy, mintha mutatni akarná, mennyire figyel, a szeme kikerekedik, a szája félig nyitva.
 - Ennél se éreztél semmit?
 - Csak azt, hogy te éneked... máskülönben...
 - Sáríka a fűszálakat babrálja, csigát talál egy fűszálon, a tenyerébe veszi, kisujjával a szarvát birizgálja.
 - Mér bánnak olyan mostohán a csigával? Csigabiga, gyere ki... No, gyere ki, te buta, ne félj tőlem! Feri... énekelj el nekem, hogy „Szeretnék május éjszakákon letépni minden orgonát.”
 - Az műdal.
 - Hát aztán! Azért lehet szép. Neked biztosan nem tetszik. Neked a porcelán táncospár se tetszik. És én... én tetszem neked?
 - Látod, ezen még sosem gondolkoztam.

- Neked a mázas korsók meg a cseréptálak tetszenek! Csak tudnám, mért nem szép a „Szeretnék május éjszakákon!” – kérdi harciasan.

- Mert olcsó... Mert olyan olcsó érzelmeket ébreszt, melyeket nem is érdemes ébresztgetni. Mert könnyen juttat olyasmihhez, amihez csak nehezen szabad hozzájutni.

- Nem értem! Egy kukkot se értek az egészből. Mért baj az, ha magamra ismerek egy dalban? Mi abban az olcsó? És mért jó az, ha nehezen kapok meg valamit? Ha küzdeni kell érte? Mindig küzdeni, harcolni! – Sárrika messzire hajítja a csigát, a csigaház zizzenve roppant. – Most jövök rá, én nagyon könnyen jutottam hozzád – mondja gondba borultan. – Mit kellett volna csinálnom, hogy nehezen kapjalak meg? Most majd reszketetek, hogy nem küzdöttem eléggé.

- Még bepótolhatod. Gyere, ússzunk egyet.

Feri a Dunába vetette magát. Egy sétahajó siklott a Dunán, a hajó fara széttaszította a vizet, éket hasított belé, dombos hullámokat vert fel. Ferit hátba kapták a hullámok, felemelték, átcsaptak rajta, nem látott mást, csak valami ezüstpermetet, szitáló gyöngyházfényt. Majd egy piros kis folt szúrta át a gyöngyházfényt.

- Megvan! – kiáltotta a piros kis folt, beléje kapaszkodott, majd lehúzta.

- Vigyázz, megfojtasz! Mi van meg?

- A csiga! Megtaláltam. A csiga, amit elhajítottam. Megkerestem, bevittem a ponyva alá.

- A háza persze eltört.

- Legalább ne szomoríts. Úgy nézett rám ázzál a bánatos csigaszemével. Lecsót főzünk ebédre, jó lesz?

Amikor kifeküdtek a partra, Feri azt kérdezte:

- Édesanyád miket szokott énekelni?

- Mindenfélét – Sárrika egy levélkét ragasztott az orrára, amely sehogy sem akart ott maradni. – A „Szív küldi szívnek”-közvetítést szokta hallgatni, ki-be futkos közben, tele a keze munkával, azt hinnéd, egy hangot se hall a műsorból, s egyszer csak rákezd. Az az igazi – Sárrika benyálazza a levélkét –, amikor egy dal behintázza magát az ember szívébe. Mondhatsz akármit! Bekenem a hátadat olajjal...

- Nagyanyád se tudott régi nótákat?

- Nagyanya... szenténekeket dalolt, zsoltárokat. Egyszer Fehérváron feküdt, kórházban, megtaposta a ló, két bordája is eltörött. Az ágyoszomszédja nem bírta hallgatni a jajgatását, mert úgy tudott jajgatni, siratóasszonynak is őt hívták... Fordulj, a melled is bekenem... Szóval, azt mondta neki a szomszédja: Hármaska, megtanítom magát a pesti slágerekre... ne óbégasson, hármaska, mert „Kétszer kettő néha öt”, és már fújta is mindvégig a divatos nótákat, nagyanyám meg szörnyülködött, perelt vele, panaszkodott a nővérnek, hogy meghalni se hagyják. Nem tud magába szállni, folyton a fülében, hogy „Odavagyok magáért...” Amikor hazakerült, a felére apadva, meggyötörve, egyszer csak hallom az ólak felől a reszketős hangját, elhúzva, nyújtva, mint egy zsoltárt: „Odavagyok magáért, a fekete hajáért...” Egyél, mert karácsonyra leszúrunk, biztatta a malacot, és előlről kezdte: „Odavagyok magáért...” – Nevetett, várta, hogy Feri vele nevessen, de Feri olyan arcot vágott, melyen sehogy se tudott eligazodni. Süsse meg a tudományát!

- Van azért nálunk a faluban olyan öregasszony, aki tud még régi dalokat. Jusztí néni. Vastag Szűcsné. Az annyit tud! Juhász volt az öregapja, számadó juhász, attól maradt rá. Úgy emlegették nálunk: a félnótás Vastag Szűcs, mert kicsit kótyának tar-

tották: dült belőle a dal meg a mese, be nem állt a szája. Menjünk evezni. Hozhatnánk két üveg sört Szentendréről, behűtöm a Dunába.

- Hogyne, hogy elússzon, mint a múltkor! - Feri eloldozta a csónakot, megasztította. - Ugrás!

A fák alatt siklottak el, melyeknek zöld lombozata a vízbe ért, mintha épp hajat mosnának.

- Juszti néni! - Feri kissé előredült.

- Juszti néni! - ismételte Sárika, s a domború izmokat nézte Feri karján. - Tán két éve, hogy lement hozzánk Pestről egy népdalgyűjtő, magnóra vette Juszti néni nótáit. Juszti néniből ömlött persze a nóta. Készre csinálta a népdalgyűjtőt, egy szemüveges, nyiszlett kis embert, olyan fülekkel, mintha sebtében fércelték volna a fejéhez. Akkor éppen odahaza voltam. Bánom, hogy nem vittelek el hozzá. Hogy nem jutott eszembe?! Nem sokkal utána, hogy ott járt az a népdalgyűjtő, Pestre hívták Juszti nénit. Csudára megnőtt a becsülete a faluban, mert napi ötven forintot fizettek neki, s még szállást is adtak! Hát meg akarta szolgálni, hogy annyi pénzt kap azért, ami neki ingyenbe van, amit csak úgy elhullajt otthon, már nincs is, aki hallgassa... Jókor reggel ott állt már a kapu előtt, várta, hogy kinyissák. Aztán meg úgy ömlött belőle a sok nóta, étkezés ideje alatt se akarta abbahagyni. „Kilestem én, hogyan kell kezelni ezt a magnót - mondotta. - Maga csak menjen, lelkem, harapjon valamit, addig én begyűjtöm magam.”

Feri felkacagott. A víz messzire vitte a hangját. Sárikának úgy tűnt, egész a partig elhallatszik. Hogy tud örülni! Jaj, hogy tud örülni! S ezt az örömet ő szerezte neki!

- Cinke - mondta Feri, keresztbe tette a lapátokat, s a kezéért nyúlt.

- Hányadika van ma? - kérdezte Sárika, mert a napok itt egymásba áradtak, a nevéket is elvesztették. Csak víz volt meg napfény, sikamlós part, evezők csobbanása, erdő és rőzsehordás, füstszagú ebédek és falánk csókok. Aztán komoly lett a Duna, komoly és sötét, a hullámok ellustultak, engedelmesen tükrözték az est fényeit. Ők meg egymás karjában feküdtek, és behúzták a ponyva nyílását...

Ez jelentette, hogy elmúlt egy nap, a másnapot meg a madarak éles, türelmetlen csivogása, amely a hajnallal együtt tört be hozzájuk.

- Nem tudod, hányadika van? Gaboux a hónap végén újra Pestre jön. Befejezte a turnéját.

Feri az agyagos sarat kaparta le a talpáról.

- Nem ártana neked zenét tanulni.

- Fogok is! Okvetlenül. Kíváncsi vagyok, ragaszkodik-e Gaboux hozzá, hogy megint én legyek a tolmácsa. Amikor játszott... mintha csak én játszottam volna... egészen kimelegedtem. Utána azt mondtam magamban: „Csakhogy már túl vagyunk rajta.”

„Unk. Megint az az unk.” - De hisz nem is érted, mit játszik.

- Éreztem. Nem kell mindent érteni. A verseket se mindig értem. Eső lesz! De még milyen eső! Azért bemászom a vízbe. Vannak verssorok, a hátamon érzem őket, a gerincemen... Idekészítettem a fürdőköpenyt, vacogni fogunk, ha kijövünk. Te hallottad Gaboux-t...

- Bemegyek a postára, felhívom anyát - vág közbe Feri.

- Nem vársz meg? Elkísérlek. Én is akarok mamával beszélni.

- Kerékpárral megyek. - Feri felrántotta vászonnadrágját. - Majd megmondom mamának.

- Mit mondasz meg?

- Hogy csókoltatod. Meg hogy jó voltál.

- Jó voltam? - csodálkozik Sárika. - Mindig figyelmeztess, ha jó vagyok. Fogalmam sincs, hogyan kell jónak lenni. Te tudod?

Javában zuhogott az eső, mire Feri visszajött. Az ég egyetlen óriási vaslemeznek látszott, mely néha megdörrent, zengett, mintha éppen kikalapálnák.

- Szerencséd van! - kiáltotta Feri messziről. Sárika eléje szaladt, fürdőköpenyt dobott a vállára.

- Bújj be gyorsan, ledörzsöllek. Egy csepp víz se folyt be hozzánk. Árkot ástam a sátor köré a legnagyobb zuhéban! Azt mondd, szerencsém van? Kaptál parányt? - Belebotort Feri zsebébe, papírzacskót húzott ki onnan.

- Gaboux ragaszkodik hozzád.

Sárika kezében megállt a zacskó.

- Honnan veszed?

Feri érzi, hogy Sárika visszatartja a lélegzetét.

- Mama mondta. A Kultúrkapcsolatoktól kerestek, üzenetet hagytak részedre.

- Mit üzentek?

- Hogy a mester ragaszkodik hozzád.

Feri figyeli a hangját, milyenre sikerült. Egészen természetes. Természetes. Majdnem természetes.

- Nem csapsz be? Nem ugratsz? - Sárika arca pipacspirosra gyúl. - Biztos nem így mondták. Talán csak annyit mondtak, hogy érdeklődik utánam. Ez is nagyon szép tőle! - Szórakozottan a zacskóba nyúlt, kivett két összeragadt parányt, visszatette. - Csehszlovákiában turnézott. Az ottani tolmács biztosan ért a zenéhez. A csehek muzikálisak. S engem mégse felejtett el! Nem örülsz? Én úgy örülök! - Minden ragyogni kezdett rajta, mint akit tűző napfénybe állítanak. - Mért nem örülsz?

- Vedd fel a tréningruhádat, megfázol.

- Bevágtam a kedvéért az összes zenei szakkifejezéseket, hogy le tudjam fordítani a róla szóló kritikákat. Éjszaka is törtem a fejem, hogyan fordítsam le: „biztos vonókezelés”, „hegedűhangja leszűrt és átszellemült”. Elkönyörögtem Bonitól a Nagy Sauvageot*-t, annyi sok munkát fektettem bele. De megérte! Látod, megérte! Ragaszkodik hozzám!

- „Ragaszkodik”, ez túlzás. Ez csak olyan udvariassági formula. - Ferit már a postánál is valami bizonytalanság fogta el, amely bosszúságba csapott, amikor a mama közölte vele, hogy az a francia hegedűművész Sárikát kéri, kétszer is telefonáltak érte a lakására.

Helyére akasztotta a kagylót, s ott állt a készülék előtt, mintha az elnémult kagylóban bennmaradt volna valami. A tárcsalapot nézegette, a falra firkált idegen telefonszámokat, amíg csak rá nem kopogtak.

Útközben jutott eszébe, hogy Sárika szereti a parányt. Az eső szűrős, sűrű cseppekben paskolta a fejét. Nem vesz parányt, úgymint szétázik. Miféle ember az a Gaboux? Fáradt lehet, bizonyára unja maga körül az idegen arcokat, a kényelméhez ragaszkodik, nem Sárikához. Visszafordult, megvette a parányt.

Ejtsd: szovaszó - szerkesztőjéről elnevezett francia szótár

- Te jöttél azzal, hogy ragaszkodik. Most mért akarod elrontani a kedvemet? - kér-
di panaszosan Sárika, s törökülésben a pokrócra vágja magát, csapzott haja a fejéhez
tapad, kirajzolja fejformáját.

Mint egy fiú, gondolja Feri. Kamaszfiú. S ez a kamaszfiú lakást tud szerezni. Erké-
lyes lakást, beépített szekrényekkel. S neki meg kell köszönnie. Elismerni, hogy mi-
lyen ügyes, élelmes.

Sárika akkorát üt a pokrócra, hogy csak úgy porzik.

- Te is örültél Juszti néninek, amiért megőrzött annyi régi nótát. Nem is ismered
Juszti nénit, mégis örültél. Mert Juszti néni az öreg nótáival a szakmádhoz tartozik.
Nekem meg Gaboux a szakmám, igenis! S ha Gaboux keres engem... jól van, nem ra-
gaszkodik hozzám, csak keres. Nekem az is elég! Ez azt jelenti, hogy jól végzem a
dolgomat. S ennek te nem örülsz?

- Hisz én hoztam neked a hírt!

- Örülsz, vagy nem örülsz, tudnom kell!

- Persze, hogy örülök.

- Úgy mondd, mintha azt mondanád: villamos vagy hónapos retek.

- Mikor akarsz hazamenni?

- Amikor már nagyon-nagyon muszáj. Ha rajtam állna, addig maradnék, amíg az
iskolád elkezdődik.

- Pénteken érkezik Gaboux.

- Pénteken? - Sárika talpra szökkent. - Három nap múlva? Akkor holnap felszede-
lőzködünk. Kifürödtük magunkat, kinapoztuk magunkat, ez a három nap már úgyse
számít. Te is vágyódsz már haza - mondta rábeszélően. - Megeszünk mindent,
amink van. Felbontom a májkonzervet, a szardíniát... Olyan muris majomképe van
Gaboux-nak, de ha beszélni kezd, megszépül, istenemre, megszépül! Ha meg
játszik... nem is érti az ember, hogy neki is plombálják a fogát, még hogy koroghat a
gyomra... Nem mehetnénk már ma este haza?

Feri a tükörbeli Sárিকát nézegeti.

A tükörbeli Sárika mintha a lakás berendezéséhez tartozna. Mintha a zsúrkocsival,
a karosszékekkel, a kettős heverővel együtt vette volna át megőrzésre a lakás tulajdo-
nosától. A tükörbeli Sárika nem azt tükrözi, aki mellette, vele, benne él. Valahogyan
másképpen csinos, mint akihez neki köze van. Ez a csinoság meglepi, éppúgy, mint
ezek az idegen bútorok, melyeknek formáját, huzatát nem ő választotta. Szó se róla,
szépek, gusztusosak, csak éppen nem az ízlése szerint valók, nehezen tudja megszok-
ni őket... A tükörbeli Sárika nem csupán a csinoságával lepi meg, hanem azzal a lel-
kes és szinte vakmerő alkalmazkodóképességével, mellyel emberekhez, tárgyakhoz
alkalmazkodik. Ő rögtön megtalálta a helyét ebben a lakásban.

Feri szeretne hátat fordítani a tükörbeli Sárिकának, hogy találkozzék a régivel, aki
álmában is a kisujjába kapaszkodott. Nehezen tudná elképzelni, hogy az, aki a tükör-
ből visszanéz rá, s az arcán keresztül kísétál a falon, a szépen nyesett bukszusok so-
rán, a villanegyeden, azt hajtogatta: „Nálad tartom az eszemet, csinálj vele valamit,
nagyon-nagyon kérlek...”

- Megcsokolhatlak? Még nem mostam fogat! De azért a bal szemedet... Mindjárt
kapsz egy odolosat is. Egy friss, odolos puszt!

Egyszer vett neki egy rózsaszínű pizsamát.

- Minek ez? - kérdezte Sárika. - Köszönöm szépen. De mért vetted, amikor a tiéd pont jó nekem? Majdnem jó. Inkább olyasmit vegyünk, amit látni.

- De hiszen én látlak benne!

- Persze, de a tiédben olyan otthon vagyok. Szívesen járnék az ingeidben is. Nem vehetnem fel néha őket?

- De ugye az alsónadrágjaimat nem akarod hordani?

- Azokat már régen hordom. Az összes kis fehér trikógatyákat.

Ezt a Sárikát ismeri, a váratlan, meghökkenítő kijelentéseivel együtt, a kamasztempóival, zabolátlanságával, viharos kíváncsiságával. Ezekre felkészült, s szinte várta már, mikor éri valami váratlan. Tudta, hogy hiába üldögél mamával olyan szelíden, mint aki kettőig sem tud számolni, a csendes kis szoba egyszerre felforr, mintha spirituszt gyújtottak volna meg alatta. Egymás után zúdítja rá kérdéseit, türelmetlenül, követelőzőn, mohón, lélegzetnyi időt sem hagyva neki, megható erőszakossággal préselve ki belőle a válaszokat, s hirtelen a nyakába veti magát, majd feldönti, s eldicsekszik, hogy már tudja, kikérdezheti. Kérdezze ki, tegyen próbát!

S mindent felcsíp, amit hall, válogatás nélkül, mindent hazacipel, felhasznál, mint öregasszonyok az üres dobozokat, selyem papirost, színes pamutmaradékot.

Jaj, de nagyon ismeri!

De nagyon övé volt a szűnyogszigeti Sárika, aki magába szívta a nyár minden ízét, mézét, fényét, s olyan volt, mint egy kis madár - erőszakos kis madár! Rögtön birtokba vette az erdőt, megszállta a fákat, s egyszerre minden megtelt vele, visszhangzott tőle, kopácsolt, mint egy harkály, csivogott, mint egy cinke.

Cinke.

Sárika már észrevenné, hogy mosolyog, megérezné, hogy mire gondol, rárepülne a nyakára, fojtogatná, hogy kapkodni kéne a fejét.

A tükörbeli Sárika semmit sem vesz észre. Azzal az idegen arccal van elfoglalva, akit a tükörben felfedezett. Ismerkedik vele, figyeli, fürkészi, talán faggatja is. Nem lehet tudni, mit tart róla, mit vár tőle... Egy pillanattal előbb önfeledten mosolygott, majd meg hátralép, oldalra hajtja a fejét, s helytelenítő tekintettel vizsgálja tükörbeli arcát. Aztán anélkül hogy megfordulna, gondterhesen kérdi:

- Ronda vagyok?

- Mióta fested a szád?

- Letöröljem? - De nem törli le.

Ez volt az az idegen rajta? Feri szeretne fellélegezni. Nem, nem csapjuk be magunkat. Mit számít egy kis rúzs? Egy arc lassan alakul, belülről formálódik, belülről kapja a tanácsokat, ösztönzést, intelmeket. Attól lesz más, attól kap tartást, értelmet, jelleget. Gyerekkorában az ember magával hozza az arcát, otthonról kapja, készen. Húsz éven túl már felelős érte!

- Még beleszólhatsz az arcodba. Még nem késő!

- Mit mondasz?

- Magad alakítod az arcodat. Mindaz, ami belül van...

- Mondom, hogy letörölöm. Csak kíváncsiságból festettem ki. Ha nem lennék olyan átkozottul kíváncsi, ma odahaza kapálnék. Vagy ültethetnék csemetefákat.

- Végig se hallgatsz?

- Hiszen már elmondtad, arra feleltem.

Feri asztalhoz ül, kirakja a füzeteket, munkához lát. A karosszék túl alacsony az asztalhoz. Ha meg párnát rak rá... Ez a lakás csak pihenésre való. A kényelmes, nagy fotelek arra szolgálnak, hogy hátradüljön bennük az ember. Falba bújtatott világítótestek mellett nem lehet dolgozni. S az a megszárt fény, tompított világítás... Emellett javítsa Kopré Márton dolgozatát? Hiányzik az öreg íróasztal, amit a bizományiban vásárolt, s otthon javíttatott ki Gyula bácsival. Hiányzik a zöld ernyős lámpája. Mindene hiányzik! Ez a többlet, amiben része van, ez a teljes komfort hiányérzetet kelt benne, ürességet. Diákkorában a konyhában írta meg a leckéjét, az asztalt a bátyjai bitorolták. S a szálkásra súrolt hokedli is alkalmasabb volt, hogy írjanak rajta, mint ez a fényesre politúrozott cseresznyefa asztal.

Talán nem is az asztal az oka.

Mi bújt bele, hogy ideköltözött? Hogy otthagya a lakást, amellyel meghitt baráti viszonyban volt? Minden bútordarabnak volt néhány szava hozzá, szinte hallani vélte, amint a szekrény rányikorgott: „Te mamlasz!” Ő meg összehajtogatott papírlapot dugott az egyik sarka alá, hogy be lehessen csukni az ajtaját. – Hát nem vagyunk tökéletesek, se te, se én – morogta, s még aznap elhatározta, hogy bevallja végre a mamának Sárikat... A könyvespolcát úgy nőtte ki, mint a ruháit. Szűk és rövid lett neki, meg kellett toldani, akár a kabát ujját. „Férfiasodunk” – közölte vele a könyvespolc, s recsegett-ropogott a friss deszka benne, mutáló kamaszéveit juttatta eszébe, amikor kisikló, rekedtes hangján szavaltta József Attilát...

„A felesleges holmik is nélkülözhetetlenek” – nyugtatta meg a pocakos mázas korsót, amit hosszas töprengés után vett meg.

Itt nem érti a bútorok hangját. Nincs is hangjuk. Jöttmentnek érzi magát köztük, betolakodottnak.

– Hány óra? – Sárika füléhez emeli karóját.

– Megint megállt ez a krumpli. Rohannom kell!

– Csak rohanj!

– Meg se kérded, hová? – Vattát márt egy tejszerű folyadékba, végigtörli vele az arcát. – Tessék, lemostam a gyalázatot. Most már ne nézz úgy rám. Úgy nézel rám, mintha épp keresztretjvényt fejtenél. Ha akarod, mosószappannal sikálom le az arcom. Vagy Vimmel. – Sárika az íróasztalhoz lép, állát Feri fejéhez nyomja, a hajába fúj. – Hol az a kis csiga? Az a kis taréj? – Meleg lehelete végigfut a fejbőrén, a tarkóját borzolja.

„Csak ne szeretném annyira” – gondolja Feri, s a gyöngédségnek és haragnak sajátos árama járja át. Kismadár... az... Csak ne lenne olyan élelmes kismadár! Mért kellett neki a legdúsabb bokorra szállni, egy elegánsan berendezett luxusbokorra? A feleségem szerezte a lakást, mondta az igazgatójának, amikor bejelentette a lakásváltást. „Ügyes asszonyka.” Ügyes. Nagyon ügyes. Sokra viszi még. Azelőtt nem beszélt ilyen zárt ekkkel, ákkal. A főnöke felettébb tiszteli a zárt e betűit.

A mellére hajtja a fejét.

– Te... te stréber. – Átfogja a derekát. – Mondták már neked, hogy stréber vagy? Utálom a strébereket!

– S egyszerre olyan robbanó szerelem árad el benne, amely már-már a szenvedéshez hasonlít. – És képmutató... képmutató is vagy! – Szája végigsiklik a száján.

- Ne... most ne... Máris elkéstem. - Sárrika kifejti magát az ölelésből, a haját igazgatja. - Képmutató vagyok? - kérdi olyan hangon, mint aki nem tudja eldönteni, tréfának vegye-e...

Feri a nyakába csókol.

- Julival is... emlékszel.

- Nem kellett volna megmondanom, hogy Juli terhemre volt, senki sem kérdezte! De én mindent elmondok neked. Azt is, amit gondolok. Néha az is terhünkre van, akit szeretünk. Épp tegnap kerestem fel Julit a szállásán, vittem neki sarokházat. - A dupla heverőre pillant, a gyűrött ágyneműre, mely még az éjszaka nyomát viseli. A párnán a fejek süppedt lejtői, a takaró hullámosan feldudorodik. - Előbb is felkelhettem volna, szétrakni az ágyneműt. Lusta dög vagyok, hisz semeddig se tart szétrakni az ágyneműt. Dobd szét helyettem, s majd csak este szidj össze. Egész nap nem lát-hatlak - mondja panaszosan.

- Muszáj neked egész nap...

- Muszáj! - vág közbe Sárrika. - Most a Gellértbe robogok. Ott reggelizünk Madame Herbinnel*. Olyan finom reggeliket eszünk. Sonka, vaj, tojás... - A fejéhez kap: - Van még teánk a bádogdobozban? Ha nincs...

- Akkor üsselek agyon! Hát nincs! Már tegnap se volt!

- Most haragszol?

- Nem haragszom, csak eredj már.

- Mit fogsz reggelizni? Kifőzött teánk sincs? Legalább haragudnál!

- Jó, hát haragszom.

- Így menjek el, hogy haragszol? Egy falat sonkát sem fogok tudni lenyelni. Ígérd meg, hogy értem jössz a Margitszigetre.

- Délutános vagyok. Utána konferencia. Nem tudom, meddig húzódik el.

- Csinálj valamit... rendezd úgy, hogy értem jöhess. Akkor megvigasztalódnék. Most csak azért nem bögök, mert rögtön bedagad a szemem. - Arcára szorítja Feri kezét. - Ha tudom, hogy értem jössz... annyi örömöm se legyen egy ilyen fárasztó nap után? Szóval várlak. Szépen meglépek tőlük. Azt fogom mondani... bízd csak rám!

Még visszafut az ajtóból.

- Azt is mondtad, hogy stréber vagyok! Hazafelé, a sötét sétányon majd felelősségre vonlak! Nem fogsz nekem andalogni! - És gyorsan szájon csókolja.

A margitszigeti étterem már zsúfolt volt, amikor Feri belépett. Kétszer is elsétált az asztalok között, várva, hogy Sárrika elétoppanjon, karon ragadja, sodorja kifelé.

Pont nyolc. Nyolcra beszéltek meg. Tekintete végigpásztázott a termen.

- Nincs üres asztalunk - mondta sajnálkozva egy pincér. - Szombat este van - tette hozzá, mert a vendég ide-oda járkált, mintha nem hinne neki. - Szombat este, ugyebár.

- Keresek valakit. Már meg is van! - Feri megállt, s arra a hosszú asztalra nézett, ahol Sárrika ült, egy finoman hervadó asszony s egy bozontos férfi között, azzal a figyelemmel hallgatva őket, ahogy jó tanulók figyelnek, hogy már a magyarázatból megtanulják a feladott leckét. Még dolgozik szegénykém, gondolta Feri, s a bejárat melletti asztalhoz tartott, s leült két sörözgető fiatalember mellé. - Szabad?

Ejtsd: mádám erben

- Kati nem jön? - kérdi az egyik, s a másik legyint.

- Csak abban az esetben jön, ha elfelejti, hogy megígérte. Tessék nyugodtan helyet foglalni.

- Egy duplát - mondja Feri a pincérnek, aki étlapot tesz eléje. Mielőtt idejött, megvacsorázott a mamánál, káposztás kockát, az alja jól oda volt pirítva. Két tetézett tányérral evett, s megkötötte a nyakkendőjét, amelyet útközben vásárolt. - Sáríka rögtön észreveszi, hogy új nyakkendő van rajtam - mondta az anyjának. - Csak ne feltűnően mutogasson a nyakamra. - A mama pedig elkérte a celofánokat, amiből a nyakkendőt kihúzta: valamire csak jó lesz.

Most itt feszít új nyakkendőjében. Úgy látszik, tetszeni akar annak a tükörbeli Sáríkáknak, aki bizonyára már tükön ül, s most találja ki azt, amit csak rá kellett bízni!

Az a bozontos férfi is francia? A kísérelője lenne Madame Herbinnek? Ezt az arcot már látta valahol. Most éppen bort töltöget, Sáríka tiltakozva húzza el a poharát, de nevet hozzá mind a harminckét ép fogával. A bozontos fejű Madame Herbinre emeli poharát, hódolatteljesen kezét csókol, s koccint vele. Majd Sáríkához fordul, s poharát alig érintve az övéhez, mond neki valamit. Sáríka hátrahajtja a fejét, s mintha a fogak megduplázódnának a szájában. Csupa fog, villanó mosoly, önbizalom. S ahogy lopva Madame Herbinre pillant, az maga a biztosra menő fiatalság, a feszes hús győzelme a hervadásnak indult, könnyen sebezhető asszony felett.

Feri izeg-mozog, fészkelődik. Vajon mit mondhatott a feleségének az a bozontos alak? El tudja képzelni, milyen műgonddal kuszálja szét a haját, hogy ilyen rendetlenre sikerüljön.

Megint idenéz Sáríka. Remélhetőleg idenéz... Int neki, elég volt, fiam, gyerünk. S útközben megmagyarázza...

- Tessék, a dupla.

Sáríkáknak esze ágában sincs idenézni. Bort szüröcsöl, apró kortyokkal iszik, a szája szélét nyalogatja. Valami parfüm tesznek le eléjük, tejszínhabos hegycsúcsot...

Fél kilenc.

Mégis, hogyan képzelte? Mindig szánta azokat a férjeket, akik úgy tartoznak a feleségükhöz, mint valami használati tárgy. Ha éppen szükség van rájuk, előszedik őket. A rajztanár felesége főosztályvezető a Művelődésügyi Minisztériumban, és szegény Imruskáknak hívja a férjét. A kollégák meg úgy emlegetik a háta mögött: a Greguss Etel férje. Szegény Imruska, ha napközben beszélni akar vele, a titkársága jelentkezik. Szegény Imruska az előszobában ücsörög, amíg bejuthat hozzá. Ő viszi bölcsődébe a gyereket, mert a főosztályvezető puritán jellem, s nem akarja a szolgálati autót igénybe venni e célra...

Szegény Imruska és szegény Ferike. Szegény Ferike is lesheti a feleségét, mikor kegyeskedik rávetni egy pillantást. Közben ágyazhat, takaríthat, gondoskodhat ennivalóról.

Feri indulatosan kavargatja a feketéjét. Taknyos. Szemtelen, önhitt taknyos. Úgy itt hagyja...

Farnádi is velük van... az a keskeny képű lesz Bónis. Bónis az együttérző, akinek megmozdult a szíve Sáríka hajdani nyomorán. S ha egy idős tolmácsnő sírta volna el a baját, akinek nincs annyi kihívó, fehér foga?

A nyakkendőjét nyomkodja, az e célra vásárolt, keresztbe csíkos nyakkendőt. Sose szerette az ilyen feltűnő holmit. Csupán hangversenyre meg iskolai ünnepségre kötött fel nyakkendőt, különben anélkül járt.

Karácsony István, a Kísérleti Színház igazgatója mélyen meghajol Madame Herbin előtt, táncra kéri.

Madame Herbin szabadkozva emeli fel a kezét, bágyadtan mosolyog, eltúlozza fáradtságát.

Mindez úgy tűnik Ferinek, mintha színházban látná. Rögtön lemegy a függöny, vége az első felvonásnak. Sáríka szalad a büfébe peracet venni.

Csak lenne annyi ereje, hogy felálljon, elmenjen innen. Ne is keresse már Sáríka! Felesleges!

Karácsony int Sáríkáknak, és Sáríka, Madame Herbin felé fordulva, valami hosszú mondókát fordít neki.

Feri egy pillanatra megenyhül. Mit akar tőle, hiszen dolgozik! Csak ne vetne olyan rajongó, elragadtatott pillantásokat Herbinre! Az előbb egészen másképp nézett rá.

Az asztalnál ülők lelkes tapsban törnek ki, Sáríka tapsol a legzajosabban, szinte keresztültapsolja önmagát.

Madame Herbin táncolni indul. Utánozhatatlan gráciával lépked, pedig a csípője táján már erősen párnásodik, amit a ruha leleményes szabása sem tud takarni.

Sáríka nyomon követi a tekintetével, le nem veszi a szemét róla.

Most aztán ide kell néznie! Épp abban a látókörben ül, ahol most Herbin táncol. Sáríka meg fog ijedni, ha észreveszi, a fejéhez kap, képes felugrani az asztaltól, ott hagyni csapot-papot, idecsörtetni, amilyen szeles!

Feri szájához emeli az üres csészéjét. Azért sem néz arra! Majd csak ha itt áll előtte esdeklő, ijedt szemekkel....

- ... reménytelen. Ilyenkor már reménytelen – mondja az asztalnál ülő fiatalember a szomszédjának, az meg fényképeket kotor ki a tárcájából, eléje szórja.

- Mutattam már a lányomat? Három hónapos és majd hét kiló. Húsz deka hóján. Ördögöt reménytelen! Minden a tolmácsokon múlik. Kezelésbe kell venni őket.

- Reggel óta hajszolom Herbint. Két olyan mondat kéne... két privát mondatocska. Mindjárt lapzárta. Tartsatok fenn nekem húsz sort, mondtam Ihásznak. A sajtófogadáson...

- Sajtófogadás egyenlő típusanyaggal. Én mindig a tolmácsokat környékezem meg. Kis virág, cukorka, kézcsók, orrból-szájból egyszerre lehelve, hogy jó forró legyen. Ezt a felvételt nézd, ahol a hasán fekszik. Mióta megszületett, naplót vezetek róla. Mártinak nem kell kézcsók. Lehet csókkal kezdeni.

Feri önkéntelenül odafigyel. Már a hason fekvő, pucér gyerekekre is vet egy elismerő pillantást. Márti... Róla már hallott. Sáríka „imádja”. Ő mindenkit imád, akit nem utál éppen. A legjobban persze azokat imádja, akiknek tolmácsol. Mindegyiknek őrzí a fényképét, s ha rajta múlna, teleaggatná vele a falakat.

Talán most az ő felesége kerül sorra. Ha így merik emlegetni – rájuk borítja az asztalt.

A gyomra hirtelen fájni kezd. Rászorítja a tenyerét, annyira fáj. Keményen, egy csomóban fekszik benne a káposztás kocka meg az izgalom, egyiket sem bírja megemészteni.

Sáríka már a bozontos hajúval táncol. Itt kellett elmenniük az asztala mellett, csaknem súrolták. Mindjárt tíz óra. Sáríka nemcsak az agyából kapcsolta ki őt, de az ösztöneiből is. Máskor azt is megérzi, ha befordul a sarkon, már trappol le a lépcsőn, nyargal elébe.

A bozontos könnyedén fogja Sáríkat, nem lehet ráfogni, hogy magához szorítja. Szavakkal is lehet átölelni valakit. S a bozontosnak be nem áll a szája.

A zenekar valami ruganyos, gumyszerű dallamba kezd, a párok összetorlódznak, mintha a zene hulláma egymáshoz dobná őket. A bozontos fej magasán lebeg a többiek fölött. Hol itt bukkannak fel, hol ott, és Sáríka arcán mindannyiszor önfeledt mosoly... Hányféle mosolya volt ma este?! Dolgozik szegénykém, gondolja gúnyosan, s előrehajol, csaknem rádúl az asztalra.

- ... mind belehabarodik a tolmácsnőjébe - suttog a szomszédja. - Nekem elhiheted. A delegáció tagjainak vigyázniuk kell. Nem kérdezhetik meg, kérem szépen, hol találok egy kedves kislányt, aki elfeledtettem velem...

A dob beledörren a hangjába. Vidáman, telten dobban és dörren, az asztalszomszédja lábával veri a taktust.

- Amennyivel Bubi jobban dobol! Úgy dobol... Hát igen... A tolmácsok kéznél vannak. Hivatalos minőségben simulnak össze az autóban, a páholy mélyén. Bőséges, finom koszt, elsőrendű italok.

Feri egy hajtásra kiüssza a pohár vizet, ami egész este a tálcán állott.

- ... ehhez még egy kis romantika. Egy kis szerelem, amit a matyóbabával együtt visznek haza. A matyóbabát a feleség kapja, a szerelmi emléket maguknak tartják meg. Voltam én is külföldi vendég. Amikor legutóbb Bulgáriában jártam...

A táncoló párok összemósódnak Feri előtt. A mozgó fejek dagály módra emelkednek, egy-egy hullám felágaskodik, kicsap közülük, tarajosan, habzón, bozontosan.

Feri felrántja magát a székéről, s egyszerre bent van a táncolók sodrában. A hullámok mintha visszahúzódnának, arcokra töredeznének, összefonódó karokra.

A bozontos fejű Sáríka hátára teszi a kezét, a villámzárra, melyet ő húzott fel ma reggel, Sáríka háta szinte belekéredzkedik a tenyerébe.

Egy lépés, és eléri őket. Milyen messze van az a lépés! Milyen közel!

- Bocsánat, nincsen átkérés - állítja meg a pincér. És suttogva: - Különben is külföldiek.

Külföldiek... Igen... érti... Máris a helyére kotródik. Semmi keresnivalója közöttük. Helyére kotródik, megvárja az asszonykát, aki a kötelességét teljesíti. Táncol a drága, lelkiismeretesen kortyolgatja a bort, nyalogatja a parfét. Túlórázik szegényke. Nem csoda, ha a nagy hajszában meglepedkezik a férjéről. Vajon mit talál ki, mivel próbálja kivágni magát? Rá kell bízni. Kis dög! Ravasz kis dög!

A két újságíró helye már üres. Megkönnyebbülve odébb tolja a csikkével teli hamutartót. Jól értesült, nyálas kis csikkek. A nyálas szavakat nem lehet úgy elhajítani, mint a cigarettavégeket. Szép kis tapasztalatátadás! Felelőtlen, arcátlan fráter!

Úgy előnti a harag, hogy kimerül tőle, elfásul.

A fizetőpincér Sáríka mögé áll, úgy látszik, haza készülődnek. Majd odakint várja meg, a szálló előtt. Ott talán már „lekérheti” a feleségét. S nyilván Sáríkanak is eszébe jut, hogy a sötét sétányon felelősségre akarta vonni.

Hát most nem lesz felelősségre vonás! Nem lesznek apró pofonok, morgó csókok, birkózásnak is beillő ölelések.

Egyáltalán van értelme megvárni? Mit mondhatnak egymásnak? Mit tisztázhatnak, amikor minden olyan világos, egyértelmű?

Sáríka kissé félrehúzódik, amíg átnézi a számlát. Megint olyan, mint egy jó tanuló. Azok nézik így át a dolgozatukat, cseppet előtt néhány perccel. Azoknak az arcán látható ez a komolykodó vonás, a biztonságnak, fegyelemnek ez a nyugalma. Gondosan aláírja a számlát. Ismét egy jótanuló-mozdulat, aki itatóst nyom a dolgozatra, s behajtja a füzetét.

Aztán tárgyilagos, kurta mosoly jelenik meg a szája körül, a mosolygás mintegy hivatalos rövidítése. Érti a dolgát, ismeri el Feri, s mint katonák az éjjeli riadóra, alvó emlékei egyszerre felébrednek, felsorakoznak. A margitszigeti emlék elsőnek áll be a sorba. Amikor a mamával jártak itt, és Sáríka elfogódottan, megilletődve bámészkodott a hallban, belé fogódzva, percre sem engedve el a kezét.

S azok a mulatságos étkezési gyakorlatok! A sült krumplit hol velős hasének nevezték ki, hol roston sült pontynak, s aszerint használták hozzá az evőeszközöket. – Hová tegyem a szálkát? – kérdezte Sáríka, és pukkadozva meredt a sült krumplira. – Kenyérdarabkákkal segítsék? S utána megehetem a kenyeret?

Ezt ő se tudta.

– Majd megkérdek valakit.

Ezen úgy nevettek, de úgy... Hetekig nevettek rajta, mert Zámbó mérnök se tudta, akit mama kérdezett meg, dalárdából hazajövet.

– Honnan tudná – mondta a mama büszkén –, dorogi bányásznak a fia. A roston sültig már eljutott, de hogy a faksznit is ismerje hozzá!

– Muszáj megtanulni a faksznit? – csimpszkodott belé Sáríka.

Ahogy az emlékei nőnek, úgy zsugorodik össze, ami ma este történt. Az is lehet, hogy fáradt, s már csak a megbocsátáshoz van ereje.

Olyan nehéz megtalálni, akit valóban szerethet az ember, azzal az arccal, járással, kiejtéssel, temperamentummal, a holdrakétának vagy apró-cseprő napi gondoknak azzal a sajátos látásmódjával, ami a leginkább megfelel a természetének. Aki az Operában elbóbiskoló munkásasszonyt vagy maszatos gyerektérdet úgy vesz tudomásul, ahogyan ő... Majdnem úgy...

Sáríkából csupán a temperamentumot, a kiejtést kapta – meg az arcát, azt a folyton változó, eleven arcot. S a járását... Persze azt is szerethetjük valakiben, amit megváltoztatunk benne. Sőt azt szerethetjük igazán, egyezik ki, de azért lassan mindent visszaad neki, amit az előbb elvett tőle.

Madame Herbin felemelkedik a helyéről, s úgy teszi kezét a bozontos fejű karjára, mint egy tárgyra. Mintha a táskáját venné fel az asztról.

A társaság szedelőzködik, indul kifelé. Sáríka kissé félreáll, hátramarad, álmos kislánynak látszik most, aki maga sem érti, hogy került ide.

Már régen ágyban a helye, gondolja Feri, és látja őt, amint felhúzott térdekkel alszik mellette, összegombolyodva, mint egy kis süni. A fáradtsága elpárolog, odainti a fizetőt, aki a szomszéd asztalnál horgonyoz le. Türelmetlenül kopog a poharán, hogy Sárikával egyszerre érjen a forgóajtóhoz.

A társaság mellette halad el, Sárika közvetlenül Madame Herbin mögött, aki hátraszól valamit, úgyhogy oda se súghatja: „Itt vagyok!”

Egy húszast dob az asztalra. Mit csináljon, nincsen aprója, nem tudja bevárni a fizetőt. Még ez is! Egy húszas egy dupláért! Eszébe se volt ennyit költeni. Új nyakkendő s egy húszas semmiért. Csak hogy hazakísérhesse a feleségét. Nevetséges figura lehet, ahogyan szalad kifelé. Egy húszasból otthon mindketten megvacsorázhattak volna.

A bozontos úgy ment végig az éttermen, mint aki tudatában van, hogy minden szem rátapad. Ő meg fut, esetlenül és félszegeen, a szíve a torkában dobog. Szerencsére ezt nem venni észre. A szíve a torkában, a fülében. Bánja is a húszast! Igaz, hogy sokadika van... Szeretné magát felképezni, hogy ez most eszébe jut. Amikor az apja meghalt – sose felejt el –, örült neki, hogy a házinénitől tyúklevest kaptak meg egy tepsi linzert. Sírt szégyenében, de nem tudott nem gondolni rá.

Mit akar Sárikától? Milyen joggal várja el tőle, hogy úgy érezzen, mint ő?

Végigrobog a hallon, folyóiratok színes fedőlapjai cikáznak előtte, a portás aranyzsinóros sapkája, üvegvitrin szöttesekkel, lépcsők, rézrudak, egy szőnyeg piros foltja. Az étteremből kihallatszik a zene. A szaxofon utána bődül, hátba taszítja. A forgóajtó megperdül vele, elakad, annyira siet, hogy önmagát akadályozza.

Mire a szálloda elé ér, az autók sorra elindulnak. Elöl egy nagy, sötétkék kocsis, az ablakból kinyúlik Madame Herbin integető keze. Mögötte meggyzínű sportkocsi.

Feri csak azt látja, hogy Sárika a sportkocsiba száll. Aztán nem lát semmit, mert egy érkező autó reflektora a szemébe hasít. Vaksin hunyorog, a szemét tapogatja, mintha a fény fájna neki.

– Hol voltál ilyen soká? – Sárika feltérdepel az ágyban, a karját nyújtja. – Ide se jössz? Hol voltál?

– Kószáltam. – Feri már bánja, hogy megszólalt. Lerántja a nyakkendőjét, zsebre gyűri. El fogja dobni. Semmi se emlékeztesse erre az estére. Vagy megkéri mamát, vasalja ki, adja oda karácsonyra Gyula bácsinak.

– Nyakkendőt vettél? Új nyakkendőben kószálsz nélkülem?

– Aludni akarok.

- Én is. De előbb tudni szeretném, hol kószáltál?

Feri nem válaszol. Eloltja a villanyt, a falhoz húzódik, moccanás nélkül fekszik, mint egy beteg, akinek a legkisebb mozdulat is fájdalmat okoz.

- Még ő haragszik - mondja Sárika álmosan és mérgesen, s gyorsan lehunyja a szemét, nehogy az álom kimenjen belőle. - Én itt izgulok... - A gondolatai szétgurulnak. Miért is izgult? Pedig izgult...

A sötétség megsűrűsödik a szekrény fölött, lejjebb ereszkedik, a párna is belevész a sötétségbe, a feje meg mintha belesüppedne, süppedne... Már este is... mindjárt elalszik. S nem jön rá, hogy miért izgult.

- Egész este izgultam - mondja ásítva, s Feri felé tapogatózik, de félúton megáll a keze. Mi baja Ferinek? Monsieur Senville*, Herbin kísézője, azt mondta neki, hogy az ifjúság árama... áramköre... Hogy fejezte be azt a nyavalyás áramkört? Azért is elalszik. Áramkör... Milyen hosszúak Senville ujjai... hátrafelé is hajlanak. Egészen hátra tudja hajlítani őket. Ilyen hosszú ujjakat még nem is látott. A haja meg, mint az Apolló-szobornak, amit gyerekkorában látott Fehérváron, a gyógyszertár ablakában, két filodendron között... Áramkör... Nem figyelt jól oda, épp az járt az eszében... Megvan!

Olyan erővel fordul meg, hogy szinte felrázza magát. S ahogy megszólal, panaszos hangján átüt az öröm, hogy végre eszébe jutott.

- Rettenően izgultam, hogy megkaptad-e időben az üzenetemet.

Feri nem mozdul. Lába feje kilóg a takaró alól, nem húzza vissza. Mintha a legkisebb mozdulat is az ellenállását veszélyeztetné. Ha kibírja, hogy nem felel... Csak ezen az éjszakán legyen túl! Fáj, persze hogy fáj... Még ne is fájjon? Ha ezen az éjszakán túl lesz, a többit már kibírja. Üzent, azt mondta. Teljesen mindegy, hogy mit mond.

- Fakó bácsinak telefonáltam, hogy szóljon be neked, megváltozott a programunk. Hogy ne gyere ki, mert... Alszol? Mért nem felelsz?

Feri lassan a takaró alá húzza a lábát. Vén hülye az a Fakó, ideje, hogy nyugdíjba küldjék!

A kispárnát a feje alá gyűri. Mintha az öreg morgott volna valamit, amikor kijöttek a tanáriból. Ő meg visszamorgott, jó, jó, majd holnap, s már rohant is, hogy nyitva találja az üzleteket, megvegye a harántcsíkos nyakkendőt.

Mért mászik a falra? Van itt elég hely!

- Én nem fogok itt rimánkodni! Bánom is én! - Sárika elhallgat, de a hallgatása tele van sürgetéssel.

Feri is hallgat. Érzi, hogy ha megszólalna, a hangja önállósítaná magát, elkanyarodna tőle. Nem vállal felelősséget a hangjáért. De ha egyszer üzent Sárika. Üzent! Elég lenne kinyújtani a kezét. Mi tartja vissza, hogy a tenyere odacsússzon?

- Csavarog, s még neki áll feljebb! - Sárika fejére rántja a paplant, a paplan barlangjából hallatszik el-elvékonyodó hangja. Máskor is csinált barlangot a paplanból, olyankor azt mondta: „Meg vagy híva, tessék befáradni!”

Később egymás mellett ültek, térdükre hajtott állal, s a barlang résein át lestek mindazt a fényességet, kalandot, ami egy elcsendesedett szobában történhet, ahol csupán ők ketten vannak...

A barlang most megrázkódik, kis örvény kerekedik belőle, aztán elsimul...

Ejtsd: möszjö szanvil

Feri nyugtalanul figyel. Szólni kellene. Mért kínozzák egymást? Így aludjanak el? Így ébredjenek? Így menjen a gyerekek közé? Sárrika üzenetet hagyott a részére. Akkor meg mi a baj? Mi szorítja össze a száját, fogja le a kezét?

Reggel ott áll a padok előtt, éppúgy, mint máskor, s kiveri a dobon a „Kis kece, lányom” ritmusát. A gyerekek meg ujjongva kiabálják: „Kis kece! Kis kece!”

Nem történt semmi. Csak éppen nem nyújtotta ki a karját, amikor ki kellett volna nyújtani. Amikor minden porcikája már igent mondott, a torka bezárult, a karja megdermedt.

„Mit tudunk erről az ütemről?” – kérdi majd, s Lakatos Isti, akinek még csattal tűzi meg az anyja a haját, elsőnek jelentkezik. Ő meg kialvatlanul, gyűrötten, állkapcsában az ásítás görcsével áll a gyerekek között, oly idegenül, bizonytalanul, mintha számtanórán helyettesítene.

Nem kell mindent agyon komplikálni. Kis félreértés történt, rendbe jött, befejezték. Na fiam...

Sárrika talán már el is aludt. Ebből is látszik, hogy nincs lelkiismeret-furdalása. Miért is lenne? Ha még egyszer szólna hozzá... elég, ha mozdul... az is elég, ha sóhajt... egy szusszanással is beérne...

Sárrika oldalra fordul. Most... gondolja Feri, s valami súlytalanságot érez, mintha álmában repülne, pedig csak a két keze emelkedik, hogy beborítsa vele Sárrika kezét.

- Dolgozom, mint egy ló!

Feri keze megáll a levegőben. Egy másodpercig úgy marad, aztán megvakarja vele az orrát.

Kis nyikkanás hallatszik, annyi csak, mint mikor a villanykapcsolót lekattantják.

- Igenis, mint egy ló! Szédülök a kimerültségtől! S te képes vagy azt hinni! Most igazán nem tudom... – és Sárrika hangja hirtelen aggodalomra válik. – Csak nem voltál kint a Margitszigeten?

- Nem voltam – feleli kurtán Feri, s a szíve akkorát ver, hogy a háta belesajdul.

- Hát így tartod be a szavad?

Feri több, mint egy órája üldögél már az édesanyjánál, s ami még sohasem fordult elő, a beszélgetés fonala minduntalan elakadt, mintha csomót kötnének rá. Ferit zavarja, hogy a mama azzal az aggódó pillantással vizsgálgatja, mint amikor gyerekkorában a kanyaró piros pettyeit kutatta a testén.

- Miért nem eszel?

- Sietek haza. – Feri cigarettára gyújt. A ház lakóit már megtárgyalták, döcögve, kényszeredetten, csak épp hogy ki ne fogyjanak a szóból. Aztán a mama szerteszét futó mondatokban, részletekbe bonyolódva mesélte el, hogy a kerületben megszervezte a nagymama-szolgálatot. Látszott rajta, hogy arra számított, a gyerekek majd apróra kikérdezgetik, s ő elhárítón, szerénykedve hümmögi: valamit csak kell csinálni... De Feri szórakozottan figyelő arca megzavarja, s azt is elmondhatja vele, amit harapófogóval sem lehetett volna kihúzni belőle.

Feri azt gondolja: reggel mindent másképpen lát az ember. A redőny felszalad, a kinti világ betör a szobába, a szavak megvilágosodnak, súlyukat veszítik.

De azóta már két reggel is elmúlt.

A dalárdáról kellene érdeklődni... Vagy megkérdezni, nem hasogat-e a válla. Múltkoriban panaszkodott.

- Ne hagyd kihűlni az ételt.

- Nem vagyok éhes. Már otthon bekaptam egy kis...

- Mit kaptál be?

- Tudom is én! Azt hiszem, párizsit! Csak éppen felszaladtam megnézni magát.

- Valami baj van?

- Mi baj lenne? Ha egy nap nem jövök, azért izgul. Ha jövök... nagyon jól vagyunk.

- Hál' istennek! - mondja bizalmatlanul a mama.

- Élvezzük a lakást. Nem tudunk betelni vele - mondja Feri olyan hangon, mintha írásbeli dolgot diktálna: „Mindnyájunk örömeire beköszöntött a tavasz.”

- Mit is akartam mondani... - töpreng a mama. Sehogy se jut eszébe, mit mondjon ahelyett, amit mondani akar. Arra már csakugyan gyenge a szeme, hogy a rádiócsőszerelésben dolgozzon, de arra még jó, hogy belelásson a fiába. Csak nem fog itt kergetgetni! - Ne dohányozz annyit! - böki ki végül. - Mire való ez a sok bagózás?

- Nincs kedve néhány napra eljönni hozzánk? Gondolja azt, hogy vidéken lakunk, s meglátogatja vidéken élő fiát.

- Nagyon egyedül vagy? - kérdi a mama óvatosan. - Már úgy értem... sokat vagy egyedül?

- Csak, annyit, amennyire szükségem van. - Feri kényszeredetten mosolyog, de a hangja elutasító. Pedig semmit se kíván jobban, mint kiönteni a szívét. Miféle buta szemérem tartja vissza?

A mama próbál segíteni.

- Hiába laksz a Rózsadombon, olyan a színed...

- Kutya bajom!

- Biztos?

- Mit akar tőlem? Biztos...

- Akkor jó - mondja a mama, és leszedi az asztalt, leveti a perkálkötényt, élével összehajtogatja.

- Mégsem mehetek úgy el, hogy itt hagyjam a konyhát szanaszét... Ha hirtelen meg találnék halni, ne mondják rólam: „Ki hitte volna, hogy ilyen rendetlen volt szegény...”

- Még maga is keserít? Nincs nekem elég?

A mama szatyrába dugja a papucsát.

- Hát mégis? Jó, jó, nem szóltam semmit... Csak titkolózz... megszoktam már. Minden ember azt kapja, amit megérdemel. Amikor Simonkát alacsonyabb beosztásba tették, mert basáskodott, kiskirálynak képzelte magát... még egy hálókabátot is veszek ki... na megvan! Azt mondta Gyula bácsi: „Ez a Simonka mindent megkapott eddig, amit akart. Most végre azt kapja, amit megérdemel.” Hát én is... nem mintha elkapott volna az élet... De hát mi ketten úgy voltunk együtt... legalább enyém voltál. Most meg számba se veszel.

Ahogy a hosszú folyosón végigmennek, bekopog Gyula bácsihoz.

- Vigyázzon a házra! Engem elhurcol Feri. Nem hagy békén... hogy semmije sincs már belőlem, ez mégse járja! - és már fut is vissza, mert eszébe jut, hogy két szál őszi-rózsát kapott a postástól, amiért száraz kenyeret gyűjtött a malacainak, azt elviszi... Mégiscsak más az, ha virággal állít be. Egy üveg körtebefőttet is dug a szatyrába, vi-

rág, befőtt, mehetünk. Sáríka majd ámuldozik: „De szép a körtéje! Akár az üveg!” „Pedig nem is kenézem, mégis fehér marad.”

Az őszirózsa Feri asztalára kerül, abba a zöld cserépvázába, amit hazulról vitt el.

Jó, hogy az autóbuszon nem kell beszélni. Nem is lehet. A mama felkészült rá, hogy Sáríka, amilyen közlékeny, rögtön kipakol. Nem bír titkot tartani, ami a szívében, az a száján. Bőgve majszolja majd a kompótot, egyszerre nyeli a könnyét és a szirupot, s közben úgy csépli magát, hogy nincs az embernek szíve amúgy istenigazában lehordani. Ferit is mindig azzal szerelte le: „Mért nem vagy szigorúbb hozzám?” „Lusta vagyok, lusta kutya!”, „Pofozz jól meg”, „Ugye most szégyelled magad miattam?”

- Sáríka ma későn jön haza - mondja Feri a lépcsőházban. - Operába megy a delegációval.

- Operába? Minek oda tolmács?

Mert jól érzi magát velük. Boldog, ha köztük sündöröghet, akarja mondani Feri.

- Nem ő osztja be az idejét. Oda megy, ahová küldik. - Biztos nem figyel a zenére, fűzte tovább a gondolatait. Egyszer elvitte a *Walkürre*. Folyton csípte, lökdöste: még soká tart? Te tudtad, hogy ilyen hosszú és ilyen átkozottul unalmas?

De hát, ha Madame Herbinnel és a bozontos fejével mutatkozhat a proscéniumpáholyban, olyan elragadtatott arcot vág! A szemét is nyilván lehunyja a nagy élvezettől, kitelik tőle...

A reggelek sem hoznak enyhülést. A józan, figyelmeztető zajok, hogy új nap kezdődik. A jeges hangosan kiáltoz: „Je-gees! Je-gees!” Vödrök csörömpölnek, lépések kopognak, a tanács autóbusza a kapu előtt fékez, szedi össze az óvodásokat. Ő meg a tükör előtt félrenyomja az orrát, a szappanhabot vakarja le róla. S ebben a nevetséges pózban, félrelapított orral is szenved. Hát nem kell ezen röhögni?

- Még mindig fújsz? - kérdezi tőle reggel Sáríka. Minden tótágast áll benne, recseg, nyikorog, s ő csak annyit vesz észre az egészből, hogy: „Feri fúj.”

- Mit szól hozzá, mama, milyen gyönyörű rend van nálunk! - nyitja szélesre az ajtót.

A mama fakókék szeme végigmatat a szobán, a parkett ragyog, a bútorokon sehol egy porszem. Szó se róla, rend van. Mégiscsak fogott rajta a tanítás, állapítja meg elégedetten, s kezében a két szál őszirózsával, körbejárja a lakást. S oly hirtelen áll meg, mint egy rosszul felhúzott játékautó.

Az asztal közepén karcsú kristályváza, tele hosszú szárú, vérvörös rózsával. Feri cserépkorsójában nagy csokor teljes szegfű. Amott meg bronzsárga krizantémok, göndörek, tömöttek, kirakatokban látni csak ilyen.

- Honnan ez a rengeteg virág? - kérdi rosszallóan.

- Sáríka hordja haza. A reprezentációs vacsorák után az étterem üzletvezetője kiemeli a vázákból, és átnyújtja a tolmácsnak, aki annyit fáradt... Ha nem nyújtja át, Sáríka elkönyörgi. A művészek is annyi virágot kapnak... nem vihetik mind magukkal, épp elég cókómkjuk van. Hát hogy el ne hervadjon a szállodai szobában...

Amíg Feri beszélt, a mama a két szál őszirózsa szirmait csipegette. Mit kezdjen ezzel a kopott kis virággal? Azért is a hosszú szárú, vérvörös rózsák közé dugta.

- Itt van nektek egy társbérlő. Nem örültök neki, ugye, azt elhiszem! Betelepíteni egy prolicsaládot egy ilyen ólomkristály vázába!

Feri felnevetett.

- Jaj, anyám, mit csinálnék én maga nélkül! - S oly hevesen ölelte meg, mint valami kamaszfiú, aki egy percre egyedül marad a szerelmével. Utánament a teakonyhába, ahol a mama mélytányérba öntötte a befőttet.

- Hozzam a kompótostálat? Mert kompótoskészlettel béreljük a lakást - mondta gúnyosan. - Kompótos szerviz, négyféle metszett pohár, egy bornak, egy pezsgőnek, egy...

- Te akartad - szakította félbe a mama, s talpával megnyomta a szemetesvödör pedálját, hogy bedobja az újságpapírost, amibe a befőttesüveget csomagolta.

- Mi van itt? Születésnap? Lakodalom?

Összegyűrt ezüstpapírokra mutatott, cukrászsütemények papírkosáráira. Meghökken tekintete egy üres szardellagyűrűs dobozba botlott. Tíz forint egy ilyen semmi! Tíz forintból már kitelik a vacsorájuk. Ezzel meg ki lakik jól? Még ha csirkecsontot talált volna! Az se kiadós étel, de hát isten neki!

Egy szemetesvödörből sok mindent megsejt az ember.

- Ilyen jól megy a sorotok?

Feri a gázrezsó széléről felvett két konyakosmeggyet. Sárika tette oda neki, de ő tüntetően otthagya.

- Sárika küldi magának.

- Ilyen jól megy a sorotok? - kérdezte újból a mama, s nem nyúlt a konyakosmeggyhez. Minek hozta a körtebefőttet? Kell is nekik, amikor mindenben dúskálnak. Már nem találta olyan sikerültnek a befőttet. Lehet, hogy a gyümölcsben van a hiba... Mégis kénezn kellett volna? Más anya örülne, hogy még a szeméjük is milyen előkelő, milyen finom, drága szemét!

- Madame Herbin, az az énekesnő, elhalmozza Sárikát édességekkel - mondta mentegetőzve Feri, s magában hozzátette: „Ha ugyan igazat mond Sárika.” Még nem tudta rászánni magát, hogy felelősségre vonja Fakó bácsit. Mert hátha nem is volt üzenet a számára...

A homloka mögött megint jelentkezett az a húzó, feszülő érzés.

- Gyerünk be, mama, főzök feketét.

- Azt is Sárika kapta? Nem iszom este feketét. - A mama úgy ült az öblös karos-székbén, mintha helyet csinálna még valakinek.

- Mit adjak magának? Úgy szeretnék adni valamit. Valamit, aminek örül...

Mindketten hallgattak. A csend kezdett hosszúra nyúlni.

- Láthatja, mindenünk van: virág, csokoládé... - Feri kedélyesen akarta mondani, de a szavak elfonnyadtak a szájában. Igen, ez már Sárika birodalma. A tervezgetés, készülődés apró izgalmi kihulltak az életükből. Nemcsak a lakást kapta készen, de a hozzá való örömeiket is... Már nem gyűri aktatáskájába az olcsó kis csokrokat, amitől Ackermann dolgozatfüzete hol ibolya-, hol jácintszagú... És Sárika nem kutat a zsebében parány és töltött savanyú után. „Ügyes, kis asszony!” Az a felcsillanó, élénk arc, amely ostromolta, tőle várta a feleleteket, megoldást, segítséget, mindinkább elhalványul benne. Hiába próbálja visszaidézni, már csak a tükörcsbeli Sárikát látja, elfoglalt, magabiztos arcával, ahogy mindent megszerez, elintéz, csak rá kell bízni! Az ő dolga: elfogadni, azaz belenyugodni.

- Mondd, fiam... - kezdi a mama, és Feri idegesen fülel. Mit mondjon? Rajta! Ne húzzuk az időt...

- Megkóstolnám a befőttet - szakítja félbe az anyját. - Más íze van annak, amit maga készít.

Ez úgy hangzik, mintha kíméletért könyörögne. Legyen elnéző, halassza el, ami a „mondd, fiam” után következik, várjon vele...

- Csak azért eszel, hogy a kedvembe járj. Ismerlek téged. Jobban, mint magamat. Magamon sohasem törtem a fejem, annál többet rajtatok. Amíg fiatal voltam, nem is éreztem, hogy fiatal vagyok. Nem sokat háborgatott a fiatalságom. Negyvenéves koromban már mamáztak odabenn, pedig egy szál ősz hajam sem volt. De hát vannak, akik mamáknak születnek. Már a pólyában olyanok, mintha azon rínának: „Jaj, hogyan kerítetek atlaszt Sanyinak, hogy haza ne zavarják az iskolából, mitől kap csalánkiütést Gyuszi. S Feri mindig csak elnyúzott holmokban járjon, szétrugdosott cipőkben, amit a bátyjai kinőttek?!” - Megnyomta a kontyát, s rögtön el is kapta a kezét, mintha hibás fogantyúhoz nyúlt volna. - Ezt meg mért mesélem?

- Azt szeretné tudni... mondja csak... ne sajnáljon.

- Sajnálnom kéne téged? - A mama körülményesen szétsimítgatta az asztalterítőt, melyet a könyökével összegyűrt. - Mi rág? Mert hogy rág valami...

Feri az anyja szorongó arcába nézett. Milyen kicsi lett az arca! A szeme láttára ment össze... Azt fogja mondani: ezért izgul? Ezért aztán igazán nem érdemes! Szigorúan mondja, mert a gyöngédség megijeszti, bajt szimatol mögötte. Félreértették egymást Sáríkával. Ebből csinál olyan hókuszpókuszt?

Csakugyan... Nincs jobb dolga, mint ezen törni a fejét? Nevetséges! Az az ütődött Fakó bácsi...

Csengettek. A mama felállt, de Feri intett, hagyja csak, majd ő. Sáríka nem szokta itthon felejtetni a kulcsait. Csak azért csenget, hogy ő nyisson neki ajtót, akkor aztán minden magyarázkodás nélkül, egyetlen szó nélkül belekarol, hátba vágja, mellére veti magát. „Ne töröld az orrod a zakómba!” - és megcsókolja Sáríka nedves pilláit.

Öregember áll az ajtóban, akkora virágkosárral, hogy mellét, nyakát befedi vele. Mintha a lötyögős nadrágszárak virágkosárban folytatódna, s a zizegő selyempapírból nőne ki a szottyadt nyakú, ráncos kis fej.

- Itt lakik, kérem... - s böngészgeti a borítékot, sehogy sem tud kiigazodni rajta.

- Charlotte Huszár - olvassa Feri tagoltan. - Charlotte - ismétli. - Tegye le, kérem. Akárhová... a földre.

Az öregember a csuklóját dörzsöli.

- Nemigen lehet villamosra szállni vele. Zargatják az embert, hogy kiböki valakinek a szemét. Gyalog kellett hoznom, a karom egészen belezsibbadt.

- Charlotte - morogja Feri, és aprópénzt kotor ki a zsebéből.

Még neki kerül pénzbe ez a Charlotte, gondolja a mama.

- A Margitszigeten történt valami? - kérdi, és megérinti Feri könyökét.

- Kint se voltam.

- Nekem te ne hazudj! Mondd azt, hogy ne ártogassam magam a dolgodba, mondd azt... akármit, csak ne hazudj!

- Nem mentem ki. Meggondoltam magam. Mit akart tőlem?

- Jól van. Így is jó. - A mama leveszi a fogasról a kabátját, karjára akasztja az üres szatyrot, olyan lendülettel, mintha el akarná dobni.

- Ne ártogassa magát a dologomba! – fakad ki Feri, s az az érzése, hogy másvalaki beszél helyette, akit nem tud elhallgattatni! Hiába tapasztaná be a száját, a tenyerén keresztül is áthasítana ingerült, fulladt hangja.

- Ne ártogassam... értem... – A mama szárazon köhécsel. Tekintete a virágmintás tapétáról a cipőjére csúszik, annak mondja: – A konyhakulcsot az ablak alatti szögre akasztom. Csak be kell nyúlni érte, megtalálod.

Sárrika azzal a szándékkal kereste fel Julit a leányszálláson, hogy jól kipanaszolja magát. De a két elfoglalt szék útját állta a panaszainak. Egyik széken levetett ruhák heverték, a másikon nagy lavór állt, Rózsa, Juli lakótársnője mosta benne a fehérneműjét, úgyhogy Sárrika meg Juli az ágy szélére szorultak. Szürke nadrágos láb lógott le az emeleti ágyról, és Juli felszólt: – Tartsd magadnál a lábad! Nem látod, hogy vendégem van?!

Égett a villany a szobában, mégis minden szürkének látszott. A szappanos víz a lavórban, a mosott ruhák, a vulkánkoffer a szekrény tetején, meg az este, amely szürkén sompolygott be az ablakon. A párkányon egy csupor kávé állt, szürke pille ráncosodott rajta. Juli fonott kosara szürkén gubbasztott az ágy alatt, és Sárrika nem vette le róla a szemét. Ő is ilyennel jött fel Pestre, aztán hazaküldte postán, mert csak kölcsönkapta...

Juli a földim, neki mindent elmondhatok, hajtogatta magában. S egyszerre nem tudta, mi az a „minden”, amit el kell mondania. A lavóros szék meg a ruhákkal meg rakott szék eltakarta a „mindent”, amely most semminek tűnt. Hisz még csak össze se vesztek! Feri fúj valamiért, majd kiszedi belőle, mi bántja...

Az ágy szélén kucorognak, Juli észre se veszi, megszokta már. Ha Rózsa elkészül a mosással, rákezd Etus. A malterpötyöket is ki kell mosni a hajukból. Hiába kötik be kendővel a fejüket, beszitálja a por, rácseppen a malter, olyanok, mintha konfettivel szórták volna be őket, csupa szürke konfettivel.

S most kezdje rá, hogy Feri úgy alszik el, hogy a kezét se fogja meg, egy rossz szót se szól, csak másképp néz rá, más a hangja...

Juli kinevetné, hogy miket hord itt össze. „Más a hangja!” Meg hogy nem fogja meg a kezét! Hát fogja meg ő. Biztos, hogy kinevetné, s azt gondolná közben: látszik, hogy nincs más gondja! Fene a jó dolgát! Ő is a fenébe kívánta Mádi Marit, amikor rázendített, s úgy panaszkodott, ahogyan megkímélt, gondtalan nők panaszkodnak, akiknek már csak az kell a boldogsághoz, hogy kicsit boldogtalanok legyenek.

Jaj, ezt elmondja Ferinek! Egyszerűen nem vesz tudomást róla, hogy másképpen néz rá, meg más a hangja. Cinke, cinke, cinke... Azzal nyit rá, hogy: „Cinke!”

- Te meg min nevensz? – böki meg Juli.

- Nevettem?

- Jó alak vagy! Mintha nem tudnád! Te biztos álmodban is nevensz. Megcsináltad a szerencsédet.

- Te sem fogsz itt megvénülni. Ilyen lány nem sok szaladgál Pesten – mondta hálásan Sárrika, mert elkapta az öröm, hogy lám, máris megnyugodott, a képeről olvassák le, hogy milyen boldog, akkor is boldog, amikor épp bánkódik. – Elviszlek innen. El én! – mondta felgyúlva. – A mamához viszlek!

- Ne szédíts, te!

- Már mért szédítenélek? Mi elhurcolkodtunk hazulról... olyan lakást kaptunk... moziban látni ilyen!

Rózsa levette a szappanhabot a kezéről, nedves, vörös karjával megtörölte a homlokát, s úgy meredt Sáríkára.

- A mama egyedül maradt. Jól kijönnétek egymással.

- Ezért jöttél? - kérdezte Juli, leugrott az ágyról, kihúzta a fonott kosarát az ágy alól, zsírfoltos barna csomagot vett ki belőle, az ölébe tette. - Disznósajt. Hazai. Szeljél magadnak, itt a bicska. Kenyér is van hozzá búzalisztból... A mama... a mama akar engem? Ő küldött?

Most mi lesz, ijedt meg Sárika. Az öröm úgy meglódította, hogy egyszerre beszélni kezdett, nem is gondolkodott, magától jött az egész. Más is eszébe juthatott volna, de hát ez jutott eszébe. Adni akart valamit Julinak, most, mindjárt, máris. Hiszen a földije! Min múltott, hogy Juli tanyázik itt, nem pedig ő? Hogy Juli hordja a maltert, a tégelálat, ő meg autóból mutogatja az épülő házakat?

Nagyot harapott a disznósajtból, kenyérből.

- Ilyen jót már rég nem ettem. Pedig nem is vagyok éhes.

- Egyél csak - kínálta ragyogva Juli, és gyűrött kis zacskót nyomott a markába. - Paprikázd meg. Mégis... hogy gondolod?

Sárika bicskahegyre szúrt egy falatot, megsózta, megpaprikázta, hogy ezzel is időt nyerjen. Az izgalomtól farkasétvágya támadt. Még egy karéj kenyeret vágott, még egy darab disznósajtot.

- Megegyeztek a mamával... így szeretem én, erősen füstölve, tele színhússal. - Nem is rossz ötlet, ha a mamához költözködne. Mindketten jól járnának. Csak oda ne fusson Juli, mielőtt ő szóba hozná. Ferivel kell előbb megbeszélni... Mit kotyogott már megint? Azért jött, hogy panaszkodjon, s ez lett belőle! Mert nem tudja tartani a száját!

- Lakásra nem akaródzik költeni - szólalt meg Juli. - Nem azért veszködöm itt. Ezért a szállásért alig kérnek valamit. Szekrényt is kapunk, még e héten leszállítják. Néprádiónk is lesz. Ha a mama nagyon kitaratná a szoba árát...

Már alkudozik, szögezte le Sárika. Vagyis komolyan veszi a dolgot.

Tempósan, gusztussal tovább eszegetett, fejbólintással jelezve, hogy neki is van mondanivalója. Amíg eszik, majd csak kitalál valamit. Ezt is milyen jól kitalálta!

- Szó se róla, igen szép lakás... paplanos ágy, csipkefüggöny... - fordult Juli Rózsához, aki abbahagyta a mosást, s csüngő karokkal állt a lavór mellett.

Sárika kendőbe csavarta a kenyeret, visszapakolta a disznósajtot.

- Nem küldenél Ferinek egy harapást? Azt se tudja, milyen az íze a falusi kenyérnek. Ebben köménymag is van...

- Vidd el az egészszet!

- Hogyisne! Csak épp kóstolóba... Mamához együtt megyünk, eljövök érted. Leszaladok egy kis borért, ha már így tönkreettelek.

- Megisszuk az áldomást!

Jaj, ez a Juli, már egészen beleélte magát! Hogy fog ő ebből kimászni?

Amikor hóna alatt a borosüveggel visszatért, rászólt Rózsára:

- Hozza a poharát. Bögre is jó lesz! Az erkélyen ülők is fájradjanak le, tessék, tessék! Gyűjön már, ne kéresse magát, mert leráncigálom!

Juli a sarokba dobta a lavórt, felnyalábolta a székről a ruhákat, kötényével megtörölgette az ülőkét.

- Ide ülj.

- Szervusztok! - Sáríka sorba koccintott. - Te vagy Etus! - mondta a szürke nadrágos lánynak, aki lustán nyúlt el a széken. - Arra igyunk...

- A mamára! - vágott a szavába Juli. - Isten éltesse!

Rózsa meglötyögtette a bort a csuprában, mintha tejeskávét inna, s a bögre alján maradt cukrot akarná felkeverni.

- Arra igyunk... nem tudna engem a postához bejuttatni? Magának biztos van ismeretsége...

- Szevasz! - figyelmeztette Sáríka. - Azt mondtam, szervusz.

- Maga... te... nehezen jár rá a szám. Maga feltört. Csak rád kell nézni.

- Feltörtem?! - Sáríka úgy nevetett, mintha máris becsípett volna. - Egy kis semmi vagyok - mondta azzal a hivalkodó szerénységgel, amely szinte követeli az ellenvetést.

- Nekem legyen mondva - füttyentett Etus, s gyűrött nadrágjából cigarettát kotort elő. - Köll? Nem bagózol? - Törülközőt tekert le a fejről, amely turbánként fogta körül a homlokát. - Szívesen cserélnék veled! Még rá is fizetnék! - Egy hajtasra kiitta borát. - Hagyja magát inni. Repetát kérek. Eddig csak tökfőzelékből kaptam repetát meg savanyú krumpliból. Vinnének engem vacsorázni, hajaj, de hányan! Csakhogy én nem megyek. Hanem te jól kifogtad!

- Tanultam! - kapta fel a fejét Sáríka.

- Egészségedre! - Etus zöld macskaszeme végigsepert rajta, önkéntelenül kihúzta magát.

- Julit is rászorítom a tanulásra, csak kerüljön a mamához. Akár lesz Elemére, akár nem lesz! Nekem te ne gyűjtsél stafírungra. Engem három bugyival vett el Feri... szót se! Erre iszunk!

- A postához - suttogta Rózsa bele a bögréjébe. - Maga... te segíthetnél. Magának van beszélőképessége... magára adnak... annyi sok embert ismer! Juli is mondta... egész Pestet! - Színtelen, tört végű haját elsimította a füléről, egykedvű arca vágyakozással telt meg. - Esti tanfolyamot végeznék... kitanulnék postatisztnak. - Gyorsan kortyolt egyet a borból, mintha kiszáradt volna a torka. - Csak egy szót kell szólania... ugye, megteszi?

- Ne nyúzd! Mit nyúzkod? - állt elébe Juli. - Most lát először, és már törje a nyakát érted?

- Nyugi! Ül a fenekeden. Elférsz rajta - vihogott Etus.

- Csak jártasd a szád a vendégem előtt.

- De nagyra vagy vele! Ha szétrepedsz, akkor is...

- Ne hallgass rá, Sári!

- Asse tudod, mit akarok.

- Semmit se akarj! Nem hozzád jött!

- Azért csak megkérdezhetem...

- Ismerlek én téged!

Sáríka arca tüzelt. Miatta kapnak össze, miatta ez a versengés? Ezek a sóvárgó, reménykedő, féltékeny pillantások neki szólnak?

Valami könnyű mámor fogta el, hogy itt ő a „valaki”, s ha kiteszi a lábát, elismétlik, mit mondott, hogyan mondta. Úgy emlegetik majd a szálláson... jaj, nagyon szeretné tudni, mit mondanak róla. Majd kifaggatja Julit. Persze hogy elintézi mamával a dolgát.

- Mit akarsz, Etus? Mondjad csak – hajolt hozzá, de Etus rántott egyet a vállán.

- Nna...

- Juli azt hiszi, lerohanlak. Kettéhasad mérgében. Én nem esek hasra előtted. Azért, mert neked sikerült...

- Megdolgoztam érte.

- Én tán nem dolgozok?! Mégse sikerül.

- Csak dudáld tele a fejét! Azért jött, hogy téged hallgasson! – horkant fel Juli.

- Jól van már, ne tüzelj! – csitította Sárika. – Igyatok! – Magasra tartotta a poharát, de még mielőtt ivott volna, a boldogság szesze át- és átjárta. – Arra igyunk, hogy nektek is sikerüljön!

- A postára, ha lehetne... csendes, tiszta hely... Egész nap ül az ember... pihenteti a lábát – mondta Rózsa a szerelmesek dünyögő, becéző hangján. Fenéig itta poharát. – Bodroginak hívják a személyzetist – tette hozzá álmodozva.

Később Juli megbökte Sárikát.

- Csak addig akarom meghúzni magam a mamánál... ő küldött?

- Nem küldött éppen...

- Mindegy az. Küldött vagy magadtól jöttél, egyre megy. Csináld ki, hogy természetben fizessek. Krumplit küldetnék hazulról, friss tojást, diót, mákot. Kell a pénz...

- egészen közel hajolt hozzá.

- Karácsonykor megesküszünk.

- S ezt csak így mondod?

- Hát... elvált ember, kivallotta. S ha még ő hagyta volna ott az asszonyt! De az hagyta el! – Nagyon sóhajtott, de már nevetés bujkált a sóhajában.

- Legalább jól eldöngölte volna. Attól tartok, mulya. Elemér is, mulya is!

- Már mért lenne mulya?

- Hozzám se nyúl... Moziba járok veled, cukros zacskót nyom a kezembe, a derekamat se fogja meg. Megyünk a sötét utcákon, meg se próbálkozik. Sárikát majd szétvetette a jókedv.

- Úgy kell, káposztába hús kell! Addig trombitáltad neki, hogy „csak esküvő után”, amíg komolyan vette.

- Azért egy ölelést megreszkírozhatott volna, nem török le a keze!

Etus kerek kis zsebtükröt vett elő, lefújta róla a púdert, majd tágra meresztette a szemét, megnyálazta a szemöldökét, körbenyalta félig nyitott száját.

- Ilyen arccal talicskázni! – mondta méltatlankodva, de senki se figyelt rá. Rózsa tintaceruzával írt valamit egy papírlapra, olykor felkapta a tintaceruzát, s gondterhesen a homlokát nyomkodta vele. Sárika összebújva susogott Julival, akinek kicsattanó, gömbölyű arca egyre pirosabb lett.

- A te Ferid agyoncsapna téged, ha megharagítanád! Ő meg futni hagyta az asszonyt!

- Az én Ferim... – Sárika oly hirtelen ugrott fel, hogy majd feldöntötte a széket. – Jól itt felejtettem magam. Azt mondtam Ferinek... jaj, már itt se vagyok!

- Már csak egy mondat... - Rózsa könnyörgő pillantása a székhez szegezve. - Mindjárt... egy perc... csak egy percet várjon... - Kezébe csúsztotta a teleírt papírost. - Az életrajzom... Ha lenne... lennél olyan szíves. Mindent beleírtam. Apám a kuláknak keze-lába volt. Benne van! Árvízkárosultak voltunk... az is kell! Édesanyámat nyomorékra gázolta a főispán autója. Kártérítést se kaptunk... - sorolta olyan hangon, mintha valami győzelemről számolna be. - Elég lesz?

Sárrika kétrét hajtotta a papírost, a zsebébe dugta.

- Te túlbecsülsz engem - mondta hálásan, mert voltaképpen örült neki, hogy túlbecsüli, és olyasmit bíz rá, amit sehogy se tud elintézni. Mit hisznek ezek róla? Kinek, minek tartják? - Ma már nem lehet protekcióval... hol élsz te? - Ha Bónist megkérné? Háttha Bónis ismeri azt a személyzetist, azt a Bodrogit? Vagy valamelyik fiú a laptól? Mindenesetre megpróbálja, ezen ne múljék! Már az ajtóból fordult vissza. - Te... - súgta Julinak. - Feri nem csapna agyon. Csak búsulna, szavát se lehetne venni.

Juli csalódottan pislogott.

- Ezt csak úgy mondod, hogy megvigasztalj. Nem verne ki a házból?

- Mondtam már. Csak búsulna, megkukulna... ez rosszabb, mint az agyoncsapás. Jobban fáj. Vidd vissza az üres üvegeket. Betétet adtam érte, kár lenne veszni hagyni.

Az utcára érve sebesen szedte a lábait. Mi lenne, ha taxiba vágná magát? Majd leprórolja valahol. Minél előbb otthon lenni, Ferinél lenni... Hát nincs neki jó dolga? Az idő is olyan, mintha a kedvét keresné. Vajon mit akarhat tőle az idő, hogy ilyen engedékeny, szelíd... hogy mik nem jutnak az eszébe! Ezen megint muszáj nevetni. Igaza van Julinak, álmában is nevet már...

- Halló! Állj meg! Halló! - Etus fogja vállon, lihegve, fújtatva áll mellette, még mindig a kitérdelt, gyűrött nadrág van rajta, de a haja lófarokba kötve fickándozik a vállán.

- Nem akartam előttük... - lihegi. - Úgy futottam, a nyelvem lóg. - Megrázta a fejét, mintha a pillanatnyi zavart rázná le magáról, amely oly véletlenül pottyant rá, mint levél a fáról.

- Kölcsön akarom kérni az estélyi ruhádat - mondta hetykén.

- Nincs estélyim.

- Csak egy napra kéne... egy délelőttre - folytatta Etus konokul. - Nem protekciót kérek, csak egy rongyot. Egy mutatós rongyot, a többit majd elintézem.

- Délelőttre estélyi? Gyere, siessünk, már rég otthon kellene lennem.

- Nem rázol le - mondta Etus csaknem ellenségesen.

- Miért vagy ilyen undok?

- A jelmezkölcsönzőben is jártam már, csupa vacak holmi. S lötyögnek rajtam, be kéne venni belőlük. S ráadásul azt kérik, hogy hozzak az üzemből garancialevelet! A te méreted pont jó nekem! Én ugyan fessebb vagyok, formásabb, de hát nem számít. A lábad rosszul van beakasztva, a derekad hosszabb lehetne. Mért hízelegjek? Mert ittam a borodból, vagy mert szükségem van a ruhádra?

- Remek pofa vagy! Csodálom, hogy még senki se képelt fel! - nevetett teli szájjal Sárrika, és Etus legnagyobb megrökönyödésére arcon cuppantotta.

- Azt akarod elhitetni velem, hogy fel se veszed, amit mondtam? Ne add a bankot! - Megfordult, átvágott az úttesten, melyen épp tilosat jelzett a lámpa, a rendőr fütytyentésére eliramodott, s váratlanul ismét Sárrika oldalán termett, szótlánul trappolva mellette, orrát huzigálva.

Sárrika odaintett egy taxit.

- Faképnél akarsz hagyni? - kérdezte, és melléje ugrott. A kocsiban bevallotta, hogy a filmgyár estélyi ruhával rendelkező statisztákat keres, ahhoz kell neki a ruha. Ha meglátják estélyiben, szépen kifrizurázva... kisestélyi is jó lesz! Az csak van?! - kérdezte türelmetlenül. Kisestélyi, túsarkú cipő. Esküszik, hogy másnap visszahozza! Csak annyi időre kell, hogy megjelenjék benne, lekapja őket a lábukról. Ha már bejut, szerez ő magának estélyit, s nem éri be azzal, hogy csupán „egy hölgy” legyen a vásznon.

- Játszani akarsz? - kérdezte csaknem tisztelettel Sárrika. - Van tehetséged?

Etus ferde macskaszeme csúfondárosan villant.

- Nem kötöm az orrodra, hogy mit akarok. Add kölcsön a ruhát, a többi az én dolgom. Szerdán eljövök, felpróbálom, s rögtön el is viszem. Megérkeztünk? Itt laksz? Ebben a tipp-topp villában? Ne is reménykedj, hogy nem fogok idetalálni!

Feri hallotta, hogy kocsai áll meg a ház előtt. Persze, hogy Sárrika... Úgy látszik, minden érzékével őt leste, a két néma nap után is... Fakó bácsit össze kellett volna szidni... Mamát megbékíteni... így engedte el az édesanyját?! Kavargott benne, amíg felállt a székről, hogy nyomban visszaüljön, s így ülve, fejét sem fordítva hátra, várja be a lépéseket, amelyeket belül előbb hallott, mint a parketten.

Sárrika magához szorította a fejét.

- Jaj, Feri, micsoda hülyék vagyunk! Te is, én is! - túrt a hajába, s Feri valami olyasmit akart mondani, amivel elűzze azt az alamuszi szorongást, amely még mindig az idegeiben fészkelte.

- Tökhülyék! - folytatja Sárrika.

Feri lassan végighúzza kezét az arcán. A keze könnyebben visszatalál hozzá, mint ő maga. A keze majd súg neki.

- Tökhülyék - ismétli, és sehogy sem érti, hogy a kínlódó, nehezen születő szavakból ez lett. „Óh, jaj, barátság, és jaj, szerelem! Óh, jaj, az út lélektől lélekgig!” - jut eszébe Tóth Árpád verse, hangosan pedig azt mondja: - Most volt vége az Operának?

- Megkértem Szalayt, küldjön mást helyettem. Olyan rossz kedvem volt... Azt hiszed, nekem mindegy? - Feri ölébe kuporodott. - Jól megkínoztál. Sose hittem volna, hogy képes vagy... Így, ennyire... Mi bújt beléd? Jó, jó, nem beszélünk róla, de mégis, mi bújt beléd?

- Nem voltál az Operában?

- Mondom, hogy folyton bőgni kellett. Nem bőgtem, csak itt voltak a könnyek - és Feri ádámcsutkáját dörzsöli -, onnan meg feljöttek ide. - Ujja az álla körül motoz, ahol a két állkapocs összeér.

Szegénykém... és nem szólt, nem panaszkodott. Ez volt hát a „még mindig fújsz?” hetyke kérdése mögött! Ez a rejtőzködő szomorúság... Feri szinte érzi az állkapcsában a könnyeket, melyek Sárrika állkapcsát feszítették.

- Nekem is rossz volt. Rosszabb már nem is lehetett - s megint csak a keze közvetíti a vallomást, markába simítva Sárrika arcát, hogy átlangyosodott bőre mondja el helyette, amit nem mer szavakra bízni.

- Hol voltál mostanáig? - kérdi oly gyöngéden, mint aki előre felkészül a válaszra. Igen, én vagyok az oka, hogy elveszve gubbasztottál egy sarokban, s a kapu előtt felszedtél egy kóbor kutyát, egy csúnya kis korcsot, s azzal róttad az utcákat, s addig

becézgetted, amíg tele lettél bolhával... Mindenről én tehetek. Az üres délutánról, mely nem akart elfogyni, a könnyekről meg a bolhákról.

- Hol voltál? - mondja bátorítóan, s várja, hogy Sárrika durcásan, kötekedve visszaadja neki a kölcsönt: „Csatangoltam! Tudd meg! Egész este csatangoltam!” Akkor aztán kedvére vigasztalhatja, a benne rekedt szavak áradásával, büntudatosan, akadozón, a szerelem bőkezűségével.

- Jaj, olyan jó volt! - neveti el magát Sárrika. - Százszor jobb, mintha az Operába mentem volna! Mindjárt elmesélem, csak levetem ezt a parádét.

- Jó volt? - hökken meg Feri, s a keze lesiklik az arcáról.

- Folyton haza akartam jönni, s ottragadtam. Úgy néztek rám, úgy körülugráltak... Még ittunk is, képzeld! S aztán egyszerre... egy percig sem bírtam ki tovább nélküled. Egy másodpercig se! Vacsoráztál? Várj, hozok valamit... valami meglepetést!

- Nem vagyok éhes... - Kit tart az ölében? Miféle súly nyomja a térdét? Hirtelen a fülébe kordul az autó, mely itt állt meg a ház előtt. Jól érezte magát! Bizonyára „irtó jól”.

- Autóval jöttél haza?

- Csak azért, hogy hamarabb lássalak, hamarabb mondhassam neked, micsoda hülyék vagyunk. Igazán nem kószolod meg, amit hoztam?

Sárrika kilép a ruhájából, könnyű szoknyája a lába körül hullámszik, felkapja: Feri felé lengeti, mint egy zászlót.

Nem is tud szomorú lenni, állapítja meg Feri. Botfüle van a szomorúsághoz. De hisz épp azt szerette benne, hogy olyan magától értetődően vidám, még az orra is ugrál a jókedvtől, ugrál, mozog, majd kibújik a bőréből!

- Ma este véletlenül hazudtam... Eszem ágában sem volt hazudni... jártál már így?

- Ennek örülsz annyira?

- Nagyon ügyes kis hazugság lett belőle. Nem én találtam ki - mondja Sárrika szerényen. - Csak úgy jött magától. Most már csak annak drukkolok...

- Nekem is szoktál hazudni?

- Neked soha!

- Véletlenül se? Csak úgy jön magától...

- Nem jön. S ha mégis jönne, figyelmeztetnélek. Egy perc múlva az előszobából tör be ujjongó hangja.

- Ekkora virágot kaptam?! Jóisten! Egy egész bokor! S te nem is szólsz? Hová tegyük? Segíts!

A virág úgy nyomul be, hogy sarkig, kell kinyitni előtte az ajtót.

- Parancsoljon - mondja gúnyosan Feri, meghajolva a cserép előtt. Majd összeszűkült szemmel nézi, mint tépi fel Sárrika a borítékot.

- Senville... Még ennyi pénze maradt? Hát nem hólyag?! Egy egész emeletes házat küld! Azt írja...

Feri kiveszi kezéből a névjegykártyát.

- Majd elolvasom.

- Megérted? Könnyű szöveg!

Csinos kis látványt nyújthat, amint gyámoltalanul betűzgeti a levélkét. Talán ha szótárral... Máskor kipreparálja előbb Sárrika postáját... Remélhetőleg Sárrika tisztelői

tekintettel lesznek hiányos nyelvtudására, és könnyű szövegben fejezik ki felesége iránt érzett hódolatukat...

Azt kellett volna mondania: nem érdekel. Nem érdekel, hogy mit ír Senville úr.

Most már késő. Már töpreng, ráncolja homlokát, erőlködik. Elmulasztotta a kellő lélektani pillanatot, amikor győztesen elvonulhatott volna. Győztesen! Még mindig nem derül ki, hol töltötte Sárika az estét. Csupán annyit tud róla, hogy jól érezte magát, „véletlenül hazudott”, s valami meglepetést hozott neki. Ez se könnyű szöveg!

- Mi az a meglepetés? - kérdi hirtelen, és Sárika felnevet.

- Tudtam, hogy nem bírod ki! - s már szalad kifelé, zörög, csörömpöl, s hozza a formátlan, titokzatos csomagot, melyből házikenyer, disznósajt kerül elő.

- Szagold meg... olyan szaga van... Rögtön mondtam Julinak...

- Julinak? Hol találkoztál Julival?

- Nála voltam. Nem mondtam? Dehogynem! Egész este együtt voltunk.

Feri kezében megrezzen a névkártya. A bokázó szavak mintha megpihennének. Mennyi ismerős szó! Nézzük csak... Julinál volt? Csaknem minden szó ismerős. Kóstolót hozott neki. Biztos már az első falatnál kunyerálni kezdett: „Küldjél Ferinek...” Minek ide szótár? Nagyjából érti. Emlék... együtt... órák... Csak össze kell rakni őket.

- Emlékül... - mondja, és kenyeret szel.

- Bicskával vágd a disznósajtot, más az íze. Ecetes paprika kéne hozzá... Sült boldog ez a Senville.

„Emlékül”, nem jó, töpreng Feri. Inkább emlékére. Persze hogy emlékére. Így valahogy...

- Az együtt töltött... Igen, az együtt töltött kedves órák emlékére - mondja bizonytalanul.

- Nagyszerű! Hogy ókumláltad ki? Te titokban tanulsz! Meg akarsz lepni! - Sárika két csupasz karjával átfonja a nyakát. - Itt még van egy szó: inoubliable. Gondolkozz csak... Nem jössz rá? Az együtt töltött... nna... oublier: felejtani. Ebből próbáld... inoubliable annyi, mint felejthetetlen.

- Felejthetetlen... - ismétli elhűlve Feri, s a falat egyszerre megkeseredik a szájában, zsírosan, keserűen tapad a szájpadlására, nem bírja lenyelni... Könnyű szöveg... kezdőknek való szöveg... Oublier: felejtani... ebből képezik... - Felejthetetlen! - Keserű nyállal teli torka belereszket, amint kimondja.

- Még csak az hiányzik, hogy elfelejtsen! - mosolyog durcásan Sárika. - Mért felejtene el, amikor még bevásárolni is segítettem neki. Egész délután loholtam vele, egyik üzletből a másikba! S mikor már bezárták a boltokat, Óbudára nyargaltunk, egy iparművésznőhöz, matyóbabát venni!

- Matyóbabát?! - Feri felüvölt, mintha vasdarabot ejtettek volna a lábára.

Fehér volt a világ, fehér, fehér, fehér! Az égben valóságos pánik tört ki, laskaszerű hópelyhek kavargtak a levegőben, s torlódva, egymást előzve értek földet. Sárika kilépett a forgóajtón, s az volt az érzése, hogy abba az üveggömbbe került, melyet kis lány korában látott a grófnő asztalán, s most az üveges fehérségben forog, az örvénylő, sűrű hóhullásban.

Lehajolt, egy marék havat kapott fel, magasra dobta. Újra lehajolt, csuklóig süpedt a hóba, amikor megszólalt mögötte valaki:

- Hógolyózik?

Gyorsan megtörölte a kezét, a kocsihoz sietett. Hangok, nevetés, búcsúzkodás...

- Tessék, dobjon meg! - hallotta még, s a hangok egyszerre kialudtak benne, mint a gyertya lángja, melyet hirtelen elfújnak.

Mégis hógolyózott. Egyedül, bele a levegőbe.

Napok óta akart hógolyózni Ferivel, minden oda volt készítve: szvetter, vastagtalpú cipő, ócska nadrág, vízhatlan kesztyű.

A szándék megvolt bennük, a vízhatlan holmik is megvoltak... Azelőtt nem sokat törődtek vele, hogy átáznak-e, vörösre csípi-e kezüket a hideg. Vágtattak le az udvarra, gyúrták a hógolyót, hátba puffantották egymást, prüszkölve, csuromvizesen hancúroztak a hóban... Most csak készülődtek, beszéltek róla, s úgy néztek a behavazott kertre, mintha az számon kérne tőlük valamit.

Csakugyan, mindig dolga akadt, amikor azt mondta Ferinek: „Várj, megnézem, hogy állok a mai nappal... Majd inkább holnap...” Vagy csupán az hiányzott... nem is tudja, hogy mi...

- Nos, célozzon meg! - mondta előzékenyen a francia vendég, lehúzta a kesztyűjét, tenyerébe sepert egy kis havat, s gálánsán átnyújtotta. Sáríka meg a vállára szórta, úgy, mintha porcukorral hintené be, s azt gondolta, idegen nyelven nem lehet hógolyózni...

Aztán beszállt a kocsiba, s megfogadta, hogy holnap igazán lehívja Ferit a behavazott kertbe. Mért csinál olyan gondot belőle? Lehet, hogy éjjel olvadni fog, s arra ébred...

A francia vendég szeretne a külvárosban csavarogni. Mindjárt odairányítja a sofőrt. Külvárosi kiskocsmák érdeklík, elege volt a kinyalt éttermekből. Hát akkor gyérünk kiskocsmákba! Mit mond?... hogy lebuja?... Nálunk megszűntek a lebuja. A szocialista vendéglátóipar...

- Vágassa még rövidebbre a haját - szakítja félbe a francia -, ehhez a *gamines archoz* fiús hajviselet való. Ne féljen attól, ha szemtelenre sikerül...

Meg kell beszélni a többiekkel, hova menjenek. Nem ismeri a külvárosi kocsmákat. A francia mosolyog.

- Szegényke, magának mindig ilyen elegáns helyekre kell járni? És mindig csapattostul?

Ha éjszaka olvadni kezdene... A kapujuk előtt dombbá fújta a havat a szél, alig bírt átgázolni rajta. Amint hazament, első dolga volt forró vizet eresztetni a kádba. Fürdő után átmelegedett testtel nem lehet hógolyózni... Kicsit náthás is, tüszög, egy csomó C-vitamint szed.

Mit kérdez a francia? Igen, ez már a külváros. Angyalföld. A megváltozott Angyalföld... Gyári negyed. Üzemlátogatás is szerepel a programban. Nálunk az üzemi dolgozók is járnak már hangversenyre...

Nem igaz, nem is náthás! Mindig akkor szedi a C-vitamint, ha Feri látja. Szájába lök egy csomó tablettát, és elfut hazulról. Csak odahaza szipog, a repülőtéren elő sem vette a zsebkendőjét.

Kicsit szédül. Úgy itta a dzsinfiszt, mintha limonádé lenne. Amikor első ízben kóstolta meg, valóban azt hitte, hogy limonádé. Mindenki el volt ragadtatva, hogy milyen ennivalóan naiv, különösen Senville, aki ártatlanságának bizonyítékát látta ebben, s kímélő, gyöngéd hangon biztatta, hogy igyék csak, ne féljen tőle! S Madame

Herbin haját simogatva kérte, hogy meséljen el mindent magáról... Azóta mindig úgy tesz, mintha limonádénak nézné a dzsinfiszt. Ha ettől ennyire meghatódnak...

Ferinek ilyesmit nem mer elmondani. S egyre több ilyen kis titka van. Buta kis titkok, de mégiscsak titkok. Nehéz lenne megmagyarázni neki, hogy a művészek másfajta emberek, mint akikkel ő kerül össze, mások, mint amit olvasott róluk, s egészen mások, mint ő maga.

A kocsmát szemmel láthatóan élvezzi a francia vendég, pedig mocskos hely, épp a bejárattal szemben van a vécéajtó: két vastagon megrajzolt nulla köszönti a belépőt, aki rögtön elmerül a füstben, alábukik, mint valami mély vízben. Minden olyan sűrű: fejek, poharak, könyökök, borosüvegek, végtagok dülnek, tapadnak egymáshoz. A zajon áthintázik egy részeg nő sírása, oly gépies, monoton, mintha verklin forgatnák.

Valaki szájharmonikázik. A lárma elnyeli a hangokat, s egyszer csak felcincog újra. Falábú férfi lép hozzájuk, egy üveg bort szorongat a hóna alatt, sorra ölelgeti őket, széles taglejtésekkel mutogatja a falábát, dobban és kopog vele, s az asztalukhoz telepszik.

- Nem lesz ebből baj? - Berkó, a színházi lap szerkesztője hosszan tisztogatja a szemüvegét. - Ilyen helyre hozni... Persze, ennek is megvan a jó oldala - próbálja megnyugtatni magát. - Nem foghatják ránk, hogy a külföldi vendéget korlátozzuk szabad mozgásában. Oda megy, ahova kedve tartja. Fordítsa le, kedves Sárrika. Csak az utolsó mondatot: „Oda megy, ahová kedve tartja.” Proszit!

- Ugye jó volt, jól érezte magát? Igazam volt? - kérdi a kocsimban gyors egymásutánban a francia vendég, és Sárrika, aki egész idő alatt azon töprengett, mi öröme lehet abban a szutykos kocsmában, most egyszerre hajlandó elhinni, hogy csakugyan jó volt. Valami gyerekesen győzelmes cseng a francia hangjában, amitől nemcsak az arca változik meg, de a kocma képe, az est hangulata is. Eddig a nevét se mondta, ki magában, az arcát se jegyezte meg. Hűvös és zárt volt az arca, s ha mosolygott, még inkább bezárult. Biztonságot és tartózkodást őrzött a mosolya, és Sárrika olyankor darálva befejezte a megkezdett mondatot, mert az volt az érzése, úgyse figyel rá.

- A kocma... hogy mondják maguknál? Italbolt? Nem jó! A kocma nem bolt. Menedék, búvóhely. Az ember elengedheti magát, elnyúlhat. Nincs önkontroll... semmi kontroll... Olyan lusta és kiegészített lehet, amilyen. Leöntheti vakító plasztronját. Nem kell a pocakját beszipantani... Bemocskolhatja, akit megölelt... nem érti? Olyan boldogtalan lehet az ember, hogy az már maga a boldogság!

A hangja egyre győzelmesebben, tisztábban csengett, és Sárrika sehogy sem tudta összeilleszteni ezt a diákosan ujjongó hangot azzal, amit mondott.

- Maga Jean Massin*. Jean Massin... - Úgy forgatta szájában a nevét, mint egy forró falatot, nyelvével hűtve, tapogatva.

- Én vagyok. És? Nézze ezt a hóözönt! Micsoda pazarlás! Én vagyok Jean Massin. Éppen ezért viselnem kell ennek minden konzekvenciáját. A kocma viszont megsza- badít tőle. - Megfogta Sárrika kezét, a homlokához szorította, mint egy borogatást, aztán visszatette az ülésre.

Sárikát valami furcsa bódulat emelgette. Kislány korában a körtefára erősített deszkán hintázott, feljebb, egyre feljebb lendítve magát, úgyhogy mindennek már a tetejére látott: házaknak, kerítéseknek, fáknak, szénapadlásnak. De ő tovább hajtotta magát, még, még, majd átfordult a rúdon. Akkor érezte ezt a bódult lebegést.

Ejtsd: zsan másszen

A szesz szállt a fejébe? Vagy amit Massin mondott? Semmi különösét nem mondott. De neki mondta!

A plakátokon félméteres betűkkel virít a neve. Körberagasztották vele a hirdetőoszlopokat. Őt is befogták a körbe. Lánc, lánc, eszterlánc. Bármerre fordul: Jean Massin, Jean Massin. A villamosperonról még sokáig látta a J betűt. Zöldséget vett és krumplit, s a J betű pirosan integetett utána.

A szekrényekből előkerülnek a sötét öltönyök. Szisszen a nedves rongy a vasaló alatt: Massin, Massin... - Van fehér ingem? A ruhatárban összetorlódnak az emberek. Karok nyúlnak át egymás vállán, a szárnyas ajtók kinyílnak. Minden kinyílik, zsong, elnémul, készülődik, őt várja.

- Én azt hittem... azt hittem...

- Mit hitt?

- Nem lett volna szabad ennyit innom. Mindjárt elrepülök!

- Repüljön!

- Én azt hittem, maga nagyon boldog.

- Boldog? - kérdezte Massin, figyelmesen előrehajolt, összehúzta szemöldökét, mintha egy ismeretlen szöveget betűzgetne. - Hm... Már úgy érti... Repüljön csak! Helyettem is repüljön! Én beveszek egy altatót... Inkább kettőt... Lehet, hogy a vállán is el tudnék aludni, de nem kísérletezem.

- Amikor ott állt a zenekarban, és vezé-

nyelt, olyan volt, mint egy varázsló... A varázslók nem boldogok?

- Talán a kezdő varázslók... Akik még nem sejtik, hogy a varázslat nehéz mesterség. Rabságban tartja az embert, kiszívja, megizzasztja, gyomorsavat termel.

- Ugye csak tréfál? Tudom, hogy tréfál. Szeretném... nagyon szeretném, ha csak tréfálna!

- Milyen kedves kislány maga... A sálamon ül... Várjon, kihúzom... Akarja emlékbe? Tessék. - Sáríka nyakába tekeri a sálját. - így ni. Nem árt, ha kimossa.

Sáríka a sarokba húzódott.

- Úgy tapsoltak magának. Mennydörgött a terem. Köszönöm szépen a sálat. Igazán nekem adja? Senki se mozdult el a helyéről. Tapsoltak, tapsoltak, a csillár is remegett belé. Ötször hívták ki meghajolni.

- Csak nem számolta meg?

Sáríka a kilincsre tette a kezét, melynek fémfogása lehűti.

- Megszámoltam. - Szájáig húzza a sálat. - Sohasem mondtam ki magamban a nevet. Csak úgy hívtam: a francia vendég.

- Francia vendég? Nagyon jó.

- Az arcát se tudtam megjegyezni.

- Nem is érdemes.

- Mért mondtam ezt el magának? Nem lett volna szabad annyit innom.

- A francia vendég kedvéért ivott.

Sárika felfelé fújta a haját, amely csiklandozta. Muszáj volt nevetnie, pedig nem is akart.

- Most megint egészen más az arca.

- Azelőtt milyen volt?

- Olyan... olyan befejezett. Olyan magas! Lábujjhegyre kellett állni, hogy láthassam.

- Honnan tudja, hogy milyen volt, ha meg se jegyezte?

- Hát... fényképekről. A képei kint vannak a könyvkereskedések kirakatában.

- Tíz év előtti képek. Ha jól emlékszem, azokon még hajam is van. És tűz a szememben... Rágyújt? - Szájába dugott egy cigarettát.

- Ugye, mégiscsak boldog? - Sárika összegömbölyödött a kocsi sarkában, a lábát is maga alá húzta, mert egyszerre puha lett a térde, el akart úszni alóla.

- Nem úgy boldog, mint mások, de boldog.

- Holnap is telt házunk lesz? - kérdezte Massin. Beletrombitált a zsebkendőjébe. - Abban, amit sikernek neveznek, kevés öröömöm telik... S ahhoz, hogy elérjem, jóval nagyobb erőfeszítésre van szükségem, mint ami a kedvemből, energiámból futja. Viszont siker nélkül nem tudok meglenni. Szóval... Így valahogy. Egyszerű.

- Itthon vagyok! - Sárika kiugrott a kocsiból, mindkét karját a magasba dobta, mintha meg akarna kapaszkodni abban a sűrű fehérségben, amely úgy zúdul lefelé, hogy szinte porzott. - Jó éjszakát! Jó éjszakát!

- Kezet nem ad? - hajolt ki a kocsiablakból Massin.

Sárika hátradugta a kezét.

- Ha valami butát mondtam... - Kinyitotta a száját, nyelve hegyével elkapott egy hópelyhet.

Massin feltúrta a kabátgallérját.

- Van magának valakije?

- Férfiem van! - Sárika megperdül a sarkán, egész kis örvényt kavart fel. - Látja azt a világos ablakot? Az ő!

Ebben a pillanatban a fény kialudt az ablakban.

- Feri, úgyis tudom, hogy nem alszol! Vártál! És most úgy teszel, mintha nem vártál volna.

Sárika dudorászva közeledik az ágyhoz. - Hová bújtál? Mindjárt kitapogatlak... Hol az orrod? Jaj, nem találom! Nem találom az orrod... - Tenyere ide-oda csúszkál az arcán, mintha eltévedtek volna az ujjai.

- Vártalak - szólal meg csendesen Feri. - Aztán már nem várlak.

- Te... most kéne lemenni a kertbe. Hallod? Most mindjárt! Láttad, mi van kint? Hógolyózni fogunk. Hógolyózni! Hógolyózni!

Az ágy elé térdel, fejét a paplanra ejti. A paplan megmozdul alatta.

- Feküdj le.

- Ha most lejössz... le kell jönnöd. Nem bírok lefeküdni. Gyűjts villanyt. Ne mondd azt, hogy... semmit se mondj, csak gyere.

A szobát világosság önti el, Sárika felemeli a fejét, melyen ezüst kis csillámok olvadoznak.

- Feri, ugye jössz? Megyünk, megyünk!

- Miféle sál ez a nyakadban?

- Ez? - Sárrika beletemeti az állát. - Jean Massiné... Add már a kezed. Tőle kaptam... véletlenül... Eszébe se volt, aztán nekem adta. Hétfőn elutazik. Egy nagy pemzlit csirizbe mártanak, a nevére kenik, új plakátot ragasztanak rá. Gyere hát! Egy csepp hideg sincs! Hógolyót gyúrunk, akkora hógolyót... akkorát...

Feri talpra ugrik, megfogja a vállát, maga felé fordítja.

- Te ittál! - Egész közel hajol hozzá, homloka az arcát súrolja, úgyhogy csak a két szemét látja, a két megnagyobbodott, párás szemgolyót, mélyén a mozgékony pupillával, melynek határai most ködbe vesznek.

- Dől belőled a rumszag! Pfuj!

- Nem pfuj... a fejem olyan könnyű... nincs is fejem.

Feri olyan erővel tolja el magától, hogy hátrazökken, odébb taszítva a széket, lesodorra róla a ruhákat.

- Nem pfuj! Muszáj volt inni! Egyszer ezt éltettük, másszor azt. A népek barátságára ittunk, a békére. Ex! - Lazán felemeli a kezét. - A kulturális... jaj, elrepül a fejem! A kulturális... mire is... várjál... összefogásra. Igen, összefogásra. Erre, arra... Magánügyben egy kortyot sem.

- Ne hazudj!

- Milyen goromba vagy! Gyere le, kérlek, nagyon kérlek!

- Menj innen!

Sárrika a földre ül, tenyerével a levegőbe csapkod, mintha füstöt hessegetne el.

- Juj, a lábamba futott a vörös bor! - Nyikkanó, apró hangok törnek ki belőle, a nevetés szélén billegnek, s mégsem lesz nevetés belőlük. - Mondtam a franciának... magamban sem mertem kimondani a nevét. Félttem... nem is tudom, mitől... úgy félttem, hogy már fájt, itt meg itt. Erről nem tehetek.

- Részeg vagy.

- A kocsmában... piszok, ronda hely... Mit keresek ezen a piszok, ronda helyen?! De azért jó volt. Félni is jó volt. - Mindkét karját nyújtja Ferinek.

- Húzzál fel!

- Vidd innen a kezed!

- Feri... csak nem hiszed, hogy valami olyat tettem... - Sárrika feltápászkodik, lerúgja a cipőjét, a szoba sarkába repíti, vizet kortyol Feri poharából, a maradékot a tenyerébe önti, meglocsolja vele a homlokát. - Ittam. Nem is tagadom. Előbb csak hivatalból, aztán meg... mindenféle eszembe jutott... Észre se vettem, hogy üres a poharam, megint üres meg megint...

- Nem érdekel!

- Akkor is elmondom. Semmi se történt...

- Csak részegen jössz haza!

- Nem vagyok részeg! Miért fogod rám? Mással is megesett, hogy egy kis spicce volt!

- „Spicce!” - Feri kitátja a száját, mintha levegő után kapkodna. - „Spicce!” - és nevet, zihálva, hurutosan, majd megfúl belé. - Szalonspicc! Ez már igen! Eridj a szemem elől!

Sárika azért is hozzálép. Massin azt mondta neki, hogy repüljön csak! Kell, hogy az ember néha repüljön. Egy kis szesz felrepíti... Még egy nap, és elrepül Massin... Elmúlik ez a jó kis félelem...

- Úgy beszélsz, mint egy néptanító.

- Az vagyok! Néptanító! És sohase lesz spiccem!

- Mit kiabálsz? - Sárika hangja túlharsogja azt a kiáltást, amely benne dörömböl. - Irigyled, hogy egyszer jól érzem magam!

- Csinálj, amit akarsz! Én nem foglak többé strázsálni, várni, lesni!

- Ne is! Eddig se kellett volna. Az fáj neked...

- Elegem van az egészszából!

- Miből van elegend? Hogy rendesen végzem a dolgom? Hogy már tovább látok az orromnál? Azért gyötörsz, azért vagy úgy oda! Az fáj neked, hogy...

- Ez nem házasság, nem barátság, ez... ez már csak kínlódás, pokol!

- Az fáj neked, hogy kinőttem a kezéd alól! Hogy nem tőled várok minden csodát!

Feri túl egyenes léptekkel az ablakhoz tart. A kertben vékony fekete vonallá fogytak a fák, s minél bundásabbra nőtt a hótömeg rajtuk, annál törékenyebbnek tűnnek a fák ágai... Alig egy órája ugyanezen a helyen állt, s ugyanezt a kertet nézte, ugyanezeket a bokrokat, fákat. Akkor is roskadozott minden a hó súlyától? Akkor is így nyomta lefelé az ágakat az a könnyűnek látszó fehérség?

Mi változott meg azóta? Mi az az ismeretlen fájdalom, amely belemarkol, összelapítja?

Hirtelen megfordul. Felnyalábolja a nadrágját, zakóját, kapkodó sietséggel a pizzamájára húzza.

S egyszerre lent tapossa a havat a kertben. Reccsen a friss hó a talpa alatt, s mintha visszhangja lenne, belül is reccsen valami, a bordái között, és reccsen a télikabát ujjá, melynek bélésébe gabalyodik.

Olyan erővel nyomja le a kapu kilincset, hogy a kerítésről egy marék hó a nyakába zúdul, mint egy csúfondáros hógolyó.

Megrázza magát, a kapuba rúg. Aztán nekivág az alvó hajnali utcának, egyre jobban sietve, mint aki a vonatra akar még kapaszkodni, amely éppen füttyentett...

A mama sehogy sem értette a dolgot. Ilyen gyorsan múlik el az a „veszett” szerelem? Ilyen nyomtalanul?

Amióta Feri a konyhaablakon benyúlt az előszobakulcsért, amelyet minden este gondosan az ablak alatti szegre akasztott, felkészült rá, hogyan felejteti el vele Sárikát. De a haditerv megvalósítására nem került sor. A gyöngéd erőszak számtalan változata benne reked: Feri nőgatás nélkül is megette, amit elébe adott, rendesen végezte a munkáját, esténként el-eljárogatott hazulról, nem volt szükség rá, hogy biztassa, kérlelje, menjen csak, kár magát emésztienie...

Néhányszor sört hozott vacsorához, s már a nyelve hegyén volt, hogy: „Igyál, fiam, ettől biztosan aludni fogsz!” Csak azt várta, hogy Feriből egy kis sóhaj szakadjon ki, akkorka, mintha mélyebben lélegzene. De Feri olyan élénken beszélt, hogy nem tudta becsempészni ezt a mondatot. Így aztán a sör elmaradt a vacsorák mellől, minek költekezne feleslegesen? A sörral együtt sok minden elmaradt... Önmagának sem vallotta be, hogy valami csalódásfélét érzett. Abban reménykedett, rá vár a feladat, rendbe hozni Feri életét, az ő szigorú szeretete, követelőző gondoskodása kell

ahhoz, hogy Feri talpra álljon... Százszor is megforgatta magában, mit mond majd neki, s az elképzelt válaszokra is felelt, kiókumulálva Feri válaszait...

Törülgetés közben a lábasoknak, fazekaknak magyarázta: – Én már akkor megmondtam, amikor „bejelentettétek”... – s mérgesen lecsapta a lábast.

– Három hónapi ismeretség után összeházasodni! Még csak nem is álmodni egymásról! – Eszébe jutott, hogy hiszen ő sem álmodozott a férjéről... Az más világ volt! Szegény világ, kóduz világ! Nem jutott idő az álmodozásra.

A fászládohoz is volt néhány szava, amíg kiszedegette a gyújtóst. – Sose bánd, fiam! Különbet érdemelsz! A ház is mondta!

Nem, a házat nem keveri bele.

– Az a jó, hogy túl vagy rajta – jelentette ki, és két kezébe fogta a seprút, rátámaszkodott. Csakugyan túl van rajta?

– Lehet az, hogy a saját gyereket se ismeri az ember? – fakadt ki egyszer, és Feri megkérdezte:

– Mi baj, mama? – és beleszagolt a húslevesbe.

– Ebben tyúk is főtt.

– Azt vasárnapra tettem el. Paprikásan csinálom, galuskával – mondta megbántva, mert mindazt, amit a vigasztalására kigondolt, vissza kellett nyelnie. Feri jóízűen kanalazza a levest, s nem ad alkalmat rá, hogy lelket öntsön belé.

– Még bánkódni se tudtok – dűnnyögi, és kihalássza a levesben főtt zöldséget, Feri tányérjára rakja.

– Honnan tudja?

– Hát csak van szemem!

Feri egész apróra hajtogatja a szalvétáját, a markába gyúri.

– Azt akarja, hogy szenvedjek?

– Eridj már! Még hogy én! – A lélegzete is elakadt. – Nekem mondod ezt, aki a lelket is kitenné érted? – Abbahagyta az evést, a finomra vágott metélt tészta a tányérja alján maradt, pedig azt szereti a legjobban, azért hagyja mindig utoljára.

– Érdemes is egy ilyenért szenvedni! Örülj, hogy megszabadultál tőle.

– Van még valami?

– A fejedre nőtt! Asse tudta már...

– Mit ígért, mama?! – szakítja félbe Feri, s egyik zsebéből a másikba rakja át a noteszt. – Nagyon kérem...

– Sült tök is van, parázstök.

Másnap megint Sáríkára terelte a szót, pedig megfogadta, hogy nem teszi többé. Ki van pipálva, el van intézve. Gyula bácsi is mondja, le kell venni a napirendről.

Vacsora után Feri szokott esti sétájára indult, ő meg elébe állt.

– Csúnya szél fúj. A kockás gyapjúsálad meg ott maradt.

– Jó még a régi is.

– Ördögöt! Agyon van mosva, olyan, mint egy portörölő. Vidd el az enyémet, az legalább bolyhos. A sok dolgától már elküldhette volna.

– Sietek vissza, rádiót fogunk hallgatni. A *Don Carlost* közvetítik az Operából.

– Ne menjek el a holmidért?

– Ne menjen sehová.

- Inkább fagyoskodsz. Ő meg tudj, isten miben spekulál! Nekem már akkor se tetszett, amikor kedves akart lenni hozzád. Akart! Iparkodott! Elővette magában, hogy kedves leszek Ferihez. Vigyázz csak, lekefélem a gallérod. Hull a hajad?

- Nem tudom.

- Hogy lehet azt nem tudni? Tele vagy hajszállal. Mutasd csak...

- Hagyjon már menni...

- Persze hogy hull... Az ember úgy kedves valakihez, észre se venni... szereti, hát kedves. Ő meg... jól mondom: elhatározta, igyekezett, hogy ne érezd, azokat többre tartja.

Feri elsápadt.

- Elüldöz engem hazulról!

A mama ijedt kotlósléptekkel szaladt utána, emelgetve, csapkodva két karját, mintha szárnyak lennének.

- Feri... Nem akartam... vén hülye vagyok... asse tudom már, mit beszélek... csak jár a szám.

- Nagyon jól tudja, hogy mit beszél. Még nem vagyok elég rongy, még tudtomra akarja adni, hogy a feleségem egy senkinek tartott, „szegény Ferinek”! Hát igen... - Marokra szorított keze fején élesen, fehérén szögelltek ki a csontok. - Tudomásul veszem. És maga is vegye tudomásul, hogy hull a hajam, csomóstul marad reggel a fésűben. Mit akar még? Dorlotinnal alszom el! És napközben csillapítókkal tömöm magam!

- Feri!

- És azért futottam el minden este itthonról, mert már nem bírtam... nem bírtam a komédiázást, hogy nincs semmi baj, mama! Amíg az utcán kódorgók, nem kell tekintettel lennem magára. - Mint lángot fogott ruhát, tépett le magáról minden fegyelmet, s a mama nem értette, hogy jött ez, hiszen ő jót akart, Feri is jót akart, s egyszerre minden megfordult, egymásnak lódult. Heteken át hallotta még a hangját, éjszaka is felriadt rá, és fülelt, hogy nem sír-e álmában, a dorlotinos álom mélyéből nem tör-e fel az a csupaszon maradt hang, amit az utcára visz ki előle, kövek, házak, lámpaoszlopok közé...

Hát mégis létezik az a veszett szerelem, gondolta, és ki-be fonogatta kis madzag-copfját. Csak küszködne úgy, mint az ő örege! Annak minden napért meg kellett birkózni, tüskés képpel, elvásott cipőben, fogcsikorgatva. A szerelem kiszorult belőle, a sok gond meg a nyomorúság kiszorították, csupán arra futotta, hogy néha megmelegítsék egymást. S ha kurtulni kezdett elől a szoknyája, csak annyit mondott a megboldogult: „Na, ezt megcsináltam!” - És szilvát meg diót hozott neki a sapkájában, s biztatta, egyék csak, ilyenkor kívánóság az asszonyok...

Feri meg belekapaszkodik a szerelembe, hiába hordja neki a hajvizeket, pedig még arra is vigyáz, hogy ki ne ejtse a Sárrika nevét, s ha néha ráterelődik a szó, azt mondja helyette: Írisz utca. Minap az ablakból látta Ferit, egy csapat gyerek kísérte haza, körülugrálták, lökdöstek egymást, hogy ki menjen mellette, ki fogja meg a kezét. Innen fentről, kétemeletnyi magasságból boldognak látszott. De ahogy letette az aktatáskáját, azt kérdezte: „Senki se keresett?” Elnyelve a „senki” szót, mintha önmaga előtt is restellne, neki meg kiszaladt a száján: „A gyerekek se tudják kiverni a fejedből az Írisz utcát? A munkád se?”

Lassan, úgy látszik, mégiscsak rendbe jön Feri élete. Takarításnál már nem talál üres gyógyszeres tubusokat, s Feri éjszakánként forog, hánykolódik, a mély dorlotinos álmokra nincs már szüksége... Késő estig bújja a kottákat, könyveket, minden teli van velük, kisasztal, éjjeliszekevény, törülgetni se lehet tisztességesen tőlük.

A hegedűjét is újra elővette. A hegedű hangja kiszűrődik a folyosóra, a lakók megmegállnak az ablak alatt, hiába mutat a hőmérő mínusz tíz fokot, a ház figyel, méregeti, latolgatja a változást... Még a sánta Petrik is az ablak alá biceg, feltűri a kabát gallérját, lekapcsolja sapkáján a fülvédőjét, s ott áll, míg csak csepegni nem kezd az orra. S Tallérné nyolcvankét éves anyja – ki se mozdul már a konyhából, egész nap kendőkbe bugyolálva üldögél a karosszékben – átüzen érte. – Nna... csakhogy végre megjött a fiú esze... Már muzsikál. Ki volt az az asszonyka, akivel szerdán a Körúton látták? Egy reggel Feri váratlanul azt mondja:

– El kéne menni a holmikért.

– Ha eddig elváltál nélküle, elleszel ezután is.

– Ez így olyan... olyan elintézetlen. – Feri homlokába két kis nyugtalan ránc gyűrődik. – Ideje lenne elintézni.

– Szóval hiányzik neked.

– Ki ne szédült volna meg a helyébe! – Feri odébb fújja a pillét a kávéján, majd gondosan kiskanálra csavargatja. Akkor csinálja ezt, ha bántja valami, különben felhajtja a kávéját, észre se veszi, hogy pillés. – Miféle pedagógus vagyok én? Gyerekeket bíznak rám, s a saját feleségemet sem tudtam nevelni!

– Most meg már magadat okolod! Benőhetett már a feje lágya! Én húsz esztendő se voltam, és Sanyival a hátamon, Gyuszival a hasamban jártam munkába. Ő meg annyi időt se szakított magának, hogy végigolvassa az újságokat. Idd ki a kávédat, mit vacakolsz vele?! Leszűrjem? Ez a világ csinált embert belőle, s csak a nagybetűs hírek érdekelték a világból! Csak a készre ment! Az eredményekre!

– Azért kellett volna kézben tartani.

– Épp eleget noszogattad. Nálunk az üzemben egy bizonyos Boronkáné...

– Elkésem mama. Arra szeretném kérni...

– Hagyta is ő magát kézben tartani!

– Nézze, mama... erről már annyit beszéltünk. Igaza van, mindenben igaza van. – Feri az aktatáskája zárját pattintgatja. – Rendet szeretnék magam körül. Ez így nem jó.

– Nem jó – mondja rejtett nehezteléssel a mama, mert érzi, hogy Feri nyugalmába megint betört az az erőszakos, tolakodó ismeretlen, amit ők veszett szerelemnek hívnak... Csak nem azt várja Feri, hogy ő beszélje rá, menjen el az Írisz utcába, magyarázkodjon ki, kezdjék előlről. – Elkéssel – figyelmezteti, s markába seprí a morzsákat, az ablakpárkányra szórja.

– E héten kétszer is a telefonhoz hívtak a tanáriban. Amikor hallózni kezdtem, senki se válaszolt. Aztán kis kattanást hallottam, letették a kagylót.

– Biztos téves kapcsolás. El fogsz késni...

– Nem volt téves kapcsolás. Sáríka volt. Tudom... Mondani akart valamit, s nem jött ki hang a torkán. Még az is benne volt abban a csöndben... nem képzelődöm... hogy kabátban áll a készülék előtt, s az első hangra hozzám futna...

– Rád melegszik a kabát.

A mama összehajtogatta az újságot, Gyula bácsi kilincse mellé dugta. Amikor visszajött, Feri még mindig a konyhában állt, azon a helyen, ahol hagyta. Feje búbján ott ágaskodott a csigába nőtt haj, úgy ugrott ki a hátrafésült haj közepéből, mint egy vízbe mártott kis seprű.

- Menj el hozzá - mondta a mama, és legyintett, de a keze félúton megállt, s a legyintésről csak ő tudott. A végén még én küldöm, gondolta bosszúsan, megfogta a tejeskannát, csörömpölve a szatyrába tette.

- Nem megyek - mondta nagyon gyorsan Feri.

- Arra kérem...

- Jól van... Tudom. Majd én... Majd én elintézem! - Megigazította a hajtűket a kontyában, magabiztos mozdulattal tuszkolta kifelé Ferit. - Az én fületem nem lehet becsapni.

- Vegyen taxit. - Feri az üres virágvályúhoz dűlt.

- A holmik végett... - tette hozzá magyarázólag. A lépcsőfeljártnál visszafordult, mintha még mondani akarna valamit, de a mama intett, hogy menjen már!

Aztán előszedte a koffert, kívül-belül megtörülgette, kibélelte selyempapírral. Sárika bizonyára fogadkozik majd, fűt-fát ígér, könyörög, zokog. Még jó, hogy őt küldi Feri. Őt aztán egykönnyen nem lehet levenni a lábáról. Tőle zokoghat!

Törülközőt tett a koffer aljára, hogy majd letakarja vele a tiszta ingeket. Legalább megtanulja az a kelekótya, hogy kell tisztességesen csomagolni... Be sem ágyazott, felvette a kávébarna ruháját, sietős léptekkel indult lefelé a lépcsőn, hátában érezve a vén Tallérné örökké könnyező, gyulladt szemét.

Mire hazaért, Feri már várta.

- Lyukas órák volt - mondta bizonytalanul. - Taxin jött? - kérdezte.

- Taxin. - A mama a konyhaszékre ereszkedett, szétterpesztett ujjait a térdére fektette. - Le voltak húzva a rolók. Végig.

- Aludt?

- Csengettem, zörgettem, nem nyitott ajtót.

Feri a falvédőhöz lépett, melyen keresztöltéssel volt kivarrva: „Az asszony csendes, a konyha rendes.” Kapirgálni kezdte a kivarrott asszony orrát, kihúzva belőle a piros szálát. Az ujjá reszketett.

- Elutazott.

- Elutazott? - kérdezte Feri, olyan hangon, mint ahogyan a gyenge tanulók ismétlik meg a feladott kérdést, hogy közben összeszedjék magukat, időt nyerjenek. A piros szálát már egészen felfejtette a „rendes asszony” arc nélkül tevékenykedett a tűzhely körül. - Milyen koffer az a földön? Nem ismerem.

- Onnan hoztam. Mielőtt elutazott, leadta a házmesterhez. Hogyha jönnek érte... Nem akartam ott átpakolászni.

- Biztos, hogy elutazott?

- A házmester mondta. Mert bementem hozzá, kikérdezgettem. Már úgy értem... csak afelől kérdezgettem. - A hangja visszafojtott indulatról árulkodott, valósággal felháborította, hogy Sárika egyszerűen keresztülhúzta mindazt, amire készült.

- Mikor utazott el? - kérdezte Feri, úgy járva körül a koffert, mint valami tócsát.

- Már vagy tíz napja.

- Hm... - Feri szája sarkában szögletes mosoly jelent meg. - Akkor hát...

- Nem ő hívott fel - fejezte be a mama. - Nincs értelme bolondítani magad.

Feri cigarettára gyújtott.

- Akar este moziba jönni?

A mama felnyitotta az idegen bőröndöt. Egészen közel hajolt, mintha nem hinne a szemének.

Legfelül tiszta törülközővel voltak letakarva az ingek. S a koffer selyempapírral kibélelve...

- Majd később csomagolok ki - mondta, és lecsapta a bőrönd tetejét, mert úgy érezte, még tán meg is tudott volna bocsátani neki.

Őrült, örült, örült! Mindig csak ez az egy szó, újra és újra előlről és körbe... Sáríka szalad a szó után, hogy megfogja, begyűrje a többi közé, de az nem hagyja magát!

Hajnalban... éjszaka volt? Vagy mégis hajnal? Feri elrohant, ő meg utána kiáltott: „Őrült!” Egyazon időben csikorgott a kapu meg az ő kiáltása. Összekattantak, mint két cintányér.

Másnap megtalálta a hóban Feri lábnyomait. Akkorák voltak, mintha egy óriás tiport volna végig a kerten, feltúrva, szétverve a vattás havat. Hogy lehet negyvenkettes cipővel ilyen dúlást végezni? Őrült!

Délig ki sem mozdult a lakásból, várta, hogy Feri visszajön, a kitaposott, fűrészporral behintett úton jön vissza, nehogy átnedvesedjen a talpa.

Mit mond majd Massinnak? Mért nem jelentkezett? És mit mond az Intézetben? Őrült! Ilyen egy örült!

Ez a vértelen száj az ő szája? S azok az óriás, vad lábnyomok Feri lábnyomai? Úgy összetartoznak, mint a kapunyikorgás meg az éjszakai kiáltása...

Berúzsozza a száját. Még sohasem ment el hazulról rúzsos szájjal, most először. A rúzs kifut a vonalból, görbe, kerek folt lesz belőle, igazi bohócszáj! S ahogy kifelé indul, vigyáz, hogy az óriás lábnyomokba lépjen, melyeknek pereme beroskadt, összemocskolódt.

Lívia, az angol tolmács olyasformán néz rá, mintha egy nagy tömegben keresne valakit, aki az előbb még mellette állt, s hirtelen eltűnt a forgatagban.

- Mit csináltál magadból? - kérdi végül, s kezébe nyomja a zsebkendőjét. - Töröld le... Mi jutott eszedbe? Így nem mehetsz emberek közé. - S kesernyés szakértelemmel: - Rögtön látszik, hogy valami bajod van.

Sáríka a fejét rázza. Még mosolyog is hozzá. Nem szól, a szavak nem tudnak rést ütni azon a falon, amely egyre magasabbra emelkedik benne.

- Semmi bajod? Annál rosszabb! Szerencséd, hogy nem hiszem el. Sietek a patikába, Öcsi egész éjjel köhögött, majd megfúlt szegény. Reggel kijött a körzeti orvos...

Sáríka szeretné visszahúzni, hogy törődjön veje, szorítsa rá, hogy beszéljen, azt is mondja el, amiről nem is tudta, hogy benne volt, mindent!

- Ez mi? - kérdi, s a Lívia kezében levő lapos dobozra mutat.

- Társasjáték. „Ember, ne mérgeledj!” Remélem, korán végzek, s lesz időm játszani a gyerekekkel. Szervusz. - Felemeli mutatóját: - Ember, ne mérgeledj! - Sötét szemé túlbeszéli arcának csendes oválját, melyet ősz haja keretez. - És ne mázold ilyen vadra a szádat. Ettől ne várj semmit! S amit mégis kapnál, azt nem érdemes megkapni. Nem éri meg...

- Miből... honnan veszed... - mondja rohamra készen. - Ne akarj olyan okos lenni! Olyan „mély”! Abból, hogy ügyetlenül festem ki magam... utálok az ilyen okoso-

kat! – mondja, s örül, hogy megjött a szava, most már gondolkodni is tud, mert nála a kimondott szó tereli össze a gondolatokat. Feri is mindig mondja: „Te előbb cselekszel, s csak azután gondolkodsz. „Cselekszel!” – ez is milyen tanítós! Ha kilép az iskola kapuján, akkor is benne van az iskolában. S a zuglói gangot a Rózsadombra is magával hozta. Mitől borult úgy ki? Örült! Nem is igaz... A bolondok kedvesek, mulatságosak... Gaboux is bolond. Massin is... Csak a tehetséges emberek tudnak igazán bolondok lenni. Feri pontos, mint egy menetrend, s józan, mint egy vekkeróra.

– Nehéz egyedül élni? – kérdi hirtelen Líviától, akit a legalsó lépcsőn ér utol. Ez meg hogy csúszott ki belőle? Mintha nem lenne mindegy, hogy Lívia mit felel rá. Mit képzelsz Feri? Hogy majd tőle kér engedélyt, mikor, hol, meddig dolgozhat? Mért ne maradna tovább velük, ha jól érzi magát! Igenis, jó volt abban a bűdös kis kocsmában, most érzi csak, hogy mennyire jó! Massin néha rápillantott, olyan tekintettel, mintha éppen akkor ébredt volna. A keze álmosan hevert az asztalon, s ő azt dadogta, minden szóra ügyelve: ezzel a kézzel a zenekarból tengert varázsolt és mennydörgést, szerelmet és csendet, álmokat és ébredést... S úgy örült, hogy ilyesmi eszébe jutott, s megtalálta rá a kellő kifejezést. „Tenger és mennydörgés”... A csend mellé odatehette volna, hogy „zamos” csend... Azelőtt sohase gondolt ilyen szépeket.

Massin az orra alá tartotta a kezét.

– Ide nézzen! Tele van rozsdafoltokkal. Már nincs elég pigment a bőrömben.

Ő pedig sírni szeretett volna, hogy már nincs elég pigment a bőrében.

Csak nem hiszi Feri, hogy valami történt közöttük, még annyi se... semmi! A nevet se ejtette ki... s mihelyt rá gondolt, azt mondta magában, hiszen kopasz! A kopaszságtól fénylik a feje! A szeme se különös. Egészen hétköznapi szemek. Hogy lehet ilyen hétköznapi szemekkel szuggerálni, hogy repülni próbáljon az ember, s azt érezze, verset tudna írni!

Mit mond Lívia? Figyelni kéne. Vagy legalább úgy tenni, mintha figyelne. Azt még hallotta, hogy „nem élek egyedül, itt vannak a gyerekeim, s annyi a munkám...”, aztán elvesztette a fonalat. Ha estig nem jön vissza Feri... Ezt nem teheti meg!

– Mit akarsz hallani tőlem? Mire van szükséged? – kérdi Lívia. – Biztassalak? Panaszkodjak neked? – és karon fogja, ő meg engedelmesen hozzáigazítja a lépteit, pedig már régen Massinnél kellene lennie, Kodály is ott lesz... Nem azért kap napi nyolcvan forintot a Kultúrkapcsolatoknál, hogy Feri miatt eméssze magát... Ha képes volt elrohanni... Csak menjen! Majd visszajön!

Holnap jelentkezik a Béketanácsnál. A Béketanácsból is kap munkát. Lívia is dolgozik nekik, s ráadásul levelező tag az egyetemen, arra is futja az idejéből, két gyerek mellett.

Majd ő megmutatja!

Amilyen váratlanul vetette magát Lívia után, oly váratlanul hagyta ott. Még köszönni is elfelejtett. Odaintett egy taxit: gyorsan a Gellértbe!

Massin fénylő, kopasz fejét már körülgyűrűzik a füstkarikák. Mintha felhőből bukna ki. Ez már olyan, mint egy verssor, majdnem olyan. „Felhőkből egy aranygolyó...” Nem, nem így. „Felhőkből kibukó aranyfény...” Majd éjszaka... Éjszaka nekiül. Egyedül lesz. Senki nem vonja felelősségre, hol járt, kivel, miért, meddig. Egy vekkerórával éljen? Csak csörögjön az a vekker, amíg meg nem unja. Menetrendhez igazodjék, amikor folyton rohanni szeretne?

Kifizette a taxit. Rohanni, keringeni, elszédülni! Elég lesz két forint borralaló. Verset fog írni! Itt van még egy forint.

A koncertről gyalog ment haza. Megint azt a furcsa fellendülést érezte, mint mikor álmában repül az ember. – Ugye, nem múlik el? – kérdezte egy szobortól, mely a magasból nézett le rá, karját előrelendítve, mintha vezényelne. A szobor bronzhaját hó borította, és Sárika azt gondolta: a szobrok is mosnak fejet...

Otthon megszagolta a tenyerét. A dohány- és kölniszagban – annyi emberrel fogott kezét – Massin is benne volt, magával hozta ide a falak, bútorok közé. Végigsimított az arcán. Az orra megtelt azzal az idegen, mégis ismerős szaggal, melyet már ott is érzett a hangversenyteremben, amikor Massin felemelte a két karját, mintha szárnyra kelne, s a zenekarban az oboa és a mélyhegedű vad kergetőzésbe kezdett, űzték, hajszolták egymást, s egyszerre összeborultak, egymásba folytak...

Megírja azt a verset. Még ma éjjel megírja arról a szárnyas... szárnyas... szárnyas miről szóló verset...

Ijedt csodálkozással kutatott a szó után, melyet a bensejében hordott név nélkül, hang nélkül. Elrejtteni sem tudta, és megfogni se. Ilyen nehéz kimondani, amit ki kell mondani?

Nyugtalanság fogta el. Az volt az érzése, a gyomrától a nyakáig egy kifeszített gumiszalag rezeg.

Ágyba bújik, jól kialussza magát. Majd holnap... „Szárnyas...”

A szekrényhez lépett. Ha Feri közben itt járt, és elvitte a ruháit...

Óvatosan kinyitotta a szekrényajtót.

Minden a helyén. Ingek, alsónadrágok szépen egymásra rakva, a háromszögletű bugyik, muszlinálak mellett. Az öltönyei a szekrényben. Akkor meg mért nem jön, mire vár?!

Benyúlt a zakója zsebébe, gyorsan visszahúzta a kezét. A fürdőszobába sietett, bezappanozta a tenyerét, minden ujját külön-külön. Megmosta az arcát, dörzsölte, síkálta, amíg ki nem vörösödött a bőre. Csak aztán ment vissza a zakóhoz. De már nem emlékezett, mit keresett a zsebében.

A hajnali derengés elérte a bútorokat, kihámozta őket a sötétség burkából, és Sárika felhúzott térdekkal ült az ágyban, belül azzal a rezgő gumiszalaggal, amely egyre jobban feszül...

„Szárnyas...” Nem lehet valami mást? Mi köti ehhez a szóhoz? Szárnyas szerelem.

Fejét úgy szorítja a térdéhez, hogy mindene belesajdul. Nem szerelem! Nem szerelem! Ki meri azt mondani?

A háta megroppant. Nem igaz! Hogy jött ez? Honnan? Szárnyas hülyeség! Még csak nem is szárnyas! Egyszerű, hétköznapi. Olyan hétköznapi, akárcsak Massin szeme. A szeme alja táskás. És nincs elég pigment a bőrében.

Ferinek haza kell jönni! Tízíg számol. Százíg számol. Kétszázíg és vissza... Menjen érte? Ha nem jön... Visszatartja a lélegzetét. Még egy percre ki kell bírnia... Így... Szemhéja a térdcsontján. Csak fájjon! Minél jobban fáj...

Lassan leereszti a lábát. „Szárnyas szerelem, repíts!” Ez az? Ezt akarta?

A lába elgémberedett, olyan, akár egy fadarab. „Repíts a csillagokba!” Gyomra krogva küldözgeti vékony, nevetséges üzeneteit, mintha csúfot űzne. „Repíts a csillagokba!” Tegnap óta alig evett valamit.

Massint már viszi az Arlberg expressz. A hálófülke ablakából csupán annyit lát, amennyi belefér az ablak és a függöny közti keskeny részbe. A függöny meg-meglebben, sávok váltogatják egymást, szürke sávok, kék sávok, még kékebbek, mindegyik elnyel egy darabot a tájból, emberekből, a hófúvásos, szikrázó éjszakákból, mindaból, ami itt volt. Aztán kivilágosodik a foszladozó pára, átszakad, már olyan könnyű és csillogó, mintha maga volna a napfény. A reggel betör a fülkébe, a határhoz érnek... Massin a függöny csücskével megtörli a párás ablaküveget, ásít... Egyik koncertteremből a másikba utazik.

„Szárnyas szerelem, repíts!”

Sárika felment Líviához, a lépcsőházban kifújta az orrát, és sebesen pislogott, mert a pislogás visszakergette a könnyeit. A pislogást inkább óvintézkedésnek szánta, napok óta esze ágában sem volt sírni, s ha csak sírásra gondolt, rögtön hozzátette: „Majd bolond leszek!”

Lívia egy régi bérházban lakott, két gyerekével s az anyósával, akit a disszidált férjétől örökölt. Sárrikát egy tizenkét évesnek látszó kisfiú engedte be, túl óvatos, ravasz-kás léptekkel vezetve végig a szobán, ahol a nagyanyja ült a rádió mellett, szinte rátapasztva fülét. Lépésükre nem fordult meg, csak amikor már mellette álltak, csavarta el a rádió gombját, a rajtakapott gyerek rémült mozdulatával.

- Nagyanya, megint! - mondta felnőtt szigorral a kisfiú, s a nagyanyja ráemelte enyves, piros karimájú szemét. - Összetöröm a rádiót! - kiáltotta a fiú. - Kidobom az ablakon!

Lívia kinyitotta az ajtót.

- András! Megint goromba vagy nagyanyáddal. - Meglátta Sárrikát, zavartan karjára tette a kezét. - Egyszer jössz fel hozzánk, s akkor is belecsöppensz ebbe a mi kis családi drámánkba... Mit csináljak a mamával? Az az egy fia volt. A hangját akarja hallani. Mást már nem hall a világból. A gyerekek meg... hiszen érthető... s én magam is... Ül le, főzök feketét.

- Anyuka, én szétszedem a rádiót! Kivágom az egészet!

- Andriskám, ugye kértelek... Tudod, mit szoktam mondani... Sárika, úgy nézz Andrássra, hogy ő az én legjobb barátom. Mi ketten a legjobb barátok vagyunk. Igaz?

- Igaz, de...

- Nahát akkor. Vedd elő a gombcsapatot. A drapp ruhámról is lefejtheted a gombot.

- Anyu... - a kisfiú zsebe kipúposodik ökölbe szorított kezétől. - Le akarom vinni a Bizományiba. Mégse törhetem össze. Nekünk spórolni kell.

- Majd együtt levisszük.

- De nem csak úgy mondod?

- Eridj gombozni.

- Mindenfélét összehazudik apa! Futó is mondta! - kiáltja éles kisfiúhangján. - Mért mentél egy ilyen hazughoz?

Lívia ujjá hegyével megérinti a vállát.

- Akkor még nem hazudott. Ezt már annyiszor megbeszéltük. Öcsi is érti már. Hagyj engem most. Látod, vendégem van.

- Futónak csak annyit mondtam, hogy: „Marha! Hólyag!”, s ő rögtön rávágta, hogy én meg a Menyhért Tamás fia vagyok. - Lehajolt, ráncos zokniját húzgálta, mely se-

hogy sem akart a lábához simulni. Mutatóujjára tekerte a zokni szárát, görcsöt kötött rá.

- Egy áruló fia! – hallatszott lentről, a cipő közelségéből, tompán és reszketősen.
- Az én fiam vagy. Semmi közünk hozzá.

Livia bekapcsolta a kávéfőző gépet, két mokkácsészét tett az asztalra. Az arca nyugodt volt, csak finom vonalú állát rajzolták keményebbre az egymásra szorított állkapcsok.

- Holnap elvisszük a rádiót. A ródlidon visszük el.
- A ródlimon? – András arca ismét kikerekedett.
- Te csak kísérsz minket. Öcsivel együtt húzzuk a ródlit.
- Most már eredj játszani.

András még mindig nem mozdult. Szőke haja, mint bóbita ült a fején, fodros száját összecsuicsörítette.

- Szabad egy kockacukrot bemártani a feketekávéba?
- Majd ha elkészült, hívvlak.
- És a drapp gomb is az enyém? Levághatom? – s már futott is ki a szobából.
- Neked se könnyű – jegyezte meg Sárika, és nem tudta, hogyan folytassa, mert Livia elhárító mozdulatot tett, egészen apró mozdulatot, amellyel félreérthetetlenül visszautasított minden sajnálkozást.

- Nagyon értelmes kölykeim vannak – mondta egy árnyalattal hangosabban, mint ahogy beszélni szokott. – András most csupa kéz és láb. Hozzá kell nőnie a végtagjaihoz. A fogát is szabályozni kéne – tette hozzá olyan hangon, mintha ez lenne a legfőbb gondja. – Öcsi kis hízelgő. Mindenkivel meg tudja szeretetni magát. Majd bemegyünk hozzá. Rögtön elszavalja a „Torkos cicá”-t, elénekli a „Kis Bencé”-t, nyuszit rajzol neked hátulról, mert úgy könnyebb. A dolgokat a könnyebb végéről fogja meg. – Hirtelen elhallgatott, valami mosolyféle jelent meg a szája körül. – Nem azért jöttél, hogy a fiaimmal ismerkedj. Hanem azért... tartsd a csészét. És halljuk.

Sárika elvörösödött. Hol kezdje el? Otthon még minden együtt volt benne. Annyira együtt, hogy úgy érezte, el kell mondani valakinek, s az a valaki éppen Livia, aki okos, higgadt, megértő. De most épp a higgadtsága fékezte, a határozottsága, amellyel mindent megold, elintéz. Hátha az ő dolgát is megoldja? De mikor nem is rossz így élni, cseppet sem rossz, bele a világba, semmivel sem törődve, semmit sem bánva, szabadon, vidáman, olyan vidáman, hogy néha szívdobogást kap tőle, és két lábbal ugrál Bónis bátyjának kölcsöndíványán, a finom rugók összenyomódnak alatta, visszapattannak, a magasba dobják!

Szájához emelte a kávécsészét.

- Ez aztán a kávé!

Nem mond el semmit, hiába néz rá bátorítóan Livia. Nem vall be semmit, nem akarja, hogy rendbe hozzák az életét! Pont ez kell neki, ez a zűrzavar, ez az összeviszszaság! Azért is Feri pizsamájában alszik, és azért se gondol rá! A megrándult bokáját Massin sáljába csavarta, de őrá se gondolt. Tegnap felült egy körhintára... Egy ágaskodó ló kócszagú, poros sörényére borult, és sikongott, visított, rázta a fűrtökben lógó csengőket, egyik cipője leröpült a lábáról, magányosan táncolt a deszkán, ő meg nevetett a mulatós, özvegy cipőn, az oldala nyilallt már, annyira nevetett...

És éjszaka mindenfélék jutnak az eszébe, olyanok, mint egy verssor, fényesen húznak át a fején, azt hiszi, álmodik, pedig látja az almacsutkát a tányérján, az állólámpa

sárga ernyőjét, egy akvarellkép lágy foltjait, mindent lát, és mégsem tudja megfogni, ami már az övé volt. Kergeti, hiszen hozzá tartozik, el kell érnie, a szíve egyszerre könnyű is meg nehéz is tőle, és ez is jó...

- Mostanában olyan jókedvű vagyok - szólal meg. Milyen bután hangzik, gondolja. Bután, sután.

- Mindig is jókedvű voltál - mondja Lívia, elnéző, csaknem vidám kézmozdulattal.

- Igen, de most mindennek örülök! S mindennek másképp örülök.

Lívia két kockacukrot márt a kávéjába, egy kanálkára teszi.

- Bevisszük a gyerekeknek.

Öcsi a szőnyegen hasal, mellette becsukott építőkocka-doboz. Képeskönyvekből épít házat, vadgesztenyével rakja körül őket.

- Neked építem! - ugrik térdre, s egy fenyőtobozt szúr a szétnyílt könyv lapjai közé. - Neked meg nagyanyának. Balkont is akarsz?

Sárika Andrást keresi, aki a sarokba húzódva rakosgatja a gombjait, olyan elmerülten, hogy csak akkor pillant fel, amikor már előtte állnak. Bekapja a kockacukrot, a szája szélét nyalogatja.

- Anyu... holnap elvisszük! Tudod már!

- Megmondtam...

András nyelve sebesen mozog. Szemöldöke közé két apró ránc gyűrődik.

- S hol fogjuk majd a meccset hallgatni? - kérdi gondba borultan, s nadrágszárán fényesre dörzsöl egy gombot.

- Sehol. Nincs rádió. Nem lesz.

András hallgat. Csak a nyaka mozog, mintha a torkában bizseregne valami.

- Neked kell határoznod - mondja Lívia. - Vagy lemondasz a rádióról, vagy el kell viselned, hogy a nagymama...

- Te határozz! - vág közbe András hevesen. - Te vagy az anya. - És rábeszélő, reménykedő hangon: - Én inkább szót fogadok.

- Neked kell eldöntened, fiam. Nem lehet ezt is, azt is akarni. Ha az ember igazán akar valamit, le kell tudni mondani.

Sárikában sokáig visszhangzott: ha az ember igazán akar valamit...

De hát mit akar ő igazán? Mit kell adni, és mit kell elvenni magából, hogy ne úgy gondoljon Ferire: nem akarok rágondolni, hogy ne kísértsék azok a furcsa verssorok, melyekből Feri ki van rekesztve, melyek épp azért születhettek meg, mert szabadnak érezte magát!

Reggel kezébe akadt Feri kitérdelt nadrágja. Kivasalta, minden eshetőségre számítva. S míg rásimította a vizes törölt, a vasaló szisszenő hangja eloltotta csökönnyös, forró nyugtalanságát, amelyhez már úgy ragaszkodott, mintha a szabadság tartozéka lenne, mintha belekapcsolódna a boldogság áramkörébe.

Csakugyan boldog volt? A boldogságot felosztotta. Volt reggeli boldogság, déli öröm és esti elragadtatás. Amit közben érzett, arról nem tudta pontosan, micsoda... Néha két kézzel kapaszkodott a leggyengébb örömbébe, amely törékenyen megreccsent alatta... S az elragadtatást követő órákban kimerültség fogta el, mintha fájdalomig feszítette volna az izmait. S Ferit kívánta maga mellé, ellenkezve és önmaga előtt is letagadva, felsorakoztatva rossz tulajdonságait, megtoldva és túlozva őket, hogy legyen ereje a további örömhöz.

- Livia... képzeld... verset írtam... nem éppen verset, versfélét - mondta olyan lelkesedéssel, amely sehogy sem állt arányban azzal, amit mondott.

Livia meg sem lepődött. Úgy látszik, Livia semmin se lepődik meg, gondolta engedékenyen.

- Elhoztad a verseket?

- Nincsenek versek... csak néhány sor... Néhány sornál tovább nem jutottam, de úgy örülök neki! Szégyellem, és örülök neki.

- Mért szégyelled? Mi van azon szégyellnivaló? Lássuk...

- Nincs is leírva.

Livia fonott kis kosárcát vett elő, tele lyukas zoknival. Stoppolófára húzott egy zoknit, amelyen akkora lyuk volt, hogy a stoppolófa kibújt belőle.

- Hát akkor... - félrehajtott fejjel néz Sáríkára, gyűszűs ujját kissé felfelé tartva.

Sárিকা elkezdte. Idegen, magas a hangja, vékony és reszketeg. Hirtelen elakad, mintha a „szárnyas szerelem” nekiütődne a stoppolófának.

- Tovább! - mondja Livia.

Még két sort elhadart.

Éjszaka minden másképp hangzik, gondolja. A sötétség fényt ad a szavaknak, a felhevült test súg, a párna is súg, a takaró is. De mért kell erről beszélni? Jólesik beszélni róla...

- Azt hiszem, ez nem is vers. - Valami ellenkezést vár, de Livia szótlánul ül, ölében a lyukas zoknikkal.

Sárিকা maga sem tudja, hogy miért, szeretné kimondani Massin nevét. Belepotytyantam a beszélgetésbe, csak úgy mellékesen, Livia folytatná, ő is kimondaná a nevét.

- Rossz vers - jelenti ki habozva. - De én szeretem.

Massin... Massin... Szisszen a név, mint a vizet beszívó homok. Most megint hallja.

- Mondd, Sáríkám... nem vagy te állapotos?

- Nem, dehogy... - rezzen fel Sárিকা.

- Olyankor ilyen érzelmesek az asszonyok. Érzelmesek, érzékenyek. Kár, hogy nem vagy állapotos. Biztosra vettem.

- Mi köze ennek a vershez? - kérdi Sárিকা csaknem nyersen.

- Ez nem vers, te is tudod.

- Versféle...

- Azért szereted, mert olyan érzéshez kapcsolódik, ami számodra felfedezés. Boldog felfedezés.

Sárিকা szíve vadul meglódul.

- Próbálsz megközelíteni azt az érzést - folytatja Livia, és selyempapírral kibéleli a gyűszűjét, hogy le ne essék az ujjáról. - Mondom... biztosra vettem, hogy kisbabát vársz. „Szárnys szerelem, segíts, repíts a csillagokba...” - Tűnődve mosolyog. - Az anyaság...

- Nem! - vág közbe türelmetlenül Sárিকা, és a nyaka is elvörösödik, egészen a pulóver kivágásáig. - Nem kell ahhoz teherbe esni, hogy ilyesmit érezzen az ember.

- Valami csak történt veled? Múlt héten... vagy régebben, már nem is emlékszem pontosan... mikor olyan bekapós szájat festettél magadnak... letört voltál, hiába is tagadtad. Nyúzott, ingerült, goromba. Most meg ugrálsz az örömtől.

- Ugrálok! Nem férek a bőrömbe! Azért is rohantam hozzád. Azt akartam, hogy te is örülj.

- Örülök, persze hogy örülök. - Lívia gyűszűjével megütögeti a friss stoppolást, körülnyomogatja.

- Lívia, te most azt hiszed... mit hiszel rólam?

- Nem töröm rajtad a fejem. Kinőttem már abból, hogy kitalálósdit játszom.

- Képzeld... Rám jött a boldogság, mint a hideglelés!

- A hideglelésnek is oka van.

Sárrika felnevet. Úgy hangzik a nevetése, mintha a torkát öblögetné. Gl... gl... gl... Egészen fentről jön, a garatból. Glo... gl... gl...

Lívia szeme a szemhéjak aranybarna árnyékából tűz rá, biztos keresztüllát rajta. Minek jött ide? Már régen elnyargalt volna, de valami visszatartja, odaszögezi Öcsi nádfonatú kis karosszékébe, amelybe tréfából beült.

- Massin azt mondta... - Mit mondott Massin? Mit fogjon rá? Honnan húzta most elő?

- Massin... - ismétli, és az *m* betű a száját érinti, bezárt ajka közé surran, az *sz* a foga mögé bújik, egy másodperc villanásig rátapad, s mindez Lívia előtt... Mintha csak azt mondaná: jó estét.

- Nem sikerült eljutnom a koncertre. A Béketanácsnak dolgoztam. Egy angol békepapom volt, két hindum. Egy pedagógusnő meg egy ötgyerekes családanya, türkiz-zöld leplekben, s közben idehaza Öcsi úgy köhögött, hogy attól félttem, számárhurutja lesz.

Mért nem Massinról beszél? Sárrika a varrókosárba nyúl, az ollót csattogtatja, letekeri a stoppolópamutot.

- Ne gubancold össze a pamutomat. Hallom, csodálatos volt a koncert!

- Nem értek a zenéhez - mondja Sárrika, s állával a nyakához szorítja a gyöngysort, amit Feritől kapott. Barna kis fagyöngyök. A három középső gyöngynek nevet is adtak: Cili, Mili, Lili.

- Mindig azt hittem, botfűlű vagyok, úgy látszik, mégsem vagyok botfűlű... Akkor este meg utána is szinte berúgtam... Nem is szinte... igazán berúgtam.

- A zenétől?

Lívia a tű fokát bökdösi az összesodort pamutszállal. Nehezen talál a tübe.

- A muzsikától rúgtál be?

- Attól is. Tudom is én! Attól, hogy velem lehettem. Inkább attól, hogy nemcsak a másnapi programot beszélte meg velem... mintha nem is én lennék az, aki a világból csak Fehérvárt láttam, amikor nagyanyát kórházba vittük szekéren, színes cihák között. És később Parádót. S nemrégén Tihanyt reggeltől estig, egy öreg műfordítónóval.

- A világ jön most el hozzád.

- Igen, de ez már kevés. Sok is meg kevés is. Nem tudom pontosan megmagyarázni. Massin azt kérdezte: mikor jön Párizsba? S én azt gondoltam, miért ne mehetnék? Csakugyan, miért ne mehetnék? Massin már akkor elfelejtette, mit kérdezett, amikor kérdezte - teszi hozzá vidáman, szájába kapva a gyöngyöket.

- Bolond egy ember! Bolond, hűvös, szeszélyes, önző! Biztos, hogy önző!

Mért vádolja önzéssel? Csakhogy nyugodtan tovább beszélhessen róla, nyugodtan, lelkiismeret-furdalás nélkül. A hangja meghazudtolja, amit mond. Pont olyan a

hangja, mint amikor azokat a verssorokat próbálgatja magában. A „repíts a csillagokba” helyett most azt mondja: „Biztos, hogy önző.”, Szeretné befogni a száját, rátapasztani a tenyerét. Mért nem hallgat már?!

Lívia összerakosgatja a stoppolni valót, mocorog, fészkelődik. Vacsorát kell adni a gyerekeknek, lefektetni őket, millió dolga van. Ő meg csak ül a nyakán, s beszél, mesél, nem bírja abbahagyni.

- ...a hangverseny után körülfogták, megrohanták, úgy nézett ki, mint aki úszik a boldogságban. Izzadt, mint egy ló. Izzadt és izzott, karja, válla még mindig remegett. S egyszer csak odasúgja nekem: „Mikor lehet megszökni innen?” Rázzák a kezét, szorongatják, ölelgetik, közben azt mormolja: „Jaj, de unalmas... unalmas és szomorú.” S az autóban... Nem tartalak fel? Az autóban azt mondta... várj... hogy is... felírtam magamnak. Igen... „A szomorúság annyira hozzátartozik az életemhez, hogy néha ijedség fog el, hátha el is múlhat...”

Lívia szelíd gúnnyal jegyzi meg:

- Ettől rúgtál be.

- Ettől is meg mindentől... egy ilyen nagy művész... világhírű... ugye, világhírű? S nekem mondja el... Persze kicsit bolond és kopasz is. Fényes a feje, mint egy kerti üveggömb. - Koccanva nevet, a nyakán futkároz a nevetés, megcsörrenti a gyöngyeit.

- Lívia... úgy szeretnék szót fogadni neked! - kiált fel hirtelen. Fel akar ugrani, de Öcsi karosszéke fogva tartja, vele emelkedik. Forog, dobban, próbálja lerázni magáról a furcsa fogót, amelybe bepréselte magát, a gyerekek beszaladnak a lármára, sikongva ugrálják körül, éles, visongó nevetésük átcsap az anyjuk csitító hangján, belecsattan Sárrika hangjába, aki körbefutkároz a szobában, s egyszerre roppan mögötte a nádfonatú szék s torkában a nevetés.

A vonat mohón falta a kilométereket, ázott földeket kapott be, levelüktől megfosztott, didergő fákat, bakterházakat, melyeknek falán eső mosta jelmondatok csonka betűi feketélltek. Sárrika a bekeretezett tájképeket nézte, a rohanó, megbarnult, csapzott vidék kimenőre öltözött, fényképekbe fogott mását. Azzal a figyelemmel merült el a fényképekben, mint aki kényszeríti magát, hogy figyeljen. Végül is a virágzó lombok, a habos fák összemosódtak a szeme előtt, tekintete a fűtést szabályozó fogantyún állapodott meg.

Későn feküdt le, korán kelt fel, a tegnapi esti jelenet álmában is követte, pedig nem is aludt igazán, így hát az álom se volt igazi, csak olyan kásás, nehéz köd, amelyben minden megnőtt, elnehezült. Többször is feltápászkodott, ráütögetett a párnájára, hogy megbizonyosodjék felőle, csakugyan ébren van-e, el tudja-e hallgattatni azt a vinnyogást, melyet a tegnapi este felejtett benne. De a vinnyogás nem szűnt meg. A kispárnája alá is beszivárgott, a fejére húzott takaró alatt is hallotta, s reggel, amikor összecsomagolta Feri holmiját, a koffer belsejéből visszhangzott, úgyhogy gyorsan lecsapta a koffer tetejét.

Kalauz áll meg az ajtóban, sapkához emelt kézzel kéri a jegyeket. Elmenőben kétszer is visszatekint rá.

- Nem a Huszár Márton lánya?

- Szlávik bácsi!

- Nézzék csak... rád se ismertem mindjárt. A Sárika... Ez már igen! - Rázogatja a fejét, a lyukasztóját csattogtatja. - Majdhogy elmentem melletted... Édesanyáddal beszéltem... tán egy hete sincsen... Nem is említette, hogy hazalátogatsz.

- Meglepetés!

- Lesz nagy öröm! Éppen disznóölésre készültök. Mondta édesanyád... mert te is szóba jöttél, hogy jól megy a sorod. Meg is látszik rajtad, az ilyesmi meglátszik. Jól megvagy a férjedd.

- Jól, hál' istennek. - Sárika mosolyog. S alig kopognak el Szlávik bácsi léptei a fülke előtt, előveszi a kerek kis zsebtükrét, s hosszan nézegeti magát benne. Olyan, mint máskor. A homloka sima, a szemei fényesek, a szája piros és duzzadt. Az arcát hiába is faggatná, az arca még nem vett tudomást arról, amit minden érzéke üzent: hogy elvesztette Ferit.

Szemben vele napbarnítottra púderozott, szemüveges asszony horgol, egyik csillagot a másik után horgolja. Ölében a nylonzacskó már tele van csillagokkal. S közben szóval tartja a mellette ülő, pulóveres férfit, aki szétterpesztett ujjakkal dobol a térdén, s kurtán felelget, inkább csak tisztességből. Néha feláll - nagydarab égimeszelő -, nyújtózik egyet, mellkasa kidomborodik, olyankor a szemüveges asszony leteszi a horgolását, s tenyerével halántékához nyomja a szemüveg szárát.

Sárika ugyanazzal a kényszerű figyelemmel nézi őket, mint ahogy a fülkében levő tárgyakat bámulta. Mit kezd majd odahaza? És meddig tart, amíg úgy gondol Ferire, hogy nem toporzékol a haragtól, nem gyűjti magában a mozdulatait, szavait, hogy ellene fordítsa, s oka legyen nem szeretni. És meddig tart, amíg mindez nem fáj többé?

Tegnap még azt hitte, majd csak elmúlik. Egy héttel azelőtt kétszer is felhívta telefonon. S amikor a drót túlsó végén meghallotta a hangját, fülére tapasztotta a kagylót, s addig tartotta a fülén, amíg a kagyló átlangyosodott, s a hang kiszállt belőle.

Az is megesett, hogy elfelejtette Feri telefonszámát. Állt a készülék előtt, és sehogy se jutott az eszébe. S a mutatóujja egyszer csak pörgetni kezdte a számokat, a mutatóujja emlékezett. És Sárika azt gondolta: az ujjam még rájár. És megszorította a hú ujjait...

- ...otthagytam őket - mondja a szemüveges asszony, és gyöngyházzsínű körme megvillan, ahogy a levegőszemeket áthúzza a horgolótúvel. - Két évet lenyomtam a vendéglátóiparban, éppen elég! Nem mintha a Tükernél jobb lenne. - Gyakorlottan, szinte lelkesen panaszkodik, látszik, hogy sokszor elmondta már, valahányszor csak

alkalom adódott rá. – Megkínálhatom mandulás kiflivel? – fordul a pulóveres férfihoz, és oldalról nézi zömök nyakát. – A férjem ugyanis édesszájú...

Sárika a sarokba fészkei magát, kabátját a feje alá húzza, fél arcát eltakarja vele. „Édesszájú”. Feri is édesszájú. Feri nincsen. Otthon majd kialussza Ferit, a vaskos dunnák között. Anya is, akár egy dunna. A mellére veti magát, hatalmas, rengő mellére. „Ne emészd magad, gyermekem, verd ki a fejedből.”

Minek őt vigasztalni?! Épp jókor érkezik, disznóölésre. Tálkába fogja a koca vérét, a havas föld beissza a vért, rózsaszínű latyak lesz belőle... Jaj, Feri...

Felszállók torlódnak össze a folyosón, hideget hoznak magukkal, a készülődés nyugalanságát.

S újra futni kezdenek a mezők, a távírópóznák, s a fák ágbogai közt az ég is mintha nekiiramodna.

Sárika feje oldalra billen. Haja, mint egy foszlott függönyszárnyacska borul a halántékára. A horgolt csillagok meg-megrezzennek a szemüveges asszony ölében a vonat ütemére, s látja a táncos porcelán párt ide-oda gurulni a fiók mélyén...

Meddig szundikált? S mért megy haza?

Reggel a pályaudvarról felhívta Líviát. Valakivel beszélnie kellett, valakinek el kellett mondani. Sokáig várt, amíg végre Lívia álomtól rekedten jelentkezett.

– Ki... mi... te vagy az? Hány óra?... Mi történt?

S ő eldadogta, hogy a francia színtársulat tiszteletére rendezett vacsorán egyszerre sírva fakadt, sírt, sírt, nem bírta abbahagyni.

– És? – kérdezte Lívia kis szünet után, kitisztult, éber hangján.

Semmi és. Csak állt az üvegfalak között, mintha eltévedt volna. Úgy látszik, rosszul mondtam el, gondolta. Vagy tán nem is lehet elmondani. Ami valóban megtörtént, észrevétlenül, megfoghatatlanul zajlott le, szinte a történetek mögött.

– Hazautazom.

– Nem értelek.

– Hazautazom! – ismételte olyan hangosan, hogy segélykiáltásnak is beillett volna.

– Gyere fel. Most rögtön.

– A pályaudvarról beszélek.

– Ne számázkodj. Próbáld nyugodtan elmondani. Szóval vacsora közben elsírtad magad. Mindenki látta...

– Mindjárt indul a vonatom!

– A külföldiek is látták.

– Látták... – mondta gyorsan. Lívia számára ennyi az egész, nyilallt belé, s a számfüles, elrongyolt telefonkönyvbe tépett. Kis tétovázó csend után Lívia újra megszólalt.

– Ez baj, de hát mindenben lehet segíteni. Fordulj vissza, és viselkedj okosan.

– Szólj be az Intézetbe, találj ki valamit. Haza kellett utaznom sürgősen, és nem tudom, mikor... nem bírok itt maradni... nem lehet.

– Botrány volt? – ijedt meg Lívia. – Talán csak képzelődsz. Eltúlzod a dolgot.

A kagylót visszaakasztotta, de az lecsúszott a kampóról, s a zsinóron himbálódzott, Lívia aggódó hangjával.

– Szervusz – köszönt a térdéhez ütődő hangnak, és valami csodálkozással vegyes haragot érzett, amiért Lívia meg se kérdezte, mért bögte el magát, hogy jött ez... A botrány szisszenését hallotta meg a szenvedésében, a szenvedést nem is hallotta. Se-

gíteni akart rajta, de üzemi balesetnek fogta fel, ami vele történt. Egy kőműves vigyázatlansága folytán leesik a pallóról, egy munkásnak vigyázatlansága folytán bekapja a fogaskerék a kezét, egy tolmács vigyázatlansága folytán külföldi vendégek előtt sírva fakad.

Ó, ez a nyomorult józanság, ez a részvétlen részvét, amely kész rendbe hozni a dolgokat, kimagyarázni, elsimítani, csak éppen az nem érdekli, hogyan jutott el odáig, hogy semmivel sem törődve, semmit sem bánva a virágfüzérés asztalra borult, a kristálypoharak közé, szétilálva a virágfüzért, az arcát, a mosolyokat.

Amikor a vonaton ült, elcsitult a haragja. Hiszen időt se hagyott Líviának a kérdezősködésre. S mit tudott volna elmondani neki a pályaudvar forgatagában, indulás előtt néhány perccel, egy telefonfülke ketrecében, tekintetével vaslemezekbe, üvegfalakba ütődve. Még ha szemtől szembe ül vele, s megkapaszkodhat az arcában... Akkor se. Nincs „történet”, amit szavakba lehetne fogni. A tegnapi nap csak annyiban különbözött az elmúlt napoktól, hogy már felkeléskor se gondolt Ferire. Mert a reggelek voltak a legrosszabbak. Reggel mindig felébredt benne Feri, s arra kényszerítette, hogy bizonyítson, támadjon, elhallgattassa. Tegnap azt az örökös készenlétben levő dühöt sem érezte, semmit sem érzett, még azt sem, hogy na ugye, már semmit se érzek! Jókedve volt, a nap bedűlt az ablakon, a parkettra hasalt, végigdörzsölte a bútorokat, a karosszékbe ugrott, bontogatni kezdte a vászonhuzat bimbóit.

Ő legalább így látta. Lehet, hogy csak egyszerűen sütött a nap.

Később berobogott hozzá Krantzné, nagy, lapos dobozzal a hóna alatt.

- Nincs idehaza ura-parancsolója? Kicsit érdes modorú. Nem tesz semmit. Nem vagyok mimóza. Ez a modor különben kortünet. Kaptam egy bársonyruhát, tíz nyelven beszél. Dior modell. Dior „Fekete hattyú”-nak nevezi. Nézze ezt a szabást, klaszszikus! Felsikoltottam, amikor megláttam. Ráér fizetni. Mondja azt a férjének, hogy állami áruházban vette. A férjek mindent elhisznek.

Este már a „Fekete hattyú”-ban ment a fogadásra.

Ha a mama látta volna őt tegnap este! „Megkergültél? Elment a sütnivalód?”

Igenis, megkergült, elment a sütnivalója. A „Fekete hattyú” diktálta neki. A térde körüli bársonyhullámzás új mozdulatokra kényszerítette... Mintha megnőtt volna. Máskor is viselt túsarkú cipőt...

Kilép a folyosóra. A fülkében elfogyott a levegő, megint jelentkezik az a szűkölő hang... Szlávik bácsi megy el mellette, futtában elmeséli, hogy felesben vett disznó, mióta megözvegyült, elég neki fél disznó is.

Mindjárt hazaérkezik. Végigmegy az akáccokkal szegett országúton, a szekérnyomok hártvás sarában. Addig még össze kell szednie a tegnapi éjszakát, a „történetet”, amit majd idővel az emlékezés megtold, kiegészít. De ő akkor se fogja tudni elmondani.

Látja a fényes kavargást, és megduplázva látja magát, mindenütt, ő... ő... A Bónis szemében, ahogy ránéz, és csak annyit mond: „Ejha!” De a szembogarában ott van egészen piciben és az egyik francia színésznő karján, amint a fényképezőgép lenszékébe mosolyog, és bármerre fordítja a fejét, önmagával találkozik, és szeretné megsimogatni a saját vállát, és azt mondani: „Te vagy a legjobb barátom...”

Már akkor átvillant rajta... mi ez? Van ennek neve? Ezt hívják boldogságnak? Si-kernek?

- A franciákat teljesen megfőzte - súgja neki Vikáros, a műfordító, s olajos, barna tekintete a derekához tapasztja a vékony bársonyt. - Hogy honnan vesz ennyi *charme*-ot, azt kérdik. Csakugyan, honnan?

Aznap este alig ivott. Józan volt - és mégis mámoros. Mintha színes labdát dobtak volna felé, amit szökkenve elkapott, visszadobott. Hátra sem fordult, mégis érezte, hogy róla beszélnek, a tarkóján érezte, a nyakszirtjén, a térde hajlásában.

Aztán egyszerre - épp vacsora közben - megszólalt benne az a vinnyogó hang. Senki sem hallhatta, olyan mélyről jött, tán nem is a tüdejéből. S ahogyan lassan felfelé nyomult, vékonyan és védtelenül, mind feljebb, feljebb... mintha össze lett volna kötve Ferivel. Hogy lehet ezt megmagyarázni? Hiszen ő sem érti...

Körülötte nevettek, ő is nevetett. Már egészen a nyakáig ért az a vinnyogás. Nagyokat lélegezve nevetett, hogy visszaszorítsa. De az csak jött felfelé, magával cibálva a belsejét, elérve a torkát, amelyből a nevetéssel együtt valami szűkölő hang bukkott ki...

Már csak arra emlékszik, hogy szemek fogják körül, meghökkent, zavart, kínosan hunyorgó szemek.

De lehet, hogy nem is így volt, s csak az éjszaka toldotta meg így, amikor dideregve kuporgott a sötét szobában, s nem volt annyi ereje, hogy levegye a „Fekete hatytyút”...

A vonat lassít, már feltűnedezik az állomásépület zöld kerítése, még nagyon vadzöld, tavasszal festették...

Sárika leugrik, megáll a sínek között, bevárja a szomszéd vágányra befutó vonatot, amely Pestre indul. Aztán sietve átvág a fagyott göröngyökön, s szinte futva teszi meg az utat hazáig.

Nagyanyával már a kiskapuban találkozott. Kevés beszédű asszony nagyanya, se öröm, se bánat nem látszik meg rajta. Sírni csak temetésen szokott, de akkor hosszan, jajveszékelve, megadva a tisztességet. Most csak annyit mond:

- Hát te? - s szét se szaladnak a ráncok az arcán, szempillája se rebben, csupán a tenyerével lapogatja meg Sárika hátát.

- Hazajöttem.

Nagyanya szorosabbra köti a hárászkendőt a derekán, melyet Sárika ölelése meglazított. Két rövidet tapsol, hogy elhessentse a palánkon átbúvó csirkéket, s csak azután mondja:

- Hadd nézzelek.

Az anyja épp az ellentéte a nagyanyjának. Erőtéljes csókjai úgy cuppannak az arcán, kis híján feldűtik, akkora lendület van bennük. Továbbtaszítja őt az apjához, de épp csak, hogy az megérintse, s már rántja is vissza, ujjongva, jajgatva, áradozva és lamentálva, kérdéseket záporozva rá, annyi időt sem hagyva, hogy feleljen.

- Jaj, édes gyerekem! Legalább írtál volna, hogy elibéd menjünk! Mutasd magad! Nem tudtál írni, üzenni? Volt is eszedbe! Csakhogy itt vagy! Megéreztem! Istenemre, megéreztem! Anya, mit mondtam ma reggel?

Nagyanya két ujjával a szája szélét gyűrögeti. Ki tudja azt észben tartani, hogy mi mindent mondott!

- Micsoda szép kabát! Vadonatúj! Dupla vatelinós! Mit állsz itt, mint egy kuka? Annyit emlegettünk, nem múlt el nap... apád is, én is... A képedet is kiraktam, itt

van ni, üveg alatt! Épp ma vágtam le egy tyúkot. De jól nézel ki, mintha kikerekedtél volna! Hát kell is, hisz jól megy a sorod, nem panaszkodhatsz! Délután átmegyünk keresztanyádhoz, hadd lásson ebben a szép új kabátban, cipőben... Aztán hogy jött ez, hogy így kaptad magad, se szó, se beszéd... Nagypád keresztelőre ment, Lajcsit is magával vitte. Estére tán hazavetődnek. Ha az öreg tele nem szíja magát! Lesz nagy öröm, ha itt találunk. A ruhád is új? Nem várod meg, amíg kikopsz a régeből, igaz-e? Mindent elprédálni, elpucolni... Na, én nem szólok bele, te dolgozol! Bagyó Juli írta haza, hogy úgy laktok... mióta készülődök már Pestre! Hogyan szabaduljak itthonról?! A lábom se merem kitenni! Majd karácsonykor, ha megsegít a jóisten... Juli az ír, nem úgy, mint te! Kint vártunk volna az állomáson, ne úgy érkezzél, mint akinek se apja, se anyja, senkije az égvilágon! Árvák érkeznek így - meg vigécek! Ferit hol hagytad?

Sárika már jóval előbb meg akarta mondani, abban a pillanatban, ahogy behúzta az ajtót maga mögött. Egy pillanattal úgy tűnik neki, hogy már meg is mondta. „Hazajöttem...” - ebben minden benne van.

- Feri... - csak ne érezné azt a sajtó kis szúrását.

- Feri... - kezdi újra, s abban a pillanatban a két öccse zúdul a konyhába, két csontos kamasz, minden egy számmal nagyobb rajtuk: cipő, nadrág, sapka, még az orruk is, mintha azt is úgy vásárolták volna, hogy ki ne nőjék, évekig tudják hordani. Fojtott kuncogással csókolják meg, elszoktak már tőle, csaknem idegen nekik, azt se tudják, mit mondjanak, mit is kérdezzenek tőle, hát csak vihognak, veres kezüket lóbálva.

- Sokba kerül az útiköltség? - kérdi Jani, az idősebbik, piros karimájú fülét morszolgatva.

- Ne tapossátok be nekem a konyhát! - szól rá az anyja. - Persze, hogy sokba! A vasút mindig méregdrága volt, most is az. Kaparjátok le a sarat a cipőtökről!

Sárika azt gondolja, mi lenne, ha magammal vinném a két fiút? Elképzeli, amint az utcáról benéz, ég-e a villany a szobájában. Mert az a legrosszabb, belépni a sötétségbe. A kezes bútorok egyszerre rámorognak, s amíg a villanykapcsolót keresi, kékre-zöldre üti magát, pedig tudja a villanykapcsoló helyét. A fiúk felfordítanak a házat! Szétszednék, összeszerelnék a berendezést! De legalább égne a villany a szobájában...

- Magammal viszlek benneteket.

- Nem vagy ésnél! Ekkora kótséget! - tiltakozik az anyja, de a hangját büszkeség feszíti. - Még mit nem vállalnál! - néz diadalmasan a férjére, aki hümmög, a fejét ingatja, sehogy se lehet kiigazodni rajta, helyesli-e, amit mond, vagy éppen ellenkezőleg.

- Mit kezdenél ott velük? Csak háborgatnának! Úgyis olyan szűkiben vagy az időnek. Két ilyen jómadár a nyakatokon! Az isten se bír velük! Jani még megjárja... ügyes kezű, megjavítja a szerszámokat... a szénaforgató villát is... mutasd csak ide! De Jóska! Na hiszen, az mindig csavarogna! - Fél karjával mellére préseli Sárika fejét, sűrűn felvarrt, rovátkás csontgombjai az arcába nyomódnak. - De jó, hogy jöttél! Még most se hiszem. Pihenj már le egy kicsit, mindjárt kész az ebéd. Jól összerázott a vonat. Mit mondtál az imént? Feri utánad jön?

- Nem jön utánam.

- Aztán hogy eresztett el? Nem sokat kérdezted, igaz-e? - mondja elégedetten. - Akárcsak én. Fejembe veszek valamit, ha törik, ha szakad, meg kell lenni! Addig nem nyugszom! - Inkább csak illendőségből kérdezi: - Annyi időt sem tud szakítani, hogy hét végére...

- Nem! - vág közbe Sáríka, és kibontakozik az anyja szorításából. - Feri elment.

- Mit csinált? - hajolt előre az anyja.

- Elment hazulról.

- Hová ment? Beszélj hát! Ne kelljen harapófogóval... Ti meg mit ácsorogtok itt? - kiált a fiúkra, akik falánk kíváncsisággal fogják közre Sáríkat. - Azt akarod mondani... hogy...

- Azt!

- Elment?

- Hiszen hallod! - mordul rá Sáríka apja, és lomhán megmozdul. Mintha az ízületei csikorognának. - Mással is megesett már, hogy a férje elhagyta.

- Volt neki valakije? - kérdi az anyja, roppant mellén összefonva a karját.

- Nem volt.

- Akkor meg hogy az istennyilába?! Honnan tudod, hogy nem volt?

- Tudom.

- Még véded? Van neked jó eszed, hogy egy ilyen bitang szoknyapecért, ilyen csirkefogót...

- Rá se nézett senkire.

Az anyja arcát vértolulásos pirosság önti el.

- Mégis elhagyott. Mind a tíz ujját megnyalhatta volna utánad. A lábujját is hozzá. Hol kap ilyen lányt?

- Mit keseríted? Nincs elég neki? - mondja csendesen a férje, s ettől még jobban ki veresedik, a blúza nyakához kap, gyorsan kigombolja, csak úgy pattognak a gombok.

- Most meg már én keserítem! Mert az igazat mondom! Ki segítsen rajta, ha nem az édesanyja? Ki pártolja, ha egy ilyen nyavalyás... - Még egy gombot tép fel a blúzán, aztán megfogja Sáríka vállát, maga felé fordítja. - Kártyázott? - kérdi bátorítón - Elverte a fizetését?

- Nem, anya...

- Ivott? - A hangja csaknem könyörgő.

- Nem...

- Akkor meg... - Ellenségesen mered a bőröndre.

- Anya... majd egyszer... megpróbálom elmondani.

- Megpróbálsz?! Csak tudod, miért hagyott ott?!

- Ezt nem lehet csak így... nem ő az oka... azt hiszem... én is...

- Te?!

Sáríka hátratántorodik. Hatalmas pofon csattan az arcán, a bőre szinte lángot vet tőle. Az apja elkapja a felé sújtó kezét, de az egyetlen rántással kiszabadítja magát, újra lecsap rá.

- Te?!

Körbeforog a konyha, a mennyezet leereszkedik, a csupasz villanykörte mintha a homlokán himbálózna. Sáríka tekintete valami körömnnyi szivárványba kapaszkodik, amely ott fénylik a tűzhely fölött. Csak később fedezi fel, hogy a körömnnyi szivárvány a lábas lepattogzott zománca alól kibukkanó sűrű kis sáv...

A tanári kar már jóval előbb tudja, hogy Csorba kolléga különváltan él a feleségétől, mint maga Feri. Feri még nem vesz tudomást róla. Ő csak hazaköltözött az anyjához. Olyasféle érzés ez, mintha megválná magát, és mások figyelmeztetnék, hogy csepeg a vére.

Amikor bejelenti az igazgatójának a lakásváltozást, attól fél, hogy magyarázkodnia kell. De még jobban megijeszti, hogy az igazgató oly tapintatosan siklik el a bejelentés felett, mint aki sokkal többet tud annál, amit hajlandó közölni vele. Éppen ezért saját megnyugtatóására néhány magyarázó szót dadog, amitől összezavarodik, és önkéntelenül többes számot használ. „Úgy határoztunk”, „visszaköltözködünk...” Micsoda haszontalan és hazug többes szám! – gondolja – és napokig kerüli az igazgatóját.

A tanári szoba éppúgy megtárgyalja Feri esetét, mint a „ház”. De a zöld posztóval bevont asztal a pletykakedvet kollegiális érdeklődéssé csiszolja. És Berta lihegő szimatolása szorgos adatgyűjtéssé módosul Kristófnénál, aki mindenben tünetet lát, s jellegzetes szimptomaként kezeli Feri elromlott házasságát, példákkal, statisztikai számokkal leplezve bujkáló kárörömét.

Petriket, a cérnagyári minőségi ellenőrt minden időváltozást megérező, sajtó lába befolyásolja Feri megítélésében. Maurert, a földrajztanárt lakásigénylési perének fordulatai teszik kérlelhetetlenné vagy együttérzővé, aszerint, milyenek a kilátások: megkapja-e a lakást, vagy továbbra is társbérletben kell élnie...

Tilkovszky Éva matematika-fizika szakos tanárt is módfelett érdekli, „hol tartanak Csorbáék?” De amíg Gyula bácsi önzetlenül vállalta az elsimító, mindent rendbe hozó szerepet, Évának „tervei” vannak Ferivel. Ezért türelemmel, sőt cselekvő türelemmel igyekszik Feri javára fordítani a szállingózó pletykákat. Gyöngédsége olyan körültekintő és logikus, mint egy matematikai képlet...

Ferit csupán a Gyula bácsi beleegyező mosolya ébreszti rá – aki több ízben látja együtt őket –, hogy Éva voltaképpen nő, sötétszőke, súlyos konttyal látható, kék szemekkel, melyek talán álmodozásra is alkalmasak. Éva idősebb nála, s ezt azzal is hangsúlyozza, hogy valami anyás gondoskodással veszi körül, s ez azért esik jól Ferinek, mert kibújva végre a mama figyelő-aggódó, szinte szorító szeretetéből, egy tágabb és szellősebb anyai szeretetben találja magát, amely semmire sem kötelezi. Évek óta dolgoznak együtt, és sohasem tűnt fel neki, hogy Eva milyen jó barát.

Még a Sáríka-időkben járt náluk néhányszor Éva, s amikor elment, Sáríka megvakarta a fejét, s kétségbeesett grimaszt vágott. „Ez mindig ilyen művelt? Ha én lennék a férje, kilógnék a konyhába, kicsit kifújni magam...”

Sáríkanak persze nincs igaza... De vajon miért nem ment férjhez Éva? Okos, művelt, biztos csinos is. Egyszer már megnézi magának.

De mindig elfelejti megnézni...

Aztán találkozik Julival, aki az utca túlsó feléről fut át, amint megpillantja. Kicsattanó, piros arca csupa elfogódottság.

– Maguk szétmentek? – kérdi ijedten, izgatottan.

– Hazulról írták. Majd hanyatt estem, amikor elolvastam!

– Bagyó Juli, Sáríka földije – mutatja be Évának – és barátnője – egészíti ki a mondatot. Nem, semmit sem érez abból a zavarból, amely már csaknem fáj, valahányszor kiejtette Sáríka nevét.

- Barátnője! - legyint mérgesen Juli. - Mástól kell megtudni, hogy szétmentek! Úgy emlegette magát... egészen odáig volt! - Ellenségesen méregeti Évát, de Éva úgy tesz, mintha mindebből semmit se venne észre, s lelkesen szorítja meg Juli kezét. Szép, hosszú ujjai vannak - állapítja meg Feri, és Sárika kurta, széles keze jelenik meg előtte, a virsliujjakkal...

- Szétmentünk - mondja fakón, pedig dacosan akarja mondani.

Juli még pirosabb lesz.

- Majd összekerülnek megint.

- Reméljük - szólal meg Éva, okos, kék szemét Julira tapasztva, mintha cinkostársat keresne benne.

- Mégse való, hogy azt se mondta: „Te, Juli...” Egy hangot se... Inkább nagyon is jókedvű volt! Annyit kacagtunk... És hívott, hogy hurcolkodjak a mamához...

- Az édesanyámhoz?

- Ahhoz hát! Ő üzent értem. Nekem meg éppen kapóra jött...

- A mamához hívta lakni?! - hüledezik Feri.

- Hiszen mondom! Nem is tud róla?

Éva megfogja Juli karját.

- A tanáreberek szórakozottak. És néha olyasmit felejtenek el...

Nem szól a mamának, határozza el Feri. Nem kérdez tőle semmit. Még csak az hiányzik, hogy a fejére olvassa: te, ez még hazudott is!

Hogy jutott eszébe Sárikának... Tele volt váratlan, szeszélyes, megbízhatatlan ötletekkel. Az elutazása is... Hová utazott?

- Akkor még elég hitványan laktunk - csobog Juli. - Azóta kitették az emeletes ágyakat. Van szekrényünk, asztalunk, még mosdónk is folyóvízzel. Porcelán mosdó...

Vajon Juli mit tud Sárikáról? Mit írtak neki hazulról, azon kívül, hogy „szétmentek”?

Szóval szétmentek. Hát igen... Sárika meg se próbált beszélni vele.

- Gondoltam, felszaladok, megköszönni a mamának... én már csak így hívom.

- Majd én megmondom neki.

- Arról sem szólt Sárika... mindegy már, nem bolygatom... már mégis egyeztünk... Ki hitte volna, hogy maguk ketten... úgy voltak együtt, úgy összetartoztak... Rögtön írtam neki, jól lehordtam.

Feri csak annyit hall, hogy írt neki. Tudja, hogy hol van. Ő nem kíváncsi rá. Ha első nap érte jött volna... első reggel... Reggel már késő. Akkor hajnalban, ahogy elfutott hazulról... Akkor se! Semmi közük egymáshoz!

Éva rendes nő. Még védi Sárikát. Tisztában van vele, hogy hazudott, mégis védi. Az alakja is jó. Ebben az irhabundában nem látszik ugyan... Pulóverben, szoknyában derül ki, hogy még az alakja is megbízható.

- Látogasson meg minket - fordul hirtelen Julihoz, aki négyrét hajtogatott zsebkendőjével törölgeti, nyomogatja az orrát.

- Ne várjam meg előbb a választ?

- Ma este jöjjön - hangzik határozottan. - Szereti a lángost?

- Gondoltam, ha megjön a levél...

- Mit iszik a lángoshoz? Teát vagy bort?

- „Százmillió forinttal túlteljesíti idei tervét a Csepel Autógyár” – olvassa fel a mama az öreg Tallérnének, s közben elkalandoznak a gondolatai, s fel sem pillantva az újságból, hangosan fejezi be a megkezdett gondolatsort: – Komoly lány... jóraválóló... rendes...

Az öreg Tallémé kendőkbe bugyolálva gubbaszt a karosszékekben, az arca is be van kötve, csupán hegyes madárorra látszik ki. Nyög egyet-kettőt, mert a nyögés feljogosítja, hogy olyasmit mondjon, amit egy szegény betegőtől nem vesznek rossz néven.

- Azt mondják, jóval idősebb Ferinél. Én sose láttam. Én már csak itt száradok el a konyha sarkában. Hány évvel idősebb?

- Egyidősök. „Fejlesztik a különleges tehergépkocsik gyártását” – olvassa tovább a mama.

- Megint zsibbad a kezem. Mindig így kezdődik, hogy zsibbad, kiáll belőle az erő. Aztán hogy van az, hogy még nem ment férjhez?

- Válogat. Megteheti. – A mama türelmetlenül lapoz. – Hazulról is jól van eleresztve. Az apja műegyetemi tanár. Az anyja gyógyszerész. Nem akármilyen emberek. Na, megvan! „Kamaraerdőn épül ki az öregek városa.”

- Közelebb is találhattak volna helyet – dohog az öregasszony. – Onnan mászkálni be a városba! Mert a végén mégiscsak oda kerülök. Azt hiszem, Ica asztmás... Annyit köhög, mindig attól félek, most fül meg! – Nagyot szipákol, madárcsőrhez hasonló orra kipirosodik a könnyektől. – Ha meg talál halni, ki ápol engem? Ki főz rám?

Tallérné negyven éve beteg, mindenkit túlél a családban, s egyre azon sopánkodik, mi lesz vele, ha özvegyasszony menyé, akinek semmi baja az égvilágon, elpusztul.

- Na, én megyek – emelkedik fel a mama, és összehajtogatja az újságot. – Éva koncertjegyet szerzett... nekem is, hogy menjek velük, ne csak rádióan hallgassam Ojsztrahot. Még csak egyszer találkoztam azzal a lánnyal, egyetlenegyszer... Átvasalom a ruhámat.

- Ma nincs divatrovat?

- Vasárnap szokott lenni...

- Mindig elfelejtem, minden kipereg a fejemből. Öreg vagyok már. Öreg, beteg kóró.... Mikor épül fel Kamaraerdőn az a város? – Sziszegve tapogatja a derekát. – Itt fáj, ott fáj, akárhová nyúlok, fáj... Feri már válik?

Feri már válik... motoszkált a mamában a kérdés, s a hangversenyen, Ojsztrah játéka közben, a hangok sűrűjéből is feltört, hiába próbált szabadulni tőle. Figyelek, odafigyelek – hajtogatta magában, és bántotta, hogy épp most rágódik a Feri dolgán, épp most törnek rá a gondok, amikor minden oka megvan, hogy boldog legyen. Itt ül a fia mellett, talpig parádében, a kezét Berta ibolya-tejkrémével kente be (nem állja a szagát), a cipője olyan új, hogy még nyomja a bütykét, töri a sarkát...

Mégis más az, bent ülni a teremben, mint a konyhából hallgatni a koncertet, ahol minden elvonja a figyelmét. Itt csupán a zenére gondol. Csak hagyni, hogy vigye a zene... Igaza van az öreg Tallérnének. Ideje, hogy Feri rendet csináljon! Nem jó halogatni az ilyesmit. Tessék elválni! Szabaduljon meg már ettől a nyűgtól! Most nyugodtnak látszik Feri. Egészen belefelejtkezik a muzsikába. Tilkovszky Éva meg ép-penséggel odáig van. Hogy szólítsa? Tanárnő? Elvtársnő? Ahogy így elnézi, derék, megállapodott lány. Legalább öt évvel idősebb Ferinél. Jobb is, mint egy olyan futri taknyos, aki azt hiszi, övé a világ! Ez olyan szolid... Szép, szolid, finom, azzal a selymes kontyával... Már vége a számnak? Szent isten!

Összecsapja tenyerét, s ahogy Feri felé fordítja kipirult, fénylő arcát, előredülve tapsol, s megfogadja, hogy a következő számnál egy hangot se hagy elfutni...

Nézd csak, hogy örül, csillan fel Feri szeme. Örül az öregasszony! Ki hitte volna, hogy ennyire tudja élvezni a zenét! Évának jutott eszébe magukkal hozni. Éva mindenre gondol. És milyen más most, mint az iskolában! Kicsit szögletes mozdulatait mintha a zene lecsiszolná, vonásait valami révült mosoly lágyítja meg.

Feri hozzáhajol.

- Igen - rezzen meg Éva, s hosszú ujjai, melyek összefonódva heverték az ölében, lassan szétnyílnak.

- Látod, még tapsolni is elfelejtettem, úgy elbűvölt...

A szünetben a helyén marad.

- Nem akaródzik felébredni... Hogy játszott! - Lehunyja a pilláit, halkán és vontatottan beszél, mintha álmában szólalna meg. - Olyan átszellemült a hegedű hangja... szinte anyagtalannak tűnik. - Kezét végighúzza sisakként feszülő, fényes haján, kinyitja a szemét, amely hűvöskék és határozott. - Anyagtalan és mégis olyan megfogható, hogy azt hinné az ember, térfogata, három dimenziója van, ha nem tudná, hogy ez a csalóka természetű tünemény csupán a levegő változó gyorsaságú periodikus rezgése... A néninek hogy tetszett? Hozhatok valami édességet?

Alighogy felcsendült Bartók hegedűkoncertje, Feri oldalra fordítja a fejét. Egész valójával a zenét követi, s a fejét teljesen érthetetlenül fordítva jobbra fordul. Érzi, hogy fejtartása megbontja a sor egységét, az előrenyúló nyakak vonala megtörik, mégse tudja visszahúzni a fejét. Sáríka!

Előbb csak egy elmosódott foltot lát. Mintha egy gyerekkéz pötyyentette volna oda. Aztán a folt kezd körvonalakat kapni, s kirajzolódnak a szemek, az orr, a száj. Sáríka! Ott ül az erkélypárkányra könyökölve, tenyérrel felnyomva az arca húsát, csúnya kis manópofát gyúrva belőle.

Ha az osztályban ülne így valamelyik gyerek, rászólna: „Nem tudsz tisztességesen ülni?!”

A hegedűhang súlytalanul lebeg. Ennél a tételnél mindig könnyek gyűlnek a torkába. Hogy van az... a gyönyörűség olyan közel jár a fájdalomhoz?!

Sáríka cukorkát szopogat, az ajka mozog, nyalogatja a szája szélét. Nem is figyel... És ki az a szemüveges fiatalember mellette? Úgy látszik, összetartoznak. Biztos, hogy összetartoznak. Hol látta ezt az alakot?

Micsoda viharzás! S mekkora lendület, férfias erő! Elmerül benne, nem hagyja, hogy... Éva zenéhez is ért. Finom jelenség azzal a súlyos, szőke hajával... s ebben a fekete taftruhában... Megvan! Az asztalszomszédja volt a Margitszigeten! „A tolmácsokat kell megkörménykezni. Kézcsók orrból, szájból egyszerre lehelve, hogy jó forró legyen.”

Most olyan forrókat fújhat, mint egy sárkány!

Kitekert nyakkal bámul felfelé. S mintha valami láthatatlan zsineg kötné össze az anyjával, a mama is megmozdul, apró zökkenőkkel arrafelé fordítja a fejét, mutatójára hurkolva horgolt táskáját, matat a homályba vesző fejek sűrűjében.

Éva inkább a homlokával, mint a szemével nézi Ferit. A szeme Ojsztrahra tapad, de a homlokán összefutó két kis ránc borús csodálkozással figyel. Aztán olyan biztossággal, mintha már jóval előbb felfedezte volna - előbb, mint Feri -, Sáríkára emeli a szemét.

Sárika abban a pillanatban észreveszi őket. Hirtelen áthajol a párkányon, s máris visszarántja magát, mint aki megijed. Könyökével egy ezüstpapírt sodor le, belezizzenve a terem csöndjébe. Két ujját a szájába kapva mered lefelé. A szemüveges fiatalember közelebb hajol hozzá, a vállát súrolja, ság neki valamit, támadó orra egészen a hajához ér. Sárika nem húzódik el...

Feri mély lélegzetet vesz. A hegedű eszeveszett, féktelen fájdalma mintha a melléből csapna ki, torkáig kergetve a szívét, egyszerre hallja kint és bent a csukló hangokat, egymásba nyilallnak, összekapaszkodnak, keresztülömlenek egymáson, a nyakát ostromolják. Ajka keskenyre préselődik, olyan, mint egy forradás.

Éva a kezéért nyúl, nyugtató mozdulattal vonva ölébe nyirkos tenyerét. Ő meg hagyja. Mit tegyen, így ülnek, amíg vége a számnak. Akkor lassan kicsúszik Éva ujjai alól, és tekintete Sárrikát keresi, aki már nincs sehol. Két üres szék áll egymás mellett, s a párkányon az ottfelejtett cukros zacskó.

Feri mosolyogni próbál. A mosoly viszket rajta, mint háromnapos szakáll a bőrön. Szeretne valami vaskosat mondani, olyat, ami utoljára kamaszkorában szaladt ki belőle.

- Köszönöm ezt a szép estét - szólal meg a mama. Nem látta jól, hogy mi történt odafenn az erkélyen, olyan messzire nem lát. De Feri arcáról leolvashatta, hogy úgy megharagította az a boglyas kis dög, békülésről többé szó sem lehet, ez neki elég!

S mit művelt a hegedűjével Ojsztrah! Egy csoda, valóságos csoda! Lesz mit mesélni a dalárdában. Csak el ne veszítse a műsort. Holnap viheti az öreg Tallérnének a jó hírt: Feri válik. Többet nem mondhatok, ne is kérdezzen.

- Tetszett a néninek? - Éva az utcán a mamába karol, s türelmesen elmagyarázza, hogy mi tetszett a mamának, s miért tetszett... A mamának csak bölintania kell, tudomásul venni, hogy mindezt ő érezte így, ő figyelte meg. Eleinte közbe akart szólni, aztán mégse tette. Hízelt neki, hogy ilyen okosnak tartja őt Éva, s olyanokat ad a szájába, amit ő sohase tudott volna így kifejezni, de még kigondolni se!

Feri összeszorított szájjal baktat mellettük. Ha most egyedül lenne... talán jó is, hogy nincs egyedül. Hová tűnt az a kis rongy a szemüveggel? Táncolni mentek?

- Engem nem kell hazakísérni - tiltakozik a mama. - Egyedül is hazatalálok. Hányszor mentem éjszakai műszakról egyedül haza, bár annyi forintom lenne! Nem szoktam én meg a kíséretést...

Feri a parádi csokolózásra gondol. Sárika arckifejezése szenvedő volt, szinte kétségbeesett.

Éva megérinti a kabátujját.

- Nem jó módszer hallgatni valamiről, ami kikívánkozik. Mihelyt beszélünk róla, oldódik a görcs.

- Nincs semmiféle görcs.

- Feri... nem szabad rosszat gondolnod róla.

Feri cigarettára gyújt, sokáig babrál az öngyújtóval.

- Vannak lelkiállapotok - folytatja Éva -, amikor az ember hajlamos rá, hogy mindent eltorzítva lásson.

- Megiszunk egy feketét? Ne foglalkozzunk vele.

- Semmi okod rá, hogy azt hidd, valami dolga van azzal a fiatalemberrel. Nyilván a kollégája. Vagy a „haverja”, ahogy ma mondani szokás.

Még védi! Védi azt a kis nyomorultat!

- Minket is gyakran látni együtt... ma este is, meghitt hármásban - mosolyodik el Éva. - Erkélymagasságból úgy tűnhetik, hogy ez szerelem. Pedig hát csak barátság, harmonikus, tiszta barátság. - Éva valami feleletet vár, egy mozdulatot, egy szemvilanást. - Nem tetszik neked a harmonikus barátság elnevezés? Mondj jobbat.

Másképp képzelte el a mai estét. Épp ettől a meghitt hármastól remélte a meghitt kettést. (Ő aztán igazán ért az anyák nyelvén!) Hazakísérik Feri anyját, Feri végre felmegy hozzá, a muzsika még bennük kering... Az anyai szeretet meg a muzsika olyan tényezők... Hát igen... Hozzá még egy jó erős fekete. Nagylelkűnek lenni is izgalmas kísérlet...

- Bennem bízatsz. Röntgenszemem van. Egy kis emberismeretért se megyek a szomszédba. Jegyezd meg, amit mondok: ők csak együtt majszolják a cukorkát. Nincs mondanivalójuk egymás számára.

- Mondanivaló! - horkan fel Feri.

- Ne becsüld le Sárikát - mondja Éva szelíden. - Lehet, hogy nem vagytok egymáshoz illők... Valószínű. De ígérd meg nekem... kezét rá - férfiasan a tenyerébe csap, s egy pillanatig ott hagyja a kezét -, hogy megpróbálsz indulat nélkül... lehet, hogy a zene korbácsolta fel... Indulat nélkül, higgadtan nézni, hogy mi történt ma este. Semmi, az eltűnésük sem jelent semmit. Nem szeretik Bartókot.

Mennyivel különb, mint Sárika, gondolja Feri. Okos, művelt... olyan művelt, hogy a konyhába kell menekülni előle, a fászládjára... És olyan jóságos, hogy meg tudná fojtani!

- Azzal a lófogúval volt? - kérdezte Sárika elmenőben.

- Lófogú? - vihog Juli. - Nem néztem a szájába. Évának hívják.

- Az, az! Én Lófehérekének hívtam.

Juli csomagol, hazakészülődik. Annyira tele a kofferja, hogy sehogyan se sikerül becsukni, hát ráül. Akkorát rázkódik a nevetéstől, hogy a koffer teteje nyikkanva lenyomódik.

Már egy órája búcsúzkodnak, egy percre be nem áll a szájuk, mindegyik a magáét hajtogatja, csak néha felelnek egymásnak, mégse tudnak elválni.

- Olyan lakodalmat csinálunk... mondja is Elemér: minek? Inkább kérjem el a pénzt kombinált szobára. Van neki spórolt pénze, vegyen abból! Én is félreraktam... Legyen olyan az a lakodalom, amilyennek lennie kell!

Sárika kinyitja az ajtót.

- Szombaton Lófehérekével volt hangversenyen... Mamát is magukkal vitték. Kivágtak a család! - Nagyot ránt a kilincsen. - Egy szót se beszélt rólam? Vacsoránál se?

- Megmondtam...

- Nem is szidott?

- Ha mégis el tudnál szabadulni... Ne tedd ezt már velem, hogy az esküvőmre nem jössz el. Bokorné csinálja a menyasszonyi ruhát, nyolc méter selyemből, mert csak dúsan szép, csak úgy mutat.

- Úgy ültek ott a koncertteremben... egészen bezsongva... Csak röhögtem! Á, nem megyek én haza! Nem is tudnék! De ha tudnék, akkor se - közölte Sárika a lépcsőház falával, hátat fordítva Julinak. - Ott se jó már... - Megperdül a sarkán. - Neked adom a porcelán táncospárt. Kiviszem a vonathoz.

Hazasietett, benyálazta a zsebkendője csücskét, ledörzsölte a porcelán fiú arcát. Elválnunk, kedvesem. Neki adlak. Alászolgája, parádi emlék, parádi erdő, parádi hogyishívják. Alászolgája. Hallod? – Bepólyálta egy törlőbe, úgy tartotta a karján, mint lányanya a csecsemőjét, akit örökbe akar adni. Aztán visszatette a fiókba. Inkább likőrkészletet veszek neki, határozta el, és fejébe nyomta sapkáját.

Az Astoria halljában már várt rá Pradier.* Feri beszélt neki először róla. „Világhírű hegedűművész. Jegyezd meg a nevét.” S lemezbérlés ürügyén be-bejártak a zene-mű-kereskedésekbe, s lejátszották maguknak a Pradier-lemezeket... S egy este Feri titokzatos képpel egy lemezt tett az asztalra. „Beethoven hegedűversenye... Pradier már megvan. Most már csak egy lemezzátszó kellene hozzá.”

Lemezzátszót azóta se tudtak venni, de a lemezt az ingei között őrizte Feri... Amikor elküldte a ruháit, a lemezt egy frottirtörülközőbe göngyöltte. Sokáig nézegette a lemez fényes borítékján Pradier képét: dudoros homlokát, a szemöldökcsont feletti horpadást, merész sasorrát, a kissé tág cimpákkal, előreugró, kerek állát.

A dudoros homlok, a merész sasorr most eléje siet.

– Nem késett el – kiáltja messziről, s máris bent van a forgóajtóban.

Sárika már két nap óta kísérgeti, de sohasem tud elég korán ott lenni, hogy Pradier meg ne előzze. Bármikor érkezik, Pradier már javában magyaráz a liftesnek, a trafikosnak, a ruhatárosnak, élénk taglejtésekkel s jó hangosan, mintha nagyothallókkal kellene megértetnie magát. Ha segíteni próbál valaki, hevesen tiltakozik. Minek segítség? Egyedül is boldogul. S tovább magyaráz kézzel-lábbal, a fejét rázogatja, hogy szürke sörénye szétzilálódik, s rojtokban csüng a homlokára.

– Ma minden programot lemondunk. Elcsípek az utcán néhány embert, elbeszélgetünk.

– A Rádióban várják a Mestert.

– Lemondjuk – jelenti ki lekötelező mosollyal.

– Tizenkettőre a Televíziónál kell lennünk.

– Lemondjuk! – Két karját szélesre kitarja. – Tizenöt év óta nem voltam Pesten! Az utcát akarom látni! A sülttökárust... a gesztenyés néniket... a rikkancsokat... a sétáló lányokat. Igaz, hogy maguknál nincsenek koldusok? Hová tették őket?

Ide-oda cikázik, Sárika alig bírja követni.

– Soha életemben nem mondtam még le szereplést. De látogatásokat? Mennyit kell dolgozni egy péksegédnek, hogy megvegye azt a sárga cipőt? – s a kirakatban levő cipőre mutat. – Apám péksegéd volt... S mindig visszalopta magától, amit cipőre tett félre. Krétával írta fel az ajtóra a különkiadásokat. „Philipnek lúdtalpbetét. Rose-nak meleg bugyi. Anyának krumplinyomó.” A sárga cipő nem került fel az ajtóra. Én vettem meg neki az első fellépésemből. Ezt nem újságírók számára mesélem, csak úgy eszembe jutott. Hát akkor mondjuk le szépen a látogatásokat. Telefonálja meg, hogy rettenetesen fáradt vagyok, elnézést kérek...

Zsebéből összesodort barettet húzott elő, a fejébe nyomta, alágyúrta a haját.

– Most tör ki rajtam a fáradtság. Egy napot se szabad pihennem. A pihenés határozottan árt nekem. Kihozza évtizedek fáradtságát. – Megnézte magát egy kirakatüvegben. – Hogy került hozzám ez a petyhüdt, mogorva, szürke pasas? – kérdezte az üvegtől. – Hogy rázzam le? Hiszen én egy hollófekete, tüzes, vakmerő fiatalember

vagyok! Visszamegyek a szállodába. Ne kísérjen el, nem szükséges. Ledőlök egy kicsit, ebédhez se kelek fel.

- Mikor jöjök el a Mesterért? - kérdezte Sárika.

- Várjon csak, várjon... Hagyjon magamra. Elnézést kérek... Tartsa tőlem távol az újságírókat. Tudom, a sajtót tájékoztatni kell, de majd... majd ráér... Koncert után esetleg. - Szeme, mely olyan sötét, hogy a szeme fehérje kéknek látszik, felvillan. - Megvan! Tudom már, mi bajom! Félek, mert nincs lámpalázam. Ilyenkor már lámpalázam szokott lenni. De most semmi szorongás, semmi izgalom... Nyugtalanító érzés.

Sárika már a kijárat felé tartott, amikor fürgén utánaeredt.

- Egy pillanat! Most jut eszembe... Ma reggel két kisfiú tört rám. Két kis csibész, vörös nyakkendővel...

- Úttörők...

- Szentelen kis úttörők! Kijátszották a portást, akinek meghagytam, senkit ne eresszenek fel.

- Rögtön szólok, hogy...

Pradier közbevágott:

- Ügyesek, meg kell hagyni. Meghívtak az iskolájukba... én természetesen megígértem.

- Lemondjuk - mondja határozottan Sárika, önkéntelenül utánozva Pradier hanghordozását. - Szabad a címet?

Pradier átkutatja a zsebeit. Egy csomó cédulát tart a markában meg egy kormos sült gesztenyét.

- Ezek között lesz... Valaki lefordította nekik, amit mondani akartak, ők meg betanulták, s szépen elszavalták, szabályosan elszavalták, hogy tisztelettel meghívunk a Virág utcai általános zeneiskolába satöbbi satöbbi.

- Virág utcai... általános?

- Rosszul mondom? Nincs ilyen?

- Van...

- Akkor hát...

- Lemondjuk!

- Ide elmennék.

- Éppen ide? - kérdi elhűlve Sárika. - De hiszen fáradt.

- Halálosan - mondja Pradier frissen.

- Feküdjön le.

- Majd az a petyhüdt, mogorva pasas lefekszik helyettem. Gyerekeket nem szabad felültetni!

- Az se baj, hogy nincsen lámpaláza? - vágja ki Sárika az utolsó érvet.

- Talán megjön. Sose aggódjon értem. - Benyitott egy eszpresszóba, felhajtott két limonádét. - Olvastam ezekről a Kodály-rendszerű zenei általános iskolákról. Figyelmeztettem is magam: ezt meghallgatod, öregem... Aztán elfeledkeztem róla. Jött az a két kis csibész... Látom, maga szívesebben találkozna a szerelmével, mint hogy oda-jöjjön velem. Elnézést kérek...

Nem akar elfogyni a folyosó. Mindig ilyen hosszú volt? Mindig ennyi szívdobogás kellett hozzá? Mintha hegyre kapaszkodna, úgy áll meg Sárika a helyes fogápolást hirdető plakátok előtt. A felnagyított fogsorok rávicsorognak, megmutatva az elha-

nyagolt fogakat pusztító kórok jegyeit. Innen már csak négyajtónyi távolság a Feri osztálya.

Közlekedési balesetek plakátja. Bekeretezett pillangó- és rovargyűjtemény. Faliújság színes ceruzával rajzolt virágfüzérrel.

Már csak egy ajtó.

Feri képes azt hinni, hogy Pradier az ő könyörgésére jött el. Hogy ezzel akarja lenni a lábáról.

Az igazgató zavart, tétova mosollyal kíséri őket. Amennyire megtisztelti Pradier látogatása, ugyanolyan mértékben háborog, hogy nem értesítették jó előre, nem adtak alkalmat rá, hogy felkészüljön, s megfelelően előkészítse a tantestületet, a növendékeket. Ki rendezte ezt így? Legalább egy telefonértesítést kapott volna, hogy valamilyen tervet állítson össze, alaposan átgondolja, megbeszélje... Ha ma reggel befut a telefon, rövid kis üdvözlőbeszédre is gondoskodik, amely egyszersmind tájékoztató a munkájukról, célkitűzéseikről... Szerencsére a folyosó ablakai tiszták. Tegnap járt itt az ablaktisztító. Nyilván a minisztérium jelölte ki az iskolájukat... Csorbáné igazán megtehetné volna, hogy ideszól. A tolmácsok jó előre megkapják a programot, s ha van benne egy mákszemnyi szolidaritás...

Lenyomja a kilincset. Zavart mosolya eltéved arca szemrehányó ráncaiban.

Aztán bent vannak a tanteremben. Feri háttal áll, az ajtónyílásra megfordul, egy dobot tart a kezében.

A dobot a padra ereszti. Sáríka szeretné felkapni a dobot, a kabátja alá dugni, maga sem tudja, hogy miért.

Hallja az igazgató hangját, a Pradier hangját, fordítani kellene. Mit mond? Igen... máris. Kezet kell fogni. Tessék! Ezen ne múljék! És szívélyesen kezét ráz vele, de a hangja nem követi a mozdulatot, a hangja beszorul valahová.

Feri úgy néz rá, mintha robogó vonatból nézegetné a tájat, ahol sokáig élt, s amely egyszerre idegennek tűnik...

- Pradier mester meghallgatna egy órát... Arra kér, ne törődjünk vele... mintha itt sem lenne... - mondja Sáríka azon a beszorult, vékony hangon.

Ferihez csak most jut el, hogy Pradier itt van. Pradier van itt!

Egy másodpercig az az érzése, hogy álmodik... Pradier a nyitott osztálykönyvre támasztja a két ujját. Hogy került ide? Puha, szürke haja a fekete tábla szivaccsal elkenet, hullámos foltjai között bukkan fel... A koncertjére már csak egészen hátra kapott jegyet. Az a hülye, zöld bojt Sáríka sapkáján... Milyen furcsa világítás... Mintha az utcán égve felejtették volna a villanyt. Pradier most a padok között járkal. Missik Gyurka megint fecseg. Itt az orra előtt fecseg, moco-rog, nem fér a bőrébe. És Pradier pont feléje tart, Missik meg ránevet, mintha ismerné. És Sáríka azt kérdi Missiktől: te voltál? És ki volt a másik? Mire Pongrácz Bandi felugrik, feszes vigyázzállásban várja be Pradier-t, a füléig szalad a szája... Micsoda zűrzavar! Persze hogy álmodik... Mostanában gyakran esik meg vele, hogy az álmába belenyilall a valóság remegő vonala, tudja, hogy álmodik, fel akar ébredni, de az álom zavaros melege ráborul.

- Folytassuk! - mondja az igazgató, arcán azzal az önfegyelmező mosollyal, mely után szódabikarbónát szokott szedni.

Feri kezébe veszi a dobot. A szíve mintha ugyanazt a taktust követné, amit az ujjával ver ki. Szeme harminc pár gyermekszem eleven falába ütközik. Eltakarják előle Pradier-t, Sáríka zöld bojtját... Harminc gyerekszáj egyszerre hasad fel, harminc pi-

ros O betű zengi: „Érik a szőlő, hajlik a vessző...” Frissen, vidáman, mit sem törődve a látogatókkal, bugyog belőlük. Koróda Józsi meglöki a szomszédját, az meg csíp egyet rajta, s belefelejtkező arccal dalolnak tovább.

Pradier keresztbe font karral áll a kislányok padsora előtt, Sütő Annus kidugja a pad alól a lábát, hiába int neki, nem veszi észre, semmit sem vesz észre a kis buta, csak dalol, reggelig dalolna, ha hagyná.

Mért éppen ezt énekeltette velük? Csak múlt héten tanulták. Meg se érett még bennük.

De hát hogy lehet ilyen váratlanul, rajtaütésszerűen... igen, rajtaütésszerűen rájuk törni! Ez az ő feje... a zöld bojtos feje. Csak egy zöld bojtos fej eszelhet ki ilyesmit. Mit akar tőle?! Végignézni, hogyan kínlódik... Most már boldog?!

Olyan sok dalt tudnak... Ez bizonytalanul ment. Ő választott rosszul. Úgy robbantak be...

Pradier mond valamit, nem lehet eligazodni az arcán.

- Arra kér, hogy feleltess - mondja Sárika -, mintha itt se lenne.

Ezt már hallotta. Mintha itt se lenne. De itt van, és Sárika vele van! Más francia tolmács nincs is egész Pesten, csak ő! Neki kellett eljönni, ezt el nem engedte! Kihízelegte, kiéjszakázta, kiautózta magának, hogy bevonulhasson ide, mosolygós napsugárként... Mintha nem tudná, hogy amúgy is milyen félszeg és suta. Egyszer már járt az osztályában, addig nyaggatta, amíg megengedte neki. A szekrény mellett lapult meg, csak egy sáv látszott ki a szoknyájából, s az a keskeny, sötétkék sáv folyton beleszólt a gondolataiba, a gyerekek is megéreztek, izgalma átragadt rájuk, a legegyszerűbb kérdésre se tudtak felelni.

Most beállít ide Pradier-val... Éppen Pradier-val, hogy agyonlapítsa, összemorzsolja őt a nagyság közelségével. Mire kíváncsi? A vergődésére? Parancsoljon!

A gyerekek már a harmadik dalnál tartanak. Úgy megy, mint máskor... Amikor a „Kelj fel, juhász”-t tanulták, Sárika a sarkon várta, háta mögé dugott kezekkel. „Melyik kezemet választod?” Egyikben hegyes zöldpaprikát szorongatott - az első zöldpaprikát! -, másikban egy csokor soproni ciklámént. Addig-addig cserélgette őket, hogy a ciklámén paprika-szagú lett, a paprika meg ciklámén-szagú...

- Milyen dallam ez?

Karok lendülnek a magasba, Missik Gyurka majd kiesik a padból, annyira nyújtózik. Azért is Sütő Annust szólítja fel, aki még mindig dúdolgat magában. Tanulja meg, figyelni kell a kérdésekre!

- Pentaton dallam.

Ha Pradier egyedül jön el... akárkivel, de éppen Csorba Ferencnével Csorba Ferenchez!

De hiszen már nem tartozik hozzá! Semmi közük egymáshoz. Már szenvedni sem tud miatta.

- Ki tud még valamit mondani erről a dallamról? - Egy kisfiúra mutat, aki lazán, bizonytalanul mozgatja az ujjait, mint aki nem képes eldönteni, jelentkezzék-e. Semmi önbizalma, gondolja Feri. Rövidlátó, pipaszárlábú, csúnyácska. Kinyúlt szvetter lóg rajta, minden lóg rajta. Meggömbült háttal áll a hadonászó karok erdejében, szája hangtalanul mozog.

- Ne zavarjátok. Tegyétek le a kezeteiket.

Csend van. Csak a cipőtalpak csusszanását hallani és Sárika támadó köhécselését.

Várunk. Szabóhoz türelem kell.

Az igazgató arcán úgy feszül önfegyelmező mosolya, mint egy bajuszkötő. Mi lesz? Szólítson fel másvalakit, akárkit! Hiszen a fél osztály jelentkezett.

Szabónak időt kell hagyni. Érezze, hogy bíznak benne. Legfeljebb elénekelteti még egyszer. Szabó rá fog jönni. S ha mégsem... Akkor majd megtanulja! Az a sötétkék sáv már nem hozza ki a sodrából. Nincs is sötétkék sáv...

- Kvintváltó dallam - nyögi Szabó, úgy gyűrögetve szvettere szélét, mintha vizet facsarna belőle.

- Nagyon jó. Ismersz még ilyen kvintváltó dallamot?

Sáríka bosszúsan rágja a szája szélét. Mit nyekeregteti pont ezt? Mindegyik fürgebb, életrevalóbb, kedvesebb, a szemük is másképpen áll! Lehetne annyi sütnivalója, hogy a legjobbakat kérdezze! Semmi becsvágó nincs benne?!

Á, oda sem figyel. De muszáj figyelni, az isten verje meg, különben hogy fordítson! És honnan veszi Feri ezt a merészséget... mintha Pradier itt se lenne.

- La, szó, mi, szó, la, mi, re, la...

Hol a tolltörlő, amit filcből csinált neki? Itt tartotta a tintatartó mellett. Ezt a tollat sem ismeri. Szürke töltőtolla volt, ez meg fekete. A szürke töltőtollával írta le először a nevét, amikor a parádi erdőből felment a szobájába, a koffertartóra kuporodott, s elkérte a tollát, csak egy percre... „Feri, Ferenc, Csorba Ferenc...” - firkálta az újság szélére.

Feri hangjegyeket ír a táblára. A kezén friss karcolás. Be kéne jódozni.

- Folytassátok ezt a dallamot, egészsítsétek ki.

Milyen nyugodt. Honnan ez a nyugalom? Ez már nem is nyugalom, hanem közöny... Nem is közöny... pimaszság! Azt hiszi, csak róla van szó? Meg kell mutatnia Pradier-nak! Neki a hasa is belefájdul az izgalomba! Remeg a hasa, mindjárt feltépi az ajtót, kiszalad!

Ahelyett hogy begyakorolt dalokat énekeltetne a gyerekekkel, kísérletezik! „Egészsítsétek ki a dallamot!” Éppen most, éppen Pradier előtt! Ha jól megcsavarhatná azt a frissen összekarcolt kezét!

Már a harmadik gyerek énekel. A harmadik? Még csak a harmadik?

Pradier feláll, a cipője nyikorog. Elégedett embernek sohasem nyikorog a cipője.

Most egy fehér kötös kislány énekel, hajában a szalag, mint egy káposztalepke, meg-megrebben a dal ütemére.

Sáríka nem mer Pradier-ra nézni. A cipője ugyan már nem nyikorog, de rezeg a nadrágszára, s ez rosszabb, mint a cipőnyikorgás...

Feri semmit sem vesz észre. Egymás után szólítja fel a gyerekeket. Megint Szabót, azt az ágrólszakadtat!

Pradier dörög, egyelőre még szöveg nélkül. De a szemöldökét gyanakvóan rántja össze, és sűrűn hunyorog, mintha füst marná a szemét.

Meddig hallgat még? És miért hallgat?

Feri tehet róla. Más az ő helyében úgy választja meg a kérdéseket... Csak rajta múlt, mit kérdezen, kiket feleltessen, ismerheti az osztályát! Élhetetlen! Jaj de élhetetlen! Ilyen alkalmat elszalasztani! Micsoda felsülés! Csak ne legyen baja belőle!

- Igen... - döröggi Pradier -, kétségkívül... - Megrázza szürke üstökét. - Nem vagyok udvarias ember, igazi gall... csak muzsikus. Hm... kissé be vannak tanítva a gyerekek... engedelmet kérek.

- Tessék?

- Kis zökkenés... kisiklás... néhány hamis hangocska... nagyon megörvendezett volt. Hiszen érti.

Sárrika érti. Hogyne értené. S ő még azt hitte a buta fejével... Először néz Ferire, mióta belépett az osztályba. Ez ugyanaz a Feri, akinek a lélegzete elaltatta és felébresztette? Akinek a karja elzsibbadt a feje alatt, aki gondolkozni tanította és halat enni, akinek a tenyere zezzugait is le tudná rajzolni, az élvonalát, boldogságvonalát. Cinke... Nekik énekelt az a cinke? Neki meg ennek a hosszúra nőtt fiatalembernek? A csíkos puplingét viseli, hátul egy darabon meg van toldva, abból csináltattott új gallért. Mindent tud róla. Ki ez, akiről mindent tud?

- Megköszöni nevemben a fáradságukat, s elrobogunk. Elég volt. Ők is megköszönik a látogatást, s fellélegeznek, mihelyt becsukódik mögöttük az ajtó - mondja Pradier. - Mikor iskolába jártam - folytatja fanyarul -, ha jött a tanfelügyelő vagy valamilyen „magas” látogató, ledaráltuk a jól begyakorolt számokat. A legbonyolultabb példákat úgy oldottuk meg, csupa parádés felelet! Úgy látszik, az egész világ egy iskola!

„Tegyünk egy próbát” - akarja mondani Sárrika, de a torka bedagad, s ezzel a bedagadt torokkal csak azt tudja mondani:

- Pradier mester köszöni... - Ám mielőtt befejezné a mondatot, Pradier megfordul, és villámgyorsan hangjegyeket ír fel a táblára, int a gyerekeknek, nézzék jól meg. Vár egy percig, széles mozdulattal letörli, amit írt. A tábla nedvesen csillog.

- Ki tudná leénekelni?

Az igazgató kerek dobozkát húz ki a zsebéből, hámozott mandulát tartogat benne gyomorégés esetére.

Az osztályban csend van. Tömör, szinte tapintható csend, aztán mozdulatok törik meg a csendet, nyújtózó karok, tétovázó tenyerek, izgő-mozgó ujjak.

Feri megfogja a pad sarkát. Ezt az arcát nem ismeri. Nyugodt, bezárt, megközelíthetetlen.

Pradier a leghátulsó sorban ülő kislányra mutat, akinek csupán fél arca látszik. A kislány húzódozva felemelkedik, fülét a vállához dörzsöli, tapogatódzva kezdi, kétszer is abbahagyja, újra nekiiramodik, majd olyan arccal, mintha elgurult labdáját találná meg a bokorban, folytatja.

Pradier előretartott álla megpuhul. Hosszú karja ide-oda kaszál, nyomában gyerekhangok csendülnek.

Vaskos kisiú énekel, kezét minduntalan nadrágjába törli, mintha meg akarná markolni a hangját.

- Hibázott! - kiáltják innen is, onnan is, és Sárrika valami puha vattaködön át hallja a torlódó hangokat, melyek egymáson átbukfencezve, egymást előzve futnak kijavítani a hibát.

Aztán egy kis francia népdal hangjegyei kerülnek a szivaccsal összekent táblára, Pradier könyökig krétás karja megsokszorozva bukkan fel, a gyerekek énekelnek, az elmaszatolt kabátujj felhőként úszik el a szeme előtt, a gyerekek énekelnek, a kréta-
poros kéz rátenyerel Feri kezére, a gyerekek énekelnek.

- Mit gondolsz, lemondjak? - kérdezte Sárrika később Líviától. - Talán még van idő megfelelő helyettesről gondoskodni. - Kis szünetet tart, hogy összeszedje magát. -

Pradier... képzeld! Találkozót kért Feritől! Megölelte! Ötkor találkoznak az Astoriában!

Igyekszik tárgyilagosan beszámolni.

- Eleinte Pradier mogorva volt, kifejezetten udvariatlan. Valami suskust gyanított. Nem is titkolta. Én meg azon izgultam...

- Izgultál? - szakította félbe Livia.

- Mindenki izgult. Az igazgató egy egész doboz mandulát rágcsált el. Feri felhábortóan nyugodt volt. Gyanúsán nyugodt... Ötkor találkoznak. Megölelte Ferit.

- Már mondtad. De azért csak mondd!

- Pradier kijelentette, hogy az a negyven perc, amit végighallgatott, arról győzte meg - nekem kellett lefordítani Ferinek -, hogy milyen kitűnő pedagógus Feri, valószínű művész! „Művész!” Nem túlzás ez? Meg is magyarázta, mért tartja annak. Én meg tolmácsoltam. Nagyon muris volt! - mondja elvékonyult hangon.

Erősen olvad, a háztetőkről egy-egy hőtömeg szakadó csusszanással megindul, az aszfaltra loccsan. A járdán hólé csordogál, felfreccsen Sárika harisnyájára.

- Még ez is - fakad ki. - Olyan nagy dolog első olvasásra kánonban énekelni? Attól borult ki! Lemondom a délutáni tolmácsolást. Egyszer szabad nekem is beteget jelenteni.

- Mondd tovább.

Mit mondjon? Minden összezsugorodik, mihelyt kimondja. Pradier-nak félrecsúszott a nyakkendője, ahogy mellére szorította Ferit, s ezzel a félrecsúszott nyakkendővel kérdezgette, faggatta. A félrecsúszott nyakkendő meg a bekrétázott kabát ujjongott!

Feri sápadt volt. Ilyen sápadtnak még nem is látta... Vele meg forgott a tanterem, kétszer is szólt hozzá Pradier... Szólt? Harsogott, hadonászott, amíg megértette, Ferivel akarja tölteni a délutánját!

- Elkérte Feri címét. Beírta a noteszába. Nem emlékszem már pontosan, mit mondott... Most mit csináljak ezzel az összefröcskölt harisnyával? Pfuj! - emeli fel haragosan a lábát. - Pradier szerint annyi muzikalitás van Feriben, annyi hivatástudat... A gyerekeknek nyelvükké vált a zene... Erre még emlékszem. De valahogyan szében mondta. Rohanhatok haza harisnyát váltani! Láttál már ilyen csámpásat? Úgy látszik, esni fog. Nézd ezeket a vizes felhőket. Mindent tudni akart róla. Hogyan él meg mindent... Nekem kellett fordítani. Nem is volt olyan muris.

Sárika látja magát, amint Pradier robbanó mozdulatai ide-oda sodorják, s egyszer csak ott áll Feri előtt, s beszorítva a bámuló gyerekszemek közé, nyitja-csukja a száját. S olyan hangon, ahogyan lábadozók tejet kérnek, fordítja neki: valószínű művész vagy.

Feri ránéz, de olyan messziről... Hogy lehet ilyen messziről nézni?

- Boldog vagy? - kérdi Livia, s ő felkapja a fejét, elhúzódik tőle. Szótlanul mennek egy darabon.

- Úgyse megyek el. Megkérem Valit...

- Én a helyedben boldog lennék. - És nyújtja a kezét. - Szervusz. Felszállok a villamosra.

- Ne... még ne. Majd a következővel. Még nem mondtam el mindent... Pradier...

- Feriről beszélj.

- Pradier azt kérdezte: van kéznél egy hegedű? S előkerült a szekrényből Feri hegedűje. Amikor még Feri otthon volt, a hegedűtokba levélkéket dugtam. A hegedűtok volt a levelesládánk. Most is azt kerestem, nem maradt-e benne levél. Adj kölcsön egy zsebkendőt. Mindig otthon felejttem. Szóval... Pradier a dobogóra állt, a fekete tábla elé, és játszani kezdett. Úgy játszott... de úgy... A lélegzetem elállt. Aztán... - Sárika elhallgat. - Szállj fel. Itt a villamosod.

- Megvárom a következőt. Mondd végig.

- Végigmondtam.

Talán majd egyszer... Talán már holnap, gondolja Sárika. Most nem tudná... nem megy. A talpa átázott. S ez a hintázó mozgás a homlokában. Azóta érzi, amióta Pradier... Butaság! Meghűlt. Egyszerűen meghűlt. Bevesz két Kalmopyrint. Ha már beteget jelent...

Pradier már a lépcsőről fordult vissza.

- Kérem, mondja meg neki... - és két kezét a levegőbe dobva harsogott, a lépcsőház visszhangzott tőle.

- Arra kér... azt üzeni... - Sárika nevetett. A nevetés felszaladt az orrába, mint a szódavíz.

- Valami közbejött? - érdeklődött Feri.

- Semmi se jött közbe...

- Akkor hát...

- Nincs semmi baj.

- Valamit csak mondott?

- Igen... hogy a szerelmedet is hozd magaddal. A szerelmedet vagy a feleségedet... aki hozzád tartozik... Meg akarja ismerni.

Feri félszegén meghajol. Egy pillanatig vár.

- Nincsen senkim. Egyedül megyek...

Livia megszorítja Sárika karját.

- Mért hallgatsz?

- Szállj fel, szállj fel! - Valósággal feltuszkolja a villamosra, aztán beugrik egy kapu alá, a szeméttartálynak dől, és sírni kezd.

Az újság eltakarja Feri arcát.

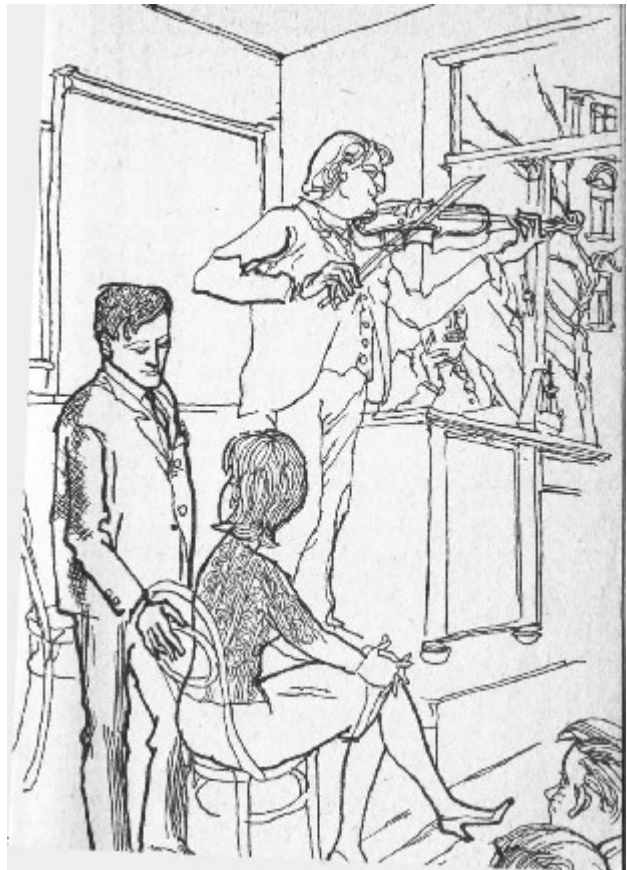
- Még nincs itt? - kérdi Sárika, és megáll előtte. - Pontos szokott lenni.

Feri térdére ereszti az újságot.

- Én jöttem korábban.

- Leülök - mondta Sárika. - Azért leülhetek. - S csak áll tovább.

- Tessék!

Feri félrehúzódik, mintha, helyet akarna szorítani maga mellett. Ez még a régi mozdulat, gondolja Sáríka, abból az időből való, amikor együtt ültek a mama karosszékeiben, szűken, kényelmetlenül, összegabalyodva. Ha mellé ülne? Az a „tessék” nem engedi. Közéjük terpeszkedik, hátratulja.

- Szervusz. Mégis inkább kint várom meg.

Sírt, állapítja meg Feri. Csak sírjon.

A hallban feltűnik Pradier, kabátja rosszul van begombolva, az alsó gomb pár nélkül maradt.

- Megjött! - mondja Sáríka, s kiszámítja, ötven lépés, és ideér... addig meg kell mondani Ferinek... csak annyit... egyetlen mondatot. Mi fér egy mondatba?

Pradier a portáshoz siet, a pultra könyököl, zsebei elállnak, annyira teletömködte csomagokkal. Fotóriporterek mászkálnak a karosszékek között, készen arra, hogy működésbe lépjenek.

- Feri...

- Tessék.

- Megint ez a tessék! Tessék után nem lehet azt mondani, amit olyan nehezen mond ki amúgy is.

- Egyszer már beszélünk kellene.

Pradier megfordul, észreveszi őket, feléjük lengeti baretjét.

- Nem akarsz beszélni velem?

Feri bólint. Mit jelent ez a bólintás? Nemtörődömséget? Beleegyezést? Igent vagy nemet?

- Ne félj, nem tartalak fel sokáig.

- Hét végén... - mondja Feri, és noteszt húz ki a zsebéből. - Pénteken megfelel?

Hét végén.... S még fel is jegyzi, hogy el ne felejtse... Képes lenne elfelejteni? Talán már a cinkére sem emlékszik. Nem akar emlékezni rá... Feri, ugye, nem igaz?

- Én azt se bánom, ha csak a jövő héten. Ha eddig kibírtam...

Pradier sietve közeledik, messziről nyújtva mindkét karját Ferinek.

- Ez az a Virág utcai tanár? - vonja félre Sáríkat egy kordbársony zekés fotóriporter. - Csonka vagy Csete?

- Csorba Ferenc.

- Csorba! Tudtam, hogy cs-vel kezdődik. Nagyszerű! Ez is megvan!

Sáríka alig bírja nyomon követni Pradier áradó kérdéseit. Olykor elakad a fordításban, Feri pirosodó fülcimpájára mered. Mitől ég úgy a füle? Ő is benne van ebben a parányi pirosságban?

A kordbársony zekés integet, húzódjanak közelebb egymáshoz, még közelebb.

Végre lesz egy közös képünk, gondolja Sáríka. Gaboux-val a repülőtéren vették le, Charmelet-vel a Margitszigeten, Massinnel a Ganz Vagonyárban meg egy sajtófogadáson. Arra sohasem került sor, hogy Ferivel...

Feri bizonyára elteszi a képet Pradier miatt. Sajnálom, engem is el kell viselned. Pradier oldalán mosolygok majd, dagadt orral. Hiába borogattam, a sírástól olyan lett, mint egy krumpli...

A képen nem fog látszani, hogy Feri csak a hét végén hajlandó találkozni velem. Ott a régi lesz, akkor is, ha egy kicsit elmozdult...

- Lesz szíves kilépni a képből!

Sárika körülnéz. Senki sincs mellette. Mögötte sincsen senki. Ide-oda forgatja a fejét. A kordbársony zekés egyenesen felé tart.

- Egy pillanat! Lesz szíves kilépni a képből? Kicsit élénkebb arcot, Csonka elvtárs.

- Csorba - mondja gépiesen Sárika, és félrehúzódik.

- Megvan! Köszönöm. Még egy másodperc... Hajoljon egészen a Mesterhez... Így... Ez is megvan. Vissza lehet ülni, elvtársnő, készen vagyunk. Bocsánat a zavarásért.

Sárika engedelmesen visszaül, kiissza az ásványvizet, amelyből már elszállt a szénsav.

Amikor Feri elköszönt tőlük, Pradier vállára kanyarította a kabátját.

- Most aztán csakugyan bebújok a szobámba. Habár cseppet sem vagyok fáradt. Sőt! Nagyon is frissnek érzem magam! Ez a fiatalember... - mosolygott, valami értelmetlent dörmögött, tűnődve tapogatta elálló zsebeit, majd felemelte mutatóját. - Ez a fiatalember tetszik magának. Ne is tagadja! Ma szeretett belé... igaz? Ott az órán... Megértem. Nagyon is megértem. A szerelem felfedezéssel kezdődik. Na, ne vágjon olyan ártatlan arcot, mintha nem tudná...

A mama csupán Gyula bácsinak mesélte el, ám néhány napon belül értesült róla az egész ház. Gyula bácsi - mint Mikulás az ajándékcsomagokat - osztogatta szét híreit, megtoldva, kikerekítve őket, úgyhogy a mama már maga sem tudta pontosan, hogyan zajlott le Feri és Pradier találkozása, mi az, ami valóban megtörtént, s mit ragasztott hozzá a lakók adakozó képzelete.

- Igaz, hogy meghívta magához Párizsba? - rontott be Berta, táskájával legyezgetve magát, a fiatal Tallérné meg a nyakába borult, s úgy könnyezett a meghatottságtól, mint amikor kályhaátrakásra négyszáz forintot kölcsönzött neki. - Jaj, drága Csorba mama... ez a Feri... ki hitte volna, hogy ilyen dicsőséget hoz a házra!

- Azért tanítottam! - mondta a mama, és nem merte megkérdezni, mi az a nagy dicsőség, mit tud még róla, amit ő nem tud. Petrik például fogadott vele, hogy ezek után kitüntetésre terjesztik elő Ferit, egy kétkilós tükörpontyba fogadtak. Petrik olyan biztos a dolgában, hogy már meg is rendelte: halászlét csináljon a pontyból, jó sok cseresznyepaprikával, a bort majd ő adja hozzá.

Mi az az „ezek után?” törte a fejét a mama. Hogy Feri jól végezte a dolgát? Másképpen nem is tudná csinálni, csak úgy, hogy mindent belead.

Azért mégis jó beszélni róla...

Azzal a szándékkal nyitott be az öreg Tallérnéhoz, hogy az rögtön szóba hozza Ferit.

- Hogy van? - kérdezte tőle.

- Rosszul. Egyre rosszabbul - mondta az öregasszony büszkén. - Már a kávé sem ízlik. - S nyögött, nyűgösködött, panaszkodott Icára, a menyére, aki legjobb álmából köhög fel. Csak amikor már a mama menni készült, kérdezte meg: - Aztán ki spekulálta ki, hogy az a szovjet művész éppen Ferihez látogasson?

- Nem szovjet... francia.

- Francia... csak ne zsibbadna úgy a fél oldalam! A kombinált porok semmit se érnek. Szenteltvíz! Francia... na persze... biztosan Sárika fundálta ki.

A mama aznap Feri elé ment az iskolába.

- Lejöttem egy kis levegőt szívni. Kell az a kis levegő. Mondd csak, hogy beszéltél azzal a Pradier-val?

- Hogy beszéltem volna! Tolmáccsal.

- És ki tolmácsolt?

- Ő - mondta kurtán Feri, mert Sárrika nevét nem ejtették ki azóta.

- Ő... - ismételte a mama, s a kesztyűjével babrált. - Beszéltetek egymással?

- Nem beszéltünk.

A mama ujjára simította kesztyűjét.

- Jobb is! Csak vigyázz!

- Mire vigyázok? - Feri meggyorsította lépteit. Hatkor találkozik Sárrikával. Csak utána mondja meg a mamának, ha már elintézte. Hétre végeznek. Nincs sok beszélivalójuk.

Feri kiveszi a lakáskulcsot a zsebéből. Kinyissa vele az ajtót? Inkább csenget. Már nem tartozik ide. A kulcs csak véletlenül maradt nála. Amint a szobába lép, az asztalra teszi.

- A kulcs - mondja merőben feleslegesen, mert hiszen Sárrika rögtön észrevette, egy pillanatig szótlánul bámult rá, nyelve hegyével kitolva arca húsát.

- Talán leülnél.

Úgy ülnek szemben egymással, mint vasúti fülkében két utas, akiket a közös útvo-
nal bizonytalan időre összezárt. Sárrika várja, hogy Feri kezdje el. Elkezdni nem lehet azzal, hogy: „Tessék!”

Hiszzen már elkezdte! A kulcs ott fekszik az asztalon.

- Ezért jöttél? - Sárrika mutatóujja odébb pöcköli a kulcsot. - El is küldhetted volna.

Órák óta leste azokat az apró zajokat, melyek összefonódtak benne Feri érkezésével, s képzeletében rögtön felelt is rájuk. A kulcs bizalmas csikorgására akkora sóhajjal, hogy a szíve is belereszketett, a lenyomódó kilincs neszére azzal, hogy a nevét kiáltozza, mely magától kapcsolódott mindazokhoz a bolondos becenevekhez, amiket a szerelem talál ki.

De hát Feri csengetett. Úgy, mint a postás vagy a gázleolvasó-ember. S itt fekszik közöttük a kulcs.

- Beszélni akartál velem - szólal meg Feri, s már bánja, hogy eljött. Kávéházban vagy eszpresszóban kellett volna találkozniuk. Vagy akár az utcán. Most már mind-egy! Itt is gyorsan végezhet. Az emlékeknek már nincs hívőerejük. Sárrika elfogyott. Egyre zsugorodott benne, mindig kisebb és kisebb lett, a végén elfogyott. A tükörbeli Sárrika kiszorította.

- Csak azért jöttél, mert hívtalak? - kérdi Sárrika, egy leszaladt szemet nyálazva meg a harisnyáján, hogy tovább ne fusson.

- El akartam intézni... ha már összeakadtunk... intézzük el, essünk túl rajta!

- Essünk túl rajta! - Sárrika arckifejezése a megbántottság és a harciasság között ingadozik.

Mindketten hallgatnak. Feri gyomra korogni kezd. Hiszen nem ebédelt, a reggelijét is otthagya. Komikus ez a gyomorkorgás. Bosszantó! Az életéről kell döntenie, s közben a gyomra csúfot űz belőle, nevetségessé teszi.

- Elválunk! - mondja olyan hangon, hogy elnyomja vele gyomra korgását.

Sárika elsápad. Ujja hegye annyira remeg, hogy a szájába kapja, foga közé szorítja.

Ha kérne egy falat kenyeret... csak egy harapást, gondolja Feri. Idegenektől is lehet egy falat kenyeret kérni. Gyomrára szorítja a kezét.

- Nem vagyunk egymáshoz valók!
- Ezt most találd ki! - ugrik fel Sárika, akkorát lökve az asztalon, hogy a hamutartó a földre esik.
- Ilyesmit nem lehet kitalálni. Előbb-utóbb rájön az ember... Hiába próbálsz összeilleszteni - mutat a hamutartó cserepeire.
- Te most azt hiszed... azt hiszed... azért, mert Pradier megdicsért, neked már mindent szabad?! Mit képzelsz te tulajdonképpen?

Feri felszedegette a hamutartó cserepeit.

- Bónis örülni fog. Régi holland porcelán. - Ebben a guggoló helyzetben megnyugodott a gyomra, így kellene maradni. Nagyon mutatós póz... a legalkalmasabb arra, hogy az ember számot vessen az életével. - Akkor hagytalak ott, amikor rájöttem, hogy semmi közünk egymáshoz.
- Nem igaz! Semmire se jöttél rá!! Legalább ne hazudd azt... mért hazudsz?! Szeretsz! Szeretlek! - kiáltja annyi dühvel, mintha egyenesen a torkának akarna ugrani.
- Már nem szeretlek - mondja csendesen Feri, és megáll előtte. Oly közel állnak egymáshoz, hogy hallják egymás lélegzetvételét.
- Mondd még egyszer!
- Mire való ez? - Feri megtörli a homlokát. Valami különös izgalom feszül benne, valami dobbanó, robbanó, amely csaknem szétveti.
- Nem szeretlek! - mondja csaknem lihegve.
- Jól van, nem szeretsz.
- Nem szeretlek, mert...
- Menj innen!
- Stréber vagy! Elájulsz a gyönyörűségtől, ha...
- Menj el! Nem hallod?! - zihál Sárika.
- Most már végig kell hallgatnod.

Sárika fülére tapasztja a tenyerét.

- Akkor kellett volna megmondani, amikor még szeretted! De te elrohantál! Gyáva! Első perctől kezdve az voltál! Az anyádnak se mertél bevallani.
- Megmagyaráztam neked...
- Én is megmagyaráztam volna! - Sárika megkapaszkodik a karosszék támlájában.

- Nem hagytál rá időt! Elrohantál!

- Mit akartál megmagyarázni? Hogy lenéztél? Semmibe vettél?
- Nem igaz!
- Hogy minden külföldibe belehabarodtál? Mit akartál megmagyarázni?! Mért nem beszélsz?
- Semmi közünk egymáshoz!
- De én tudni akarom! Beszélj, mert...
- Eriggy innen! - Sárika felemeli a kezét.
- Meg akarsz ütni? Próbáld meg! - Feri elkapja a karját. - Te... te... - Semmit se lát, csak Sárika haragtól izzó, szilaj szemét s piros szájpadrólását.
- Eressz! Gyáva! Gyáva!

Sárrika két könyöke a mellének feszül, hátrataszítja. Leszorítja a karját, olyan erővel fogja, hogy mozdulni sem bír.

- Üss meg! - lihegi, és nem érti, miért nem ereszti el... Csak nem fognak verekedni! Üsse meg inkább! Üsse meg azzal a remegő, forró kezével... Mert remeg ő is, miközben taszítja el magától. El kellene engedni... De az a dobbanó izgalom erősebb nála, legyűri az akaratát.

Hány óra lehet?

A szoba koromsötét. A redőny nincs lehúzva, a kinti és a benti sötétség összefolyik. Sárrika feje a mellén. Lassan az álla alá csúszik, a nyaka hajlásába fészkel magát.

Ez a szerelem? - tűnődik Feri. Az a mindent kibíró, mindent vállaló szerelem?

- Olyan boldogok lehettünk volna! - szólal meg Sárrika, s úgy hallgat el, mintha arra várna, hogy Feri folytassa, fejezze be, valami olyat mondjon, amitől megnyugszik, s nem kell a karjába menekülni.

Az elmúlt órák kizúdították belőlük a panaszokat, sebek szakadtak fel, sérelmek, melyeket az egyedüllét hizlalt, a másik már nem is emlékezett rájuk, s ettől még vas-kosabbak lettek, még nagyobbak. Azután a szavak eltévedtek, ide-oda keringtek, a közelség bekerítette őket, egyre szűkebb kört vont körjük.

Mindjárt világosodik. S akkor végig kell mondani, amit elkezdtek, gondolja Feri. Végigmondani, határozni. Tört szavak, sóhajok nem segítenek.

Sárrika kibújik az álla alól. Egyszerre üres a nyaka, langyos kis folt jelzi Sárrika nyomát.

Többre van szüksége ennél a hiányzó foltnál!

- Feri... Szeretsz te engem? Csak akkor felelj, ha olyan biztos vagy benne... felelj csak holnap! Vagy ha nem vagyok melletted... én úgyis tudni fogom. Akkor is tudtam, amikor a hangversenyen Éva kezét fogtad. Utáltalak! Úgy utáltalak, hogy rám pisszegtek, mert folyton szipákoltam... Nem bírtam visszatartani. Már attól féltem, kivezettetek.

A sötétség felszakad, az ablakok négyszögekre szabják az eget, szürke pléhtáblákra.

- Jaj, Feri... ne szólj egy szót se. Ha kérlek, akkor se. A kisujjadat ideadhatod. De csak a kisujjadat.

Feri odacsúsztatja a kezét. Sárrika kisujja az ujjába kapaszkodik.

- Olyan régen nem fogtam meg a kisujjadat... - A hang elvész a pelyhek, vásznak között. - Hol voltál, te, kisujj? Merre csavarogtál? Téged is utáltalak. Ott feküdtél annak a lófogúnak az ölében, aki előtt sohase mertem kinyitni a számat. Olyan bátorítón nézett rám, hogy megkukultam tőle. Olyan biztatón mosolygott, hogy elszégyelltem magam.

- Szívecském...

- Pszt! - Sárrika felkapja a fejét. - Csak úgy mondd, hogy szívecském, szokásból! De még nem érzed... Beléd látok! Én mondhatom neked! - fakad ki, és haragosan sorolja: - Szívecském, szerelmem, egyetlenem, mindenem! Én megkínlódtam érte!

- Én tán nem kínlódtam?

- Kínlódtál? Igazán kínlódtál? - Feri nyakába veti magát, sírás tör fel belőle, könnyei sebesen számkáznak, végig Feri bőrén.

- Én jobban kínlódtam! Sose hittem volna, hogy ennyire... hogy így lehet szeretni... Folyton lebeszéltem magam... és nem ment.

- Ne sírj... most már nem... hát mért... hagyd abba.

De Sárrika nem bírja abbahagyni.

- Lebeszéltem magam rólad... s úgy utáltam magam! Pedig tudod, hogy mennyire szeretem magamat! - Nagyot csuklott. - Önző kutya vagyok... csak magammal tördtem... Majd meglátod... Kérj tőlem valamit... Valami nagyot, amiről azt hiszed, hogy nem vagyok képeses...

- Sárrikám...

- Lebeszéltem magam rólad... és mindent úgy csináltam, hogy szeressél. Minden nap elolvastam az újságokat, a külpolitikát is, utolsó betűig... - Vállai meg-megrázkódnak a zokogástól. - Te persze azt hiszed, hogy nem tudok megváltozni.

- Dehogyan hiszem!

Sárrika két karja szorosan fonódik Ferire, átadva neki a sírás ütemét.

- Ugye, abbahagyod... És hozol nekem egy darab kenyeret.

- Kenyeret? - csuklik fel Sárrika.

- Csak egy falatot. Reggel óta nem ettem...

Sárrika ráemeli könnyektől szétmázolt, vörös arcát.

- Sercli jó lesz? - és ujjongva felsír.

Az utca még alszik, amikor Feri kinyitja a kaput. A kertben nyoma sincs már a hónak. A föld annyira teleszította magát vízzel, hogy a verebek könnyű lépteit alatt is levet ereszt.

Jó ez az olvadás. Tavaszszaga van, gondolja Feri, és megforgatja mutatóujján az előszobakulcsot, amit akkor vágott zsebre, amikor Sárrika a sercliért ment.

A mama füléhez emeli ébresztőóráját, megcsörgeti. Jól jár? Csakugyan ennyi az idő? Ő ilyenkor már kialudta magát, akár fel is kelhetne. Pedig még csak hajnal van. Még? Már! Hajnal van már, s Feri nincsen itthon. Jó, jó, ért ő mindent. De négy nap óta így megy ez... Csak éppen tisztát váltani jön haza, elrobog, s hajnalban kerül elő.

Hisz ha tudná, hogy Tilkovszky Évánál tölti az idejét, s nem valami kis kalandot keres! Attól se lenne ugyan elragadtatva... Egy ilyen komoly, rendes lány várja ki türelemmel, amíg Ferit elválasztják a feleségétől.

Tegnap megszagolta Feri kabátját. Szagokból sok mindent megtud az ember. Éva levendulaszagú, még a csokoládénak is levendulaillata volt, amivel a koncerten kínálta.

Ez az egy szem fia van, nem mindegy neki, hogy ki kaparintja meg. Akkor már inkább Éva...

- Nagy kópé ez a Feri - jegyezte meg Gyula bácsi, aki a házmestertől már értesült a hajnalig tartó kimaradásokról. Próbálta kiszedegetni belőle, hová jár, kije van. Ő meg titokzatos képet vágott, s úgy tett, mintha szavát adta volna Ferinek, hogy harapófogóval se vesznek ki belőle egyetlen szót se!

Hol van már az az idő, amikor csak ránézett a fiára, s rögtön tudta, mit gondol, mit érez, mire készül. Feri a konyhában veti le a cipőjét, úgy lopózik a szobába, s mint ha a cipőjével együtt az életének egy részét is kint hagyná a küszöbön kívül. Ő meg alvást színlel, mihelyt meghallja a lépteit. Így legalább őszinték maradhatnak.

Délután mégiscsak megkérdi:

- Mi van Évával?

- Influenzás. A tanárok nagy része influenzás. Aki bejár, az is szuszog, tüsszög, az orrát fújja.

- Mióta beteg Éva?

- Talán egy hete. A kockás ingemről leszakadt egy gomb.

- Add ide, felvarrom. - Megint egy tiszta ing. Influenzás beteghez nem kell napon-ta inget váltani. - Legalább meglátogattad?

- Nem én. Szabót látogattam meg, akinek mandulagyulladás és mostohaanyja van. Ismeri Szabót.

Ismeri. Mindenkit ismer. Az egész osztályt. Mindenkiről mesél Feri, csak Csorba Ferencről nem. Arról egy szót sem.

- Mondd, édes fiam...

- Mondom! - vág közbe Feri. - Itthon maradok.

- Ideje... Már éppen szólni akartam.

- De nem szólt. Hálás is vagyok érte.

- Süsd meg a háládat!

- Kap tőlem egy cserép virágot, „A szakma legjobb mamájának” felírással.

Milyen jókedvű. Meg se látszik rajta az éjszakázás. Még csak nem is álmos. Csep-pet sem álmos.

- Engem nem veszel le a lábamról se virággal, se szeneskupával.

- Szóval szeneskupa kéne. Jól van, meglesz!

- Arra felelj... nem akarok én gyámkodni feletted, isten őrizz! Hol mászkálsz te éj-szakánként? Nem vagy te kandúrtermészet, sose voltál. Csak amióta itt járt Pradier...

- A kályha előtt térdel, fújja, piszkálgatja a parazsat, telerakja fahasákkal. - Azóta történt valami.

- Igen, mama. Történt.

A mama feláll, egymáshoz csapkodja tenyerét, hogy a famorzsákat lerázza róla.

- Mi történt?

- Meg akartam rögtön mondani... s azért vártam vele a mai napig. Na, mamus-kám, ne ijedjen meg...

A mama még mindig egymáshoz ütögeti a tenyerét, pedig a morzsákat már leráz-ta róla.

- Csak nem őhózzá járkálsz... az Írisz utcába?

- Már nem Írisz utca... Mondja ki a nevét.

- Hát ez... ez... ilyet még... - dűnnyögi a mama, s köténye alá dugja a kezét, hogy Feri meg ne foghassa. - Előbb eltitkolod előttem, hogy megházasodtál. Aztán meg hogy jársz hozzá.

- Kipróbáltuk magunkat... értse meg. Kipróbáltuk, hogy le tudunk-e mondani egymás kedvéért. Hogy bízunk-e egymásban. Meg kell, hogy értse. Amit nem érez-tem, hogy most már nyugodtan maga elé állhatok...

- Kímélni akartál! Hát rosszul szeretsz te engem!

Feri markába szorította a mama kontyát, fejét az ablak felé kormányozva.

- Nincs többé kímélet! Nézzen ki! Ott jön... az Írisz utca. Ide tart...

Sárika úgy nyitott be, mintha csak tíz perccel előbb váltak volna el. Egy csomó zöldséget szorongatott a kezében.

- Útközben vettem. Nem fagyott! Tessék megnézni! Sosincs itthon elég zöldség. Mit csinált az ujjával?

- Beleszaladt a kés.
- Adja ide, átkötözöm. - Sárka letekerte hüvelykujjáról a vászonrongyot. - Meglátja, úgy fogunk élni... egy kis alkoholt kérek. Úgy fogunk élni... mennyország lesz az életünk!
- Majd csak kibírjátok - mondta a mama, és nem tudta biztosan, hogy Sárka kötés közben egy apró csókot pötytyentett-e a hüvelykujjára, vagy csak a fogával húzta szorosabbra a göböt...